

Moss
kommune

Årsrapport og årsregnskap 2024

Kommunedirektørens innledning	4
Organisasjon og internkontroll	5
Struktur - politisk og administrativ.....	5
Oversikt årsverk.....	6
Sykefravær.....	7
Lønn og likestilling.....	10
Kompetanse og rekruttering	10
Personvern og informasjonssikkerhet	12
Helse, miljø og sikkerhet (HMS)	17
Etisk standard.....	18
Internkontroll	18
Samfunnssikkerhet og beredskap	23
Miljø og klima	26
Planer og befolkning.....	41
Overordnede planer	41
Befolkningsutvikling	43
Folkehelse og levekår	46
Måleindikatorer til samfunnsmålene	48
Arbeidsmarkedssituasjonen	51
Økonomi inklusiv foretakene	54
Handlingsregler	54
Finansforvaltning.....	58
Sammendrag MKEiendom.....	60
Sammendrag Moss Havn KF.....	61
Sammendrag Mossregionens Næringsutvikling.....	63
KOSTRA - overordnet oversikt.....	65
Sentrale kapitler	67
Totaloversikt økonomi	67
Sentrale inntekter.....	67
Finansinntekter og -utgifter	69
Avsetninger og årsoppgjørdisposisjoner - til disposisjon for tjenesteområdene	70
Balansen til Moss kommune (kommunekassa).....	72
Kommunens tjenesteområder	75
Kommunedirektør med stab	75
Kommunalområde kultur, oppvekst og aktivitet.....	85

Enhet kultur,aktivitet og mestring	95
Enhet barnehage	106
Enhet skole	111
Enhet barnevern, bolig og inkludering	118
Enhet NAV	125
Kommunalområde helse og mestring	131
Enhet helsehus	139
Enhet samhandling	145
Enhet sykehjem og omsorgsboliger	151
Enhet hjemmetjenester	156
Kommunalområde plan, miljø og teknikk.....	161
Enhet plan, byggesak og geodata	168
Enhet kommunalteknikk	174
Enhet miljø og landskap	184
Enhet samfunnsutvikling.....	202
Fellesposter drift.....	209
Årsregnskap	212
Konsolidert regnskap.....	248

Kommunedirektørens innledning

2024 var et innholdsrikt år for Moss kommune. Ny planstrategi ble vedtatt og arbeidet med å rullere kommuneplanens arealdel ble igangsatt. Grindvold omsorgsbolig ble tatt i bruk, noe som har bidratt til kortere ventelister på sykehjem og omsorgsboliger. Arbeidet med prosjekt oppvekstreform ble avsluttet og førte til nye konkrete tiltak og utvikling innenfor området. I tillegg ser vi at innbyggerne igjen finner veien til kulturarrangementer med økt antall besøkende.

Men Moss kommune har en krevende økonomisk situasjon. Regnskap 2024 viste at vi brukte 177 millioner kroner mer på drift enn det vi hadde i inntekter. For andre året på rad måtte vi bruke en større del av kommunens reservemidler for å dekke inn denne ubalansen. Gjennom hele 2024 ble det lagt ned et betydelig arbeid både administrativt og politisk for å få vedtatt nedtrekk som bidrar til en bedre balanse mellom inntekter og utgifter. Som følge av en lovlighetskontroll og ubalansene i økonomiplan 2024-2027, ble Moss kommune i begynnelsen av mai meldt inn i ROBEK – et register over kommuner og fylkeskommuner som på grunn av økonomisk ubalanse er underlagt statlig kontroll.

Selv om vi nå er ute av ROBEK igjen, er vi på langt nær ferdig i arbeidet med nedtrekkene. Vi må regne med at de økonomiske rammebetingelsene for kommunesektoren vil være meget stramme i årene framover. Parallelt med stramme rammer ser vi at behovene øker, at det blir flere eldre og færre i arbeidsfør alder. Dette vil i stor grad utfordre norske kommuner, Moss inkludert. Endringene krever innovasjon, samarbeid og effektiv ressursbruk, samt diskusjoner om prioriteringer slik at vi når de som trenger oss. Det gjenstår å konkretisere og vedta flere nye nedtrekk utover i planperioden, og det er først fra 2025 hvor vi har nedtrekk som begynner å virke i stort omfang.

Det er viktig for Moss kommune å holde oppe utviklingsperspektivet samtidig med at vi tilpasser driftsnivået. Dette skjer blant annet gjennom tiltak i økonomiplanen som er utledet fra kommunalområdenes strategiske planer. Det var i økonomiplan 2024-2027 arbeidet første gang ble satt inn i en større ramme, og planen inneholder til sammen 79 forskjellige tiltak som svares ut i årsrapport 2024. I tillegg er det 55 verbalvedtak som også svares ut i denne rapporten.

Nevnte økonomiplan inneholder også vedtatte samfunnsmål fra kommuneplanen og måleindikatorer knyttet til disse målene. Måleindikatorene rapporteres én gang i året i forbindelse med årsrapporten. FNs bærekraftsmål ligger til grunn for kommunens planarbeid. I årsrapport 2024 er det gjort endringer i framstillingen slik at dette kommer tydeligere fram.

Årsrapporten henvender seg til ulike brukere som folkevalgte, ansatte, innbyggere og andre interessenter. Selv om mye av årsrapporten skal svare ut ulike formkrav, inneholder også den en god del «fritekst» som skal bidra til at innholdet blir mer levende. Summen av rapporteringer, oversikter og beskrivelser viser at det skjedde mye godt arbeid i Moss kommune i 2024, og jeg håper at du som leser årsrapporten kan bruke den som et oppslagsverk.

Til slutt vil jeg takke alle ansatte for innsatsen som er lagt ned i 2024. Jeg er stolt av å lede så mange dyktige og engasjerte medarbeidere. Sammen med engasjerte politikere og aktive innbyggere tror jeg at skal vi klare å møte utfordringer framover på en god måte.

God lesning!

Silje Hobbøl, fungerende kommunedirektør
28. mars 2025

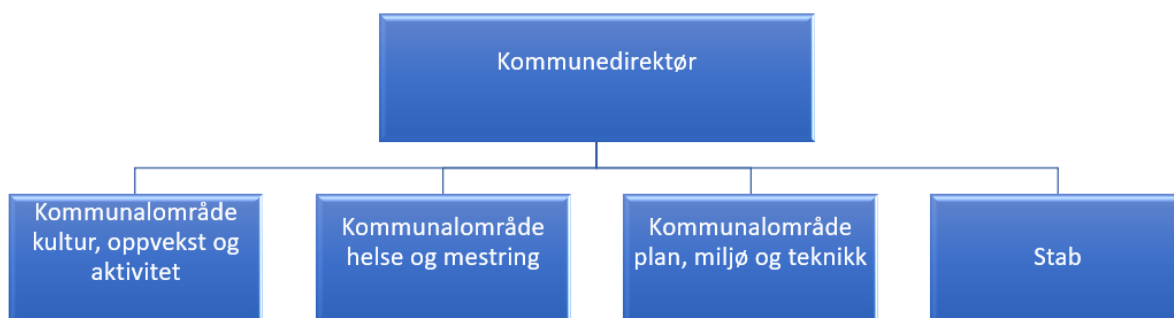
Organisasjon og internkontroll

Struktur - politisk og administrativ

Administrativ organisering

Kommunedirektøren er kommunens øverste administrative leder og er ansvarlig for saksutredninger for folkevalgte organer og iverksettelse av politiske vedtak. Kommunedirektørens ansvar, myndighet og fullmakt er nærmere beskrevet i delegeringsreglement vedtatt av kommunestyret.

Organisering 2024:

Politisk organisering

Kommunestyret er det øverste politiske organet i en kommune. Til sammen avholdt kommunestyret seks møter i løpet av 2024.

Formannskapet innstiller til kommunestyret i saker om handlingsplan, årsbudsjett og kommune-/delplaner, og i alle saker hvor ikke innstillingsmyndigheten er lagt til annet utvalg. Formannskapet i Moss har 13 medlemmer. Det vises til Moss kommunes delegeringsreglement og saksbehandlingsreglement for formannskapet for utfyllende beskrivelse.

I 2024 ble det holdt ti formannskapsmøter. Valgstyret, som består av formannskapet, avholdt tre møter i 2024.

Kommunestyret opprettet seks hovedutvalg for kommunestyreperioden 2023 - 2027:

- Hovedutvalg for plan, bygg og teknisk
- Hovedutvalg for landbruk og miljø
- Hovedutvalg for byutvikling, samferdsel og næring
- Hovedutvalg for helse og mestring
- Hovedutvalg for oppvekst, aktivitet og inkludering
- Hovedutvalg for utdanning, idrett og kultur

Hovedutvalgene har vedtaksmyndighet innenfor sine ansvarsområder. I saker utvalgene selv ikke kan avgjøre, innstiller utvalgene til kommunestyret. Hovedutvalgene i Moss har 11 medlemmer. Det vises til Moss kommunes delegeringsreglement og saksbehandlingsreglement for hovedutvalgene for utfyllende beskrivelse.

Samlet ble det avholdt 39 møter i hovedutvalgene i 2024, hvorav ni av disse var i hovedutvalg for plan, bygg og teknisk. Administrasjonsutvalget avholdt seks møter i 2024.

Rådet for personer med funksjonsnedsettelse, eldrerådet, ungdomsrådet, flerkulturelt råd og rådet for psykisk helse holdt til sammen 27 møter i 2024.

Oversikt årsverk

Område (årsverk per 31.12)	2022	2023	2024
Kommunedirektør med stab	188	181	179
Kommunalområde kultur, oppvekst og aktivitet	1 378	1 453	1 479
Kommunalområde helse og mestring	1 202	1 278	1 319
Kommunalområdet plan, miljø og teknikk	147	151	152
Moss kommunale eiendomsselskap	50	57	58
Totalt	2 965	3 120	3 187

Ledige stillinger er ikke tatt med i oversikten. Det vil si at når en stilling blir besatt øker antall årsverk uten at det er en reell økning. For ansatte i permisjon telles stillingen kun en gang. Lærlinger er ikke med i oversikten.

Utdanningsnivå	Antall ansatte	Prosentvis fordeling
Stillinger uten særskilt krav om utdanning	602	16 %
Stillinger med krav om fagbrev eller tilsvarende	1 190	32 %
Stillinger med krav om høgskole	1 606	44 %
Stillinger med krav om høyere akademisk utdanning	286	8 %
Totalt	3 571	100 %

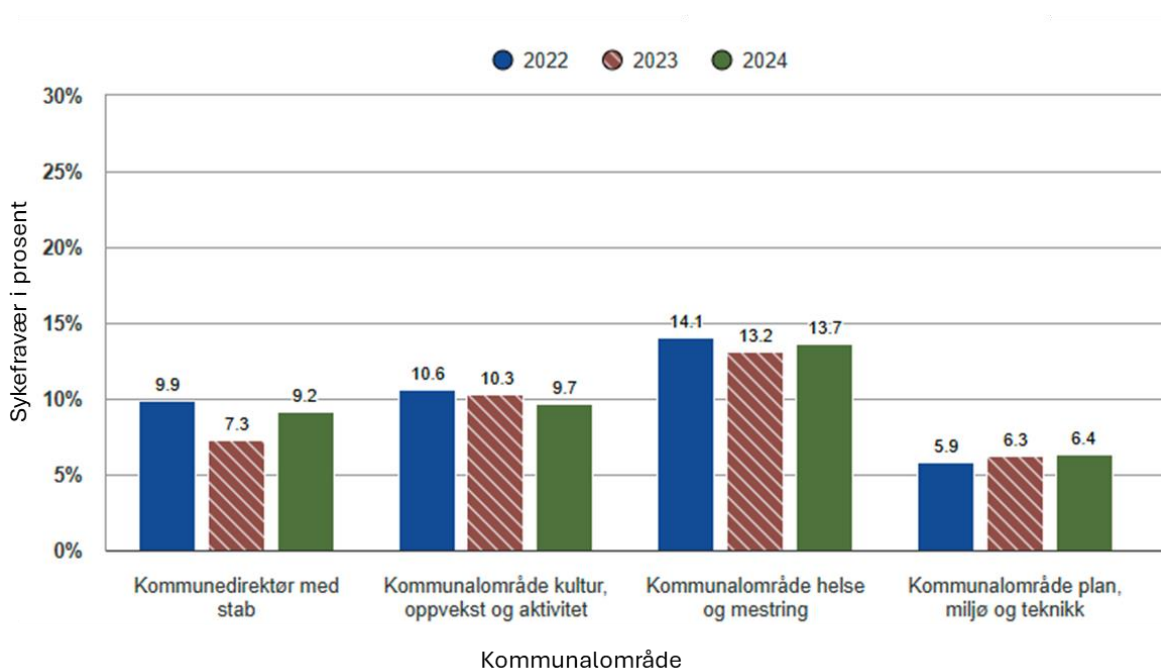
Sykefravær

Sykefraværet i Moss kommune for 2024 er 11,2 prosent, som er på samme nivå som i 2023. Nedenfor vises en oversikt over sykefraværet fordelt på ulike områder:

	Område	Samlet for 2023	Samlet for 2024
Korttid	Kommunedirektør med stab	2,5 %	2,2 %
Langtid	Kommunedirektør med stab	4,8 %	7,0 %
Samlet	Kommunedirektør med stab	7,3 %	9,2 %
Korttid	Kommunalområde kultur, oppvekst og aktivitet	2,9 %	2,7 %
Langtid	Kommunalområde kultur, oppvekst og aktivitet	7,4 %	7,0 %
Samlet	Kommunalområde kultur, oppvekst og aktivitet	10,3 %	9,7 %
Korttid	Kommunalområde helse og mestring	3,6 %	3,5 %
Langtid	Kommunalområde helse og mestring	9,5 %	10,2 %
Samlet	Kommunalområde helse og mestring	13,1 %	13,7 %
Korttid	Kommunalområde plan, miljø og teknikk	2,0 %	2,4 %
Langtid	Kommunalområde plan, miljø og teknikk	4,2 %	4,0 %
Samlet	Kommunalområde plan, miljø og teknikk	6,3 %	6,4 %

Korttid	Sum sykefravær	3,2 %	3,0 %
Langtid	Sum sykefravær	8,0 %	8,2 %
Samlet	Sum sykefravær	11,2 %	11,2 %

MKEiendom	Samlet for 2023	Samlet for 2024
Korttid	1,5 %	1,0 %
Langtid	3,9 %	7,9 %
Samlet	5,4 %	8,9 %

Samlet sykefravær på 11,2 prosent har vært stabilt siden 2023. Området kommunedirektør med stab (inklusive renhold) og helse og mestring har hatt den største økningen 2023 til 2024. Kultur, oppvekst og aktivitet har fortsatt nedgangen og har et samlet sykefravær i 2024 på 9,7 prosent .

Moss kommune har i 2024, i samarbeid med NAV arbeidslivssenter, hatt søkelys på å økte nærvær og hindre frafall i arbeidslivet. HMS/IA plan vedtatt 2023 har vært førende i dette arbeidet der fokuset har vært arbeidsmiljø og nærværsforebyggende tiltak. Det har også blitt arbeidet med prioriterte virksomheter som får ekstra bistand i dette arbeidet. Virksomhetene som ble prioritert for dette arbeidet i løpet av 2024 var barneverntjenesten og renholdsavdelingen. I tillegg startet arbeidet med særskilt innsats knyttet til sykefravær i forbindelse med prosjekt økt grunnbemanning der avdelinger fra helse og mestring og barnehage deltar.

Det har gjennom året 2024 vært arbeidet mye med nærværarbeid ute på de enkelte virksomhetene i tråd med HMS/IA planen. Gjennom Moss kommunes lederopplæring har det vært søkelys på nærværarbeid og helsefremmende arbeidsplasser. Verktøyet «En bra dag på jobb» har bidratt til at store deler av kommunen har jobbet med risikofaktorene på det enkelte arbeidssted og utviklet tiltak for å redusere disse. Det har videre vært jobbet med å øke kompetansen arbeidsmiljøarbeid og lokalt partssamarbeidet gjennom opplæring for både ledere, tillitsvalgte og verneombud.

Flere arbeidssteder har i 2024 hatt samarbeidsmøter med HR og innsatsteamet til NAV.

Det har også vært kurs og informasjonsmøter i aktuelle nærværstemaer for ansatte og ledere på de ulike arbeidsstedene. Det har i tillegg vært mye bistand og avklaring knyttet til enkeltmedarbeidere i forebyggende, og oppfølgende øyemed. Det ytes omfattende støtte og bistand fra HR i dette arbeidet.

Det har også vært gjennomført forvaltningsrevisjon knyttet til forebygging og oppfølging av sykefravær og overtid.

Gjennomførte tiltak/aktiviteter i 2024:

- Lederopplæring; medarbeideroppfølging og helsefremmende arbeidsmiljø
- Løpende lederstøtte som et virkemiddel i sykefraværarbeidet
- Kontinuerlig opplæring og kurs
- Individuell lederopplæring ved behov
- Tilbud om veiledning til ansatte ved bedriftshelsetjenesten
- Ergonomiske kartlegginger ved bedriftshelsetjenesten
- «Gravid i arbeid» - samtaler med BHT
- Bruk av varmtvannsbasseng
- Bistand og bruk av bedriftshelsetjenesten for hjelp til kartlegginger, veiledning, opplæring og deltakelse i oppfølgingsarbeid
- Igangsetting av eksperttilskudd i samarbeid med NAV
- Bistand og samarbeidsmøter med NAV innsatsteam og BHT
- IA-møter med NAV innsatsteam ute i virksomhetene
- Annet passende arbeid som en varig endring for enkeltansatte (ca 6 stk)
- Avklaringer av arbeidsforhold på grunn av helsesituasjon
- Utvikling og opplæring i AKAN arbeidet i kommunen
- Utvikling av prosedyrer og maler samt samarbeid med bedriftshelsetjenesten i forbindelse med AKAN og enkeltsaker.

Lønn og likestilling

Kompetanse og rekruttering

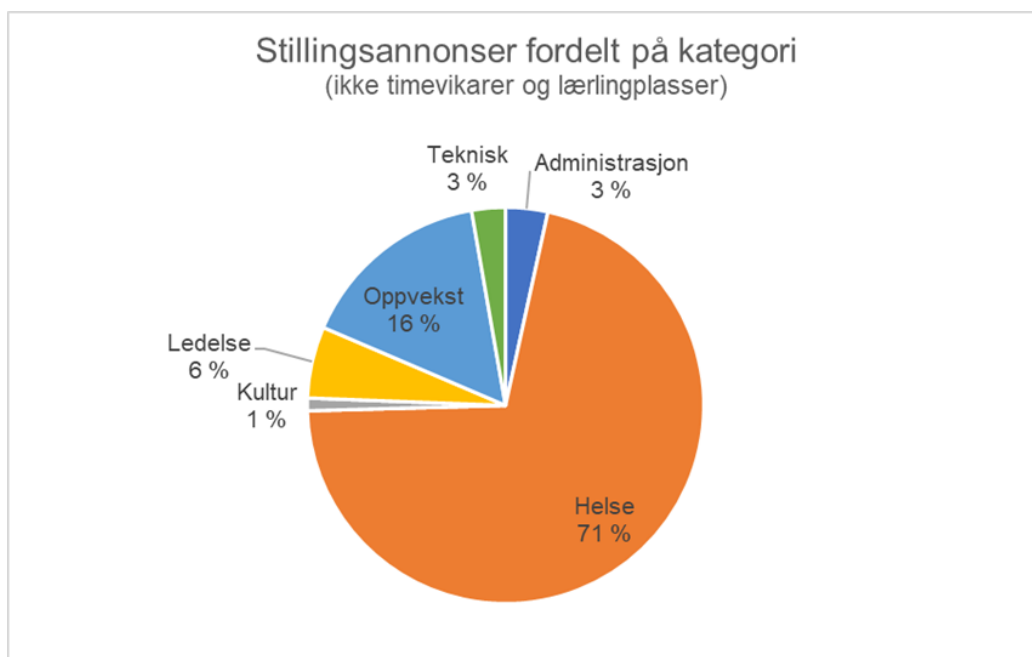
Kompetanseutvikling

Kommunens sentrale arbeid med kompetanseutvikling er strukturert rundt fem kjerneområder:

- **Arbeidsgiverprofilering:** Vi jobber med å styrke kommunens omdømme som en attraktiv arbeidsgiver.
- **Ansettelsesprosesser:** Vi jobber for å ansette de rette medarbeiderne, på den rette måten.
- **Innfasing:** Vi jobber for å sikre en smidig overgang for nye ansatte gjennom opplæring og sosialisering.
- **Kompetanseutvikling:** Vi legger til rette for kontinuerlig læring og utvikling for alle ansatte.
- **Kompetanseoverføring ved fratreden:** Vi jobber for at viktig kunnskap og erfaring blir overført kolleger når ansatte slutter.

Oppfølging av ansettelsesprosesser er spesielt krevende på grunn av de strenge dokumentasjonskravene og det omfattende regelverket. I 2024 hadde vi for første gang siden pandemien opplevd en nedgang i antall ansettelsesprosesser (se tabell under). Dette skyldes i stor grad kommunens omstillingssituasjon, men også vår innsats for å gjennomføre flere 'samleprosesser', hvor vi ansetter flere nye medarbeidere samtidig. Det er bedre bruk av tid og økonomi. Vi satser i større grad på profilering av jobbmuligheter gjennom kostnadsfri bruk av sosiale medier og evaluerer fortløpende effekten av dette.

Ansettelsesprosesser

Mål for 2024 har vært å bruke mindre tid på «drift» av ansettelsessaker slik at vi får frigjort tid til å bistå

ledere i utvikling av gode systemer for kompetanseplanlegging. Bedre planlegging og felles forståelse av muligheter for kompetanseutvikling bidrar til å sikre rett kompetanse for fremtidige behov. Vi har tatt i bruk modellen «kompetansehuset» for å kategorisere og følge opp kompetansebehov på ulike nivåer, og har 70-20-10-modellen som utgangspunkt for formell og uformell opplæring. Denne gir ledere mulighet til å innføre gode læringstiltak uten store kostnader.

Av sentrale kompetansetiltak nevnes eksempelvis gjennomføring av obligatorisk modulbasert lederopplæring, opplæring i bruk av Microsoft-verktøy (digital samhandling), teoriforberedende kurs for helsefagarbeidere, norskopplæring, datakurs og nyansattsamlinger.

Lærlinger

Moss kommune er godkjent som selvstendig lærebedrift og skal være en synlig og attraktiv arbeidsgiver som har en sentral rolle som lærebedrift. Vi samarbeider tett med Østfold fylke og andre kommuner i Østfold om lærlingeordningen, - muligheter og begrensninger.

Lavere barnetall og færre elever på yrkesfag gjør det utfordrende å rekruttere i tråd med målsettingen - som for 2024 var 70 lærlinger.

Moss kommune er godkjent som opplæringsbedrift i sju fag:

- IT driftsfaget
- Helsearbeiderfaget
- Barne,-og ungdomsarbeiderfaget
- Ernæringskokkfaget
- Byggdrifterfaget
- Service og administrasjonsfaget
- Anleggsgartnerfag

Om aktivitet på lærlingeområdet i 2024

- Vi har promotert vår lærlingeordning på utdanningsmesser, ved skolebesøk på videregående skole og i sosiale medier.
- Vi rekrutterte 40 nye lærlinger/ lære kandidater/ fagbrev på jobb.
- Høsten 2024 hadde Moss kommune 68 lærekontrakter for lærlinger/ lære kandidater og kandidater i fagbrev på jobb.
- I løpet av året har 24 kandidater gjennomført fagprøver/ kompetanseprøver. Alle kandidatene, så nær som en en har bestått sin prøve.
- Av 23 beståtte prøver har sju kandidater fått karakteren bestått meget godt.
- Fem lærlinger/ lære kandidater har av ulike grunner hevet sin kontrakt i løpet av 2024.
- En av våre lærlinger hadde 3 måneder av sin læretid i Italia høsten 2024, gjennom Erasmus programmet.
- Det er gjennomført månedlige heldagssamlinger for 1 års lærlinger
- Det er arrangert 4 obligatorisk kompetansehevende fysiske kurs for veiledere. Det har tidvis vært utfordrende å rekruttere kvalifiserte veiledere i helsefagarbeiderfaget.
- Det har vært gjennomført en rekke oppfølgingsmøter og opplæring ute på virksomhetene.

Personvern og informasjonssikkerhet

Personvern

Forbedringsarbeid

Arbeidet innenfor personvern som kommunen utførte i 2024 var primært rettet mot bistand innen personvernkonsekvensvurderinger, avvikshåndtering og kompetanseheving for ledere.

Det er utarbeidet dokumentasjon i kommunen som tydeliggjør ansvarsfordeling over hvem som har ansvar for de forskjellige oppgavene som følger av personvernlovgivingen. Det er lagd ny og forenklet mal for Risiko- og sårbarhetsanalyse (ROS) i kommunen, og det skal gjennomføres opplæring i gjennomføring av ROS og personvernkonsekvensutredning (DPIA) våren 2025, hvor systemansvarlige er målgruppen for kurset.

I desember 2024 ble det etablert et eget team for systemansvarlige, og i januar 2025 ble alle som er registrert som systemansvarlig lagt til i teamet. Hensikten med teamet er å dele kunnskap og erfaring på tvers av kommunalområder, og øke selvstendigheten ute i kommunalområdene på tematikken. I teamet er det tilgjengeliggjort relevant lesestoff, forklaringer på faguttrykk og lenket til kompetansehevingstiltak.

Risikoer

Det er i hovedsak manglende gjennomføring av ROS og DPIA hvor kommunen ikke etterlever personopplysningens krav. Det er risiko for at kommunen ikke har kontroll på personopplysningene som behandles i våre systemer, som en konsekvens av manglende ROS og DPIA. Videre er det en del andre elementer som må på plass fremover, som opplæring og kompetanseheving, og det må prioriteres i 2025.

ROS og DPIA

Hovedutfordringen er mangelen av systematiske risikovurderinger basert på behandlingsaktivitetene. Etter personvernregelverket har virksomhetene plikt til å vurdere personvernkonsekvensene i ulike løsninger de tar i bruk. Dette skal sikre personvernet til de som er registrert der. En vurdering av personvernkonsekvenser er en prosess som skal beskrive behandlingen av personopplysninger, og vurdere om den er nødvendig og proporsjonal. Den skal også bidra til å håndtere de risikoene behandlingen medfører for enkeltpersoners rettigheter og friheter ved å vurdere dem og fastlegge risikoreduserende tiltak. Det vil kunne være flere ulike behandlinger relatert til hvert system. Ansvaret ligger hos leder og fagansvarlig for de ulike behandlingene. Det er gitt beskjed om at det i 2025 skal gjennomføres ROS og eventuelt DPIA for samtlige systemer i Moss kommune. Systemansvarlige er gitt frist til 31. Oktober 2025 for å slutføre og rapportere status på arbeidet. Det er et lederansvar å sørge for at arbeidet blir prioritert.

Avvik og årsaksanalyser

Det ble meldt 98 avvik på personvern og informasjonssikkerhet i 2024 (63 i 2023). 28 av disse er klassifisert som alvorlige. Samtlige avvik er håndtert og lukket.

Hovedårsakene til avvikene er vurdert til å være manglende kontroll, brudd på egne prosedyrer, saksbehandlingsfeil og manglende opplæring.

14 av avvikene ble meldt til Datatilsynet. Datatilsynet gjør ikke nærmere undersøkelser av alle meldingene de mottar om brudd på personopplysningssikkerheten. Datatilsynet vurderer meldingene ut ifra blant annet omfang, alvorlighetsgrad og tiltak, og velger ut en del som går videre til saksbehandling. De 14 avvikene ble håndtert internt i kommunen og medførte ikke noen ytterligere involvering fra Datatilsynet.

Obligatorisk e-læring i informasjonssikkerhet og personvern for alle ansatte

Modul 6 er valgt som datagrunnlag for vurdering av gjennomføringsraten av modulene, fordi det er den siste modulen i opplæringsrekken som er obligatorisk for alle ansatte å gjennomføre. For ledere er det modul 1-8 som er obligatorisk, derfor vises det også til tall for gjennomføring av modul 7 og 8. Tidsbruk per modul er ca. 20 minutter.

- Totalt som har gjennomført modul 6 i perioden 01.01.2024 - 19.02.2025: 36
- Totalt som har gjennomført modul 7 i perioden 01.01.2024 - 19.02.2025: 9
- Totalt som har gjennomført modul 8 i perioden 01.01.2024 - 19.02.2025: 11

I perioden 01.01.2024 - 19.02.2025 er det 940 personer som har tiltrådt i stilling i MK. I samme periode er det 45 personer som har gjennomført modul 6,7 eller 8. Det er 895 personer som ikke har gjennomført noen av modulene som er nevnt i denne sammenhengen.

Obligatorisk lederopplæring i informasjonssikkerhet og personvern

I 2024 var det 70 ledere som gjennomførte Modul 8 Sikkerhet - lederopplæring. I 2023 deltok 58 ledere. Totalt er det 128 ledere som har gjennomført kurset, men tallet inkluderer også ledere som har sluttet i Moss kommune. Det er 225 ledere i Moss kommune, og det er omtrent 100 ledere som ikke har gjennomført lederopplæring modul 8. Det er satt opp ny dato for modul 8 våren 2025.

Informasjonssikkerhet

Endringer i interne forhold

Informasjonssikkerhetsansvarlig har fungert i rollen som personvernombud i tillegg til informasjonssikkerhetsansvarlig fra 1. januar 2024 til 01. august 2024. Nytt personvernombud ble ansatt fra 01. august. Det medførte nødvendige prioriteringer av oppgaver både på personvern og informasjonssikkerhet.

Endringer i eksterne forhold

Det har vært lite endring fra 2023 til 2024 på eksternt trusselbilde. Globale konflikter og geopolitiske spenninger påvirket trusselbildet for Moss kommune i 2024 som i 2023. Som en norsk kommune er vi av interesse for ulike trusselaktører, spesielt statlig- eller sponsede trusselaktører fra Kina og Russland, og økonomisk motiverte kriminelle grupper. Det er ikke noe som tyder på at situasjonen vil endres i 2025.

Sosial manipulering med svindel-e-post, telefonsamtaler og tekstmeldinger, og kompromitterte påloggingsopplysninger var i 2024 de største angrepsvektorene internasjonalt. De samme vektorene er forventet være de største også i 2025. Med den eksplosive økningen tjenester som benytter kunstig intelligens forventes det at fremtidige dataangrep mot Moss kommunes IKT-infrastruktur og våre ansatte er mer avanserte enn tidligere og antall angrep fortsetter å øke. Det stiller økte krav til de ansatte og folkevalgte i kommunen til å avdekke svindelforsøk og dataangrep for å beskytte kommunens tjenester og informasjonsverdier.

Vurdering av informasjonssikkerhetsprestasjonen

Informasjonssikkerhetsarbeidet i 2024 har hatt fokus på tre områder:

- ansvarsbevisst sikkerhetskultur
- ledelsessystem basert på beste praksis
- sikkerhetsarkitektur og kontroll basert på beste praksis

Ansvarsbevisst sikkerhetskultur

Mål: Ansatte og folkevalgte i Moss kommune har nødvendig kunnskap om informasjonssikkerhet for å utøve sitt arbeid og er bevisst sitt ansvar i sikringen av Moss kommune sine informasjonsverdier. Kommunen har tatt i bruk et nytt verktøy for å øke kunnskap om og trene på svindel-e-post (phishing) via e-post, samt tilby de ansatte en sikkerhetsfunksjon for å identifisere og rapportere mistenkelige e-poster. Verktøyet har også blitt brukt for å kartlegge status på informasjonssikkerhetskulturen i Moss kommune ved bruk av spørreskjema. Verktøyet skal bidra til å gi et bedre datagrunnlag for å måle og utvikle arbeidet med sikkerhetskulturen i kommunen. Fokuset i 2024 har vært på å gjøre verktøyet kjent for de ansatte og det er rapportert en økning i bruk av sikkerhetsfunksjonen.

Phishingsimulering viser at det er et fortsatt behov for videre opplæring og trening hos ansatte og folkevalgte. Resultatet fra målingen av sikkerhetskulturen i kommunen er positiv.

I november ble det gjennomført en sikkerhetsmåned med søkelys på digitale verdier, avvik og sletting av data. Hvert tema hadde en nyhetsartikkel og quiz med premier. Det ble hengt opp postere på flere av kommunens lokasjoner som underbygget temaene.

Informasjonssikkerhet er en del av den obligatoriske lederopplæringen som er pågått i 2024 og som vil fortsette i 2025. Tilbakemeldinger på modulen informasjonssikkerhet, personvern og beredskap har vært svært positive.

Ansvarsbevisst sikkerhetskultur i kommunen har hatt en positiv utvikling i 2024.

Ledelsessystem basert på beste praksis

Mål: Moss kommune skal ha et helhetlig ledelsessystem for informasjonssikkerhet og personvern som samsvarer med normative krav satt i internasjonale standarder for ledelsessystemer, lovgivning, nasjonale retningslinjer og føringer.

Store ressurser har blitt brukt på arbeidet med å gjennomføre gjenværende tiltak i forvaltningsrevisjonsrapporten fra 2021 Informasjonssikkerhet- og Personvern i Moss kommune i 2024. Avvikene i rapporten gjelder i stor grad manglende styring, kontroll og revisjon som også var gjeldende i 2024. Det er produsert styringsdokumenter, herunder retningslinjer, prosedyrer, retningslinjer og årshjul som er planlagt implementert i 2025. Det er også forelagt anbefaling om endring og klargjøring av internkontrollutvalgenes mandat i internkontrollarbeid. Mot slutten av året ble det anskaffet et nytt fagsystem som skal bidra til å effektivisere, forbedre og forenkle arbeidet med ledelsessystemet. Sammen vil dette bidra i arbeidet med å ha et ledelsessystem basert på beste praksis i 2025.

Målet om ledelsessystem basert på beste praksis ble ikke oppnådd i 2024, men det ses positivt på at grunnleggende og fundamentale styringsdokumenter og mandat er produsert. Dette arbeidet har vært ressurskrevende, men nødvendig. Ved implementering av disse vil målet kunne oppnås i 2025.

Sikkerhetsarkitektur og kontroll basert på beste praksis

Mål: Moss kommune skal ha en sikkerhetsarkitektur hvor informasjonssikkerhetsnivå på IKT-utstyr og nettverk er i henhold til nasjonale anbefalinger, føringer, bransjenormer og Moss kommunes risikoappetitt.

Gjennom året har det blitt gjennomført tester laget av Helse- og KommuneCERT, Microsoft og Evidi AS som har vært med på å kontrollere driftsmiljøet for risikoer og informere om tiltak for å minimere risikoene involvert. I gjennomføringen av disse testene, har det ikke blitt kartlagt noen risikoer som har vært kritiske.

Det har blitt utført en del arbeid i å opprette et konfigurasjonssett av Windows som er basert på CIS (Center of Information Security) sine anbefalinger. Denne ble ikke implementert i 2024, men er klar til å testes. Arbeidet med dette vil fortsette i 2025.

Det har vært mindre enn ønskelig innsats på Microsoft Secure Score (et mål på en organisasjons sikkerhetsstatus), noe som har gjort at man kun har klart å vedlikeholde karakteren som man har hatt.

Det har vært mindre målrettet arbeid med NSMs grunnprinsipper, og dermed er det noe mangelfull oppfølging av status i de forskjellige tiltakene. Til tross for dette, så vil mye av arbeidet som er gjort gjennom året føre til at man har utført flere av tiltakene deres.

Større risikoer for kommunen

Følgende risikoer tas med videre inn i 2025:

- Manglende oversikt kartlegging, klassifisering og verdivurdering av våre informasjonsverdier gjør det utfordrende å vurdere konsekvensene ved uønskede hendelser og avgjøre kost/nytte på tiltak for å beskytte informasjonsverdiene.

Stort etterslep på risikovurderinger av systemer og tjenester gjør at kommunen ikke har oversikt over sine største risikoer og sårbarheter på informasjonssikkerhet og personvernvern, med mulige konsekvenser som omdømmetap, tap av tjenestekvalitet og økonomiske sanksjoner. I desember 2024 ble det etablert et eget team for systemansvarlige, og i januar 2025 ble alle som er registrert som systemansvarlig lagt til i teamet. Hensikten med teamet er å dele kunnskap og erfaring på tvers av kommunalområder, og øke selvstendigheten ute i kommunalområdene på tematikken. I teamet er det tilgjengeliggjort relevant lesestoff, forklaringer på faguttrykk og lenket til kompetansehevingstiltak. I tillegg har vi lyst ut to datoer for opplæring i gjennomføring av ROS og DPIA som gjennomføres våren 2025.

- Det gjennomføres i liten grad internkontroll og internrevisjon på informasjonssikkerhet og personvern i kommunen. Dette vanskeliggjør risikostyring, gjør det usikkert om risikoreduserende tiltak blir iverksatt og mulig effekten av disse, og gir et usikkert bilde av statusen på informasjonssikkerheten og personvernet i kommunen.
- Manglende helhetlig tilnærming til personellsikkerhet både før ansettelse, under ansettelsesforholdet og når forholdet avvikles øker risikoen for innsidevirksomhet, tap av verdier, sikkerhetsbrudd og redusert tillit blant interne og eksterne.

Teknisk IT-sikkerhet

Tidligere risiko for angrep gjennom IT-samarbeid

Serverinfrastrukturen til Moss kommune ble etablert som et resultat av et IT-samarbeid mellom flere kommuner for mange år siden. Dette oppsettet har vedvart på grunn av de betydelige ressursene som kreves for å migrere til en sikrere løsning.

Denne infrastrukturløsningen åpnet for muligheten at et angrep på én kommune i samarbeidet kunne påvirke de andre kommunene, grunnet kravene om delte tilganger i løsningen. I 2024 ble dette IT-samarbeidet avsluttet da både Våler og Råde kommuner trakk seg ut og etablerte egne IT-løsninger. Moss kommune er nå den eneste kommunen som fortsatt benytter samarbeidsoppsettet, noe som eliminerer de tidligere risikoene.

Økende bruk av Sentralisert autentisering

En økende mengde tjenester benytter seg av sentralisert autentisering, en løsning som betyr at brukere kan logge inn én gang og få tilgang til flere applikasjoner eller tjenester uten å måtte logge inn på nytt for hver enkelt (også kjent som Single Sign-On (SSO)).

Gjennom den sentraliserte autentiseringen har vi god kontroll over hvem som skal få tilgang, hvordan de skal få tilgang, samt sentraliseres loggene over bruk av tilganger på et nivå som gjør det mulig å se korrelasjon i forbindelse med eventuelle hendelser som kan skje.

Nasjonale anbefalinger

I 2024 har det vært en markant økning i såkalte AITM- angrep (Angriper-i-midten), noe som reduserer effektiviteten av to-faktorautentisering betraktelig.

Denne økningen har vært så betydelig at både Helse- og KommuneCERT og NSM (Nasjonal sikkerhetsmyndighet) har anbefalt å bytte til en sikrere løsning. Dette arbeidet har startet.

Kommunen har foreløpig ikke iverksatt tiltak for bruk av private enheter som er utenfor kommunens driftskontroll på grunn av manglende beslutning om håndtering. Dette resulterer i en betydelig og økende risiko for at kommunens data og tilganger kan komme på avveie eller bli misbrukt.

Deaktivering eldre autentiseringsprotokoll

Gjennom 2024 har man fått deaktivert bruken av en eldre autentiseringsprotokoll som medførte en del risikoer. Denne autentiseringsprotokollen ble erstattet av en nyere for mange år siden, men på grunn av kompatibilitet så har man ikke deaktivert muligheten til å benytte denne protokollen. I 2024 fikk vi deaktivert dette for våre datamaskiner, og arbeidet med å deaktivere dette for servere pågår.

Kontoer for bakgrunnsoppgaver

Gjennom årene har det blitt opprettet mange brukerkontoer i kommunens datasystemer for å utføre bakgrunnsoppgaver. Disse kontoene ble opprettet for flere år siden, før strengere passordkrav ble innført.

I 2024 ble det påbegynt en gjennomgang av disse kontoene for å styrke passordsikkerheten og få bedre oversikt over kontobruk.

Når det er mulig, migreres kontoene til et mer moderne system for håndtering av disse kontoene. Det gjenstår fortsatt arbeid, spesielt med hensyn til kontoer som kun finnes i spesialiserte fagsystemer der IT har begrenset kontroll.

Sikkerhetshendelser

Gjennom 2024 har det ikke vært noen betydelige hendelser relatert til IT-sikkerhet.

Det forekommer imidlertid svært mange hendelser i løpet av året som håndteres fortløpende i våre sikkerhetsløsninger.

Totalt har 185 saker blitt rapportert til oss av SOC- tjenesten (Security Operation Center). I 95 av disse varslene har nødvendige tiltak blitt gjennomført, samt kontrollert om det har vært nødvendig med videre behandling av saken. Øvrige saker har blitt sjekket og utkvittert fortløpende uten behov for tiltak.

Majoriteten av disse 95 sakene omhandler pålogginger for en bruker, hvor det er utfordrende å avgjøre om det er legitime pålogginger utført av den enkelte ansatte/elev som fremstår avvikende, eller om det er en trusselaktør som har fått tilgang.

I enkelte tilfeller har det blitt rapportert at en epost som skulle blitt blokkert, har nådd frem.

Det har blitt videre vurdert om det har vært noen risikoer for at tilganger har kommet på avveie. Ingen slike forekomster er avdekket.

Helse, miljø og sikkerhet (HMS)

Det har i 2024 vært jobbet med utvikling, oppdatering, kurs og rådgivning knyttet til overordnet HMS. Særsilt nevnes kursvirksomhet og forebyggende arbeid knyttet til vold og trusler. Dette er i tråd med satsningen i HMS- og IA-plan.

Det har også vært arbeidet mye med forbedring av kommunens maler for risikovurderinger knyttet til HMS.

Av aktiviteter kan vi spesielt nevne:

- 2 HMS kurs for nye ledere og verneombud (40 timers kurs)
- Kurs i anvendelse og bruk av stoffkartotek (digital kurs)
- Oppfølging og komplettering av sikkerhetsdatablader i kommunens digitale stoffkartotek
- Kurs i forebygging av vold og trusler
- Kurs i konfliktdempende kommunikasjon
- HMS oppfriskningskurs for ledere og verneombud
- Jevnlig samarbeidsmøter med hovedverneombudene
- Løpende lederstøtte gjennom opplæring, kurs eller som individuell lederopplæring ved behov.
- Oppstart på arbeid med rullering av HMS og IA plan for perioden 2024-2026
- Samarbeid med BHT knyttet til substitusjon av kreftfremkallende og mutagene stoffer i bruk i naturfags undervisningen
- Tilsynssaker (Arbeidstilsyn og Branntilsyn)
- HMS- og IA utvalg med representanter fra HR, NAV, BHT og hovedtillitsvalgte/hovedverneombud
- Revisjon av HMS dokumentasjon i kvalitetssystemet og arbeid med nytt kvalitetssystem
- Aktiviteter og praktisk arbeid med tilpasning av digital HMS håndbok
- AKAN: Forebyggende og oppfølgende arbeid

Skader i forbindelse med arbeid

Moss kommunes arbeidsplasser er hovedsakelig organisert mot tjenester med direkte brukerkontakt og mange av våre ansatte gir tjenester til sårbare og utfordrende brukere. Våre ansatte utfører oppgaver som kan være både fysisk og psykisk krevende. Vold og trusler samt fysiske/ psykiske skader utgjør hovedtyngden av HMS-avvik (se kapittel om internkontroll). Dette gjenspeiles også i de skader som oppstår i forbindelse med arbeid, hvor det fylles ut skademelding.

Ved innføring av nytt kvalitetssystem er det nå anledning til å registrere småskade i tillegg til det tradisjonelle skademeldingsskjema. Etter et års bruk viser tallene følgende registreringer:

Skader	Totalt
Småskader	404
Sykdommer (skademelding)	5
Ulykker (skademelding)	141

Det er registrert til sammen 550 skader i løpet av året, mot 417 i 2023. Det er å anta at muligheten for å registrere småskade gjør at det registreres mer.

Blant skader som blir meldt i tradisjonell skademelding, er fall og påført voldsskade blant de vanligste. Av bakgrunn for skaden oppgis kategorien «angrepet/ truet av annen person» hyppigst etter kategorien «annet». Feil løfting er også en kategori som kommer høyt. Det er flest registrerte skader innen helse og mestring.

Etisk standard

Moss kommune tar ansvar for etisk standard. I 2024 er det gjennomført obligatoriske lederkurs. Modulene inkluderer arbeidsreglementet, etiske retningslinjer, retningslinjer for gaver og fordeler samt varsling. Videre gjennomføres nyansattopplæring hver vår og høst. Her er etikk, gaver og varsling også på agendaen.

Kommunen har opprettholdt varslingskanalen og varslingsutvalget. Den digitale varslingskanalen ivaretar varslers anonymitet. Varslingsutvalget er ledet av ekstern advokat.

Kommunens kvalitetssystem sikrer forsvarlig og systematisk oppfølging, og ikke minst sporbarhet. Det gis regelmessig opplæring i kvalitetssystemet og resultat fra registreringer av avvik gjennomgås regelmessig.

Kommunal- og stabsområdene gjennomfører etisk refleksjon gjennom året og kommunalområdet helse- og mestring har egen etisk komite.

Plan, miljø og teknikk har et team ulovlighet og klager.

Moss kommunes anskaffelsesstrategi skal også bidra til å sikre høy etisk standard.

Kommunen er medlem av Transparency International.

Internkontroll

Kvalitetsarbeid i Moss kommune

Moss kommune skal dekke behov og være kjent som en mangfoldig kommune som er skapende, varmere og grønnere. Dette skal vi gjøre gjennom å være modige, gi muligheter, være lærende og tydelige.

Internkontrollarbeidet i kommunen tilstreber å sikre kvalitet i leveranse i både lovpålagte og ikke-lovpålagte oppgaver, sikre likebehandling og en enhetlig og forutsigbar tilnærming til tjenestene og prosessene vi utfører.

Krav til kommunens internkontroll er hjemlet i kommunelovens kap 25. Delegeringsreglementet viser hvordan oppgaver og myndighet er fordelt mellom de ulike politiske organer, kommunedirektøren og fordelt ned til organisasjonens ulike avdelinger. Gjennom året er det kun gjort endringer i delegeringsreglement som gjelder særlover.

Av dokumentasjon som er gjeldende for kommunens kvalitetsarbeid er disse retningslinjene relevante:

- MK Retningslinje for risikovurderinger
- MK Retningslinje for avvikshåndtering og årsaksanalyser
- MK Retningslinje for enhetlig og standardisert dokumentasjon

Kommunens sentrale internkontrollutvalg har i 2024 gjennomført 7 møter. Overordnede temaer i kommunens sentrale internkontrollutvalg har vært implementering av nytt kvalitetssystem, herunder revisjon av relatert dokumentasjon, oppfølging av rapport fra forvaltningsrevisjon personvern og informasjonssikkerhet, arbeid med internkontrollutvalgenes mandat, samt behandlet aktuelle problemstillinger som gjelder et eller flere kommunalområder og fungert som informasjonskanal mellom fagområder og kommunalområdene.

En arbeidsgruppe bestående av kvalitetsrådgivere fra de ulike kommunalområdene har gjennom året jobbet med oppbygging og tilpasninger i nytt kvalitetssystem som ble lansert ved årsskiftet. Moduler for avvik, skade og dokumentasjon er rullet ut og i full bruk. Modul for risikovurderinger og sjekkliste er under oppbygging og testes, en midlertidig løsning er gjort tilgjengelig for alle ansatte. Linjeleder sikrer at risikovurderinger arkiveres dersom det er påkrevd og at de tilgjengeliggjøres for relevante interessenter.

Kommunens kvalitetssystem skal benyttes for å dokumentere internkontrollen og forbedringsarbeidet. Analyse av resultat fra kvalitetssystemet kan bidra til å luke ut årsaker til at ting ikke går slik vi har planlagt, og sikre at vi jobber mer hensiktsmessig.

I Moss kommune skal resultat fra kvalitetsarbeid og internkontroll gjennomgås med kommunedirektørens ledergruppe på overordnet nivå i en ledelsens gjennomgang.

Forvaltningsrevisjoner og tilsyn

Forvaltningsrevisjoner

- Forvaltningsrevisjon på sykefravær og overtid, Forvaltningsrevisjonsrapport Sykefravær og overtid.pdf
- Forvaltningsrevisjon på kvalitet i undervisningen i grunnskolen, Forvaltningsrevisjonsrapport Kvalitet i undervisningen.pdf

Interne revisjoner

Det har ikke vært gjennomført interne revisjoner i 2024.

Tilsyn

Følgende tilsyn ble ferdigrapportert i 2024:

Arbeidstilsynet:

- Muskel- og skjelettplager og psykiske plager, stedlig tilsyn Moss kommune Halmstad bofellesskap.

Statsforvalter:

- Landsomfattende tilsyn med bruk av elektronisk medisineringsstøtte hos hjemmeboende eldre.

Avvik og forbedringer

1. januar 2024 lanserte Moss kommune nytt kvalitetssystem med ny modul for avvik. Det ble i forkant tilbudt opplæring i avvikshåndtering for alle ledere på alle nivåer som skal behandle avvik. Kombinasjonen nytt system og fersk opplæring kan ha gitt bedre forutsetninger for å lykkes med håndteringen av avvikene.

Avvik pr kommunalområde og avviksområde 2024 (2023 i parentes):

	Stab	HME	KOA	PMT	Totalt
Tjenestekvalitet	27 (36)	3 209 (3 340)	222 (324)	67 (34)	3 525 (3 764)
HMS	4 (18)	893 (1 137)	698 (585)	53 (65)	1648 (1 805)
Personvern/informasjonsikkerhet	7 (12)	44 (19)	42 (29)	5 (3)	98 (63)
Forbedringsforslag	13 (7)	117 (124)	12 (22)	4 (27)	146 (180)
Uønsket hendelse	5 (3)	1 075 (1 492)	242 (465)	28 (27)	1 350 (1 987)
Totalt	56 (76)	5 338 (6 112)	1 216 (1 425)	157 (186)	6 767 (7 799)

Avvikskategorier

For å få gode styringsdata, sortere ut gjentatte hendelser og for å skape læring i kommunen, er det opprettet avvikskategorier tilpasset de ulike avviksområdene. I overgang til nytt kvalitetssystem er det

gjort forbedringer i utvalget av kategorier, dette medfører at årets kategorier ikke lar seg direkte sammenlikne med det som er rapportert fra tidligere år.

De meste brukte avvikskategoriene uavhengig av avvksområde i 2024 er:

(Flere valg er mulig pr registrerte avvik)

Avvikskategori	Antall
Legemiddelhåndtering	1642
Brudd på egne prosedyrer (som påvirker tjenestekvalitet)	1060
Ansatte er blitt truet eller utsatt for vold	843
Pasientfall	774
Redusert kvalitet på tjenesten	651
Ansatte er blitt fysisk eller psykisk skadet	600
Tjenesten er ikke levert	446
Mangelfull samhandling internt	394
Brudd på lover, regler og vedtak	376
Utagerende adferd hvor brukere blir utsatt for mobbing og trakassering av andre	297
Feil og mangler ved materiell og utstyr (som påvirker tjenestekvalitet)	275
Utagerende adferd som ansatte blir utsatt for i form av mobbing og trakassering (fra brukere, pasienter, publikum)	245

Alvorlighetsgrad

Av 3524 avvik om tjenestekvalitet er 23% (796 avvik) klassifisert som alvorlige eller mer alvorlig, mot 30% året før.

Av 1648 HMS avvik er 31% (503 avvik) klassifisert som alvorlige eller mer alvorlig, mot 39% året før.

Årsaksanalyser

Kommunens retningslinje for avvikshåndtering stiller krav om at det skal gjennomføres årsaksanalyse for avvik som klassifiseres som alvorlig, svært alvorlig eller katastrofale. Det stilles ikke krav om årsaksanalyser for avviksområde uønskede hendelser, her meldes hendelser kommunen i liten grad kan påvirke.

Årsaksanalyse er et verktøy eller en teknikk for å identifisere rotårsaker til et problem slik at vi kan treffe de rette tiltakene og forhindre gjentakelse eller redusere konsekvenser for hendelsene. Det opprettet årsakskategorier tilpasset de ulike avviksområdene, og det flere årsaker kan velges for hvert avvik.

Årsaker tjenestekvalitetsavvik

De tre mest vanlige årsakene til tjenestekvalitetsavvik klassifisert med alvorlighetsgrad alvorlig eller høyere i 2024 er:

- *Prosedyre ikke fulgt*
Denne årsakskategorien er valgt 319 ganger og avvikene her handler i stor grad om legemiddelhåndtering (198 avvik). Øvrige hendelser med denne årsaken omhandler brudd på prosedyrer av mer generell karakter. I underkant av halvparten av disse hendelsene meldes det om at kvaliteten på tjenesten er negativt påvirket.
- *Mangelfullt samarbeid eller kommunikasjon*
Årsakskategorien er brukt 164 ganger. Av innmeldte hendelser som har fått denne årsaken ser vi at brudd på egne prosedyrer, mangelfull samhandling internt og legemiddelhåndtering er de tre mest vanlige.
- *Ressursmangel*
95 ganger er denne årsaken valgt for avvik. I rundt halvparten av disse hendelsene er kvaliteten på tjenesten redusert. Det er meldt om brudd på egne prosedyrer og brudd på lover, regler og vedtak i under halvparten av avvikene som har fått denne årsaken.

Årsaker HMS avvik

De tre mest vanlige årsakene til HMS avvik klassifisert med alvorlighetsgrad alvorlig eller høyere i 2024 er:

- *Vold og trusler*
Årsakskategorien er brukt 228 ganger og for felles for nesten alle avvikene her er at ansatte er blitt truet eller utsatt for vold. I 84 meldinger er ansatte fysisk eller psykisk skadet. I 44 avvik meldes det om at ansatte er utsatt for utagerende adferd som mobbing eller trakassering fra andre enn ansatte.
- *Krevende arbeidssituasjon/ psykiske belastninger over tid*
I 164 avviksmeldinger er denne årsaken valgt, og de fleste rapportene (101) meldes det om at

ansatte er blitt truet eller utsatt for vold. I 87 av meldingene er ansatte blitt fysisk eller psykisk skadet. I 39 av meldingene er ansatte utsatt for utagerende adferd som mobbing eller trakassering andre enn ansatte.

- *Mobbing eller trakassering (fra bruker)*

Denne årsakskategorien er valgt for 67 avviksmeldinger. 46 av meldingene henger hendelsene sammen med at ansatte er truet eller utsatt for vold, de fleste meldingene dreier seg om utagerende adferd og i 37 av meldingene er ansatt fysisk eller psykisk skadet.

Varsling

I 2024 mottok varslingsutvalget totalt 40 varslinger, mot totalt 10 året før. Av disse ble 22 håndtert som varslingssaker, mens 18 ble avvist og flere av disse videresendt til andre instanser for behandling der. Varslingsutvalget har i fire saker konkludert med kritikkverdige forhold. Disse sakene dreier seg enten om brudd på etiske retningslinjer, brudd på lover og regler eller forhold som er i strid med etiske normer som har bred tilslutning i samfunnet. Bruddene trenger ikke medføre brudd på arbeidsmiljøloven.

I 2024 ble kommunens varslingsrutine revidert, og det har vært høy aktivitet knyttet til informasjon om denne og varslingsportalen.

Samfunnssikkerhet og beredskap

Situasjonsbildet

Den spente sikkerhetssituasjonen, økt trussel om terror, kriminalitetsutfordringer og Moss kommunes overordnede helhetlige risiko og sårbarhetsanalyse er og har vært styrende for arbeidet med samfunnssikkerhet og beredskap.

Sikkerhetspolitisk krise

Norge står i en betydelig mer krevende sikkerhetssituasjon. Gjennom det siste året har spenningen mellom Russland og Kina, på den ene siden, og Vesten, på den andre, økt. Spenningen vil fortsette å øke gjennom 2025. Konfliktene i Midtøsten og Afrika gir muligheter terrorgrupper har utnyttet til å radikalisere og rekruttere, og til å øke sin angrepsaktivitet både lokalt og i Vesten. Terrortrusselen mot Vesten har økt, og vil fortsette å øke. I tillegg til økte spenninger er det noen viktige endringer: Sabotasjetrusselen fra Russland er større nå enn for ett år siden. Såkalte proxy-aktører er noe flere stater benytter. Cyberoperasjoner blir stadig mer krevende å avdekke. I tillegg forventer vi at påvirkningstrusselen fra blant andre Kina, blir mer fremtredende. (NTV 2025)

Kriminalitetsutfordringer

Det er i det alt vesentlige trygt å bo og drive virksomhet i Øst politidistrikt. Samtidig er det viktig for oss å være tydelige på at vi har betydelige kriminalitetsutfordringer. På flere områder ser vi en negativ utvikling. Vi er spesielt oppmerksomme på utviklingen innen barne- og ungdomskriminaliteten, og fremveksten av alvorlig, organisert og skjult kriminalitet. Ulike former for integritetskrekkende kriminalitet – spesielt overfor sårbare og særlig utsatte personer, er også kriminalitetsutfordringer som alltid krever særlig oppmerksomhet og innsats. (ØstPD2024-2025)

Helhetlig risiko og sårbarhetsanalyse

Moss kommune har våren 2024 revidert sin helhetlige risiko- og sårbarhetsanalyse. Hendelsene er valgt ut med hensyn på at de skal være av et slikt omfang at det medfører involvering av kommunens kriseledelse og vil av den grunn være omfattende og alvorlige hendelser med store konsekvenser, hvor hendelsene er plassert relativt høyt oppe på konsekvensskalaen. Dette gjenspeiles i risikobildet hvor de fleste hendelser er vurdert til å ha et moderat til høyt risikonivå.

Uønskede hendelser

Moss kommune har hatt totalt 39 registrerte mindre og større hendelser i 2024 som har aktivert ulike deler av kommunens beredskapsorganisasjon. Hendelsene strekker seg fra mindre branner, kriminelle forhold med alvorlige følger for enkeltpersoner, forurensing, ras, kvikkleireutfordringer og ekstremvær.

Hendelsene er håndtert uten at disse i særlig grad har svekket vår evne til å opprettholde våre tjenesteleveranser.

Aktivitet

Opplæring, trening og øvelser

Aktiviteten i 2024 har bestått i klasseromsundervisning, faste møteplasser, trening og øvelser.

Aktiviteten kan oppsummeres som følger:

- Jevnlige møter/temaer om beredskap i kommunedirektørens ledergruppe
- Månedlige møter i krisestab med situasjonsrapporter, trening og øvelser,
- Månedlige møter i beredskapsutvalget for samordning av beredskap (Representanter fra alle kommunalområder
- 4 møter i Regionalt beredskapsforum Østfold
- Lederopplæring – gjennomført 4 samlinger for ledere med fokus på proaktiv stabsmetodikk

- Diskusjonsøvelse - Atomberedskap med Krise -ledelse/stab
- Diskusjonsøvelse - Ekstremvær med Beredskapsrådet
- Kurs/sertifisering av nødnettbrukere
- Jevnlige trening bruk av Nødnett internt og i samvirke med eksterne
- Samvirkeøvelse i bruk av alternativt samband
- Over 20 treninger med fokus på bruk av hendelseshåndtering i RAYVN
- Undervisning/foredrag for samvirke aktører
- Arrangert egenberedskapsuke i samarbeid med flere samvirkeaktører

Helhetlig risiko og sårbarhetsanalyse

Moss kommune har våren 2024 revidert sin helhetlige risiko- og sårbarhetsanalyse. Prosessen har inneholdt kartlegging, systematisering og vurdering av uønskede hendelser, og hvordan disse påvirker kommunen og dens tjenester. Dette skal danne en oversikt over gjeldende risiko- og sårbarhetsforhold i kommunen. I et kommunalt perspektiv er dette en del av å ivareta sikkerheten for alle innbyggere som oppholder i kommunen. Beredskapsleder i Moss kommune har ledet arbeidsprosessen. I arbeidet med analysen har kommunens krisestab fungert som utførende arbeidsgruppe i tett samarbeid med både interne og eksterne aktører. Alle som har medvirket til analysen har også fått utkast fra rapporten til høring. Analysen er basert på informasjonsinnhenting gjennom åpne kilder, særmøter, analyse og drøftingsmøter, dette i samarbeid med over 60 relevante personer som ansatte i Moss kommune, nabokommuner, nødetater, forsvaret, fylkeskommunen, Statens vegvesen og andre aktuelle aktører i regionen. Etterlevelse og oppfølging av de foreslåtte tiltakene i ROS-analysen vil redusere risikoen for at større ulykker, alvorlige hendelser og naturkatastrofer inntreffer. Samtidig vil tiltakene kunne redusere skadeomfanget, dersom en ulykke eller naturkatastrofe likevel inntreffer. Den nye helhetlige ROS-analysen for Moss kommune legges til grunn for kommunens videre arbeid med samfunnssikkerhet og beredskap.

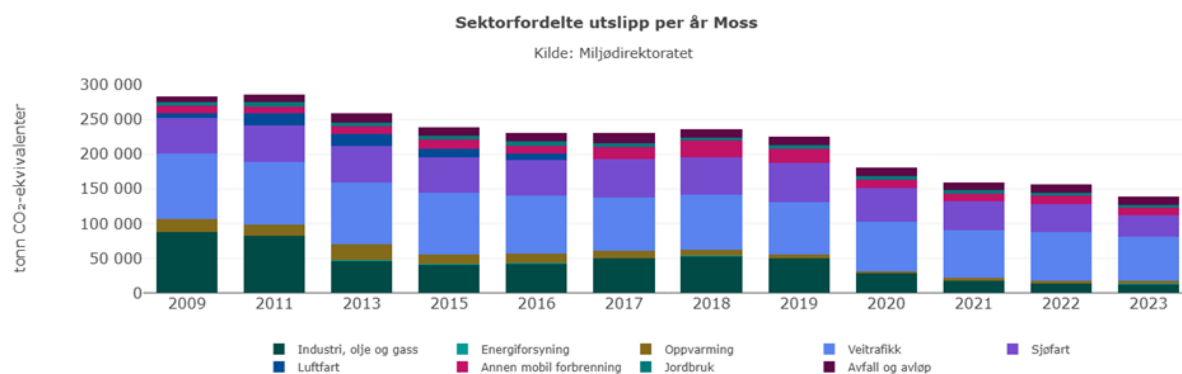
ROS-analysen danner grunnlaget for en ny helhetlig beredskapsplan for kommunen, og vil inngå i kommunens styringsdokument for samfunnssikkerhet og beredskap.

Miljø og klima

Moss kommunes hovedmål for klimagasskutt er forankret i kommunedelplan for klima:

I Moss tar vi nødvendige grep for å redusere direkte klimagassutslipp med 60 prosent innen 2030 (referanseår 2016).

For å følge opp målet bruker vi klimabudsjett som verktøy, og det rapporteres hvert tertial og årlig på klimabudsjettarbeidet. Hvert år utarbeides et nytt klimabudsjett. Klimabudsjettet tar i hovedsak opp de positive tiltakene vi gjør knytta til reduksjon av klimagassutslipp, og ikke de tiltakene som øker klimagassutslippene.

Miljødirektoratet utarbeider en årlig utslippsstatistikk for kommunene. Statistikken handler om direkte utslipp som skjer innenfor kommunens geografiske grenser. Søylediagrammet over viser at utslippene har gått ned siden 2009. Klimamålet til Moss kommune har 2016 som startpunkt. Siden 2016 er utslippene i Moss redusert med ca 40 prosent. Målet er at direkte utslipp i 2016 skal reduseres med 60 prosent i løpet av 2030. Det er i kategorien industri og sjøfart de største reduksjonene i Moss har kommet.

Utslipp som ikke er med i denne statistikken kalles indirekte utslipp. Indirekte utslipp skjer et annet sted enn i Moss. Varen eller tjenesten som er produsert et annet sted og som blir importert til Moss, gir Moss kommune indirekte utslipp. Det finnes ingen god statistikk på mengde indirekte utslipp. Et estimat utarbeidet på vegne av Miljødirektoratet viser at indirekte utslipp er ca 60 prosent større enn direkte utslipp. Det er derfor viktig at vi har tiltak som også handler om å redusere indirekte utslipp. Det kan være tiltak som å redusere matsvinn, kjøpe brukt og av god kvalitet og generelt redusere forbruket vårt.

Under følger en oppsummering av tiltak som er gjort i Moss i 2024.

Transporttiltak i Moss

Parkering

Handlingsplanen for parkering er i løpet av 2024 fulgt opp med:

- Videreføring av nivådelte gebyrer for parkering. Det er rimeligere å parkere på parkeringsplasser i utkanten av sentrum. Dette er viktig for å få de som skal stå parkert lenge ikke opptar parkeringsplassene i sentrum.

- Redusert gateparkering på sykkelruter: For bedre trafiksikkerhet.
- Oppgradering av parkeringsplasser: Det bilfrie arealet ved Mors Cafe er rammet inn, parkeringsplass på Ørejordet ved bueskytterhuset er vedlikehold/oppgradert, og det har vært oppmerking av parkeringsplassen på Alby.
- Det er etablert to nye HC-plasser i Ibsensgate
- Det er etablert flere p-plasser for sykkel i sentrum
- Beboerparkering: Skiltplaner for beboerparkeringer utarbeidet, venter på verifisering fra Statens vegvesen.

Tilrettelegging for syklende og gående

Plan for hovednett for sykkeltrafikk (Sykkelplanen) er i 2024 fulgt opp med:

- Igangsatt regulering av sykkeltiltak i Osloveien.
- Tilrettelegging for sykkel i Bråtengata. Siste delstrekk ferdigstilles i 2025.
- Sykkelvisningsskilt: Skiltplan ferdigstilt i 2024.
- Belysning: Deler av gang- og sykkelveien langs Båthavnveien har fått belysning.
- Sykkelfelt i Olav Kyrres gate: Åpnet for biltrafikk med sykkelfelt retning oppover. Enveisregulering for bil.

Gåstrategi

Gåstrategien ble vedtatt i 2023, og det er i 2024 jobbet med konkrete tiltak som er samlet i en handlingsplan som følger opp gåstrategien.

Bildelingsordning

Utnyttelse av tjenestebiler: Tjenestebiler parkert ved rådhuset kan nå benyttes av flere ansatte.

Leasing av elsykler for kommunalt ansatte

Ordningen er videreført i 2024: 5 medarbeidere leaset 6 sykler i 2024. Ordningen videreføres i 2025, men har begrenset effekt med så få avtaler.

Elektriske tjenestebiler og anleggsmaskiner

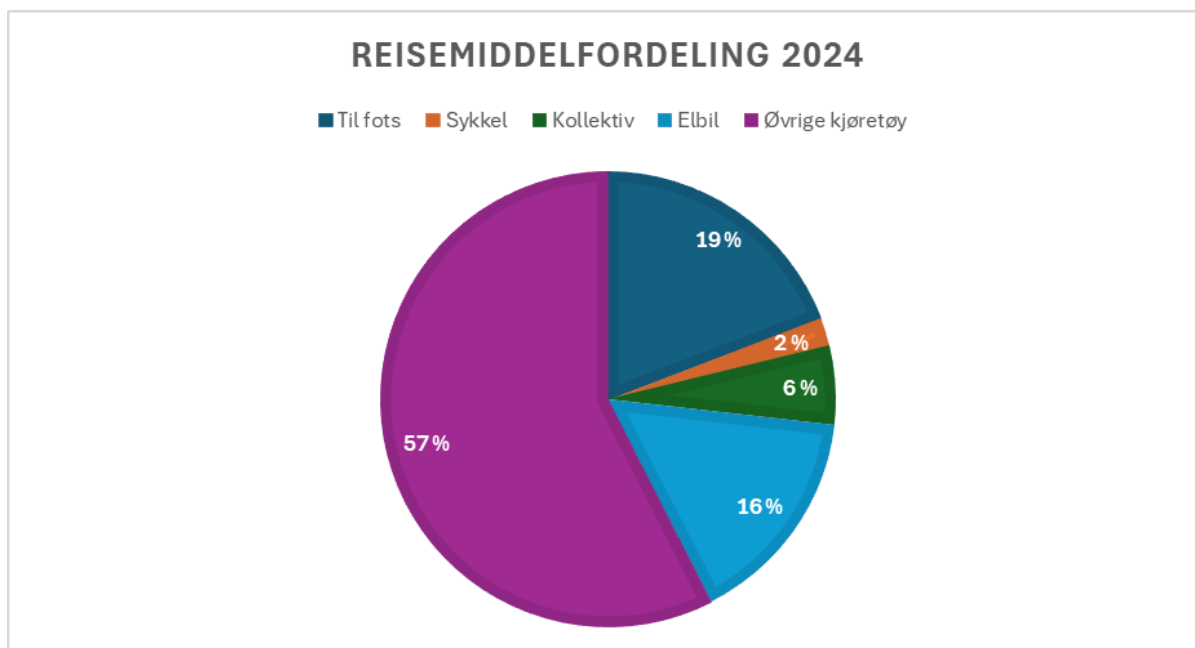
Kommunen har et mål om fornybart drivstoff i kommunens bilpark. I 2024 har kommunen en 82 prosent elbilandel for lette kjøretøy. Det er utfordringer med større kjøretøy og anleggsmaskiner.

Tjenestereiser

Reduksjon av CO2-utslipp: Mål om 50 prosent reduksjon innen 2024. Tall for 2024 viser en reduksjon på ca. 70 prosent beregnet ut fra km-godtgjørelse fra 2019.

Smarte trafikkteellere

Fem sensorer ble lagt ned høsten 2023. Nytt kamera ble etablert i 2024 i Torggata for å identifisere trafikantgrupper. Prosjektet er støttet av Innovasjon Norge, og løper videre i 2025.

Reisemiddelfordelingen er beregnet ved hjelp av de fem sensorene i bakken, samt tall fra kollektivselskap og fotgjengerdata – og en model-fit-tilnærming. Tallene er altså basert på faktiske tall og en beregning, så dette er et estimat.

Kollektivtiltak - buss

Antall busser: 40

Drivstoff: 100 prosent biogass

Antall kilometer: 1 859 119

År	Antall passasjerer	Kommentar
2019	1 374 067	
2020	947 270	Korona-effekt
2021	873 576	Korona-effekt
2022	1 021 744	
2023	1 260 107	
2024	1 344 103	

Ca. 10 prosent av passasjertallet er skoleelever med skyssrett.

Sjøfart i Moss

Dronebåter

Tiltak: Moss Havn har lagt til rette for lading av to elektriske dronebåter som frakter containere fra Moss til Vestfold. Dette reduserer 1800 tonn CO₂-ekvivalenter per år.

Status 2024: ASKO sitt sjødroneprosjekt har hatt en opptrapping av aktiviteten siden oppstart i 2022. I 2024 var det en økning av aktiviteten på 18,8 prosent, totalt ble 16.134 TEU fraktet.

Landstrøm

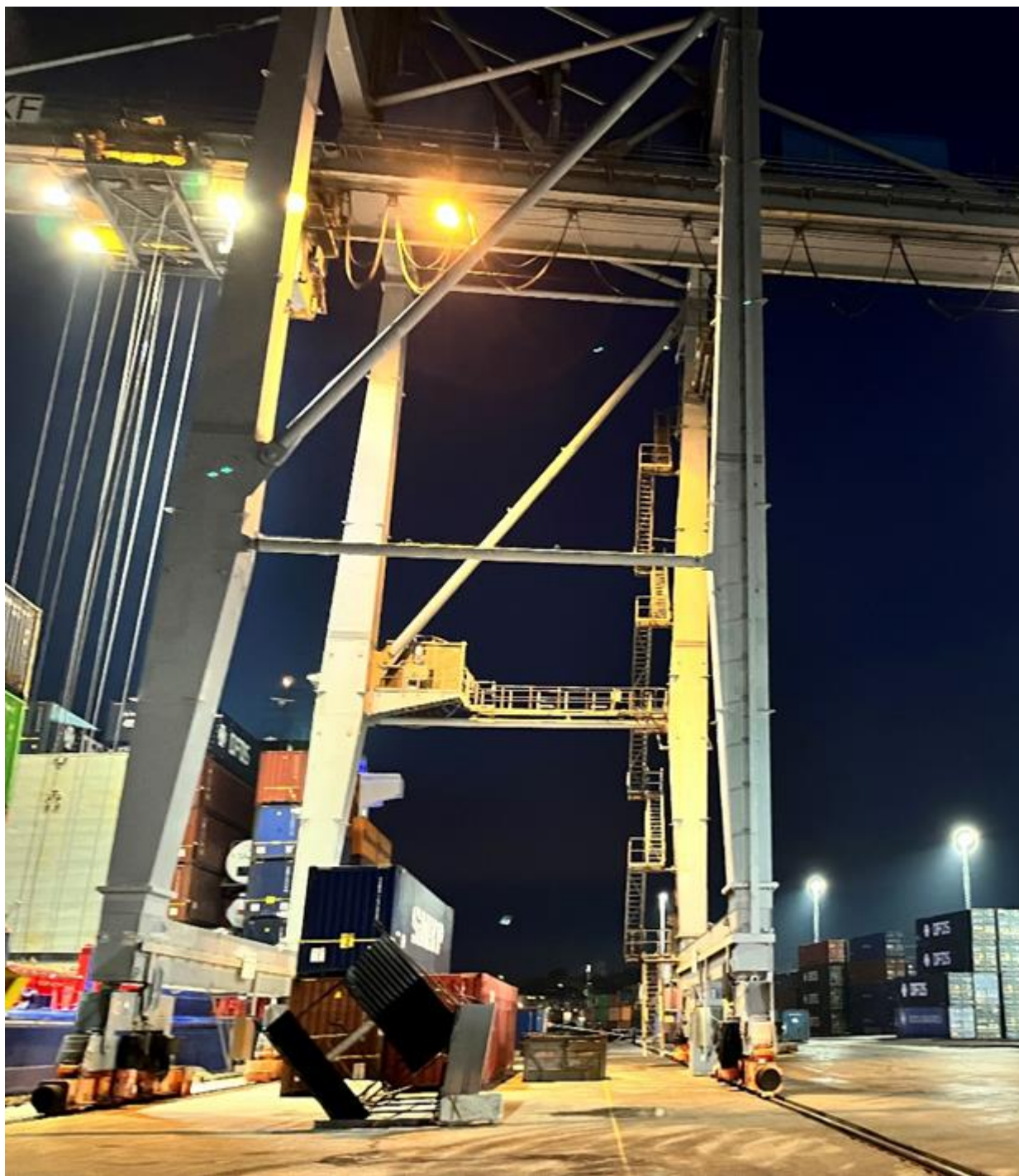
Tiltak: Landstrømanlegget til Moss Havn åpnet i 2019 med støtte fra Enova, og har en kapasitet på 1 million kWh. Det kan redusere utslippene med rundt 200 tonn CO₂-ekvivalenter i året når det blir tatt i bruk.

Status 2024: Anlegget er fortsatt ikke i bruk, da skipene ikke har tatt investeringene med å kunne gå over til landstrøm. Det er forventet endringer i nær fremtid.

Containerterminal

Tiltak: Ny kontrakt med operatør for containerterminalen, med krav om å være fossilfri senest i 2030.

Status 2024: Ny terminaloperatør Westport starter opp med fossilfritt utstyr fra 1.1.2025. Ladeinfrastruktur for elektrisk ladning av trucker og lastebiler er på plass.

Elektriske ferjer

Tiltak: Bastø Fosen har tre av fem ferger på elektrisitet. Etablering av ladestasjon i Moss kom på plass i 2023.

Status 2024: Ingen planer om ytterligere elektrifisering fram mot 2027. Fra 2028 er det ny konsesjonsperiode.

Industri - tiltak i fire industribedrifter i Moss

Felleskjøpet Agri på Kambo

Beskrivelse av tiltaket: Felleskjøpet Agri på Kambo har nesten halvert forbruket av fyringsolje fra 2019 til 2022, erstattet med økt forbruk av biovarme. Oljeforbruket har gått fra 1 119 m³ i 2019 til 637 m³ i 2022, en reduksjon på 482 tonn fyringsolje. Dette har redusert klimagassutslippet med 1 450 tonn CO₂, som utgjorde 1 prosent av de direkte utslippene i mossesamfunnet. Framover planlegger de ytterligere reduksjon av fyringsolje.

Heidelberg Materials prefab Norge

Beskrivelse av tiltaket: Heidelberg Materials prefab Norge i Moss har mål om å redusere sitt klima- og miljøavtrykk og være en del av sirkulærøkonomien. De jobber med lavkarbon betongelementer, miljøeffektive bæresystemer av stål og betong, prosjektspesifikke klimagassregnskap, økt resirkulering og gjenbruk av ressurser.

Status 2024: Ingen nye tiltak i 2024. Produksjonen har gått ned med 30 prosent, noe som har ført til en 30 prosent reduksjon i utslipp av klimagasser.

Rockwool Moss

Beskrivelse av tiltaket: Rockwool Moss har klimagassutslipp på ca. 12 000 tonn CO₂e per år. De jobber med å redusere bruk av LNG og pilotprosjekter for å erstatte LNG med biogass. Resirkulering av steinull er også et fokusområde.

Status 2024: Rockwool har satt opp et anlegg som erstatter andeler av LNG med strøm, med mål om full drift januar 2026 og en reduksjon på 2000-4000 tonn CO₂e. Investeringer i utstyr for håndtering av urenheter i kassert steinull vil øke gjenbruksandel. Det jobbes med prosessoptimalisering for effektivisering av energiforbruk.

One Subsea

Beskrivelse av tiltaket: One Subsea ble i januar 2023 sertifisert etter ISO 50001, med fokus på energistyring, energieffektivitet og reduksjon av energiforbruk. De kjøper grønne strømsertifikater.

Status 2024: ISO 50001 sertifisert. Videre elektrifisering av energiparken, energisparende tiltak som isolering og utskiftning av lys, og bruk av IR-lamper utendørs. Økning i resirkulert avfall til 81 prosent og reduksjon i CO₂-utslipp på 30 tonn.

Avfall og forbruk

Tiltak i MOVARs regi;

Ettersorteringsanlegg

Tiltak: Østfold avfallssorteringsanlegg (ØAS) for husholdningsavfall fra alle kommunene i regionen, anslås satt i drift i løpet av 2026. Movar IKS eier 29,4 prosent av ØAS.

Status 2024: ØAS er avgjørende for at kommunen kan innfri krav til utsortering av ulike fraksjoner. Reguleringsplanen for Viken Park vedtatt i januar 2025, men bygging er usikkert grunnet lovlighetsklage.

Biokull

Tiltak: Pyrolyse av avløpsslam til biokull med høyt potensial for karbonlagring.

MOVAR samarbeider med et avløpsrensseanlegg i Danmark som har pyrolysert avløpsslam til biokull, men lite framdrift i prosjektet.

Status 2024: Ingen nye oppdateringer i prosjektet.

Gjenbruk

Tiltak: Etablere en gjenbruksstasjon på Solgård Avfallsplass.

Status 2024: Ny gjenbruksstasjon ligger ikke lenger inne i økonomiplanen til MOVAR av økonomiske årsaker.

Matavfall

Tiltak: Innsamlingsordning og nedstrøms løsning for matavfall.

MOVAR har i tråd med EU-krav til kommunene planlagt en innsamlingsordning og nedstrøms-løsning for matavfall.

Status 2024: Moss kommune startet med matavfallsinnsamling høsten 2024, med planlagt ferdigstillelse for husholdninger 2025. Hytterrenovasjon ferdigstilles trolig i 2026.

Renseanlegg

Tiltak: Bedre rensing av avløpsvann for å forbedre miljøtilstanden i Oslofjorden.

Status 2024: Reguleringsplan for prosjektet vedtatt i april 2024. Reguleringsplan for overføringsledningen er i prosess og forventes ferdig i 2025. I 2024 utredet MOVAR etter politiske vedtak også Slagentangen-alternativet og muligheter for overføring av avløpsvann i rørledning over fjorden. MOVAR jobber nå, på vegne av eierkommunene, videre etter politisk vedtak med realisering av Fuglevik-prosjektet, og er i dialog med statsforvalteren om flere forhold; herunder sekundærrensekrav, midlertidige utslippstillatelser i byggeperioden, og selve nitrogenrensekravet og utsettelse av dette til anlegget står ferdig. Bygningsarbeidene på tomte ble igangsatt uke 52 i 2024.

I desember 2024 ble det vedtatt i representantskapet å søke statsforvalter om muligheter for utsettelse av renskrav i lys av Veas sitt mulighetsstudie. MOVAR IKS har også mottatt brev fra Veas etter anmodning fra politisk ledelse i Moss om evt. rørledning til Slemmestad.

Forbruk av IT i Moss kommune

Levetid IT-utstyr – mål – administrasjon og skole samlet

Antall enheter eid av Moss kommune er 12 014. Alder på utstyr i Moss kommune er i gjennomsnitt 3,2 år.

	Mobiltelefoner	Bærbar PC	Nettbrett
Antall nye enheter kjøpt i 2024	331	1 187 Adm: 207 Skole: 980	58 Adm: 58 Skole: 0

Levetidsmål, minimum.	5 år for mobil kontortelefon. 3 år for tjenestetelefon.	4-5 år, avhengig av bruk og teknologiutvikling	5-6 år, avhengig av bruk og teknologiutvikling.
-----------------------	--	--	---

Ut over 4 års levetid for PC-er vurderes som lite hensiktsmessig fordi kommunen må følge med på teknologien, og fordi bærbare PC-er har en høyere grad av slitasje på grunn av mobilitet.

Anskaffelsestakten i skole forventes ikke å bli lavere fordi skole anskaffer 1:1 på iPader fra 1.klasse og 1:1 på bærbare enheter fra 8.klasse. Enhet skole forteller at det jobbes aktivt med å øke levetid på IT-produkter.

Detaljer for alder på enheter

Produkt	Antall enheter	Gj.alder (år)	Ant. 1 år	Ant. 2 år	Ant. 3 år	Ant. 4 år	Ant. 5 år	Ant. 6 år +
iPader hele MK	4 686	3,6	30	1 603	71	1 982	553	447
iPhone hele MK	500	3,1	76	131	105	88	55	45
Android-telefoner hele MK	1 231	2,7	270	330	328	189	48	66
PC adminstrasjon	1 784	3,8	174	327	258	358	213	402
PC skole	3 805	2,8	802	927	1 011	610	312	134
Mac	8	5,4	0	0	0	1	3	4
Alle enheter	12 014	3,2	1 352	3 318	1 773	3 228	1 184	1 098

Enhet ITs vurdering er at kommunens enheter er flinke til å gjenbruke utstyret, og at det ofte er enhet IT som initierer utskifting av utstyr fordi dette har blitt for gammelt. Enhet IT søker i størst mulig grad å gjenbruke utstyr som er i en slik stand det faktisk kan gjenbrukes. I tillegg ombruker DeleteIT utstyr via returordningen.

Delete it har etter inngått avtale med Moss kommune, jevnlig hentet EE-avfall til gjenbruk og gjenvinning. Alt utstyr som innhentes blir veid, registrert, slettet og de identifisert. Gjenbruk av totalt antall innleverte enheter fra Moss kommune er ca. 40 prosent.

1 852 kg batterier er levert i 2024.

3 863 kg elektronisk utstyr er levert i 2024. Av dette er det flest laptop (839 stk), iPader (567 stk) og mobiltelefoner (159 stk).

Reduksjon av matsvinn ved kommunale virksomheter

Peer Gynt helsehus og Sørtun avlastning skal ha fokus på matsvinn gjennom matkontaktene. Det skal være bevissthet rundt bestillinger og tilberedning slik at vi hindrer unødig matsvinn. Enhet sykehjem og omsorgsboliger skal lage en plan for arbeid med matsvinn som vil iverksettes vår 2024. Egne beholdere for matavfall skal benyttes fra januar 2024. Moss kommune estimerte et matsvinn på 20 prosent i sine sykehjem og omsorgsboliger (matsvinnet ble kartlagt i 2017).

Status 2024; Mat og Service gjorde en kartlegging av matsvinn i en 2 ukers perioden i juni 2024. Fem «hus» var plukket ut og veide matsvinn i 11 dager. Resultatet viste ett gjennomsnittlig svinne/kast på 52 kg.

Som en oppfølging er det redusert porsjonsstørrelser på rettene der svinnet var stort. Porsjonsstørrelser er fortsatt i tråd med anbefalt næringsinnhold. Mat er kun til brukere/beboere.

Det jobbes videre med fokus på å redusere matsvinn, dette følges opp videre med informasjon til ansatte.

Kommunale anskaffelser

Nye regler om klima- og miljøhensyn i offentlige anskaffelser trådte i kraft 1. januar 2024. Hovedregelen er at klima- og miljøhensyn skal vektes med minimum 30 prosent, med unntak dersom nærmere vilkår er oppfylt. Moss kommune har implementert reglene i administrative prosedyrer og maler for gjennomføring av anskaffelser.

Ved vektlegging av klima- og miljøhensyn skal tildelingskriteriene ha tilknytning til leveransen, og ellers være i tråd med krav til utforming av tildelingskriterier. Bruk av nullutslippskjøretøy er vektlagt i transportintensive anskaffelser. Miljømerkede produkter er vektlagt ved kjøp av møbler mv.

Klima- og miljøhensyn som tildelingskriterier kan erstattes med klima- og miljøkrav i kravspesifikasjonen, dersom det er klart at dette gir bedre klima- og miljøeffekt og det begrunnes i anskaffelsesdokumentene. Hvorvidt unntaket kan komme til anvendelse, beror på en konkret vurdering av den enkelte anskaffelse og markedets modenhet. Eksempelvis har unntaket kommet til anvendelse ved anskaffelse av person- og varebiler, hvor det i henhold til forskrift om utslippskrav til kjøretøy ved offentlig anskaffelse til veitransport skal stilles krav om nullutslippskjøretøy.

Bygg og energi

Kommuneplanen setter krav om at klimagassregnskap kreves ved vesentlige naturinngrep, nybygg større enn 1 000 m² BRA og ved valg mellom riving eller bevaring av eksisterende bygg.

Bygg og energi – kommunale bygg

Vedlikehold i kommunens bygg

Vedlikeholdet i kommunens bygningsmasse skal være verdibevarende og oppvarmingskilder skal være fornybare. Ved valg av byggematerialer skal klima og miljø stå i fokus. Vedlikeholdet skal sikre langsiktig

bruk gjennom fleksible løsninger for å hindre stadige ombygginger. Byggene skal ha et godt tilrettelagt avfallssystem.

Klima og miljø er et fast punkt i vedlikeholdsmøter med de ulike virksomhetene og eksterne leietakere. MKE videreutvikler et bærekraftig, verdibevarende vedlikehold av bygningsmassen som reduserer miljøpåvirkningen. Dette inkluderer økt bruk av miljøvennlige materialer og mål om å forlenge bygningenes levetid og redusere ressursbruk.

Klimaplanlegging

I forkant av større bygge- og rehabiliteringsprosjekter skal MK Eiendom KF utarbeide en klima- og miljøplan for prosjektet. Det skal være førende at Moss kommune skal ha gode miljø- og klimaløsninger i sine byggeprosjekter, samt være en pådriver for fossilfrie bygg- og anleggsplasser.

Det er et langsiktig mål å øke andelen bærekraftig, fornybar energi fra fjernvarme, solcelleanlegg og varmepumper brukt i formålsbyggene.

MKE arbeider videre med målsettingen om å øke andelen om- og gjenbruk i større ombyggingsprosjekter. Dette innebærer å identifisere og gjenbruke materialer og komponenter fra eksisterende bygg, noe som skal bidra til å redusere avfall og behovet for nye ressurser

MKE har utarbeidet klima- og miljøplaner for større investeringsprosjekter i 2024. Disse planene sikrer at miljøhensyn blir integrert i alle faser av prosjektet, fra planlegging til ferdigstilling.

Prosjekter som leverer klimagassregnskap ved ferdigstilling inkluderer blant annet Solli, Knausen og Grindvold. Disse regnskapene gir oss verdifull innsikt i prosjektets totale klimapåvirkning.

Energi-effektivisering

MKE har gjennomført et Energisparekontrakt (EPC)-prosjekt med mål å redusere energiforbruket i kommunale bygninger. Gjennom dette prosjektet er flere energieffektiviseringstiltak gjennomført; oppgradering av belysningssystemer, forbedring av isolasjon og installasjon av energieffektive varme- og kjølesystemer.

Nytt EPC-prosjekt er under oppstart, med nye deler av bygningsmassen.

Økt andel kommunale bygg som benytter smart byggteknologi for å forbedre energieffektiviteten og innneklimaet. Dette inkluderer installasjon av sensorer og automatiserte styringssystemer som optimaliserer energibruken basert på faktisk behov.

Det er installert avanserte vannbehandlingsanlegg på enkelte bygg for å bekjempe legionella, som inkluderer overvåking og varsling av overforbruk av vann. Disse systemene gir mulighet til å senke vanntemperaturen som et energisparetiltak, samtidig som vi opprettholder sikkerheten og kvaliteten på vannet.

Konkrete eksempler som er gjennomført i 2024:

- Melløs stadion: Installert ny luft/væske-varmepumpe for oppvarming av tappevann, samt tilkobling til SD-anlegg for bedre energistyring. Tiltaket bidrar til økt energieffektivitet og redusert energiforbruk.
- Knausen: Gjenbruk av bygg, etablering av fornybarenergi i form av varmepumper, naturmangfold.

- Grindvold omsorgsbolig:
Brønnpark (varmepumper) blir etablert. Fossilfri byggeplass med krav om 20 prosent utslippsfri. Grønne tak og fordrøyningsbasseng for overvann. Gjenbruk av overvann til vanning grøntområder. Miljøanalyse utført i forprosjektet. BREEAM GOOD-sertifisert.
- Solli skole skal bli et samlokalisert aktivitetssenter. Det etableres brønnpark med varmepumpe og energieffektivt luftbehandlingssystem. Det er foreslått energieffektive tiltak på bygningskropp (bytte vinduer og etterisolering). Rehabilitering skal gjennomføres med fokus på miljø og klima, bl.a. gjenbruk av bygg og etablering av fornybarenergi i form av varmepumper og solcelleanlegg.
- Det er montert avanserte automasjons- og styringssystemer for tekniske anlegg i flere av våre bygg, inkludert skolene Nøkkeland og Vang. Disse systemene bidrar til å optimalisere driften av varme-, ventilasjons- og klimaanlegg, noe som resulterer i betydelige energibesparelser og forbedret inneklima.
- Det er installert avanserte vannbehandlingsanlegg på enkelte bygg for å bekjempe legionella, som inkluderer overvåking og varsling av overforbruk av vann. Disse systemene gir oss muligheten til å senke vanntemperaturen som et energisparetiltak, samtidig som vi opprettholder sikkerheten og kvaliteten på vannet.

Kommunale veier - gatelys

Gatelysprosjektet ble ferdigstilt i 2023. Alle gatelysene langs kommunale veier er skiftet til LED.

Belysningsnorm. Fokus i normen er på energieffektiv belysning og belysning som tar hensyn til folkehelse og naturmangfold. Ny norm skal ferdigstilles i 2025.

Kommunalt vann- og avløp

Et av de viktigste klimatiltakene på vann- og avløpssiden er å redusere lekkasjemengder fra vannledningsnettet og tilførsel av fremmedvann til avløpsnett/spillvannsnett. Dette gjøres gjennom systematisk utskifting av gammelt ledningsnett og ved å intensivere tiltak mot tilførsel av fremmedvann (feilkoblinger, diffus innlekking etc.).

Energiforbruk reduseres dersom det ikke er lekkasjer på vannledningsnettet og det ikke pumpes innlekket vann (drikkevann, overflatevann, grunnvann, sjøvann etc) i avløpsnettet. Det reduserer også energiforbruk (og kjemikalieforbruk) på vannbehandlingsanlegg og renseanlegg.

Ved å redusere lekkasjer og innlekking, og ved å separere overvann og avløpsvann vil kapasiteten i vann- og avløpsanleggene vare tilstrekkelig lenger. Dermed utsettes behov for utbygging av anleggene på grunn av befolkningsvekst og kapasitetsmangel.

Kommunen har i overkant av 100 pumpestasjoner. Pumpestasjonenes oppgave er å pumpe spillvann (avløpsvann/kloakk) fra alle deler av kommunen til renseanleggene på Fuglevik og Kambo. Overvann (f.eks. regnvann) pumpes til renseanleggene i vesentlig mengde, noe som er uheldig blant annet fordi det å pumpe store mengder vann krever mye energi. Tilsvarende vil pumping av drikkevann som går til lekkasjer også kreve mye energi.

Vurdering av energieffektivisering blir lagt til grunn ved alle tiltak på vann- og avløpsnettet.

Klimakommunikasjon

Handlingsplan for klimakommunikasjon «Grønnere Moss - handlingsplan for kommunikasjon» som ble vedtatt i 2022 er fulgt opp til en viss grad. Mye ressurser ble brukt til valg og omvalg, og dermed ble det færre ressurser til annet kommunikasjonsarbeid.

Oppfølging av denne planen i 2024 har blant annet inkludert informasjon på nettsider om Rent Mossesund, Oslofjorden, naturmangfold, klimagassutslipp, renovasjon og matavfall, og klimatilpasning. Matavfall, tekstil og Oslofjorden har vært tema i mediene. Klima- og miljø blir også aktualisert gjennom saker som oppstår, for eksempel almesyken. Samarbeidsprosjekt med lokale skoler og andre aktører om biologisk mangfold, for eksempel blomsterenger, fuglekasser og flaggermuskasser.

Plan for naturmangfold ble ferdigstilt i 2023, og ble vedtatt i februar 2024.

Grønn mobilitet; Det er gjennomført gratis vårsjekk av sykler i april og vintersjekk av sykkel i november.

Nettsider med informasjon om natur og miljø er videreutviklet, og saker herfra løftes opp i sosiale medier når det er aktuelt.

Moss kommune er en aktiv deltaker i klimanettverket Klima Østfold, og hoveddelen av arbeidet gjort i 2024 handler om videreutvikling av kommunens klimabudsjett.

Moss kommune støtter opp om initiativer som Miljøfestivalen, strandrydding og går aktivt ut i samfunnet og jobber med medvirkning til klima- og miljøspørsmål. I 2024 har vi blant annet jobbet med klimatilpasningsstrategien og naturmangfoldsplanen.

Arealplanlegging

Det er et mål at det er tverrfaglig arbeid i vurdering av alle planforslag. Målet er at alle planer tar nok hensyn til klima. Dette går ut på tilrettelegging for syklende og gående, parkeringsdekning, kollektivdekning, ivaretagelse av karbonrike arealer, fossilfrie byggeplasser og mye mer. Dette er viktig for å ivareta bærekraftsmål:

- Klima er vurdert inn i arbeidet med naturmangfoldplanen. Hovedmål om å unngå nedbygging er sammenfallende med klimahensyn.
- Klima er innarbeidet som eget tema i folkehelseoversikten. Dette er viktig for å belyse hva slags påvirkning temaet har på innbyggerne i Moss.
- Klimatilpasningsstrategi er lagt på høring i 2024.

Moss kommune har mottatt arealregnskap som Østfold Fylkeskommune har utviklet etter den såkalte «Agder-modellen». Arealregnskapet er kvalitetssikret av oss så godt det lot seg gjøre. Vi har mottatt støtte gjennom natursats-midler til å revidere gamle urealiserte utbyggingsarealer i forbindelse med kommuneplanarbeidet. Anbefaling om dette skal foreligge i april 2025.

Moss kommune har vært pilotkommune i et prosjekt som har utviklet kartanalyser som tar for seg økosystemtjenester i kommunen, deriblant grønnstruktur og klimatilpasning. Vi har også blitt invitert til et prosjekt i regi av KS, om areal- og naturregnskap som tar sikte på å bistå kommunene i bruk av alle de nye kartverktøyene vi har tilgang på nå.

Vurdering om bruk av arealnøytralitet, blågrønn faktor og økologisk kompensasjon må ligge til arbeidet med arealdelen, ettersom dette innebærer juridisk bindende bestemmelser. Disse vil av samme grunn

bli gjenstand for politiske vurderinger.

Moss kommune må peke ut mulige arealer til framtidens energistasjoner langs hovedveinettet, slik at det er mulig å gå over til fornybart drivstoff for tunge kjøretøy.

Det er laget en veileder for kommunene for å håndtere henvendelser om etablering av energistasjoner. Den ligger nå tilgjengelig på nettsidene til prosjektet: [Veileder for etablering av energistasjoner — Energistasjoner](#)

Jordbruk, skogbruk og karbonlagring

I 2024 har det vært fokus på skjøtsel og vedlikehold av mye brukte områder. Det er utført skjøtsel på trærne i Rådhusparken. Beskjæring gjøres både grunnet sikkerhet og av hensyn til trærne. Det å fjerne døde grener og korte inn for å lette tunge greiner gjør at faren for brekkasje er mindre. I tillegg er det et trafiksikkerhetsspørsmål.

Det er gjort et stort arbeid med å utarbeide en jordvernstrategi. Klima er et eget tema i denne. Strategien har vært på høring, men er ennå ikke vedtatt i 2024.

I 2024 ble det plantet 8 eiker på Melløs.

Gunnarsbybekken. Det er utarbeidet plan for hydrotekniske tiltak i landbruket, utført miljøråd med alle grunneiere og utarbeidet hydromorfologisk vassdragsrapport med forslag til habitatforbedrende tiltak.

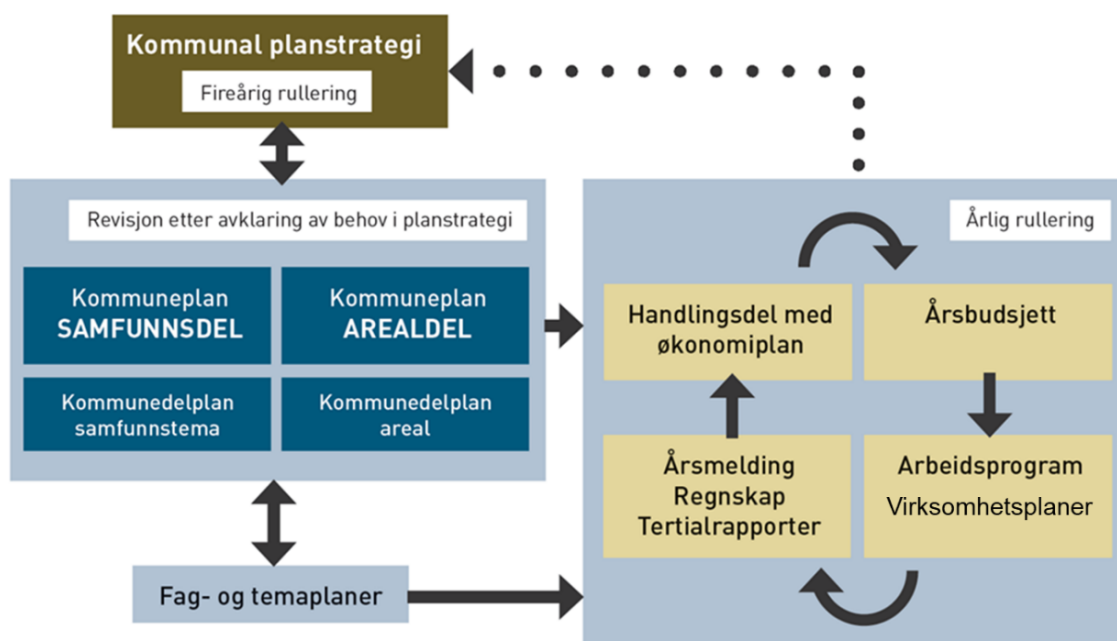

Planer og befolkning

Overordnede planer

Kommunenes plansystem

Kommunenes plansystem er i dag bygget opp med bakgrunn i plan- og bygningslovens system med kobling til økonomiplanleggingen etter kommuneloven med handlingsplan og årsbudsjett. I tillegg til de ordinære plantypene etter plan- og bygningsloven har kommunen en utstrakt bruk av temaplaner innenfor de ulike kommunalområdene. Planporteføljen består av planer som er lovpålagte, som er nødvendig for tilskudd, politisk bestilte, faglig begrunnet eller utledet fra samfunnsdelen.

Planstrategi

Planstrategi for Moss 2024-2027 omfatter en drøfting av kommunens strategiske valg knyttet til samfunnsutvikling og er kommunestyrets verktøy for å prioritere planoppgaver og ressursbruk i valgperioden. Den kommunale planstrategien er et sentralt element i plan- og styringssystemet, der den er et viktig bindeledd mellom det 4-årige kommuneplanarbeidet og årshjulprosessene knyttet til kommunens virksomhetsstyring. I planstrategiperioden skal det prioriteres plan- og utviklingsoppgaver som følger opp kommunens visjon og kommuneplanens samfunnsdel. FNs bærekraftsmål skal legges til grunn for alt planarbeid. Planarbeid skal være kunnskapsbasert og bygge på bred medvirkning og innbyggerdialog. Felles innsats for økt livskvalitet og økt gjennomførings- og innovasjonskraft er gjennomgående satsingsområder. Kommuneplanens arealdel skal rulleres i perioden.

Moss kommune legger FNs bærekrafts mål og Parisavtalen til grunn for alle vedtak og beslutninger i planperioden.

FNs bærekraftsmål er en arbeidsplan for å utrydde fattigdom, bekjempe ulikhet og stoppe klimaendringer. Våre prioriteringer skal ta klimavennlige, sosiale og økonomiske hensyn, og en bærekraftig utvikling skal imøtekomme dagens behov uten å ødelegge mulighetene for at kommende generasjoner skal få dekket sine behov.

Kommuneplan for Moss

Kommuneplanen er kommunens overordnede strategiske styringsdokument og inneholder mål og retningsvalg for kommunens utvikling. Kommuneplanen er forankret i plan og bygningsloven og utarbeides for en periode på 12 år og rulleres normalt hvert fjerde år.

Kommuneplanen består av en samfunnsdel og en arealdel. Samfunnsdelen beskriver langsiktige utfordringer, mål og strategier for kommunesamfunnet som helhet og kommunen som organisasjon. Arealdelen er juridisk bindende og fastsetter hovedtrekkene i arealdisponeringen. Arealdelen definerer rammer og betingelser for hvilke nye tiltak og ny arealbruk som kan iverksettes.

Mangfoldige Moss - Skapende - Varmere – Grønnere

Visjon for Moss, laget av innbyggere, ansatte og folkevalgte - vedtatt 5. desember 2019. Visjonen er et fremtidsbilde som skal skape felles mening og retning. Den skal engasjere og vise vei for innbyggere, folkevalgte og medarbeidere i kommunen.

Samfunnsdelen Moss 2030

Kommuneplanens samfunnsdel, Moss 2030, ble vedtatt i kommunestyret 13. februar 2020. Samfunnsdelen fokuserer på tre innsatsområder som utgjør elementene i bærekraftstrekanten; levekår og folkehelse, klima og miljø, og verdiskapning og kompetanse. Det er utarbeidet mål og strategier for hvert av innsatsområdene, samt strategier for areal- og transportplanleggingen.

Arealdelen

Kommuneplanens arealdel ble vedtatt mars 2021. Arealdelen bygger på areal- og transportstrategiene i samfunnsdelen, med fokus på fortetting, knutepunktutvikling og en langsiktig utbyggingsgrense som skal hindre byspredning og sikre bevaring av natur- og kulturlandskap. I ny planstrategi er det vedtatt at arealdelen skal rulleres. Det er vedtatt planprogram for revisjon av kommuneplanens arealdel.

Kommunedelplaner

En kommunedelplan er en overordnet plan, men på et noe mer detaljert nivå enn kommuneplanen. Kommunedelplaner dekker en geografisk del av kommunen eller gjelder et bestemt tema. Kommunedelplan for Klima og naturmangfold er to overordnede sektorovergripende planer som ble vedtatt i 2021 og 2024, og som legger føringer for annet planarbeid i perioden. I 2024 ble forslag til boligpolitisk kommunedelplan ferdigstilt og lagt på høring. I tillegg er det utarbeidet forslag til kommunedelplaner for areal- og transport for sentrum og Halmstad. Statens vegvesen har videreført arbeidet med kommunedelplan for ny rv. 19, og en ny korridor 5+ er tatt inn som en ny korridor som utredes.

Temaplaner

En temaplan er en strategisk plan som omhandler et spesifikt tema eller fagområde. Revidering av den enkelte temaplan vurderes i forbindelse med planstrategien hvert fjerde år.

Noen temaplaner vil være sektorovergripende og gi føringer for hele organisasjonen, slik som for eksempel kommunens arbeidsgiverpolitikk. Andre temaplaner gjelder for et avgrenset tjenesteområde som hovedplan for vann og avløp eller fagområde som bekjempelse av fremmede arter. Også enkelte overordnede strategiske planer kan utarbeides som temaplan der det er hensiktsmessig. I 2024 ble det utarbeidet forslag til veteranplan, medvirkningsplan og strategi for klimatilpasning.

Arealplaner

Reguleringsplaner omfatter et geografisk område og gir regler for hvordan arealene innenfor et område kan brukes eller hva slags bebyggelse som kan tillates. Den består av et plankart, planbestemmelser og en planbeskrivelse.

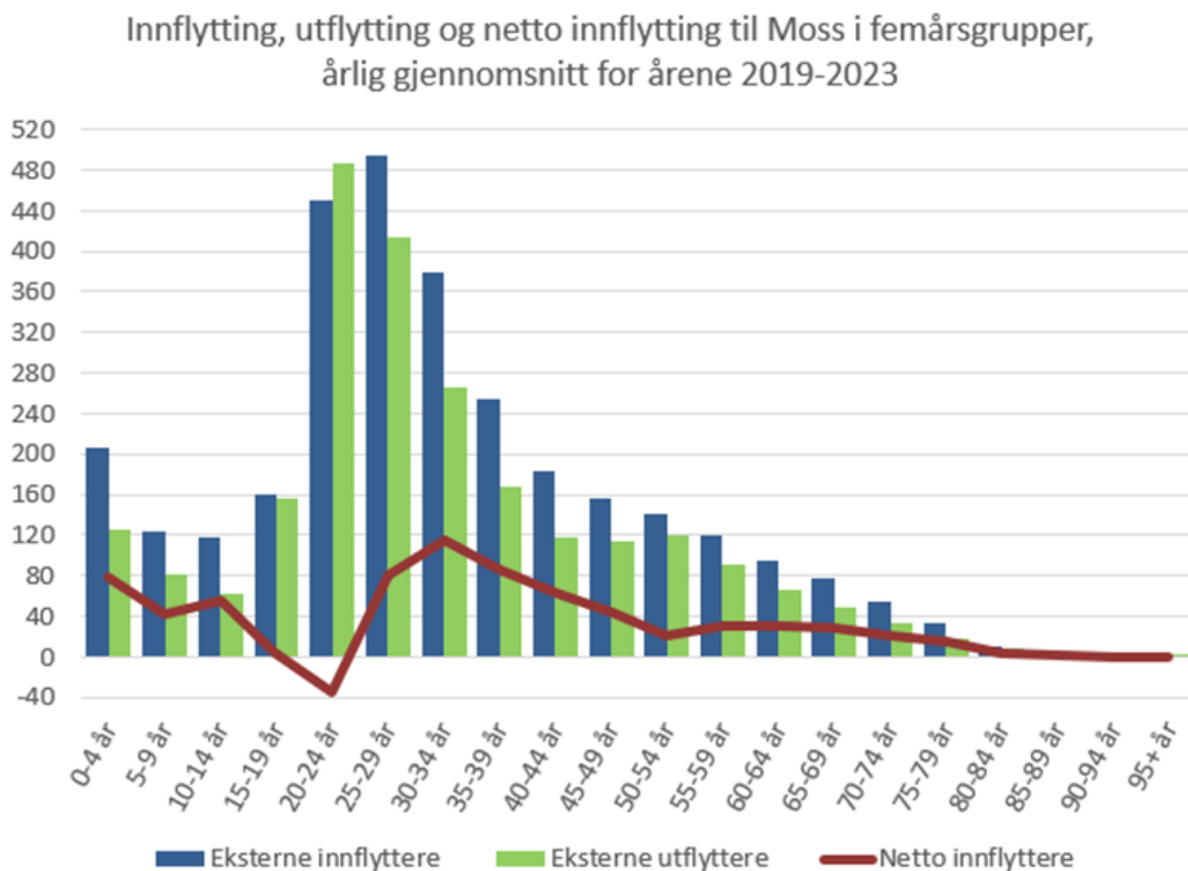
Befolkningsutvikling

	2021	2022	2023	2024
Befolkning 1. januar	49 668	50 290	51 240	52 051
Levendefødte	434	434	387	431
Døde	453	483	485	492
Fødselsoverskudd	- 19	- 49	- 98	-61
Innflyttinger	3 130	3 333	3 316	3 208
Utflyttinger	2 492	2 342	2 407	2 558

Netto innflytting inkl netto innvandring	638	991	909	650
Folketilvekst	622	950	811	595
Befolkning 31. desember	50 290	51 240	52 051	52 646
Befolkningsendring i %	1,25 %	1,89 %	1,58 %	1,14 %

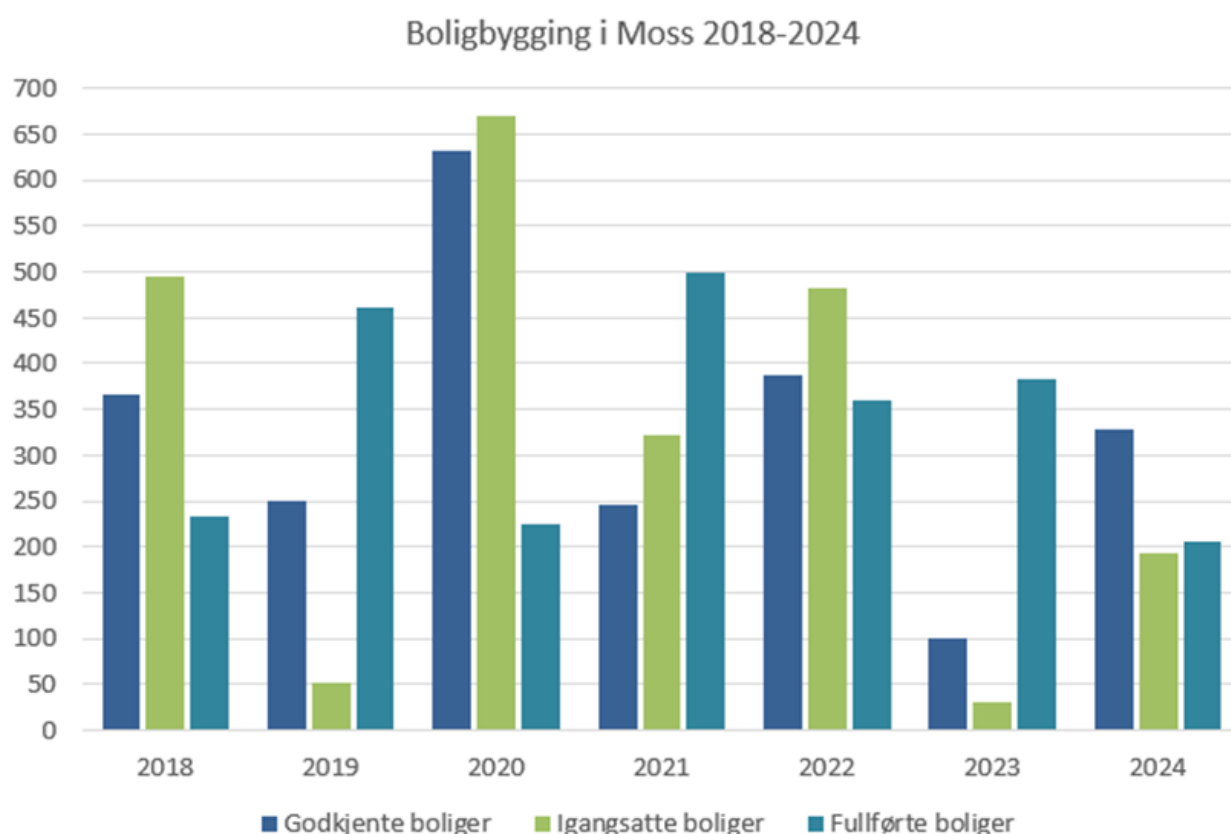
Kilde: SSB tabell 06913

Moss har hatt vekst på grunn av nærheten til Oslo, attraktive bo- og steds kvaliteter, og på grunn av flyktningssituasjonen. Veksten har de siste årene vært høyere enn forventet, men noe lavere i 2024 med 1,14 prosent. Nasjonalt var veksten 0,6 prosent og 0,7 prosent i Østfold fylke. Trenden for nettoinnvandring er fallende. Antall fødsler økte i 2021 og 2022, gikk ned igjen i 2023, etter koronaen. I 2024 var fødselstallet på høyere nivå igjen. Demografien i Moss er likevel preget av aldring og fødselsunderskudd.

Det er innflyttingen som bidrar mest til vekst. De fleste innflytterne til Moss er under 40 år. Vi har også hatt netto årlig innflytting på rundt 100 personer i alderen 60 år og eldre. De siste fire årene har skolekretsene Melløs og Nøkkeland fått flest nye innbyggere og høyest prosentvis vekst (18,2 og 12,1 prosent). Derneft kommer Halmstad og Verket, begge med over 300 flere innbyggere på fire år.

I 2023 var 41 prosent av husholdningene aleneboende (19,7 prosent av befolkningen), flere over enn under 55 år. Med en eldre befolkning er det naturlig at vi får flere enslige i denne gruppa, men antall enslige mellom 25 år og 35 år har også økt litt de siste årene. Den høyeste andelen aleneboende i alle aldre finner vi i sentrumsområdene. På Vang/Fuglevik er det færrest aleneboende.

Boligbyggingen har over flere år ligget på et høyt nivå i Moss. Selv om det var svært få boligprosjekter som ble igangsatt i 2023, ble likevel over 200 boliger fullført og 329 godkjent i 2024. Kvadratmeterprisene og boligomsetningen har vært høyere i 2023 og 2024 enn noe år tidligere.

Befolkningsveksten og utbyggernes ønsker om høy boligbyggetakt gir både muligheter og utfordringer. Veksten skaper muligheter for næringsetablering og flere arbeidsplasser. Flere innbyggere bidrar med sine ressurser og inntekter til kommunen. Boligutviklingen bidrar til et boligtilbud egnet for dagens og framtidig befolkningssammensetning. Samtidig skal behov for tjenester, blant annet innen oppvekst, helse og omsorg dekkes. Kapasiteten på teknisk og sosial infrastruktur utfordres.

Arbeidet med boligpolitisk kommunedelplan for Moss i 2023 og 2024 har avdekket et omfattende boligbehov for vanskeligstilte på boligmarkedet, særlig større barnefamilier med lav inntekt og personer med rus- og psykiske lidelser (ROP). Planarbeidet viser også at det blir behov for et boligtilbud i

framtiden som er bedre tilpasset flere aleneboende og en aldrende befolkning med tilgjengelige boliger, universelt utformede boligområder og med sosiale møteplasser. Samtidig anbefales at en andel på omtrent 30 prosent av nye boliger også er egnet for barnefamilier.

Folkehelse og levekår

Folkehelsearbeidet

Folkehelse og levekår er et prioritert område i kommuneplanens samfunnsdel. Et sentralt prinsipp i folkehelsearbeidet er «*helse i alt*», og de fleste faktorer som påvirker helse vår finner vi utenfor helsesektoren. Å være fysisk aktiv, oppmerksom, ha sosiale relasjoner, oppleve å være betydningsfull for noen, samt fortsatt lære nye ting, er viktig for den psykiske helse og en god livskvalitet^[1]. Gode oppvekstvilkår, boliger, gode barnehager og skoler, arbeid, fritids- og kulturmiljø, tilhørighet og et trygt nærmiljø gir betydningsfulle bidrag. Universelle og spissede tiltak utfyller hverandre.

Et godt samarbeid på tvers av fagområder er en forutsetning for å lykkes med å utvikle et bærekraftig og helsefremmende lokalsamfunn. Alle kommunens tjenesteområder har et ansvar for å fremme god folkehelse, bedre levekår og utjevne sosial ulikhet i helse. For å legge til rette for et godt tverrfaglig folkehelsearbeid har kommunen et folkehelsenettverk med representanter fra de tre kommunalområdene. Folkehelsenettverket har jevnlige møter og hadde ti møter i 2024.

Regionale folkehelsemidler

Moss kommune ble tildelt 380 000.- i regionale folkehelsemidler fra Østfold fylkeskommune i 2024. Kommunens folkehelsenettverk fordeler folkehelsemidlene ved å følge prioriterte utfordringer som ligger i mandatet til nettverket.

Moss hadde i tillegg folkehelsemidler fra tidligere år på fond og folkehelsemidlene ble i 2024 fordelt til: Cafe 67 (konserter for hjemmeboende seniorer i Samfunnssalen): 50 000.-, frikjøp av 20 prosent stilling i 17 måneder for å koordinere Bydelsfedre: 240 000.-, og ansettelse av aktivitetsleder på mellom - og ungdomsskoletrinnet på Bytårnet skole: 403 222.

Tilsyn på folkehelsearbeidet

Moss kommune deltok, sammen med kommuner i det tidligere Viken, i et tilsyn fra Statsforvalteren. Fokus var på det systematiske og langsiktige folkehelsearbeidet i kommunene for å fremme barn og unges psykiske helse.

Status folkehelse og levekår

Mangfoldige Moss – slik har vi det i 2023 er en retningsviser for å prioritere innsats og målrette folkehelseiltak (ref. § 5 Lov om folkehelsearbeid). Kunnskapsgrunnlaget viser at de fleste mossinger lever aktive liv, trives og har det bra. Utdanningsnivået øker i befolkningen og flere enn før gjennomfører videregående skole. Andelen med psykiske symptomer og lidelser ser ut til å gå noe ned i Moss, mens den fortsetter å øke i landet.

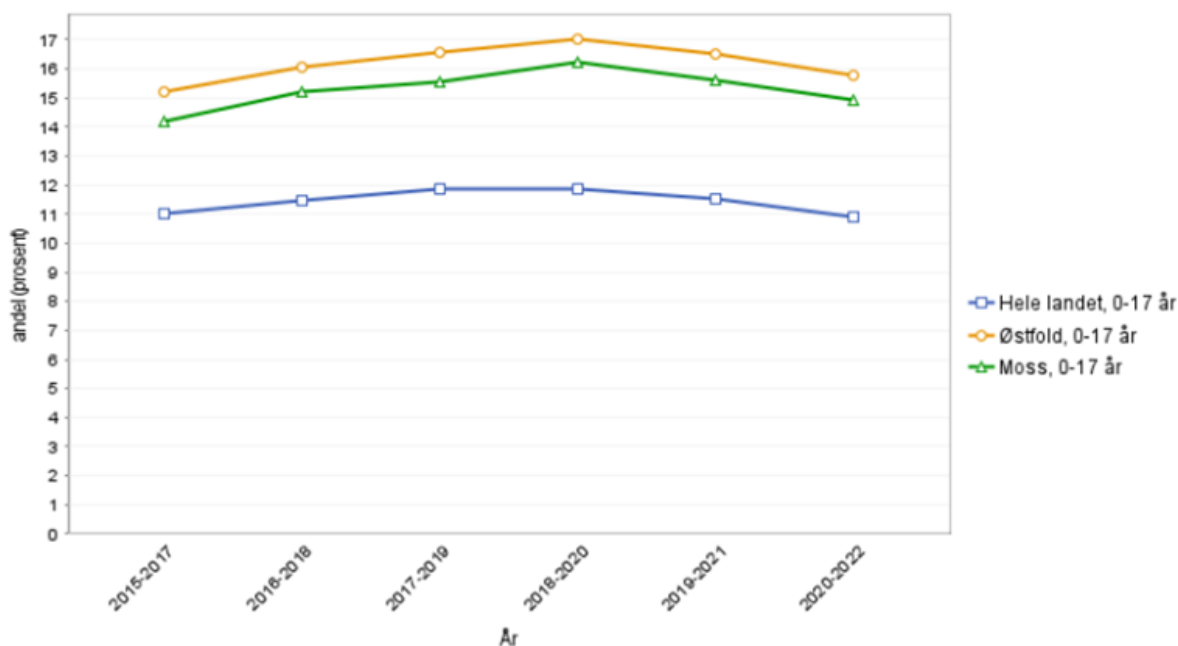
Samtidig har Moss kommune større utfordringer enn den norske gjennomsnittskommunen, målt ved lavere forventet levealder og høyere forekomst av fysiske og psykiske sykdommer. Moss har fortsatt dårligere folkehelse enn landet i alle aldersgrupper. Med en aldrende befolkning øker også forekomsten av aldersrelaterte sykdommer som hjerte- og karsykdom, kreft og demens. Forskjellene i forventet levealder mellom utdanningsgrupper øker. Utdanning, inntekt og helse er skjevt fordelt og gir ulikt utgangspunkt for mossingene.

Til tross for en positiv utvikling på flere områder, så ligger Moss også dårligere an enn landsgjennomsnitt på de fleste levekårsindikatorer. Enkelte geografiske områder i kommunen har flere innbyggere med

levekårsutfordringer enn andre, spesielt i områdene i og rundt sentrum. Andel med varig uførepensjon i alder 18-44 er svakt økende i Moss. Andelen øker også i fylket og landet. Andelen i Moss (5,9 prosent i 2020-2022) er høyere enn landet (4,0 prosent), men likt som fylket.

De siste årene har det vært en positiv endring i andelen barn som bor i husholdninger med vedvarende lavinntekt, både i Moss, Østfold og landet. Moss ligger ved siste måling (2020-2022) på 14,9 prosent, og er fortsatt over landssnitt (10,9 prosent), men noe under snittet for fylket (15,7 prosent).

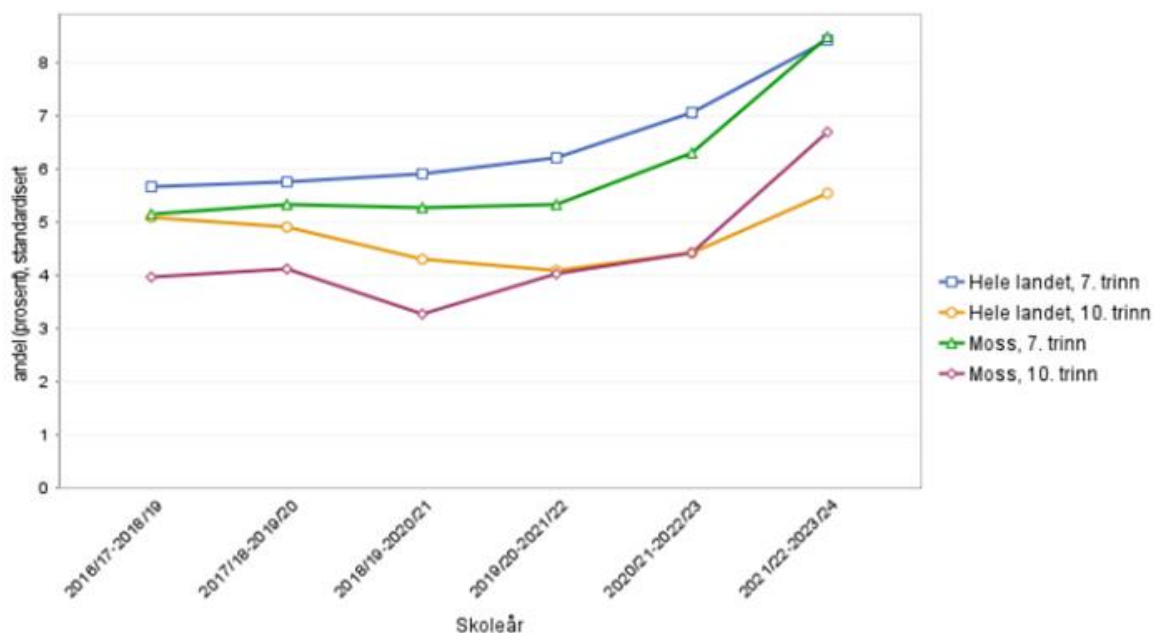
Vedvarende lavinntekt, husholdninger (inndeling per 1.1.2024) – EU 60, andel (prosent)

Snittet for grunnskolepoeng er høyere i Moss enn for fylket og landet. Det er positivt at andelen som fullfører videregående opplæring fortsetter å øke. Ved siste måling (2020-2022) ligger Moss på landssnitt (80 prosent) og ett prosentpoeng høyere enn Østfold. Det er en økning på to prosentpoeng fra året før. Også andelen 30-åringer med høyere utdanning øker, selv om andelen fortsatt er lavere enn landssnitt.

Mobbetallene øker, både i Moss og nasjonalt. Moss ligger over landssnitt på 10.trinn, men likt på 7.trinn.

Mobbing, 7. og 10. klasse (treårige tall, inndeling per 1.1.2024) – andel (prosent), standardisert

Flere unge i alderen 15-29 år står utenfor arbeid eller utdanning i Moss (12,3 prosent i 2022) sammenlignet med både fylket og landet. Andelen ser ut til å øke, både i Moss, Østfold og landet.

Måleindikatorer til samfunnsmålene

Nedenfor vises en oppsummert status for utvalgte områder knyttet til samfunnsplanens visjon «*Mangfoldige Moss - varmere, skapende, grønnere*», og innsatsområdene *levetår og folkehelse, verdiskaping og kompetanse, klima og miljø*. Herunder vises til bærekraftsmål som er vektlagt ut fra særskilte samfunnsutfordringer som kommunen står overfor og utviklingen som følges over tid.

Levetår og folkehelse

Tema «varmere» i kommuneplanen handler om innbyggernes livskvalitet, levetår, fysisk og psykisk helse, relasjoner og tilhørighet, bo- og nærmiljø, arbeidsliv, utdanning, deltakelse i frivillig aktivitet og bidrag til fellesskapet.

Vektlagte bærekraftsmål er:

Status 2024

- Barnefattigdom har gått ned både nasjonalt og i kommunen, samt i de fleste levetårssonene i kommunen. Levetårsdata på sonenivå fra 2022 viser at ulikhetene internt i kommunen er store.

- Utviklingen i den psykiske helse har vært bekymringsfull de siste årene og Moss ligger fortsatt på et høyt nivå når det gjelder andel med psykiske symptomer og lidelser.
- Mobbing blant barn og unge påvirker den psykiske helse og mobbetallene øker både i Moss og nasjonalt. Moss ligger over landssnitt på 10.trinn, men likt på 7.trinn [\[1\]](#). Dette krever innsats på alle oppvekstarenaer, i nabolag og lokalsamfunn.
- Utdanningsnivået øker i Moss. Andelen med utdanning fra fagskole, høgskole og universitet har økt fra 34 prosent i 2020 til 37 prosent i 2023. Landsgjennomsnittet har ligget 4,2 prosentpoeng over Moss i flere år, men i 2023 var forskjellen mellom Moss og landet redusert til 3,9 prosentpoeng.

[\[1\]](#) Elevundersøkelsen, Utdanningsdirektoratet (2021/22-2023/24)/ [Kommunehelsa](#)

Verdiskaping og kompetanse

Tema «skapende» i kommuneplanen handler om at Moss skal ha bærekraftig verdiskaping og høy arbeidsdeltakelse for alle grupper av befolkningen. Vektlagte bærekraftsmål er:

Status 2024

- Moss har hatt en positiv vekst i antall arbeidsplasser siden 2020, og en økning på 1,2 prosent fra 2023-2024.
- Moss og Mossregionen hadde en positiv næringsattraktivitet og positiv bostedsattraktivitet i 2024, altså en høyere vekst i næringslivet enn forventet ut fra bransjestruktur og nasjonal vekst.
- Netto utpendling fra Moss har økt over tid, men gikk litt ned i 2024

Miljø og klima

Tema «grønnere» i kommuneplanen handler om hva Moss skal gjøre for å bidra til å håndtere klima- og naturkrise. Det handler om å legge til rette for flere grønne reiser, bruk og utvikling av bebygde og ubebygde arealer, ivareta naturmangfold, forvaltning av jord, skog, hav og ferskvann. Klimatilpasning skal vi ta hånd om gjennom beredskap og langsiktig planlegging, herunder håndtere overvann, fare for skred og erosjon. Vektlagte bærekraftsmål er:

Status 2024

- I 2023 har Mossesamfunnet kuttet rett under 40 prosent av de direkte utslippene i 2016. Moss kommune hadde en reduksjon av totalt 10,9 prosent i 2023. Utslipp fra veitrafikken hadde enn reduksjon på 9 prosent i 2023. Nye tiltak utarbeides for å nå målet om 60 % kutt innen 2030.
- SSB-tall viser at fysisk nedbygd areal i Moss har økt med 2,4 prosent fra 2023 (8,08 km²) til 2024 (8,27 km²). I 2023 ble 13 dekar dyrket og dyrkbar jord omdisponert i Moss.
- Moss har god kartlegging på 72 prosent av arealet og ufullstendig kartlegging på 28% av arealet. ([BIOFOKUS-rapport2022](#)). I 2022 hadde Moss 11,7 prosent av land- og ferskvannsareal vernet i en eller annen form.

Samarbeid for å nå målene

Bærekraftsmål 17 er et sentralt mål for alle tre innsatsområder. For å være den varme, skapende og grønne kommunen som visjonen legger opp til og lykkes med bærekraftsmålene, er kommunen avhengig av samarbeid internt tverrfaglig og tverrsektorielt, med andre kommuner og regionale parter, med sivilsamfunnet og næringslivet.

Medvirkningsplan

En tverrfaglig arbeidsgruppe fra alle kommunalområder og staber utarbeidet i 2024 en medvirkningsplan for 2024-2030. *Medvirkningsplan 2024-2030* understreker viktigheten av medvirkning og samskaping for å styrke lokaldemokratiet. Planen omhandler medvirkning på system- og gruppenivå, som samfunns- og tjenesteutvikling, og vil være et styringsverktøy for hvordan Moss kommune skal arbeide med involvering, medvirkning og samskaping. Etter en offentlig høring ble medvirkningsplanen vedtatt vinter 2025.

Frivillighetsplan

Kommunens frivillighetsforum utarbeidet i 2024 et planforslag for å fremme mer samarbeid mellom kommunen og frivillig sektor. *Frivillighetsplan 2025-2028* beskriver hvordan Moss kommune kan tilrettelegge for frivillig arbeid og sikre forutsigbare rammevilkår for frivillige organisasjoner. Frivillighetsplanen behandles i 2025.

Partnerskap og nettverk

Mosseregionen interkommunalt politisk råd (MIPR) er et samarbeids- og interesseorgan for kommunene Moss, Råde, Våler og Vestby. Rådet skal arbeide spesielt for å styrke regionen som bærekraftig, attraktiv og konkurransedyktig region basert på lokale fortrinn. Utvikling av regionen skal skje gjennom forpliktende samarbeid, ivareta regionens interesser overfor staten, fylket og andre aktører.

Byliv Moss er partnerskap som består av Moss kommune, Moss Gårdeierforening, Moss I Sentrum, Moss Industri- og næringsforening, frivilligheten og kulturlivet i Moss. I Bylivssamarbeidet ble det i 2024 jobbet videre med fokus på etableringer, arrangementer og bymiljøtiltak.

Miljøløftet Moss er et samarbeidet mellom Statens vegvesen, Østfold fylkeskommune, Moss kommune, Jernbanedirektoratet og Bane NOR. Partene jobber i felleskap med å utvikle Moss til en mer konkurransedyktig, attraktiv og bærekraftig by.

Klima Østfold er et samarbeid mellom Østfoldkommunene og Østfold fylkeskommune og Statsforvalteren i Oslo og Viken. Klima Østfold ble opprettet i 2012. Moss og Rygge kommuner var begge

med fra starten. Samarbeidet har som mål å være et verktøy for at kommunene skal oppnå sine vedtatte klimamål.

Partnerskap for folkehelse i Østfold ble signert for perioden 2025-2026. Partnerskapsavtalen er mellom kommunene i Østfold, Østfold fylkeskommune og andre aktører i fylket for å styrke det helhetlige og tverrfaglige folkehelsearbeidet i Østfold, med vekt på å fremme livskvalitet og utjevne sosiale ulikheter i helse.

Moss kommune ble en *ALLEMED*-kommune i 2024. ALLEMED et verktøy som skal gjøre det lettere for organisasjoner å inkludere alle barn og unge i fritidsaktivitet. ALLEMED bygger på fritidserklæringen som sikrer alle barns rett til fritidsaktiviteter, i tråd med FNs barnekonvensjon.

Arbeidsmarkedssituasjonen

Arbeidsplassutvikling

Knut Vareides modell for næringsattraktivitet forklarer at forventet utvikling i det lokale næringslivet påvirkes av tre strukturelle forhold; bransjesammensetning, befolkningsvekst og nasjonal vekst. Dersom den faktiske veksten i regionen er høyere enn den forventede veksten, har regionen positiv næringsattraktivitet.

Bransjene som hadde høyest vekst i antall ansatte i 2024 var utvinning av olje og gass, aktiviteter, persontransport og el-produksjon. Bransjeeffekten var negativ for mosseregionen og noe mindre negativ for Moss i 2024. Befolkningseffekten var imidlertid positiv. Befolkningsveksten påvirker særlig bransjer som handel, servering, bygg og anlegg og private tjenester. Bransjer på topplista i Moss er, ifølge Metra-rapporten 2024, innen varehandel, tjenesteyting, helse- og sosialtjenester og, bygg og anlegg. Deretter kommer omsetning og drift av faste eiendommer og overnattings- og serveringsvirksomheter.

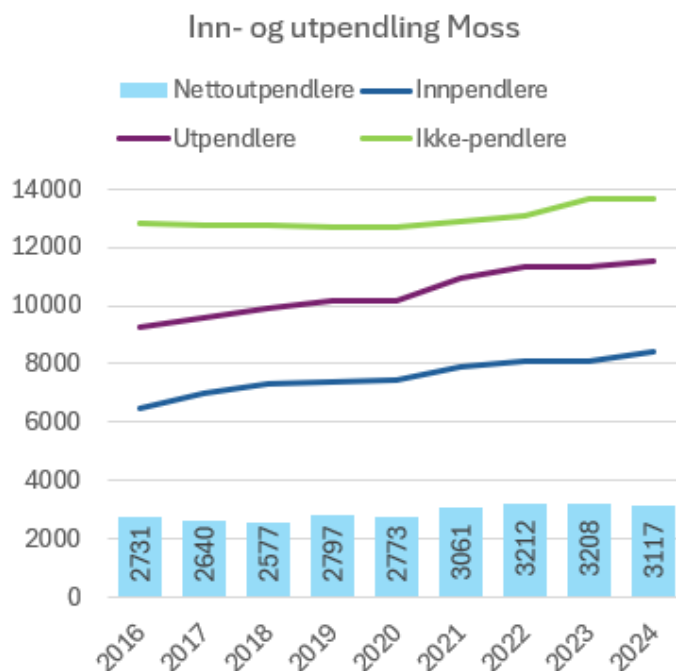
Nasjonalt hadde næringslivet en vekst i arbeidsplasser på nærmere 0,5 prosent i 2024. Fra 2023 til 2024 økte antall arbeidsplasser i Moss fra 14449 til 14566 i privat sektor og 7332 til 7469 arbeidsplasser i offentlig sektor. Mosseregionen har hatt høyere arbeidsplassvekst enn ellers i landet i flere år, både i offentlig og privat sektor. De tre siste årene har næringslivet i regionen hatt høyere vekst enn forventet. Mosseregionen har en positiv næringsattraktivitet i tillegg til å ha positiv bostedsattraktivitet. Veksten i næringslivet ble altså enda høyere enn forventet i Moss og i mosseregionen i 2024.

Trenden med økende etterspørsel etter kontorarealer i Moss sentrum flatet noe ut i 2024, men det planlegges både nybygg og konvertering fra industri. Særlig er Møllebyen, Verket og Høyda/Varnaveien ettertraktet for kontorutleie. Varnaveien er fortsatt en dominerende handelsdestinasjon, men aktivitet med handel, service og servering i sentrum er i utvikling. Det har vært noe nedgang i etterspørsel etter lager og logistikk, spesielt når det gjelder små og mellomstore bedrifter.

Moss og mosseregionen har fortsatt lavere sysselsettingsandel enn landet og de fleste regionene vi sammenligner oss med. Dette er en utfordring som settes på dagsorden på tvers av sektorer.

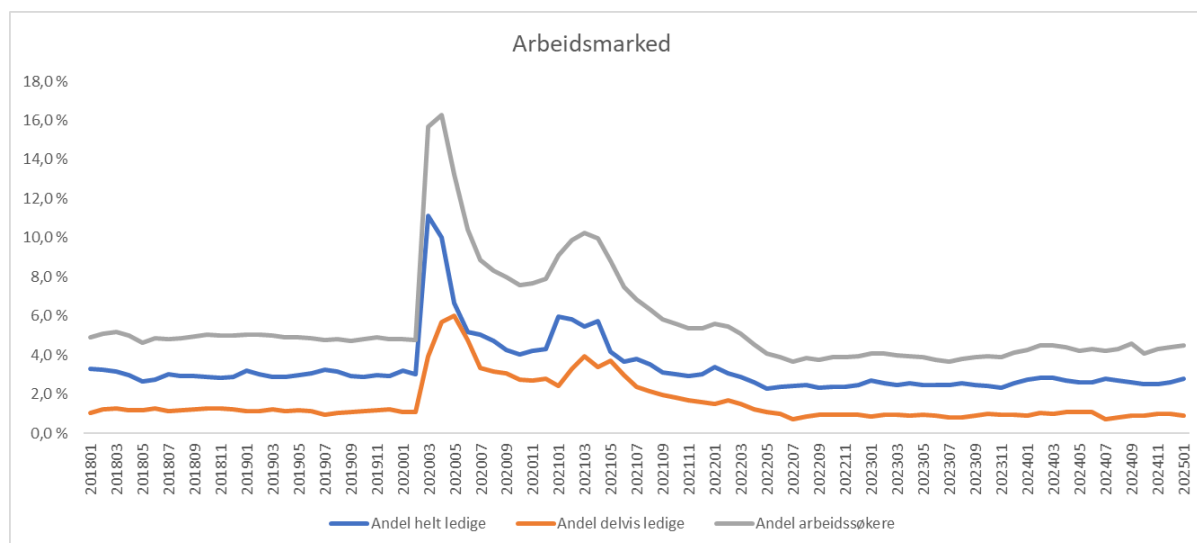
Pendling

Antallet som pendler ut og inn av Moss har økt i flere år, men antallet som ikke pendler har også tatt seg opp. Netto utpendling gikk litt ned i 2024

Arbeidsledighet

Arbeidsledigheten har holdt seg relativt stabil gjennom 2024. Andelen av arbeidsstyrken som var helt ledige var på starten av året på 2,7 prosent, så har det svingt mellom 2,9 prosent og 2,5 prosent gjennom året og endte på 2,6 prosent i desember. Antall helt ledige personer var 665 i desember, mens antallet arbeidssøkere var 1144. Antallet delvis ledige personer var 267. Arbeidssøkerne er summen av helt ledige, delvis ledige og arbeidssøkere som deltar på tiltak. I desember var andel langtidsledige av alle ledige 32,3 prosent.

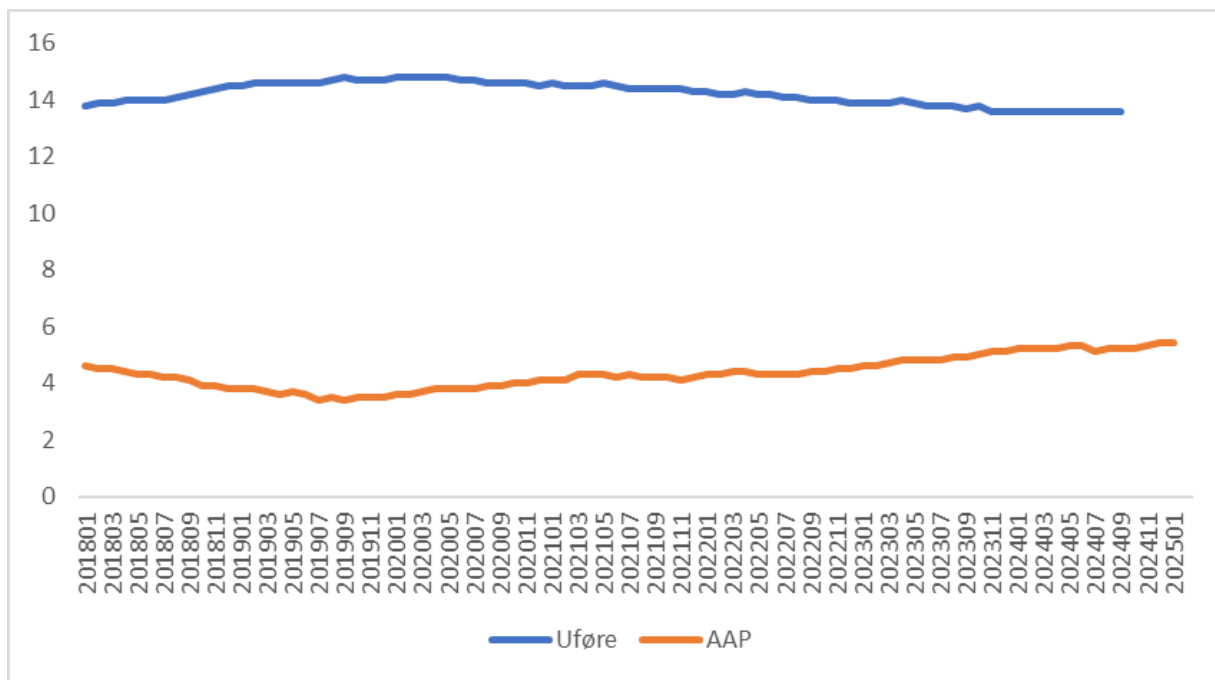

Arbeidsavklaringspenger (AAP)

Antall mottakere av arbeidsavklaringspenger var 1 753 i desember. Det er en økning på 97 personer fra samme periode i fjor, en økning på 5,9 prosent. Antall mottakere av AAP tilsvarer 5,4 prosent av befolkningen i alderen 18 til 66 år. Antallet personer med nedsatt arbeidsevne var 2 470. Det er 7,5 prosent av befolkningen mellom 18 og 66 år. 721 personer har mottatt arbeidsavklaringspenger i mer enn 2 år. Det er 41,1 prosent av alle AAP-mottakere. For 2023 var dette tallet 647 personer, en andel på 39,1 prosent av alle mottakere.

Uføre

13,7 prosent av befolkningen mellom 18 og 67 år er uføre i Moss per 31. desember, totalt 4 488 personer. Antall mottakere av uføretrygd har økt med 54 sammenlignet med samme periode i fjor. 59 prosent av de uføretrygdene er kvinner og 41 prosent er menn. Det var 243 personer under 30 år som mottok uføretrygd fjerde kvartal 2024, det betyr 3,6 prosent uføretrygdene under 30 år. Tilsvarende tall året før var 3,7 prosent.

Økonomi inklusiv foretakene

Handlingsregler

Moss kommune har fire økonomiske handlingsregler for å sikre en bærekraftig og langsiktig god økonomistyring. Formålet med disse reglene er å sikre kommunen økonomisk handlingsrom til å gjennomføre strategiske satsinger og tilby et stabilt nivå av kommunale tjenester. Reglene gjelder samlet for Moss kommune og de kommunale foretakene MKEiendom KF og Moss havn KF (konsolidert regnskap).

Handlingsreglene består av:

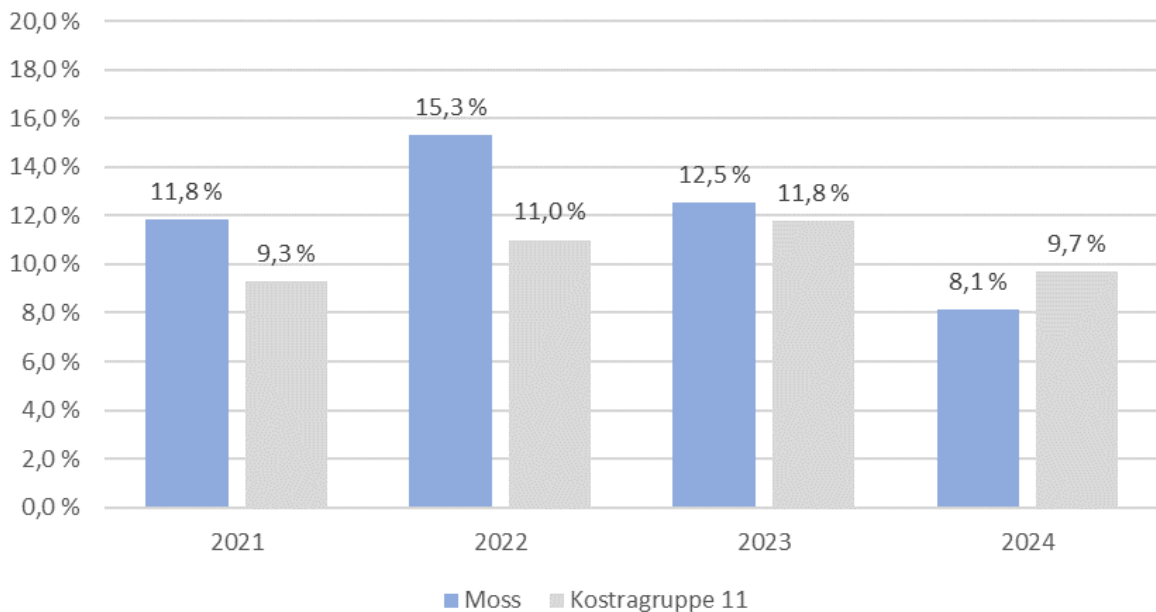
- Netto driftsresultat bør være mellom 0,75 og 1,75 prosent av brutto driftsinntekter
- Disposisjonsfondet bør ligge innenfor 7 til 9 prosent av brutto driftsinntekter
- Renteeksponert gjeld bør utgjøre mellom 70 og 75 prosent av brutto driftsinntekter etter fratrekk for startlån og selvkost
- Andelen egenfinansiering av investeringer bør ikke falle under 30 til 40 prosent av samlede investeringer, ekskludert startlån og selvkostområder.

Netto driftsresultat

Netto driftsresultat er en sentral indikator som reflekterer kommunens økonomiske bæreevne og handlefrihet. Dette nøkkeltallet viser overskuddet kommunen sitter igjen med etter at samtlige driftsutgifter, renter og avdrag på gjeld er betalt. Et positivt netto driftsresultat kan brukes til å finansiere investeringer eller styrke økonomiske reserver.

I 2024 hadde Moss kommune et netto driftsresultat på minus 3,2 prosent av brutto driftsinntekter, målt ut fra konsolidert regnskap. Resultatet var markert lavere enn i 2023, og betydelig lavere enn i 2021 og 2022. Resultatet for 2024 var dermed klart under kommunens målsatte intervall på 0,75–1,75 prosent. Figuren nedenfor sammenligner utviklingen av netto driftsresultat i Moss kommune (blå søyler) med gjennomsnittet i kostragruppe 11 (grå søyler) fra 2021 til 2024. Kostragruppe 11 omfatter Moss og ni andre kommuner med innbyggertall mellom 45 000 og 75 000. Det vises til en egen oversikt som viser netto driftsresultat 2024 sammenlignet med 33 andre større kommune, jf. kapitlet: KOSTRA - overordnet oversikt.

Disposisjonsfond i prosent av brutto driftsinntekter
2021 - 2024

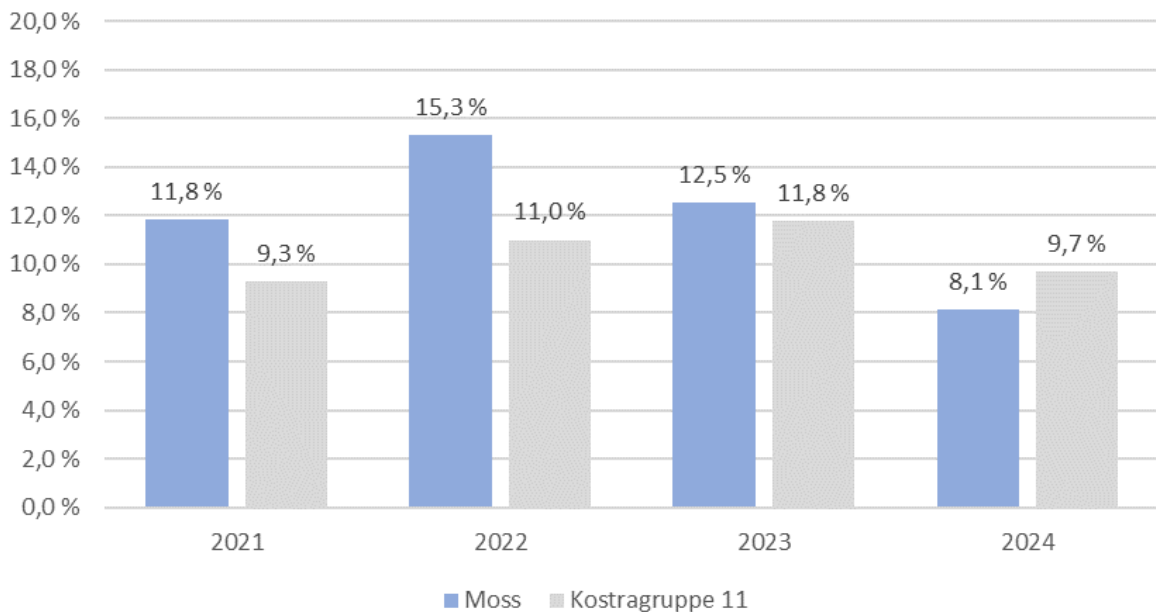

Disposisjonsfond

Disposisjonsfondet representerer kommunens likvide midler tilgjengelig for investeringer, uventede utgifter og håndtering av økonomiske svingninger. I løpet av 2024 hadde Moss kommune en betydelig reduksjon i disposisjonsfondet. Ved utgangen av året utgjorde fondet 313 millioner kroner for Moss kommune, mens MKEiendom KF hadde 39 millioner kroner og Moss havn KF hadde 77 millioner kroner.

Diagrammet under illustrerer disposisjonsfondets utvikling som prosentandel av brutto driftsinntekter for Moss kommune (blå søyler) fra 2021 til 2024, sammenlignet med gjennomsnittet i kostragruppe 11 (grå søyler). Til tross for reduksjonen i 2024, ligger Moss kommune fortsatt i det anbefalte nivået på 7–9 prosent, i tråd med kommunens økonomiske handlingsregler.

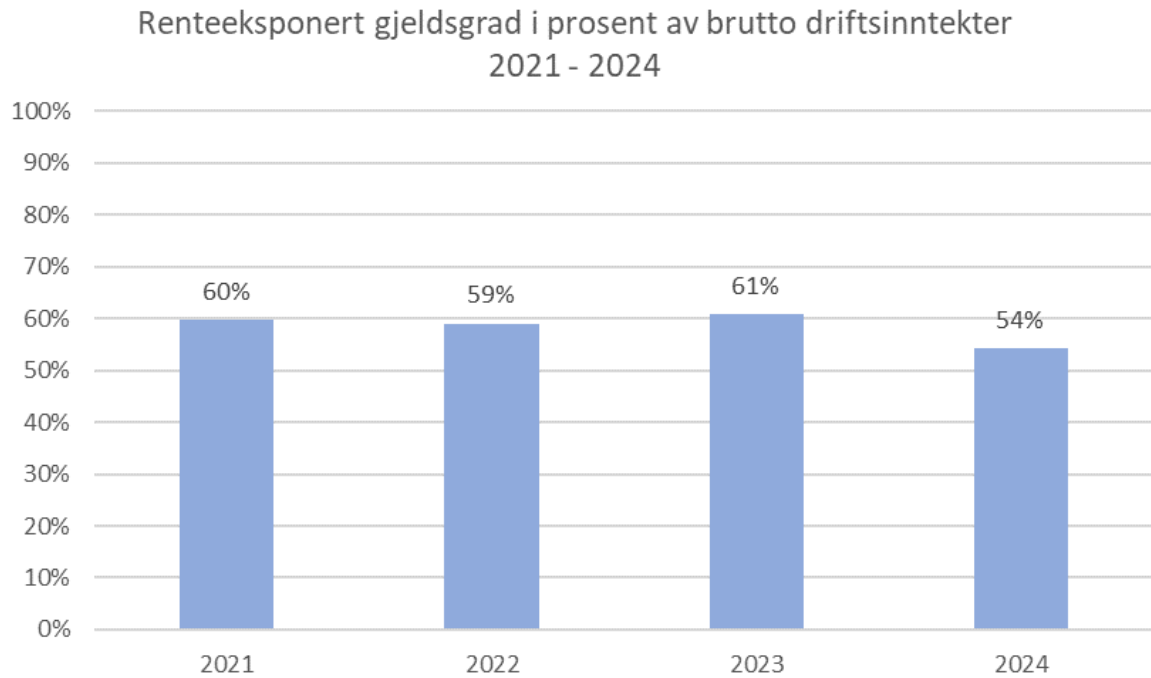
Disposisjonsfond i prosent av brutto driftsinntekter
2021 - 2023

Renteekspontert gjeldsgrad

Renteekspontert gjeld er den delen av kommunens langsiktige lånegjeld hvor renteutgiftene belastes kommunens ordinære driftsbudsjett. Gjeld knyttet til investeringer innenfor selvkostområder (som vann, avløp og renovasjon) og gjeld finansiert gjennom offentlige rentekompensasjonsordninger og startlån er ikke inkludert i beregningen. For å beregne den renteeksponterte gjelden, justeres netto lånegjeld ved å trekke fra investeringer innen VAR-sektoren, mottatt rentekompensasjon for investeringer og midler mottatt gjennom startlån.

Kommunens mål er å holde den renteeksponterte gjelden innenfor et nivå som sikrer bærekraftig økonomi. I henhold til handlingsreglene skal den renteeksponterte gjelden ligge mellom 70 og 75 prosent av brutto driftsinntekter når man korrigerer for startlån, selvkostområder og rentekompensasjon. De siste tre årene har gjeldsgraden ligget innenfor disse målsatte grensene, noe som bekreftes i grafen nedenfor.

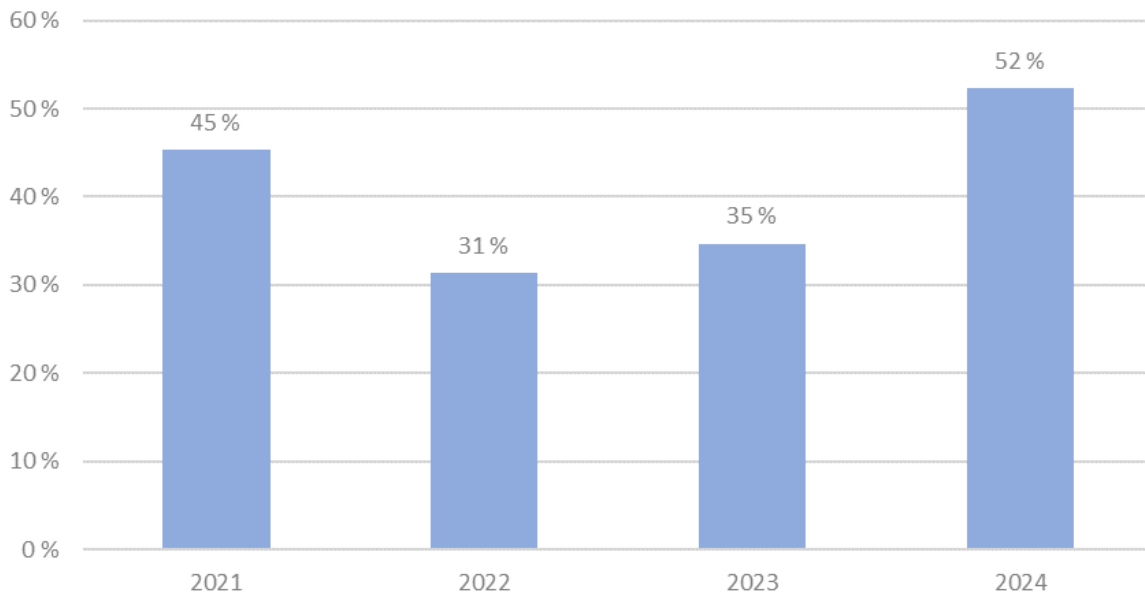
Egenfinansierte investeringer

Moss kommune har etablert en handlingsregel for egenfinansierte investeringer med mål om å sikre en bærekraftig og langsiktig investeringsstrategi. Kommunen har som ambisjon å egenfinansiere mellom 30 og 40 prosent av sine investeringer. Dette bidrar til å redusere behovet for låneopptak og styrke kommunens økonomiske handlingsrom.

- salg av anleggsmidler
- oppsparte midler fra disposisjonsfondet
- tilskudd, refusjoner og momskompensasjon

I perioden 2021–2024 har Moss kommune oppfylt handlingsregelen. For å gi et mer presist bilde av utviklingen og etterlevelsen av denne regelen, anbefales det at indikatoren vurderes over en periode på minst tre år.

Egenfinansierte investeringer i prosent av totale investeringer
2021-2024

Finansforvaltning

Finansforvaltningen i Moss kommune, inkludert de to kommunale foretakene, rapporterer regelmessig til formannskapet og kommunestyret. Denne rapporteringen skjer ved hvert tertial og oppsummeres for hele året, i tråd med det finansreglementet som ble fastsatt i kommunestyrets sak 92/21. Dette sammendraget gir en oversikt over finansforvaltningen. For mer detaljert informasjon vises det til årsrapporten for finansforvaltning, som blir behandlet i kommunestyret i april 2025.

Fordeling av kortsiktige midler (i millioner kroner)	Per 31.12.2023	Per 30.04.2024	Per 31.08.2024	Per 31.12.2024	Prosentvis per 31.12.2024
Innskudd i hovedbank	478,8	372,8	339,0	377,5	55,2 %
Kortsiktig plassering i hovedbank	551,1	551,1	201,1	145,8	22,5 %
Kortsiktig plassering i andre banker	118,7	120,3	121,8	125,0	19,3 %
Totalt	1 148,6	1 044,2	661,9	648,3	100 %

Kommunens totale midler per 31.12.2024 utgjør 648,3 millioner kroner, hvorav 270,8 millioner kroner er plassert som overskuddslikviditet. I løpet av 3. tertial 2024 ble det foretatt uttak på 75,0 millioner

kroner i Sparebank1. Den totale likviditeten ble redusert gjennom året. Dette skyldes i hovedsak underskudd i driften, reduksjon av ubrukte lånemidler og bruk av fondsmidler til investeringer. Likviditeten har vært god gjennom hele 2024, men den solide likviditeten kommunen har hatt de seneste årene er nå over.

Gjeld per selskap (i millioner kroner)	Per 31.12.2023	Per 30.04.2024	Per 31.08.2024	Per 31.12.2024
Moss kommune	2 522,1	2 635,7	2 583,7	2 586,0
MKEiendom	2 651,4	2 623,9	2 600,4	2 551,4
Moss Havn KF	61,5	60,3	59,4	54,5
Sum	5 235,0	5 319,9	5 243,2	5 191,9

Generelt om utviklingen gjennom året

I 2024 gjennomførte Moss kommune sine planlagte låneopptak for å finansiere startlånsordningen og investeringer. Det ble tatt opp 140 millioner kroner til startlånsordningen i første tertial, mens resterende av budsjettets 210 millioner kroner ble dekket av ubrukte lånemidler. I november ble det tatt opp 60,5 millioner kroner til investeringsformål. Ingen nye låneopptak ble gjennomført i MKEiendom eller Moss Havn.

Rentenivået i 2024 har vært høyere enn forutsatt i budsjettet, og reduksjon i styringsrenten har ikke skjedd som forventet. Dette er blitt hensyntatt i tertialrapporteringene. Per 31.12 utgjør renteeksponert lånegjeld 2,88 milliarder kroner av en total gjeld på 5,19 milliarder kroner. Gjennomsnittlig rente på låneporteføljen er 4,39 prosent, med en gjennomsnittlig rentebinding på 1,18 år.

Den likviditetsmessige situasjonen til Moss kommune har vært solid, med god tilgang på ubenyttede fondsmidler og renteinntekter fra kompensasjonsordninger. Kommunen har hatt kontinuerlig overskuddslikviditet gjennom året.

Sammendrag MKEiendom

Nedenfor gis en kort redegjørelse fra Moss Kommunale Eiendomsselskap KF (MKEiendom). For mer detaljert informasjon, vises det til foretakets årsberetning.

Formål

Moss Kommunale Eiendomsselskap KF (MKEiendom) ivaretar Moss kommunes interesser innenfor eiendomsområdet som forvalter av eierskap, eiendomsdrifter, byggherre og som innleier av eiendom i det private markedet på vegne av Moss kommune.

Foretakets definerte mål er å være en profesjonell og forutsigbar samarbeidspartner som ivaretar kommunens verdier og behov i et tydelig langsiktig økonomisk, sosialt og miljømessig perspektiv.

Foretaket har i løpet av høsten 2024 nedlagt et betydelig arbeid i å identifisere utfordringer og definere mål, delmål og strategier innenfor alle deler av virksomheten. Det er utarbeidet en ny oppdatert strategiplan som skal bidra til at MKEiendom leverer i henhold til visjonen.

Mangfoldige Moss: skapende - varmere - grønnere

Viktige fokusområder i 2024, som fortsetter i planperioden er bl.a.:

- Arbeide aktivt med å skaffe langsiktige, forutsigbare og riktige økonomiske rammer for vedlikeholdet
- Utvikle gode mål for foretaket til beste for brukerne av bygg og boliger, og for de ansatte
- Effektivisering av organisasjonen og driften
- God internkontroll
- Gjennomføre de riktige drifts- og vedlikeholdsoppgavene på en ressurseffektiv og kvalitetsbevisst måte
- Opprettholde og utvikle rutiner og samarbeid for god sosial boligutvikling og for å unngå store restanser med boligsosial avdeling/NAV/Økonomi og innkreving
- Sikre forutsigbar kostnadsstyring av både drifts- og investeringsprosjekter
- Følge opp tiltak, status og resultat på gjennomførte ENØK-tiltak og EPC-prosjekt
- Utarbeide nye felles prognoser for formålsbyggarealer/boligbehov

Bidra til å redusere kommunens klima- og miljøavtrykk i våre kommunale eiendommer og sikre at våre anskaffelser og nye prosjekter tar hensyn til klima- og miljøutfordringer, innovasjon, arbeidsforhold og sosiale forhold der dette er relevant.

Driftsregnskap 2024

Bygningsmassen i Moss kommune fremstår generelt som godt vedlikeholdt, men har selvfølgelig enkeltbygg med relativt stort vedlikeholdsetterslep i enkelte områder av kommunen. Det er et mål at alle formålsbygg skal være energieffektive og at et eventuelt økende etterslep i minst mulig grad skal påvirke våre kunder/brukere.

Driftsregnskapet er i 2024 gjort opp med et regnskapsmessig mindreforbruk på 8,3 millioner kroner. Mindreforbruk er i all hovedsak knyttet til lavere energiforbruk og lavere energipriser enn forutsatt i budsjettet.

Investeringsregnskap 2024

Investeringsregnskapet viser mindreforbruk i forhold til budsjett på 32,5 millioner kroner. MKEiendom leverer et investeringsregnskap med flere relativt store avvik mot vedtatt budsjett for 2024, men med små avvik fra vedtatt totalramme. De store avvikene kommer av endret fremdrift og politisk stoppordre i et par prosjekter.

Det er ingen vesentlige avvik fra kommunestyrets premisser for bruken av bevilgningene.

En total oversikt over drifts- og investeringsregnskapet samt balansen er presentert i MKEiendoms årsregnskap for 2024. For ytterligere informasjon, henvises det til notene i regnskapet.

Sammendrag Moss Havn KF

Nedenfor vises en kort redegjørelse fra Moss havn KF. I tillegg legger Moss havn frem egen årsmelding med mer detaljert informasjon.

Organisasjonen i 2024

Foretaket består pr. 31.12.2024 av 12 ansatte fordelt på 10,6 årsverk. Havnestyret består av sju personer.

Formål

Moss havn KF er et kommunalt foretak opprettet etter kommunelovens kapittel 9. Havnen er i første rekke en tilrettelegger og et nav for utvikling av lokalt og regionalt næringsliv, som igjen skal føre til flere, tryggere og kunnskapsbaserte arbeidsplasser.

Havnevirkksomheten er bl.a. regulert gjennom havne- og farvannsloven. Formålet med Havne- og farvannsloven er å fremme sjøtransport som transportform og legge til rette for effektiv, sikker og miljøvennlig drift av havn og bruk av farvann, samtidig som det skal tas hensyn til et konkurransedyktig næringsliv. Loven skal ivareta nasjonale forsvars- og beredskapsinteresser.

Overordnede samferdselspolitiske mål om overføring av gods fra vei til sjø og bane er også foretakets visjon.

Driftsregnskapet for 2024

Moss havn leverte i 2024 et overskudd i driftsregnskapet på 7,9 millioner kroner. Dette er 0,9 millioner kroner bedre enn budsjettert resultat. Samlet gjeld for foretaket var pr. 31.12.2024 på 54,5 millioner kroner.

Investeringsregnskapet for 2024

Moss havn hadde i 2024 et merforbruk forbruk i investeringsregnskapet på 2,9 millioner kroner. Årsak til dette er at det ikke var nok midler i ubundet investeringsfond. Virksomheten budsjetterte i 2024 med en investeringsramme på 23,0 millioner kroner. Regnskapet pr. 31.12.2024 viser at Moss havn sine investeringer for 2024 beløper seg til 22,6 millioner kroner.

Merforbruket i 2024 på 2,9 millioner kroner vil bli fremført for regnskapsmessig inndekning i 2025.

Det største investeringsprosjektet for 2024 er ferdigstilling av rehabiliteringsprosjekt på deler av Værlepiren. Dette var en nødvendig oppgradering som vil ivareta bæreevnen i mange år fremover. Etablering av ladestasjoner for elektriske maskiner/trucker og lastebiler på havn og innlandshavn. Dette prosjektet inkluderer også nytt og eget høyspentanlegg på havna. Prosjektet er støttet av ENOVA med 1,9 millioner kroner.

HMS/Ytre miljø

HMS-arbeidet er strategisk forankret og har høyt fokus i hverdagen. Det har ikke vært alvorlige ulykker eller hendelser i 2024. Moss havn bruker aktivt system for rapportering av uønskede hendelser og alle ansatte har elektronisk tilgang til dette. I 2024 ble det registrert og behandlet 120 RUH.

Arbeidsmiljøet blant de ansatte er svært godt. Det er dokumentert i medarbeiderundersøkelse gjennomført i 2021 og 2023. Sykefraværet i 2024 var totalt på 3,0 prosent. Foretaket har avtale med Avonova som bedriftshelsetjeneste og har jevnlig kontakt med dem.

Det er gjort en oppsummering av arbeidet mot diskriminering jfr. Ligestillings- og diskriminerings lov § 26 (aktivitets- og redegjørelsesplikt). Det er ikke iverksatt noen ekstra tiltak etter denne kartleggingen. Se egen rapport publisert på www.moss-havn.no.

For å sikre høy etisk standard er Moss kommune sitt etiske regelverk iverksatt som del av styringssystemet.

Det har ikke vært utslipp til ytre miljø av betydning siste år, hverken fra skip, terminaldrift eller anleggsvirksomhet.

Å redusere støy fra virksomheten er sentralt. Det arbeides jevnt med ytterligere reduksjon av støy. Moss havn har i løpet av 2024 kontraktet ny terminaloperatør med oppstart 1/1-2025. I løpet av høsten 2024 har Moss havn etablert et ladeinfrastrukturprosjekt for elektriske containertrucker og lastebiler.

Ny terminaloperatør vil fra oppstart ha fire nye helelektriske containertrucker på plass i Moss havn og på innlandshavna. Truckene har stor positiv påvirkning på miljø, både når det gjelder utslipp og støy.

Det jobbes kontinuerlig med årvåkenhet, dialog og ikke minst å minimere aktivitet på ugunstige tider (natt, og spesielt i helg). Det er i løpet av 2024 ikke registrert klager fra nabolag på støy.

Marked/utvikling 2024

Det er betydelig aktivitet i lager- og logistikknæringen i regionen og større aktører har den siste tiden flagget utvidelser og etablering i regionen de nærmeste årene. Aktører som bruker Moss havn aktivt i dag og som er tydelige på viktigheten av Moss havn for deres beslutning om lokalisering. Dette viser hvor viktig havnas tjeneste vil være også i årene som kommer.

Året som helhet ga en fin vekst i antall TEU (3,6 prosent) og noe nedgang i tonn (5,4 prosent), og ser for oss en videre vekst i fremtiden.

Sjøtransportens evne til utvikling og konkurranseevne er en vesentlig faktor for videre utvikling i havnevirksomheten. Transport på sjø gir miljømessige og økonomiske effekter sammenlignet med

alternativet som i all hovedsak er vei. Havnas bidrag i denne sammenhengen er å legge til rette for en effektiv og miljøvennlig omlasting og reduserte kostnader.

Det er viktig med gode og forutsigbare rammebetingelser slik at Moss havn kan bidra til å styrke sjøfarten fremover.

Arbeidene med Moss havns strategiske plan pågår. Den er planlagt ferdigstilt i løpet av første halvår 2025. Etter en omfattende prosess er strategimodellen vedtatt, og havnas nye visjon er:

«Vi skaper en smart byhavn og leverer lønnsomme løsninger til beste for byen og næringslivet»

Sammendrag Mosseregionens Næringsutvikling

Mosseregionens Næringsutvikling AS (MNU) er Mosseregionens operative næringsutviklingsselskap. Moss kommune eier 23,13 prosent av aksjene i selskapet. I tillegg har Moss kommune hånd om 15,63 prosent av aksjene gjennom Moss Havn KF (til sammen 39 prosent). Øvrige aksjonærer er Vestby kommune (8,8 prosent), Råde kommune (3,8 prosent), Våler kommune (2,5 prosent), Moss Industri- og Næringsforening (31,3 prosent) og Sparebank1 Østfold Akershus (15 prosent). Samlet utgjør eierkommunenes aksjeandel 53,75% av aksjene.

Vedtaksfestet formål

«Selskapets formål er å være Mosseregionens kontaktorgan i næringsspørsmål og sikre en balansert og mangfoldig utvikling av regionens produserende og nyskapende næringsliv. Dette omfatter blant annet aktiv markedsføring og veiledning til eksisterende og nye virksomheter».

Sammendrag

MNU er pådriver for bærekraftig vekst i næringslivet og for innovasjon og næringssamarbeid i mosseregionen. Ved å tilby støtte, veiledning og nettverksmuligheter, skaper vi en dynamisk og bærekraftig næringsregion med høy verdiskaping og økt sysselsetting.

I 2024 har det vært stor aktivitet knyttet til MNUs prioriterte satsingsområder som i stor grad betyr operasjonalisering av satsingsområdene i mosseregionens felles strategiske næringsplan, vedtatt av de fire eierkommunene juni 23.

- Styrke eksisterende bedrifter og trekke nye virksomheter til regionen
- Etablerertjeneste
- Nærings-/industriutvikling
- Logistikk og transport
- Flyteknisk miljø på Rygge

Ved årsskiftet 2024-25 ble MNUs treårige **EU prosjekt GreenOffshoreTech** avsluttet, der bedrifter knyttet til ni klynger i sju land har konkurrert om support og 30 millioner kroner for å løfte innovative produkter fra idé til marked som leverandører til offshorenæringene. MNU lyktes i å få med så mange bedrifter fra vår region inn i programmet at EU endret forutsetningen fra 80 prosent til EU-land og 20 prosent til EFTA-land, til henholdsvis 70 prosent og 30 prosent.

Aktiviteten i **etablerertjenesten** i mosseregionen har vært stor og økende i 2024 der mer enn 200 kunder/gründere har fått individuell veiledning, gjennomført ett eller flere av våre oppstartskurs, deltatt i workshop for innvandrere/internasjonal kafé, eller fått næringsfaglig vurdering for å beholde økonomisk støtte fra NAV i oppstartsperioden for etablering av egen virksomhet.

ØFN (Østfold Follo Nyskapingsfond) der MNU leier ut daglig leder/rådgiver, har gjennom 2024 lagt grunnlaget for internasjonalt vekstpotensial i minst to av sju bedrifter i porteføljen.

Satsingen for å utvikle Nordisk kompetansesenter for **logistikk og transport er samlet under paraplyen «ITS anywhere»** med egen styringsgruppe fra aktørene. MNU har på vegne av nettverket søkt og fått innvilget prosjektmidler i det private og offentlige virkemiddelapparatet slik at prosjektporteføljen ved årsslutt utgjorde om lag 8,7 millioner kroner. Dette handler om å finne løsninger på utfordringer som aktørene ønsker å samarbeide om og som vanskelig kan løses av enkeltaktørene i bransjen.

NECIA Tech Cluster (tidligere Viken Teknologiklynge) har gjennomgått vesentlig fornyelse og spisset satsingen for å tilrettelegge for fremtidens arbeidskraft og sammen med aktørene bygge verdensledende industribedrifter. Det er jobbet med å koble bedrifter, teknologileverandører, skoleverk og det offentlige for å skape industriell vekst og internasjonal konkurransekraft. NECIAS lederforum og «digitale morgenkaffe» har vært godt besøkt og VOXTRY, klyngens scale-up-program, er under sterk utvikling.

Som bindeledd mellom næringsliv og kommunene og verktøy for næringsutvikling, er MNU «næringsporten» til mosseregionen. MNU representerer mosseregionen i Osloregionens faggruppe næring, i Partnerskapet for næringsutvikling i Østfold og leder arrangementskomiteen for VEKST-konferansen i Østfold/Follo. MNU har jobbet aktivt for tilrettelegging for Østfold fylkeskommunes etablering av flyteknisk linje ved Malakoff vgs, med påvirkningsprosessen for etablering av nordisk luftoperativt senter på Rygge og for å sikre riksvei 19 plass i nasjonal transportplan. MNU har gjennomført ulike oppdrag på vegne av MIPR/regionrådet i mosseregionen, herunder fremskaffet behovsanalyse for nye næringsarealer for plasskrevende næring, samt ulike oppdrag i samarbeid med eierkommunene.

Årsberetning/regnskap 2024

Det vises til egen årsberetning 2024 for Mossergeionens Næringsutvikling AS (behandles i MNUs generalforsamling 30.04.25).

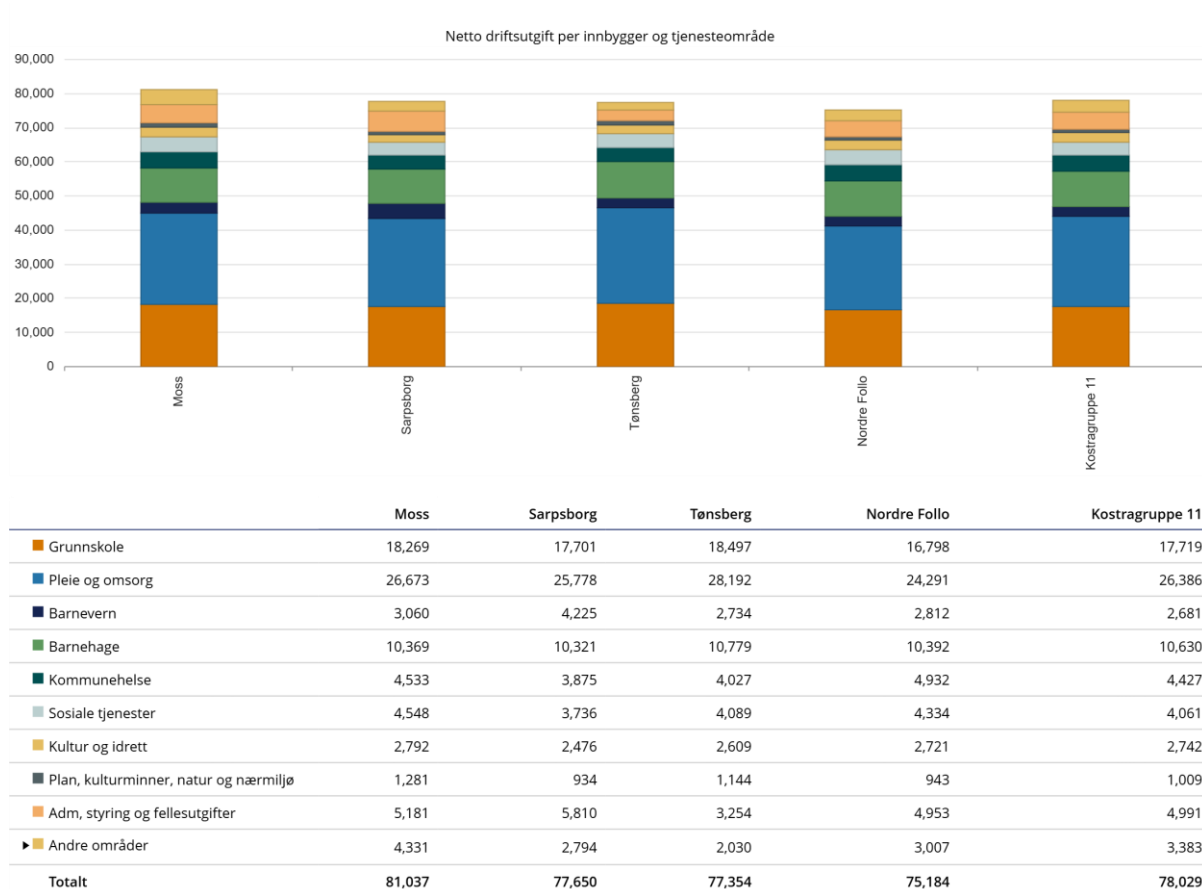
Driftsregnskapet (foreløpig) i MNU pr. 31. desember 2024 viser driftsinntekter på 10,2 millioner kroner og positivt årsresultat på 36 000 kroner. Det foreslås at overskuddet brukes til å styrke egenkapitalen i selskapet, som etter dette utgjør 1,37 millioner kroner.

KOSTRA - overordnet oversikt

KOSTRA (Kommune-Stat-Rapportering) er en viktig kilde til omfattende styringsdata som beskriver ressursbruk, strategiske beslutninger og måloppnåelse innen kommunesektoren. Statistisk sentralbyrå (SSB) har ansvaret for publisering av de årlige KOSTRA-tallene, og for 2024 gir disse tallene en helhetlig oversikt over situasjonen i kommunene. Dataene muliggjør også inngående analyser og sammenligninger mellom kommuner på tvers av ulike tjenesteområder.

Denne årsrapporten bygger på de foreløpige KOSTRA-tallene, da de endelige tallene først publiseres 15. juni. Erfaringen tilsier imidlertid at de foreløpige tallene normalt gir et godt bilde av den faktiske situasjonen.

Under følger et sammendrag av ressursbruken på et overordnet nivå:

Netto driftsresultat sammenlignet med andre store kommuner

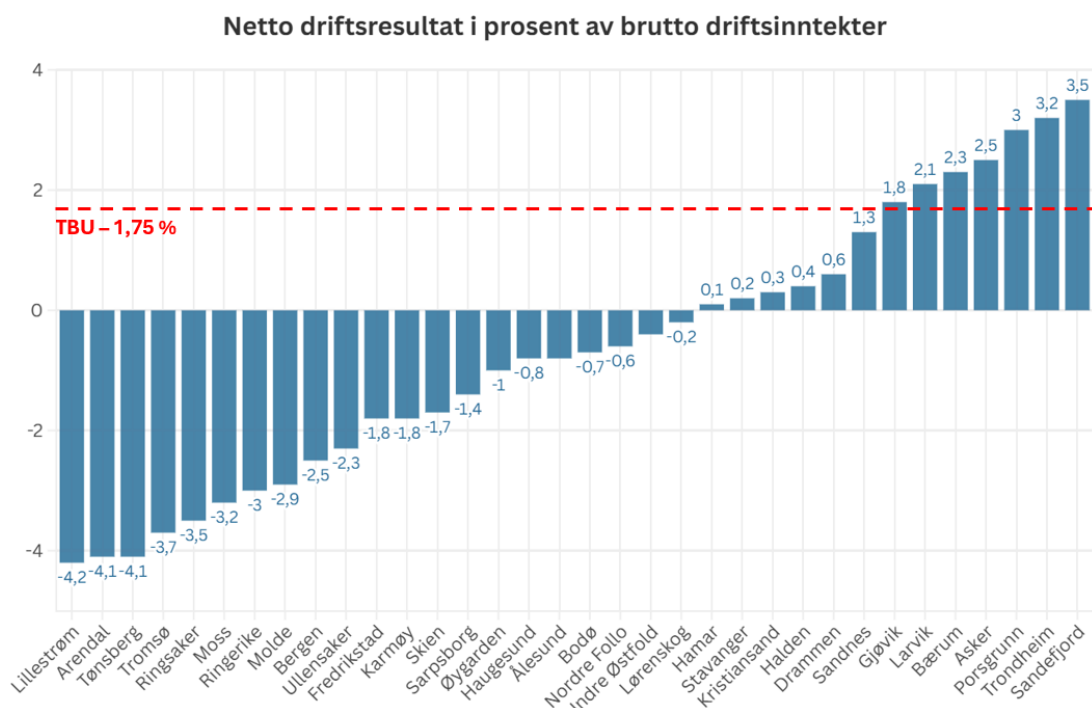
Oversikten over viser tre andre kommuner i KOSTRA-gruppe 11 sammen med Moss kommune og et gjennomsnitt for gruppen. KOSTRA-gruppe 11 består av kommuner som har mellom 45 000 og 75 000 innbyggere. Det er ti kommuner som har dette innbyggertallet.

For å ha et noe bredere utvalg, viser diagrammet nedenfor også kommuner i KOSTRA-gruppene 10 og 12. Utvalget består i alt av 34 kommuner mellom 30 000 og 300 000 innbyggere. Grafen viser netto

driftsresultat i prosent av brutto driftsinntekter basert på konsolidert regnskap, det vil si for vår del basisorganisasjonen pluss de to foretakene. Selv om den bare viser netto driftsresultat for større kommuner i 2024, er det rimelig å anta at grafen gir et nokså representativt bilde for hele kommune-Norge.

Grafen viser at det er kun sju av 34 kommuner som hadde et netto driftsresultat høyere enn 1,75 prosent som er anbefalingen fra Det tekniske beregningsutvalget for kommunesektoren. Videre at 21 kommuner har et negativt netto driftsresultat. Ifølge KS skal man skal mange år tilbake for å finne et like dårlig resultat, og grafen bekrefter at den økonomiske situasjonen har vært anstrengt i 2024 for kommunesektoren.

Grafen viser også det det er kun fem av 34 kommuner som hadde et netto driftsresultat som var svakere enn Moss kommune i 2024. Det svake resultatet må ses i lys av at Moss kommune har avventet den økonomiske situasjonen og startet arbeidet med nedtrekk først i 2024, mens mange andre kommuner startet med nedtrekk ett eller to år tidligere.

Sentrale kapitler

Totaloversikt økonomi

Beløp i 1000

	Regnskap i fjor	Oppr. bud.	Rev.bud. 2024	Regnskap 2024	Avvik i kr
Sum generelle driftsinntekter	-3 697 410	-3 861 868	-3 856 149	-3 896 547	40 398
Netto finansutgifter	13 012	63 875	50 375	53 415	-3 040
Sum disponeringer eller dekning av netto driftsresultat	-105 684	-208 475	-258 635	-176 863	-81 773
Til disposisjon	-3 790 082	-4 006 468	-4 064 409	-4 019 994	-44 415
Kommunedirektør med stab	303 106	337 472	299 783	290 254	9 529
Kommunalområde kultur, oppvekst og aktivitet	1 794 777	1 803 496	1 881 036	1 868 502	12 534
Kommunalområde helse og mestring	1 492 644	1 499 211	1 555 803	1 541 881	13 922
Kommunalområde plan, miljø og teknikk	203 876	183 717	192 861	185 720	7 141
Fellesposter drift	-4 321	182 572	134 926	133 636	1 290
Sum disponering	3 790 082	4 006 468	4 064 409	4 019 994	44 415
Merforbruk +/-mindreforbruk -	0	0	0	0	0

Sentrale inntekter

Beløp i 1000

	Regnskap 2023	Oppr. bud. 2024	Rev.bud. 2024	Regnskap 2024	Avvik i kr
Frie disponible inntekter					
Rammetilskudd	-1 515 793	-1 689 941	-1 610 267	-1 650 945	40 678
Inntekts- og formuesskatt	-1 809 498	-1 845 585	-1 867 682	-1 858 039	-9 643
Eiendomsskatt	-188 067	-173 000	-173 000	-172 796	-204
Andre generelle driftsinntekter	-184 053	-153 342	-205 200	-214 766	9 566
Sum Frie disponible inntekter	-3 697 410	-3 861 868	-3 856 149	-3 896 547	40 398

Frie inntekter

Inntektssystemet er en sentral og grunnleggende finansieringskilde for norske kommuner og består hovedsakelig av rammetilskudd og skatteinntekter. Disse såkalte frie inntektene utgjør omtrent 70 prosent av de samlede kommunale inntektene. Hovedformålet med inntektssystemet er å sikre at alle innbyggere har tilgang til likeverdige tjenester, uavhengig av hvilken kommune de bor i. Dette sikres gjennom to sentrale utjevningsmekanismer: utgiftsutjevning og inntektsutjevning.

Utgiftsutjevningen kompenserer for ufrivillige kostnadsforskjeller mellom kommunene, som skyldes ulikheter i demografi, geografi og sosioøkonomiske forhold. Inntektsutjevningen tar sikte på å jevne ut forskjeller i kommunenes skatteinntekter, slik at kommuner med lavere skattegrunnlag mottar ekstra midler. I tillegg inkluderer rammetilskuddet regionale tiltak og skjønnstilskudd.

Innbyggertilskuddet er den største komponenten i rammetilskuddet og fordeles likt per innbygger. For å reflektere kommunenes ulike forutsetninger og behov justeres tilskuddet ved hjelp av objektive kriterier (kostnadsnøkler). Denne justeringen sikrer at kommunene får dekket sine reelle utgifter til tjenesteproduksjon, til tross for variasjoner i kostnadsstrukturen.

For Moss kommune ble inntektene fra skatt, rammetilskudd og inntektsutjevning på samlet 3.509 millioner kroner i 2024. Tilsvarende tall i 2023 var 3.325 millioner kroner, det vil si en nominell vekst på

5,5 prosent fra 2023 til 2024. (I tabellen over ligger opprinnelig budsjett for rammetilskudd 63,2 millioner kroner for høyt mens for skatt er beløpet tilsvarende 63,2 millioner kroner for lavt - feil som ikke lar seg rette.)

Skatt på inntekt og formue

Moss kommune vedtok et offensivt skatteanslag for 2024 som var 30 millioner kroner høyere enn det som ble lagt til grunn i statsbudsjettet og KS-modellen. Etter første tertial var skatteinngangen i tråd med revidert nasjonalbudsjett, men usikkerhet knyttet til periodisering førte til at skatteanslaget ble redusert med 10 millioner kroner. Etter andre tertial ble anslaget satt ned med ytterligere 31,1 millioner kroner. Ved årsslutt hadde skattenedgangen forverret seg med ytterligere 9,1 millioner kroner, slik at samlet reduksjon gjennom året ble 50,8 millioner kroner mot opprinnelig budsjett.

Årsaken til at Moss kommunes skatteanslag ble redusert gjennom 2024, skyldes svakt skattevekst på nasjonalt plan. I statsbudsjett 2023 ble kommunenes skatteinntekter anslått til å øke med 3,2 prosent fra 2023 til 2024, mens regnskapet viste kun en økning på 1,4 prosent.

Rammetilskudd

I 2024 mottok Moss kommune totalt 1 650,9 millioner kroner i rammetilskudd. Rammetilskuddet eksklusiv inntektsutjevningen utgjorde 1 586,6 millioner kroner, mens inntektsutjevningen utgjorde 64,3 millioner kroner. I vedtatt budsjett var rammetilskuddet eksklusiv inntektsutjevning 1 543,2 millioner kroner mens inntektsutjevningen var 83,6 millioner kroner, til sammen 1 626,8 millioner kroner. Årsaken til økningen fra budsjett til regnskap skyldes i hovedsak økt rammetilskudd på slutten av året med 40,2 millioner kroner grunnet svikt i skatteinntektene på nasjonalt plan.

Økningen i rammetilskuddet ble modifisert ved at Moss kommunes skattevekst ikke ble like svak som for kommune-Norge generelt. Som følge av dette ble inntektsutjevningen mindre enn i vedtatt budsjett. Inntektsutjevningen skal bidra til å jevne ut forskjeller i skatteinntekter mellom kommunene. Kommuner med lavere skatteinntekter enn landsgjennomsnittet får kompensasjon gjennom ordningen for å sikre et mer likeverdig tjenestetilbud uavhengig av lokal skatteevne. Hvor mye den enkelte kommune mottar i inntektsutjevning, varierer fra år til år og avhenger av kommunens skatteinntekter i forhold til resten av kommune-Norge.

Eiendomsskatt

Total inntekt fra eiendomsskatt utgjorde 172,8 millioner kroner i 2024 og var 0,2 millioner kroner under opprinnelig budsjett.

I 2024 er antallet nye takstobjekter betydelig redusert fra 425 i 2023 til 240 i 2024. Når dette ses i sammenheng med at det i 2022 ble nyregistrert hele 1250 boliger, fremstår nedgangen som markant. Det er også svært få nye næringseiendommer. På boligmarkedet er det spesielt lav aktivitet knyttet til eneboliger, og antallet nye fritidsboliger er på et svært lavt nivå. Det foreligger heller ingen signaler om oppstart av større boligprosjekter i nær fremtid, noe som også gjelder for næringseiendommer. På bakgrunn av dette kan det ikke forventes vesentlige endringer i grunnlaget for kommunens inntekter fra eiendomsskatt.

Andre generelle statstilskudd

Integreringstilskudd

Moss kommune mottok 166 millioner kroner i integreringstilskudd i 2024 for totalt 799 bosatte og familiegjenforente flyktninger, bosatt i perioden 2020-2024. Dette er en økning på 36 millioner kroner i tilskudd fra 2023, og en økning i målgruppen på 138 personer. Tilskuddet skal dekke kommunens utgifter til bosetting og integrering. I tillegg til dette kommer enkelte særtilskudd til enslige mindreårige flyktninger og voksenopplæring som føres på egne poster.

Moss kommune er vertskommune for to asylmottak, ett på Halmstad og ett på Framnes med plass til totalt 420 asylsøkere. I tillegg er det to omsorgssentre for enslige mindreårige asylsøkere, ett på Larkollen og ett på Orkerød. Omsorgssentrene har totalt 21 plasser. Moss kommune har mottatt 11,1 millioner kroner i vertskommune- og helsetilskudd som kompensasjon for tjenester som følger med vertskommuneoppdraget. I tillegg får kommunen tilskudd til å gi norskopplæring for voksne asylsøkere og grunnskole til elever i grunnskolealder som føres på egne poster.

Vertskommunetilskudd

Moss kommune mottar hvert år et vertskommunetilskudd. I 2024 utgjorde dette tilskuddet 24,7 millioner kroner. Tilsvarende tall i 2023 var 30,2 millioner kroner. Hensikten med dette tilskuddet er å yte økonomisk kompensasjon til kommuner som tidlig på 1990-tallet påtok seg ansvaret for å yte tjenester til psykisk utviklingshemmede personer som opprinnelig tilhører andre kommuner.

Rente- og avdragskompensasjon

Hvert år mottar Moss kommune tilskudd fra Husbanken i form av rentekompensasjon for skoler, svømmeanlegg, omsorgsboliger, sykehjem og kirker. Selv om ordningene er avsluttet, mottar kommunen fortsatt årlige tilskudd for disse byggene. I 2024 mottok Moss kommune 12,5 millioner kroner.

Finansinntekter og -utgifter

Beløp i 1000

	Regnskap 2023	Oppr. bud. 2024	Rev.bud. 2024	Regnskap 2024	Avvik i kr
Finansinntekter/-utgifter					
Renteinntekter	-98 937	-75 225	-106 025	-103 370	-2 655
Utbytter	-30 822	-21 000	-27 900	-27 875	-25
Gevinster og tap på finansielle omløpsmidler	-54	0	0	-59	59
Renteutgifter	88 587	98 500	122 700	121 313	1 387
Avdrag på lån	54 237	61 600	61 600	63 407	-1 807
Sum Finansinntekter/-utgifter	13 012	63 875	50 375	53 415	-3 040

Moss kommunes likviditet er blitt vesentlig lavere enn de siste to årene. Hovedårsakene er svakt driftsresultat og økt bruk av disposisjonsfond til drift. Andre årsaker inkluderer redusert låneopptak som følge av bruk av tidligere ubenyttede lånemidler, samt bruk av ubundne investeringsfond. Avviket på 2,7 millioner skyldes mindre renteinntekter på startlån samt på innskudd og plasseringer. Renteutgiftene ble 1,4 millioner kroner mindre enn justert budsjett grunnet forskjøvet og mindre låneopptak til investeringer. Det er foretatt budsjettendringer for renteinntekter og renteutgifter i

tertialrapporteringene i 2024. Avdragsutgiftene ble 1,8 millioner kroner høyere på grunn av justering opptil minimumsavdrag beregning.

Utbytte fra Østfold Energi AS ble 27,9 millioner kroner. Tilsvarende tall i 2023 var 30,8 millioner kroner.

Avsetninger og årsoppgjørdisposisjoner - til disposisjon for tjenesteområdene

Beløp i 1000

	Regnskap 2023	Oppr. bud. 2024	Rev.bud. 2024	Regnskap 2024	Avvik i kr
Avsetninger og bruk av avsetninger					
Overføring til investering	15 090	9 000	10 759	10 759	0
Avsetninger til bundne driftsfond	252	0	0	288	-288
Avsetninger til disposisjonsfond	0	0	0	0	0
Bruk av disposisjonsfond	-121 027	-217 475	-269 395	-187 910	-81 485
Netto avsetninger	-105 684	-208 475	-258 635	-176 863	-81 773

Tabellen viser sentrale fondsføringer. Disposisjonsfondet var ved starten av året på 217,5 millioner kroner. I 1. tertialrapport ble det økt med 42,4 millioner kroner og i saken om nedtrekksplan økt ytterligere med 12,8 millioner kroner. Ved årsavslutningen ble bruk av disposisjonsfond strøket med 81,5 millioner kroner.

Det er regnskapsført og budsjettet fondsbudsjett og avsetninger for bundne driftsfond under kommunal- og stabsområdene. Disse tallene er ikke med i oversikten.

Budsjettavvik over 15 prosent

Budsjettavvik over 15 prosent i forhold til hovedoversikt drift

Tall i 1000kr

Økonomisk oversikt - drift	Revidert budsjett 2024	Regnskap 2024	Avvik i kroner
Overføringer og tilskudd fra ande	- 506 773	- 646 293	139 520
Brukerbetalinger	- 118 068	- 145 859	27 791
Avsetninger til bundne driftsfond	1 494	13 682	12 188
Bruk av bundne driftsfond	- 13 613	- 11 001	2 612
Bruk av disposisjonsfond	- 269 395	- 187 910	81 485

Avvikene skyldes i hovedsak:

- Økning i overføringer og tilskudd kan i hovedsak relateres en økning på 66 millioner kroner i sykepengerefusjon og foreldrepenger utover revidert budsjett, refusjoner fra staten og kommuner på 55 millioner kroner og momskompensasjon på 20 millioner kroner. Denne økningen er jevnt fordelt over hele organisasjonen.
- Merinntekter på brukerbetalinger gjelder en budsjetteknisk endring som ble uteglemt innenfor barnehage og skole.
- Øremerkede prosjektmidler skal holdes adskilt fra ordinær drift. Dersom vi får merinntekter i løpet av året, må disse avsettes. Samtidig må midler som ble avsatt tidligere år, tas inn i driften. Slike avsetninger og bruk av fond er vanskelige å forutse, og er derfor ikke inkludert i budsjettet.
- Bruk av disposisjonsfond er et resultat av anvendelse av strykingsregler i årsoppgjøret .

Avvikene inngår i kommunalområdenes rammer og for de sentrale kapitlene og netto avvikene er kommentert på de enkelte områdene.

Budsjettavvik over 15 prosent i forhold til hovedoversikt investering

Tall i 1000kr

Bevilgningsoversikt - investeringsregnskapet	Revidert budsjett 2024	Regnskap 2024	Avvik i kroner
Investeringer i varige driftsmidler	141 108	158 781	17 673
Tilskudd til andres investeringer	12 396	15 731	3 335
Kompensasjon for merverdiavgift	19 193	13 809	5 384
Tilskudd fra andre	- 3 000	- 60 381	57 381
Bruk av lån	- 118 365	- 88 025	- 30 339
Avsetninger til bundne investeringsfond	0	3 213	3 213
Fremførbart underskudd	0	5 267	5 267

Avviket er knyttet til følgende:

- Avviket kan i hovedsak forklares med justeringsavtaler knyttet til vann-, avløps- og veiprosjekter, som utgjør om lag 42,8 millioner kroner, samt en overføring på 11,2 millioner kroner fra Grindvold omsorgsboliger fra MKE. Dette gir til sammen en merutgift på 54 millioner kroner.

Samtidig er det lavere utgifter på enkelte investeringsprosjekter som er flyttet og rebudsjettert til 2025. Disse utgjør totalt om lag 40,7 millioner kroner fordelt på følgende områder:

- Stab 7,6 millioner kroner
- Kultur, oppvekst og aktivitet på 3,2 millioner kroner
- Helse og mestring 8,4 millioner kroner
- Plan, miljø og teknisk på 21,5 millioner kroner
- I tillegg er det enkelte prosjekter som har hatt merforbruk, hovedsakelig innenfor vann og avløp.
- Avviket i tilskudd til andres investeringer på 3,3 millioner kroner er et resultat av justeringer på vann-, avløp- og veiprosjekter.
- Redusert aktivitet knyttet til varige driftsmidler førte til en reduksjon i momskompensasjon på 5,4 millioner kroner.
- Tilskudd fra andre er høyere enn budsjettert, hovedsakelig på grunn av justeringsavtaler for overtatte vann-, avløp- og veianlegg på 42,8 millioner kroner, som beskrevet i note 21. Andre avvik er på grunn av overføringer vedrørende Grindvold omsorgsboliger fra MKEiendom samt noe refusjoner for gang- og sykkelvei.
- Differansen i bruk av lån er relatert til strykning av lån til investeringer.
- Avsetning til bundne investeringsfond gjelder ekstraordinære avdrag på startlån som blir videre innløst i Husbanken i 2025.
- Fremførbart underskuddet gjelder startlån, og skyldes økt utlån samt differansen mellom ordinære betalte og mottatte avdrag.

Balansen til Moss kommune (kommunekassa)

En samlet oversikt over balansen, for kommunedirektørens område, finnes igjen under årsregnskap.

Anleggsmidler

Anleggsmidlene økte med 661,1 millioner kroner fra 2023 og er bokført med 8 577,6 millioner kroner per 31. desember 2024. Varige driftsmidler hadde en økning på 65,9 millioner kroner. De største investeringene er oppgradering av ledningsnett for vann og avløp, oppgradering av veier og gatelys samt IKT-utstyr. Årets avskrivninger ble 92,4 millioner kroner.

Finansielle anleggsmidler økte med kr 170,6 millioner kroner fra 2023 og er bokført med 1.689,5 millioner kroner per 31. desember 2024. Utlån økte med til sammen 160,9 millioner kroner (startlån og sosiallån). Aksjer og andeler økte med 9,6 millioner kroner og skyldes egenkapitaltilskudd i KLP.

Omløpsmidler

Omløpsmidler omfatter bankinnskudd, premieavvik og kortsiktige fordringer som for eksempel sykelønnsrefusjon, andre refusjonsordninger og utestående kommunale avgifter.

Omløpsmidler ble redusert med 318,1 millioner kroner fra 2023 og er bokført med 1 275,3 millioner kroner per 31. desember 2024. Kundefordringer økte med 5,9 millioner kroner og akkumulert premieavvik økte med 105,3 millioner kroner. Bankinnskudd ble redusert med 426,4 millioner kroner, og er per 31. desember 2024 på totalt 669,8 millioner kroner, inkludert skattetrekkkonto på 88,3 millioner kroner.

Egenkapital

Egenkapitalen ble redusert med 183,4 millioner kroner i 2024 og er bokført med 1 303,0 millioner kroner per 31. desember 2024.

Disposisjonsfondet ble redusert med 187,9 millioner kroner i 2024, og utgjorde 312,7 millioner kroner per 31. desember 2024. Endringene skyldes negativt driftsresultat. Bundne driftsfond er uendret og er samlet på 52,4 millioner kroner. Investeringsfondene ble redusert med 9,2 millioner kroner til en total på 10,7 millioner kroner.

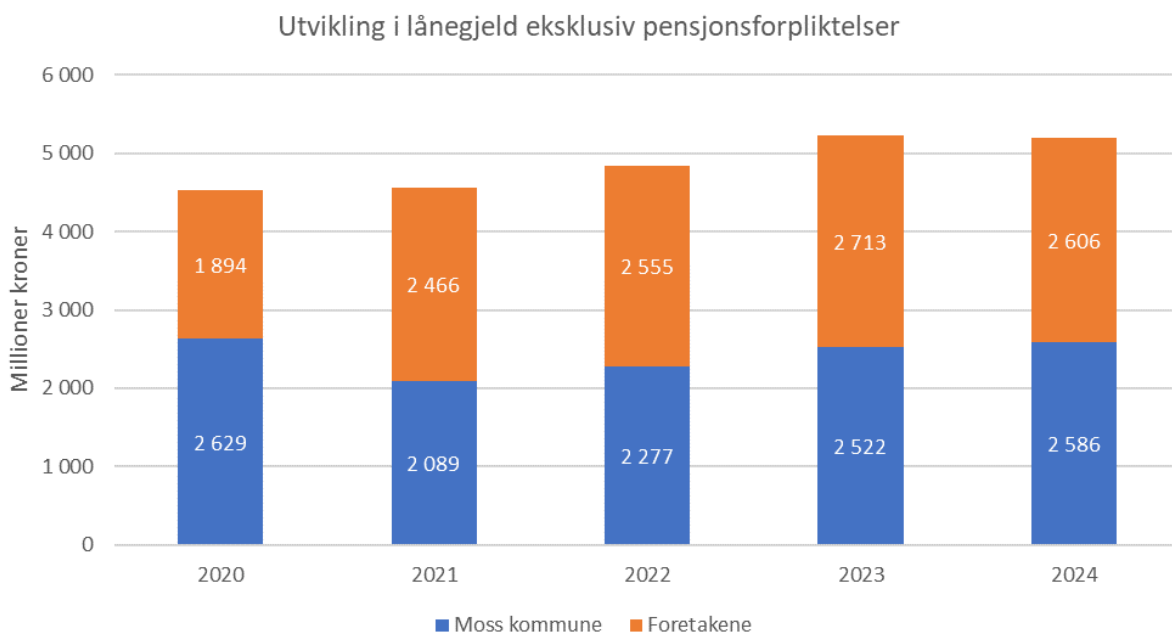
Kapitalkontoen økte med 18,9 millioner kroner fra 2023 og er bokført med 904,9 millioner kroner. Kapitalkontoen inkluderer aktivering og avskrivning knyttet til investeringer, låneopptak, betalte avdrag og mottatte avdrag, samt endringer i pensjonsmidler og forpliktelser. For mer informasjon se regnskapsnote 2.

Pensjonsmidlene økte med 424,6 millioner kroner og er bokført med 5 270,8 millioner kroner ved årsskiftet. Samtidig steg pensjonsforpliktelsene med 460,8 millioner kroner til 5 131,7 millioner kroner. Pensjonsmidlene er nå høyere enn pensjonsforpliktelsene for andre året.

Lånegjeld

Lånegjelden til Moss kommune økte med 63,8 millioner kroner fra 2023 og er på 2 585,9 millioner kroner per 31. desember 2024.

For å indikere utviklingen i låneporteføljen til Moss kommune viser tabellen nedenfor lånegjeld for Moss kommune sammen med de to foretakene, Moss Kommunale Eiendomsselskap KF og Moss Havnevesen KF samlet.

Kortsiktig gjeld

Kortsiktig gjeld økte med 1,7 millioner kroner fra 2023 og er bokført med 832,2 millioner kroner per 31. desember 2024.

Memoriakonti

Ubrukte lånemidler ble redusert med 117,5 millioner kroner i 2024. Saldo per 31.desember 2024 er 45,0 millioner kroner.

Endring av arbeidskapitalen (omløpsmidler minus kortsiktig gjeld)

Endringen i arbeidskapitalen (omløpsmidler minus kortsiktig gjeld) utgjør en reduksjon på 319,8 millioner kroner. For mer detaljert informasjon, se oversikten "Anskaffelse og anvendelse av midler" i note 1.

Kommunens tjenesteområder

Kommunedirektør med stab

Tjenesteområdebeskrivelse

Sentral stab drifter mange fellesfunksjoner og gjennomfører operativ støtte og nærstøtte til daglig drift i hele linje-organisasjonen. I tillegg koordinerer stab organisasjonsutviklingsprosesser på tvers av organisasjonen og bidrar til styring.

Status tjenesteområdene

Offentlighet og demokrati

- Det er stor lokal politisk aktivitet og med et nyvalgt kommunestyre fra høsten 2023 har det blitt arbeidet med utvikling av rutiner og retningslinjer knyttet til politisk aktivitet
- 2024 har vært preget av mange store og vanskelige saker i offentligheten. Kommunikasjonsressurser, samt beredskaps- og sikkerhet, har håndtert et stort antall beredskapshendelser gjennom året. I tillegg har det vært gjennomført en revidert overordnet risiko- og sårbarhetsanalyse, samt utstrakt opplæring, trening og øving på beredskap.
- Det har vært sikker og stabil IT-drift gjennom 2024 på kommunens felles IT-driftsplattform. Trusselbildet endres kontinuerlig, og det var også i 2024 økende ondsinnet aktivitet mot offentlig sektor. Det er kontinuerlig fokus på IT-sikkerhet for alle deler av driftsmiljøet, og det har vært utfordrende gjennom året generelt som følge av verdenssituasjonen og økt bruk av kunstig intelligens med ondsinnet hensikt.
- Kommunens varslingsrutine ble i løpet av året revidert, og informasjon og opplæring knyttet til varslinger ble intensivert

Arbeidsliv

- Lærlingearbeidet er forbedret og videreutviklet, og vi har stilt på arenaer for å rekruttere/tiltrekke lærlinger
- Det har vært jobbet med implementering av handlingsplan for heltidskultur og overordnet HMS- og IA-plan

Kompetanse

I arbeidet med rekruttering har det vært stort fokus på kompetansebehov og arbeidsgiverprofilering

- Overordnet fokus har vært på utvikling, omstilling, opplæring, deling, læring og nettverksbygging. Det har vært jobbet med kursing og bruk av verktøy for ansatte, tillitsvalgte og ledere, og også med implementering og utvikling av planverk og retningslinjer

Lederskap og medarbeiderskap

- Obligatorisk lederopplæring er gjennomført

Kvalitetsutvikling

- Nytt kvalitetssystem for kommuneorganisasjonen ble tatt i bruk fra 01.01.2024 og det har vært stor aktivitet knyttet til implementering og utvikling av verktøyet
- Basert på kunnskapsgrunnlaget Moss 2035 satses det på økt gjennomførings- og innovasjonskraft og felles innsats for bedre livskvalitet. Dette arbeidet har blitt organisert som porteføljestyrt prosjekter, hvor stab har sekretariatsfunksjon og støttet opp under arbeidet i noen av prosjektene.

Porteføljen medvirkningsplan, samhandling innen helse og mestring og oppvekstreform er avsluttet. Enklere hverdag (byggesak) og velferdsteknologi har vært fulgt opp i forhold til gevinstrealisering. Forprosjektene flere i arbeid og lederrollen er gjennomført.

Digital transformasjon

- Det har vært arbeidet med endring av selvbetjeningsløsninger for innbyggerne og effektivisering av arbeidsprosesser
- IT-plattformen justeres jevnlig for å ivareta gode tjenesteleveranser til brukerne, og nye løsninger har også kommet til
- Digitaliseringsaktiviteter- og transformasjon vil bli videreført som et porteføljestyrt prosjekt

Brukernes fokus

- I arbeidet med effektivisering har vi tatt i bruk kunstig intelligens på kommunens nettsider

Styring og kontroll

- Hovedfokus har vært å bidra til prosessen med nedtrekkene, økonomisk virksomhetsstyring og at den økonomiske situasjonen skal være under kontroll
- I omstillingsarbeidet har det blitt etablert omstillingsutvalg, revidert omstillingsrutinen, samt koordinering av ledige stillinger og håndtering av nedbemanninger

Effektivitet

- Forprosjekt fremtidens kontorarbeidsplasser ble slutført i 2024. Forprosjektets anbefaling er over tid jobbe med utvikling av arbeidsplasskonsepter. Endring av arbeidsplasskonsepter med arealeffektiviseringer for eksempel til aktivitetsbaserte arbeidsplassløsninger har det ikke vært handlingsrom til å utføre pga. potensielle store kostnader til ombygginger og vedlikeholdsetterslep. Det jobbes videre på tvers i linjen med arealeffektiviseringer for kontorarbeidsplasser innenfor gjeldende økonomiske rammer.
- Renhold har jobbet med endring av renholdsplaner

Utviklegode verktøy, systemer og prosesser i kommuneorganisasjonen

- Det har vært løpende arbeidet med organisasjonsutvikling, forenkling, forbedring av systemer og samhandlingsverktøy

Status økonomi

Kommentar til status økonomi

Det samlede resultatet for kommunedirektør med stab viser et mindreforbruk på 9,5 millioner kroner mot revidert budsjett. Mindreforbruket er i hovedsak knyttet til at stillinger holdes ledig når ansatte slutter og at det er betydelige færre søknader/inntak av lærlinger enn to per tusen innbyggere. Det har blitt jobbet med og iverksatt tiltak for nedtrekk på et tidligst mulig tidspunkt for områder innen kommunedirektørens fullmakter for 2024 og 2025.

Status økonomiplantiltak

Rammeendringer i økonomiplanen

Beløp i 1000

Tiltak	Ramme år 1	Prognose	Avvik	Status	Beskrivelse
Nye tiltak					
Overordnet risiko- og sårbarhetsanalyse for Moss kommune	200	400	-200	Ferdig	Sak om helhetlig risiko- og sårbarhetsanalyse ble behandlet i kommunestyret 10. september 2024.
Kompetansestyringssystem og læringsplattform (LMS)	500	500	0	Ikke startet	Avventer anskaffelsesprosessen for LMS pga. KS sin forsinkelse med nytt e-læringsystem/LMS-system.
Moss 2035 omstillingsprogram	8 000	2 800	5 200	I arbeid	Tidligere porteføljestyrt prosjekter gjennomføres gevinstrealiseringer for leve hele livet, enklere hverdag og velferdsteknologi i linjen. Prosjekt samhandling innen kommunalområde helse og mestring og oppvekstreformen innen kommunalområde kultur, oppvekst og aktivitet. Det prioriteres omstillingsprosjekter som understøtter kunnskapsgrunnlaget Moss 2035. Prosjektene "lederrollen" og flere i "Flere i arbeid" " videreføres i 2025. Arbeidet med "digital transformasjon" organiseres som et prosjekt i 2025. Det har vært jobbet med omstillingstiltak etter at organisasjonen ble evaluert. Det har blitt kjøpt konsulent tjenester for tjenestegjennomgang innen barnevern, NAV økonomisk sosialhjelp. kommunalområde helse og mestring og administrasjonsanalysen.

Årsrapport2024

Tiltak	Ramme år 1	Prognose	Avvik	Status Beskrivelse
Sum	8 700	3 700	5 000	
Politisk vedtak				
Støtte ungdomspartiene	50	50	0	Ferdig Tiltaket er innarbeidet i årsbudsjett/økonomiplan.
Politisk ledelse og kompetansehevende tiltak	600	1 200	-600	Ferdig Tiltaket er innarbeidet i årsbudsjett/økonomiplan.
Tilskudd AS Rygge Tomteselskap	2 000	2 000	0	Ferdig Tiltaket er innarbeidet i årsbudsjett/økonomiplan.
Sum	2 650	3 250	-600	
Sum tiltak	11 350	6 950	4 400	

Status investeringsprosjekter

Beløp i 1000

	Årets budsjett		
Investering	Rev. bud.	Regnskap	Avvik i kr
Maskinvare for kapasitetsjusteringer og livssyklus	1 140	851	289
Nettverksutstyr	612	612	0
Ny sentral IT plattform	7 900	1 324	6 576
Varebil renhold	700	644	56
Sum	10 352	3 431	6 921

Sykefravær

Fravær	Korttid	Langtid	Samlet fravær
Sykefravær 2020	1,60 %	5,94 %	7,54 %
Sykefravær 2021	1,73 %	5,71 %	7,44 %
Sykefravær 2022	3,00 %	6,92 %	9,92 %
Sykefravær 2023	2,50 %	4,78 %	7,27 %
Sykefravær 2024	2,17 %	7,03 %	9,19 %

Status sykefravær og HMS

Kommunedirektør med stab inklusive renhold hadde et sykefravær på ca. 9,2 prosent i 2024.

Renhold hadde sykefravær på 14,1 prosent i 2023 og 19,4 prosent i 2024. Kontoradministrative ansatte i staben hadde sykefravær på ca. 4,4 prosent i 2024. Ved sykefravær blant kontoransatte tas det ikke inn vikarer.

Renhold har fokus på sykefraværsoppfølging.

Lederne har økt fokus hvordan man organiserer, planlegger og gjennomfører arbeidet, og spesielt konkrete forebyggende arbeidsmiljøtiltak.

Status politiske vedtak

Verbalvedtak

Beløp i 1000

Oppdrag

	Status	Statusbeskrivelse
Administrasjonen ser på områder der man kan gjennomføre tjenesteinnovasjon gjennom offentlig-privat samarbeid i kommunen. Dette fremmes som en sak i Formannskapet i løpet av 2024.	Forsinket	Det fremmes en sak til formannskapet våren 2025.
Det er en forventning om synliggjort gevinstrealisering innen innovasjon, digitalisering og velferdsteknologi, både i form av økonomisk effekt, brukervennlighet, forenkling og kvalitetsheving. Kommunedirektøren skal orientere om status i forbindelse med hver tertialrapportering.	Iht. plan	Det har blitt gjennomført en rekke tiltak innen digital transformasjon, hvor gevinster er både spart tid og kvalitet både for brukere og ansatte, og i noen grad har økte kostnader til lisenser blitt finansiert med reduserte personalkostnader. Arbeidet med digital transformasjon videreføres som et prosjekt for samlet å kunne prioritere mål og bruke ressurser på tvers av organisasjonen, samt følge opp gevinstrealisering.
Det skal gjennomføres en forvaltningsrevisjon av MOVAR IK i 2024. Denne skal kartlegge om selskapet gjør alt som kan forventes for å sikre effektiv drift av selskapet, og lavest mulig gebyrbyrde for innbyggerne. Man skal også se nærmere på renovasjonstjenesten og avgjørelsen om å innlemme denne i egen organisasjon.	Iht. plan	Østre Viken kommunerevisjon IKS gjennomfører forvaltningsrevisjon av Movar IKS i 2024/2025, og skal etter plan for forvaltningsrevisjon være ferdigstilt før sommeren 2025.
Det skal i 2024 iverksettes arbeid med å implementere FN-konvensjonen om rettighetene til mennesker med nedsatt funksjonsevne (CRPD) i kommunens oppgaver. Det skal implementeres i kommunens planstrategi, kommuneplanen og malverk for vedtak. CRPD skal være synlig i saksbehandlingen av saker som gjelder personer med nedsatt funksjonsevne og være veiledende når vi utformer og yter tjenester til disse innbyggerne. Fremdriften på hvert enkelt kommunalområde skal fremlegges for gjeldende hovedutvalg på siste møte før sommeren, og deretter på hvert utvalgsmøte frem til CRPD er fullstendig implementert på kommunalområdet.	Forsinket	Sak om implementering kommer til behandling i formannskapet før sommeren 2025.
Innsatsen for å redusere sykefraværet intensiveres, og dette fremmes som en egen sak til Administrasjonsutvalget i løpet av første halvår 2024. Det avsettes ressurser for å gjennomføre pilotprosjekt på avdelinger med høyt sykefravær. Formålet er å synliggjøre den mulige effekten av å styrke grunnbemanningen, for å lette på arbeidstrykket for de ansatte. Det er viktig å kartlegge årsaker for sykefraværet i forbindelse med prosjektet.	Iht. plan	I 2024 har det blitt gjennomført prosjektavklaringer. Prosjektet gjennomføres med oppstart i 2025. Det er lagt opp til løpende avklaringer og

Årsrapport2024

Oppdrag	Status	Statusbeskrivelse
		rapporteringer til administrasjonsutvalget.
Kommunen skal gjennom sitt eierskap i MOVAR initiere konstruktive samtaler om mulighetene for felles løsninger for rensing av avløpsvann sammen med andre renovasjonsselskap. Særlig mulige felles løsninger på Slagentangen vurderes, for en bedre og mer fremtidsrettet løsning enn dagens planlagte prosjekt på Fuglevik.	Iht. plan	Videre prosess nytt renseanlegg ble vedtatt av kommunestyret i sak 33/24.
Kommunens Eiermelding skal revideres i løpet av første halvår 2024. Eiermeldingen skal fastsette ordning for godtgjøring av styreverv i kommunale foretak, da dette skal fastsettes av Kommunestyret som generalforsamling. Denne endringen kan gjennomføres før full revidering, for å gi en avklaring for foretakenes nylagte styrer.	Forsinket	Arbeidet med revidering av Eiermeldinger har blitt forsinket pga. rekruttering til stilling som bl.a. skal jobbe eierskap.
Med utgangspunkt i det varslede merforbruket for inneværende år, fremskyndes den planlagte effektiviseringsprosessen. Vi vil ha en tjenestegjennomgang, med særlig fokus på de tjenesteområdene som har hatt et stort merforbruk, de siste årene. Tjenestegjennomgangen skal også vurdere om det er behov for å øke bemanningen innen deler av «Helse og Mestring» og «Oppvekst og Utdanning», for å få ned sykefraværet. Tiltakene skal i størst mulig grad skåne direkte tjenesteyting. Forslag på mandat, medvirkning, mål og fremdriftsplan, fremmes i kommunestyremøtet i februar.	Ferdig	Tjenestegjennomgangene helse og mestring, NAV økonomisk sosialhjelp, barnevern og administrasjonsanalysen ble lagt frem i formannskapets økonomikonferanse september 2024. Tjenestegjennomgang skole gjennomføres i 2025.
Moss kommune skal stille seg positiv til en reetablering av sivil flyplassdrift og vil arbeide aktivt opp mot andre aktører og myndigheter for å bidra til dette.	Iht. plan	Jobben med reetablering av flyplassdrift videreføres i økonomiplanperioden 2024-2027.
Promillesatsen for eiendomsskatt reduseres med 10 prosent årlig, fra utgangspunktet på 2,8 promille. Promillesatsen vil med dette være 2,52 i 2024, 2,24 i 2025, 1,96 i 2026 og 1,68 i 2027.	Iht. plan	Eiendomsskatten er satt til 2,52 promille for årsbudsjettet 2024.
Tilgang for folkevalgte til kommunale bygg der det foregår politisk møtevirksomhet er en politisk avgjørelse som fattes av ordfører og/eller varaordfører, i samråd med øvrig politisk ledelse.	Ferdig	Gruppeledere har fått tilgang til å bruke formannskapssalen utenfor rådhusets ordinære åpningstider.
Varslede dagbøter til MOVAR for eventuelle forsinkelser i pålagt nitrogenrensing fra Statsforvalteren må utfordres og om nødvendig løftes til regjeringsnivå	Iht. plan	Videre prosess nytt renseanlegg ble vedtatt av kommunestyret i sak 33/24.
Økonomiplanen rulleres hvert år i juni for å se de langsiktige tiltakene i kommunen i en helhet. Dette gjøres fom. 2024.	Iht. plan	Se formannskapets sak 016/24.

Økonomiplan

Beløp i 1000

Oppdrag	Status	Statusbeskrivelse
Bidra til en robust organisasjon i Moss kommune ved å sørge for gode systemer og prosesser som understøtter kommunalområdenes arbeid med styring og kontroll	Iht. plan	Det er etablert hyppigere rapporteringer. Det jobbes med forbedringer i virksomhetsstyring.
Sette Moss kommune i stand til å gjennomføre digital transformasjon ved å prioritere ressurser til å koordinere, utvikle og gjennomføre digitaliserings- og innovasjonsaktiviteter	Iht. plan	Det er gjennomført en rekke digitaliseringsaktiviteter. Videre arbeid med digital transformasjon blir organisert som et prosjekt.

Klima

Beløp i 1000

Oppdrag	Status	Statusbeskrivelse
Andre klimatiltak - anskaffelser	Iht. plan	Ved å stille egnede krav og kriterier i ulike trinn i anskaffelsesprosessen, kan kommunen gjennom sine anskaffelser fremme hensynet til bl.a. miljø. Dette må gjøres i hver enkelt anskaffelser. Bedre planlegging av innkjøp kan bidra til at behovet for hyppige vareleveranser reduseres i kommuneorganisasjonen. For å minimere miljøbelastningen knyttet til transportintensive vareleveranser, kan kommunen gjennom anskaffelse av rammeavtaler tillate småordretilllegg for leveranser under gitte ordrebeløp. I tillegg etterspør kommunen der det er mulig fossilfri transport i transportintensive vare- og tjenesteanskaffelser.
Andre klimatiltak - hjemmekontor (reduksjon av reiser)	Iht. plan	Det er etablert ordning i kommuneorganisasjonen for at en del av kontoransatte kan inngå skriftlig avtale om hjemmekontor inntil to dager per uke. Det kan også avtales ad hoc bruk av hjemmekontor for andre kontoransatte. Det er mange andre arbeidsgivere i Moss som har etablerte avtaler om hjemmekontor for sine arbeidstakere.
Forbruk og avfall - Levetid for mobiltelefoner 3 år - laptop 5 år - nettbrett 5 år	Iht. plan	Rutine om mobiltelefon og PC i kommuneorganisasjonen er etablert. Levetid PC på 5 år viser seg å være en utfordring for brukere spesielt innen skole og kontorarbeid. Det må vurderes om levetiden skal differensieres, da som minimum 4 år.
Forbruk og avfall - redusere forbruk	Iht. plan	Bruke opp, reparere, kjøpe mindre og gjenbruk bidrar til mindre forbruk og avfall. Møbler og inventar som det ikke er behov for kunngjøres internt i kommuneorganisasjonen, slik at nyttige ting kan gjenbrukes.
Klimakommunikasjon - Fortelle våre klimahistorier	Iht. plan	Kommunen legger opp til å kommunisere klimahistorier om hvordan det påvirker innbyggere, næringsliv og reiseliv i kommunen.

Årsrapport2024

Oppdrag	Status	Statusbeskrivelse
Transport - Fokus på digitale løsninger og færre reiser	Iht. plan	Digitale møter brukes der det er hensiktsmessig. Digitale møter bidrar til mindre tjenestekjøring med bil og offentlige befordringsmidler, samt sparerer tidsbruk ved forflytninger og reiser.
Transport - Fossilfri tjenestepersonbiler i 2024 – utskiftning av tjenestebiler	Iht. plan	Kommuneorganisasjonen i Moss kommune gjennomfører løpende planlegging om mulig å erstatte fossile varebiler som kombinerer person- og varetransport med elbiler.
Transport - Kollektivandel buss på 15 prosent i 2030 i mossesamfunnet	Iht. plan	Bruk av hjemmekontor, færre tilgjengelige gratis parkeringsplasser og bruk av digitale møter reduserer bilbruken. Reduksjon i bilbruk kan medføre at den forholdsvis prosentandelen ved bruk av kollektiv transport øker.
Transport - Sykkelandel på 20 prosent i 2030 i mossesamfunnet	Iht. plan	Arbeidsgiver Moss kommune har forlenget avtalen med leverandøren av leasingordning elsykkel , hvor ansatte har muligheter til å inngå avtale om leasing av elsykkel.

KOSTRA Nøkkeltall

Kostra-analyse - Adm, styring og fellesutgifter

	Moss 2023	Moss 2024	Sarpsborg	Tønsberg	Nordre Follo	Kostragruppe 11
Prioritet						
Brutto driftsutgifter til administrasjon og styring i kr. pr. innb (B) *) **)	5 819	5 335	5 957	3 343	5 250	5 435
Korrigerte brutto driftsutgifter per innbygger (100) Politisk styring (B) *) **)	430	339	279	210	188	284
Korrigerte brutto driftsutgifter per innbygger (110) Kontroll og revisjon (B) *) **)	65	62	67	75	26	82
Korrigerte brutto driftsutgifter per innbygger (120) Administrasjon (B) *) **)	4 854	4 516	4 558	2 914	4 034	4 076
Korrigerte brutto driftsutgifter per innbygger (121) Forvaltningsutgifter i eiendomsforvaltningen (B) *) **)	452	475	392	302	483	345
Korrigerte brutto driftsutgifter per innbygger (130) Administrasjonslokaler (B) *) **)	511	440	569	337	403	504
Korrigerte brutto driftsutgifter per innbygger (180) Diverse fellesutgifter (B) *) **)	52	44	42	48	29	58
Korrigerte brutto driftsutgifter per innbygger (285) Tjenester utenfor ordinært kommunalt arbeidsområde (B) *) **)	61	41	136	245	5	193
Netto driftsutgifter pr. innbygger til Adm, styring og fellesutgifter (B) *) **)	5 843	5 181	5 810	3 254	4 953	4 991

*) Inflasjonsjustert med deflator

**) Justert for utgiftsbehov

Kostra-analyse - Kirke

	Moss 2023	Moss 2024	Sarpsborg	Tønsberg	Nordre Follo	Kostragruppe 11
Prioritet						
Netto driftsutgifter pr. innbygger til Kirke (B) *) **)	714	667	571	592	438	631
Dekningsgrad						
Døpte i prosent av antall fødte (B)	41,1 %	39,7 %	48,7 %	46,2 %	37,2 %	49,6 %
Konfirmerte i prosent av 15-åringer (B)	26,4 %	27,0 %	40,1 %	36,7 %	40,1 %	41,5 %
Medlem og tilhørige i Dnk i prosent av antall innbyggere (B)	56,2 %	55,1 %	60,1 %	61,0 %	54,3 %	61,5 %
Grunnlagsdata (Nivå 3)						
Døpte	159	171	288	270	242	2 543

*) Inflasjonsjustert med deflator

**) Justert for utgiftsbehov

Kommunalområde kultur, oppvekst og aktivitet

Tjenesteområdebeskrivelse

Kommunalområdet er organisert i fem enheter:

- enhet kultur, aktivitet og mestring
- enhet barnehage
- enhet skole
- enhet barnevern, bolig og inkludering
- enhet NAV

Enhet kultur, aktivitet og mestring består av virksomhet kultur og idrett og virksomhet forebyggende helse.

Enhet barnehage ivaretar de lovpålagte oppgavene knyttet til barnehageeierrollen og barnehagemyndighetsrollen. Barnehagetilbudet i Moss kommune består av 23 private og 12 kommunale barnehager.

Enhet skole består av 17 skoler, pedagogisk psykologisk tjeneste (PPT) og skoleeieravdelingen. Enheten forvalter skoleeieransvaret i Moss.

Enhet barnevern, bolig og inkludering er organisert med fem avdelinger og en virksomhet. Avdelingene er boligsosial avdeling, voksenopplæring, krisesenter, flyktningetjeneste og avdeling for enslige mindreårige flyktninger. I tillegg kommer virksomhet barnevern.

Enhet NAV består av kommunale og statlige tjenester, med en kombinasjon av statlige og kommunalt ansatte. NAV Moss er et partnerskap mellom Moss kommune og Arbeids- og velferdsetaten region Øst-Viken.

Status tjenesteområdene

Det er gjennomført økonomiske nedtrekk innenfor hele kommunalområdet. Det ble i 2024 gjennomført eksterne tjenestegjennomganger av barnevernet og økonomisk sosialhjelp, for å kartlegge innsparingsmulighetene innenfor disse to områdene. Det er funnet rom for omstilling og det jobbes med å realisere disse. Et av de viktigste tiltakene for å kunne å gjøre varige innsparinger er å sikre tidlig innsats, slik at utfordringer blir tatt tak i tidlig. Dette er et krevende utviklingsarbeid når det parallelt oppleves å være økte behov i befolkningen.

Kommunalområdet opplever at flere barn, ungdom og familier har behov for bistand. Det er også utfordringer innenfor noen ungdomsmiljøer, og både skolehelsetjenesten og ungdomshelsestasjonen har større pågang. Det har vært en økning i vedtak om spesialundervisning/individuell tilrettelagt undervisning (ITO) på skolene. Barnevernet mottok også flere bekymringsmeldinger og har gjennom 2024 hatt en økning i akutte saker og institusjonsplasseringer. For å møte disse utviklingstrekkene er det behov for en samlet innsats fra ulike fagmiljøer og kommunalområdet jobber videre med dette gjennom paraplyen «oppvekstreform». Det er videre behov for en ytterligere satsning på digitalisering.

Kommunen har anskaffet Visma Samspill for å kunne sikre samhandling om enkeltbarn i en effektiv og sikker plattform.

Prosjekt oppvekstreform ble avsluttet i 2024, og førte til nye konkrete tiltak og utvikling innen hele kommunalområdet. Arbeidet føres videre med utvikling av en digital samhandlingsmodell. Modellen skal gi nye verktøy for å håndtere uro og bekymring for enkeltbarn og unge, og en komplett oversikt over eksisterende tiltak. Et mål er at det skal bidra til å øke handlingskompetansen ved bekymring, og understøtte tverrfaglig samarbeid. For å styrke tidlig innsats jobbes det videre med utvikling av et tverrfaglig foreldrestøttetiltak som skal tas i bruk i kommunens barnehager og i samarbeid med skoler.

Det har vært en positiv utvikling i barn under tre år som starter i barnehage. Gjennom 2024 har det også vært jobbet med et prosjekt for å øke andelen minoritetsspråklige i barnehage. Det jobbes med å inkludere barn og unge i fritids- og kulturopplevelser. I 2024 ble den digitale løsningen Friskus, innført. Gjennom denne vil barn og unge i lavinntektsfamilier kunne få tilgang til opplevelskortet og fritidskonto, som skal gi de tilgang til henholdsvis gratis kultur- og fritidsaktiviteter og deltakelse i faste fritidsaktiviteter. Det er også mange som har funnet tilbake og prioriterer kulturopplevelser, og Moss kulturhus har opplevd økt antall besøkende gjennom 2024.

Status økonomi i rammeområdet

Beløp i 1000

Enhet	Rev. bud. 2024	Regnskap 2024	Avvik i kr	Avvik i %	Regnskap 2023	Oppr. bud. 2024
200-Kommunalområde kultur, oppvekst og aktivitet	6 004	5 689	315	5,2 %	6 052	12 067
201-Enhet kultur, aktivitet og mestring	229 055	222 950	6 105	2,7 %	225 416	233 098
203-Enhet barnehage	478 726	475 834	2 892	0,6 %	463 145	463 390
204-Enhet skole	695 738	698 702	-2 964	-0,4 %	666 475	672 449
205-Enhet barnevern, bolig og inkludering	236 058	231 627	4 431	1,9 %	227 959	227 092
206-Enhet NAV	235 455	233 700	1 755	0,7 %	205 730	195 400
Sum	1 881 036	1 868 502	12 534	0,7 %	1 794 777	1 803 496

Kommentar til status økonomi

Kommunalområde kultur, oppvekst og aktivitet viste et mindreforbruk på 12,5 millioner kroner mot revidert budsjett i 2024.

I løpet av 2024 har budsjettene innenfor NAV, barnevernstjenesten og barnehage blitt styrket. Samtidig har alle tjenesteområdene jobbet med å redusere utgiftene og en rekke innsparingstiltak er vedtatt og gjennomført i løpet av året. Totalt fikk kommunalområdet tilført 34,4 millioner kroner i 2024, noe som betyr at merforbruket mot opprinnelig budsjett var på 21,9 millioner kroner.

Det har vært et stort fokus på å effektivisere og redusere utgiftsnivået i 2024, noe som resulterte i et mindreforbruk mot revidert budsjett for de fleste områder. Det er gjennomført innsparingstiltak i henhold til plan med unntak av reduserte utgifter til skoleskyss og økt gjennomstrømning i introduksjonsprogrammet. Disse tiltakene ga noe lavere effekt enn opprinnelig anslått.

Enhet kultur, aktivitet og mestring viste et mindreforbruk på 6,1 millioner kroner som i hovedsak skyldes vakante stillinger og langtidsfravær innenfor virksomhet forebyggende helse, samt lavere utbetaling av forskutterte spillemidler til Moss ungdomsskole.

Enhet barnehage viste et mindreforbruk på 2,9 millioner kroner mot revidert budsjett. Dette skyldes lavere utgifter ved de kommunale barnehagene, i tillegg til mer tilskudd fra integrerings- og mangfoldsdirektoratet (IMDI) enn budsjettet.

Enhet skole viste et merforbruk på 3,0 millioner kroner, som blant annet skyldes økte utgifter til elever med spesialpedagogiske vedtak i private skoler, lavere refusjoner fra andre kommuner og lavere effekt av innsparingstiltak knyttet til skoleskyss.

Enhet barnevern, bolig og inkludering viste et mindreforbruk på 4,4 millioner kroner mot revidert budsjett. I løpet av 2024 har budsjettene til barnevernstjenesten blitt betydelig styrket, mens det innenfor voksenopplæring og avdeling for mindreårige flyktninger har vært store merinntekter på grunn av aktivitetsøkning.

Enhet NAV viste et mindreforbruk på 1,8 millioner mot revidert budsjett. Budsjettet har blitt styrket med 38 millioner kroner gjennom 2024 på grunn av økte utbetalinger til økonomisk sosialhjelp.

Status investeringsprosjekter

Beløp i 1000

Investering	Årets budsjett		Avvik i kr
	Rev. bud.	Regnskap	
Diverse investeringer kultur, oppvekst og aktivitet	1 000	850	150
Drenering og vanningsanlegg ved Ørebanene	875	113	762
Forskuttering spillemidler	1 759	1 759	0
IKT-handlingsplan skole	14 000	12 714	1 286
Innlastningsrampe Moss kulturhus	510	59	451
Kunstgress Nøkkeland	2 172	1 827	345
Oppgradering Bellevue	1 875	816	1 059
Renovering løpedekke Melløs	70	78	-8
Sum	22 261	18 216	4 046

Sykefravær

Fravær	Korttid	Langtid	Samlet fravær
Sykefravær 2020	2,37 %	6,77 %	9,14 %
Sykefravær 2021	2,73 %	7,01 %	9,74 %
Sykefravær 2022	3,68 %	6,93 %	10,61 %
Sykefravær 2023	2,91 %	7,42 %	10,33 %
Sykefravær 2024	2,71 %	6,98 %	9,69 %

Status sykefravær og HMS

Samlet sykefravær for kommunalområde var på 9,7 prosent. Dette er en nedgang fra 2023, hvor sykefraværet var på 10,3 prosent. Sammenlignet med 2023 så har både korttidsfraværet og langtidsfraværet gått ned. Alle enhetene hadde lavere sykefravær i 2024 enn i 2023.

Kommunalområdet hadde i fjor 696 HMS-avvik som er en stor økning fra 2023. Økningen er knyttet til enhet skole. 467 av avvikene er kategorisert som vold og trusler mot ansatte, som er en dobling fra 2023, da 228 avvik var kategorisert som vold og trusler. Økningen i vold og trusler vurderes som reell i tjenestene, samtidig som det er også et resultat av bedre registreringspraksis og mer oppmerksomhet på denne utviklingen. Det har vært særlig fokus på HMS-avvik i forbindelse med innføring og opplæring i

nytt kvalitetssystem. Tidligere var det en utfordring med feilførte avvik, men endringen i nytt kvalitetssystem gjør dette vanskeligere noe som har bedret statistikken på HMS-avvik.

Det ble i 2024 registrert 44 skademeldinger som er en nedgang fra 2023. Det er flest skademeldinger knyttet til enhet skole og fallskader er den største kategorien.

KOSTRA Nøkkeltall

Kostra-analyse - Grunnskole

	Moss 2023	Moss 2024	Sarpsborg	Tønsberg	Nordre Follo	Kostragruppe 11
Prioritet						
Netto driftsutgifter til grunnskolesektor (202, 215, 222, 223), per innbygger 6-15 år (B) *) **)	147 451	149 765	146 053	148 666	142 228	144 779
Produktivitet						
Gjennomsnittlig gruppestørrelse, 1.-10.årstrinn (B)	12,3	12,1	13,0	12,7	13,5	13,0
Korrigerte brutto driftsutgifter til grunnskole (202), per elev (B) *)	125 806,7	127 316,6	128 372,5	130 485,5	110 447,7	122 410,9
Korrigerte brutto driftsutgifter til skolefritidstilbud (215), per komm. Bruker (B) *)	49 196	44 539	36 113	34 691	38 902	35 730
Dekningsgrad						
Andel elever i grunnskolen som får spesialundervisning (B)	6,5 %	7,1 %	5,3 %	9,1 %	6,6 %	7,5 %
Andel elever i grunnskolen som får særskilt norskopplæring (B)	12,5 %	13,7 %	8,0 %	4,2 %	4,2 %	6,3 %
Andel elever i kommunens grunnskoler, av kommunens innbyggere 6-15 år (B)	90,7 %	91,4 %	94,0 %	88,7 %	96,1 %	92,6 %
Andel innbyggere 6-9 år i kommunal SFO (B)	64,7 %	70,7 %	65,8 %	74,6 %	81,5 %	71,2 %
Kvalitet						
Elevunders. 10. trinn - Mobbing på skolen (prosent)	12,6 %					
Gjennomsnittlig grunnskolepoeng (antall)	42,9	42,7	39,7	42,0	43,8	42,0
Levekår						
Utgiftsbehov - Grunnskole	0,947	0,930	1,009	0,961	1,110	0,990
Grunnlagsdata (Nivå 3)						
Antall deltakere i voksenopplæring	72	71	67	160	170	1 234
Antall elever i kommunale grunnskoler	5 280	5 249	6 690	5 965	8 112	61 032
*) Inflasjonsjustert med deflator						
**) Justert for utgiftsbehov						

Kostra-analyse - Barnevern

	Moss 2023	Moss 2024	Sarpsborg	Tønsberg	Nordre Follo	Kostragruppe 11
Prioritet						
Netto driftsutgifter (funksjon 244, 251, 252) per barn med tiltak *)	485 617	527 078	374 905	366 827	546 285	405 540
Netto driftsutgifter per innbygger 0-17 år, barnevernstjenesten (B) *) **)	18 755	19 358	21 781	14 633	15 065	15 041
Produktivitet						
Andel meldinger med behandlingstid innen 7 dager	97,2 %	99,7 %	99,8 %	100,0 %	99,6 %	99,5 %
Andel netto driftsutgifter til saksbehandling (funksjon 244) (B)	36,6 %	35,1 %	26,4 %	34,2 %	32,3 %	34,4 %
Barn med undersøkelse eller tiltak per årsverk (funksjon 244)	12,1	13,0	17,2	21,1	13,5	15,5
Dekningsgrad						

Årsrapport2024

Andel barn med barnevernstiltak pr 31.12 ift. innbyggere 0-17 år	2,5 %	2,2 %	4,2 %	2,3 %	1,4 %	2,2 %
Barn med undersøkelse ift. antall innbyggere 0-17 år (B)	3,8 %	4,7 %	5,4 %	5,4 %	4,1 %	4,3 %
Kvalitet						
Stillinger med fagutdanning per 1 000 barn 0-17 år (B)	5,9	6,5	6,9	5,5	4,7	5,4
Økonomi						
Netto driftsutgifter til barnevernstenesta per innbygger 0-22 år (kr) *) **)	14 517	14 872	17 027	11 393	11 786	11 623
Levekår						
Utgiftsbehov - Barnevern	1,050	1,019	1,123	1,022	1,009	1,032
Grunnlagsdata (Nivå 3)						
0-17 år Barn med barnevernstiltak når barnet ikke er plassert av barnevernet per 31.12	156	114	346	164	121	1 500
0-17 år Barnevernstiltak når barnet er plassert av barnevernet per 31.12	96	98	169	106	79	1 004
Antall henlagte meldinger i barnevernet	124	160	149	213	90	1 892
Meldinger i alt	823	973	1 324	1 351	1 043	10 682
Undersøkelser i alt (0-24 år)	397	500	722	702	651	5 325
*) Inflasjonsjustert med deflator						
**) Justert for utgiftsbehov						

Kostra-analyse - Barnehage

	Moss 2023	Moss 2024	Sarpsborg	Tønsberg	Nordre Follo	Kostragruppe 11
Prioritet						
Netto driftsutgifter per innbygger 1-5 år i kroner, barnehager (B) *) **)	218 757	213 112	203 162	222 416	207 486	215 544
Netto driftsutgifter pr. innbygger til Barnehage (B) *) **)	11 095	10 369	10 321	10 779	10 392	10 630
Produktivitet						
Antall barn korrigert for alder per årsverk til basisvirksomhet i kommunale barnehager (B)	5,7	6,0	5,9	5,6	5,9	5,8
Antall barn korrigert for alder per årsverk til basisvirksomhet i private barnehager (B)	5,7	5,7	5,9	5,9	5,7	5,8
Dekningsgrad						
0-6 år 41 timer eller mer barn i barnehage (antall)	2 157	2 200	2 744	2 708	3 347	26 151
0-6 år Kommune Alle oppholdskategorier Barn i barnehage (antall)	839	858	747	1 754	2 658	11 891
0-6 år Privat Alle oppholdskategorier Barn i barnehage (antall)	1 350	1 357	2 001	977	695	14 403
Andel barn 1-2 år med barnehageplass i forhold til innbyggere 1-2 år (B)	83,5 %	84,5 %	82,3 %	89,8 %	87,0 %	88,5 %
Andel barn 1-5 år med barnehageplass (B)	90,8 %	91,8 %	90,6 %	94,6 %	93,5 %	93,9 %
Andel barn 3-5 år med barnehageplass i forhold til innbyggere 3-5 år (B)	95,6 %	96,2 %	95,8 %	97,4 %	97,2 %	97,0 %
Andel minoritetsspråklige barn i barnehage i forhold til innvandrerbarn 1-5 år (B)	89,6 %	90,3 %	88,8 %	83,4 %	92,8 %	89,2 %
Kvalitet						

Årsrapport2024

Leke- og oppholdsareal per barn i barnehage (m2) (B)	5,1	5,1	5,2	5,6	5,6	5,6
Levekår						
Utgiftsbehov - Barnehage	0,880	0,913	0,947	0,977	1,129	0,975
*) Inflasjonsjustert med deflator						
**) Justert for utgiftsbehov						

Kostra-analyse - Sosiale tjenester

	Moss 2023	Moss 2024	Sarpsborg	Tønsberg	Nordre Follo	Kostragruppe 11
Prioritet						
Netto driftsutgifter pr. innbygger til Sosiale tjenester (B) *) **)	4 292	4 548	3 736	4 089	4 334	4 061
Netto driftsutgifter til råd, veiledning og sos.forebyggend arb. pr. innb, 20-66 år (B) *) **)	2 542	2 359	1 612	1 255	1 445	1 795
Netto driftsutgifter til sosialtjenesten pr. innbygger 20-66 år (B) *) **)	8 236	8 684	6 855	8 401	9 615	8 164
Netto driftsutgifter til tilbud til pers. med rusprobl. pr. innbyggere 20-66 år (B) *) **)	386	280	872	930	213	633
Netto driftsutgifter til økonomisk sosialhjelp pr innbygger 20-66 år (B) *) **)	3 991	4 400	2 837	3 347	4 735	3 448
Produktivitet						
Brutto driftsutgifter til økonomisk sosialhjelp pr. mottaker (B) *)	75 734	81 795	77 161	70 496	105 947	73 799
Dekningsgrad						
Andelen sosialhjelpsmottakere i forhold til innbyggere i alderen 18-66 år (B) **)	5,3 %	5,4 %	3,8 %	4,8 %	4,4 %	4,7 %
Levekår						
Utgiftsbehov - Sosiale tjenester	1,158	1,179	1,350	1,060	0,843	1,059
Grunnlagsdata (Nivå 3)						
Langtidstilfeller med deltidsjobb (antall)	74	87	56	82	50	551
Langtidstilfeller med sosialhjelp som hoved inntekt (6-12 måneder) (antall)	434	501	400	382	316	3 617
Mottakere av introduksjonsstønad	195	219	134	285	338	2 663
Mottakere av kvalifiseringsstønad	46	53	239	125	71	1 254
Sosialhjelpsmottakere (antall)	2 008	2 095	1 901	1 934	1 501	17 629
Sosialhjelpsmottakere 18-24 år (antall)	329	312	342	339	224	3 049
Sosialhjelpsmottakere med andre inntekter som hovedinntektskilde	184	180	108	253	37	1 258
*) Inflasjonsjustert med deflator						
**) Justert for utgiftsbehov						

Kostra-analyse - Kultur og idrett

	Moss 2023	Moss 2024	Sarpsborg	Tønsberg	Nordre Follo	Kostragruppe 11
Prioritet						
Netto driftsutgifter for kultursektoren per innbygger i kroner (B) *)	2 984	2 792	2 476	2 609	2 721	2 742
Netto driftsutgifter til aktivitetstilbud barn og unge per innbygger 6-18 år (B) *)	1 099	1 137	1 662	1 776	2 094	1 425
Netto driftsutgifter til folkebibliotek per innbygger (B) *)	291	277	255	361	242	304
Netto driftsutgifter til kommunale idrettsbygg per innbygger (B) *) **)	832	808	683	920	1 002	730
Netto driftsutgifter til kommunale kulturbygg per innbygger (B) *) **)	491	439	349	259	496	354
Netto driftsutgifter til kommunale musikk- og kulturskoler, per innbygger 6-15 år (B) *)	2 524	2 235	1 646	2 104	2 437	2 295
Netto driftsutgifter til muséer per innbygger (B) *) **)	126	144	220	128	11	125
Produktivit						
Korrigerte brutto driftsutgifter til kommunale musikk- og kulturskoler, per bruker (B) *)	36 888	32 704	33 330	21 845	20 628	25 888
Dekningsgrad						
Andel elever 6-15 år i kommunens kulturskole, av antall barn 6-15 år (B)	7,9 %	7,9 %	6,1 %	11,0 %	14,1 %	9,6 %
Besøk i folkebibliotek per innbygger (B)	4,4	3,4	1,5	5,1	4,5	3,9
Utlån alle medier fra folkebibliotek per innbygger (B)	2,5	2,3	1,3	4,2	2,7	2,5
Grunnlagsdata (Nivå 3)						
Alle typer arrangement (antall)	620	673	339	434	765	5 847
Antall elever i kommunens musikk- og kulturskole	522	524	494	845	1 466	7 987
Besøk i folkebibliotek, totalt antall besøk	229 506	180 000	89 072	305 611	289 794	2 230 772
Brukerbetaling for kommunale tjenester (383) Musikk- og kulturskoler *)	2 263	2 342	2 581	2 828	8 179	34 742
Deltakere på alle arrangementer (antall)	14 699	15 330	8 491	13 077	16 792	160 888

*) Inflasjonsjustert med deflator

**) Justert for utgiftsbehov

Kostra-analyse - Kommunale boliger

	Moss 2023	Moss 2024	Sarpsborg	Tønsberg	Nordre Follo	Kostragruppe 11
Prioritet						
Netto driftsutgifter pr. innbygger til Kommunale boliger (B) *) **)	1 026	1 002	634	27	351	345
Dekningsgrad						
Kommunalt disponerte boliger per 1000 innbyggere (B)	20	20	15	21	18	20
Grunnlagsdata (Nivå 3)						
Antall kommunale boliger tilgjengelige for rullestolbrukere	423	465	713	613	543	6 136
Bor romslig, mange rom og kvm Antall personer	45 124	45 735	52 972	51 357	55 720	501 027
Bor trang, få rom og kvm Antall personer	4 873	4 940	5 477	3 952	4 733	45 924
Kommunalt eide boliger	829	878	637	1 026	903	8 082
Andre nøkkeltall						
Antall søknader per 1000 innbyggere (B)	7,9	6,4	7,7	8,4	5,4	7,8
*) Inflasjonsjustert med deflator						
**) Justert for utgiftsbehov						

Kommunalområde kultur, oppvekst og aktivitet

Status økonomiplan tiltak

Rammeendringer i økonomiplanen

Beløp i 1000

Tiltak	Ramme år 1	Prognose	Avvik	Status	Beskrivelse
Nye tiltak					
Telefongodtgjørelse for ansatte i skole og barnehage	500	0	500	Ikke startet	Tiltaket ble kuttet i forbindelse med nedtrekksplanen i juni.
Oppvekstreform - midler til avlønning jobber for ungdom under 18 år	700	0	700	I arbeid	Sommeren 2024 ble seks ungdommer tilbudt sommervikariater via SLT (Samordning av Lokale rus- og kriminalitetsforebyggende Tiltak) ved avdeling drift park og friluft. Fem ungdommer gjennomførte. Ingen av disse ungdommene var involvert i nye straffesaker i løpet av, eller rett etter sommeren. Bedre rekruttering sikres gjennom tettere enkeltvis oppfølging og samarbeid på tvers.
Oppvekstreform - lisenskostnader Visma samspill	900	550	350	I arbeid	Visma Samspill er tatt i bruk i noen av tjenestene og skal rulles ut videre i KOA i 2025.
Oppvekstreform - Koordinert oppfølging etter henlagt undersøkelse fra barnevernstjenesten	1 000	800	200	I arbeid	Det er ansatt to familiekontakter i avdeling familieteam og disse følger opp undersøkelsessaker som barnevernstjenesten har henlagt.
Oppvekstreform - tett på - tiltak i hjemmet	3 000	1 300	1 700	I arbeid	Tiltaket ble startet opp høsten 2024. De ansatte er tilknyttet barnevernstjenesten og jobber med familiesaker hvor målet er å forebygge plassering utenfor hjemmet.
Sum	6 100	2 650	3 450		
Sum tiltak	6 100	2 650	3 450		

Enhet kultur,aktivitet og mestring

Tjenesteområdebeskrivelse

Enhet kultur, aktivitet og mestring består av to virksomheter og en stab. Virksomhet kultur og idrett består av Moss kulturhus, Mossebibliotekene, kulturskole, avdeling idrett og kulturstab. Virksomhet forebyggende helse består av helsestasjon, skolehelsetjenesten, familieteam, aktivitetsentrene og samskaping. I stab er frivillighetskoordinator og SLT -koordinator (samordnede lokale tiltak for rus og kriminalitets forebyggende arbeid).

Enheten legger vekt på:

- tidlig innsats, inkluderende og tilgjengelige tjenester, hvor målet er koordinerte og sammenhengende tjenester
- mangfold av kultur-, aktivitets- og idrettstilbud hvor alle har mulighet for å delta og bidra til et inkluderende fellesskap som gir bedre levekår i befolkningen.
- samarbeid og samhandling internt og utad, samt utvikle samfunnet rundt både barn, unge, familier og voksne i Moss kommune.

Status tjenesteområdene

Forebyggende helse og helsefremmende tiltak

Avdeling skolehelsetjenesten har gjennom året fått tilsatt i ledige stillinger. Skolehelsetjenesten erfarer et stort påtrykk fra elever og foresatte ute i skolene som har behov for bistand med varierte problemstillinger. Tjenesten er i stadig utvikling faglig, og jobber kontinuerlig med å tilpasse tilbudet i tråd med gjeldende nasjonale retningslinjer og målgruppens behov. Innen lavterskel psykisk helse barn og unge er det et økende antall henvendelser. Vi ser at mange av sakene er alvorlige og sammensatte.

I forbindelse med utviklingsarbeidet som foregikk i oppvekstreformen, ble det besluttet at to nye stillinger skulle tilføres avdeling Familieteam for å arbeide i saker som er henlagt av barnevernstjenesten etter undersøkelse. Målet med arbeidet er å jobbe helhetlig og kartlegge familiens behov for bistand, koble på riktige hjelpeinstanser og gi veiledning. Oppstart av arbeidet var i august 2024 og tiltaket er fortsatt under utvikling.

Helsestasjon for ungdom (HFU) har registrert 4317 kontakter. Dette er en økning fra 2745 kontakter i 2023, noe som har ført til at man har omdisponert ressurser og økt åpningstidene på ettermiddag og kveld.

I 2024 ble det født 445 barn, mot 387 barn i 2023 og 434 i 2022. I 2024 er det registret 507 gravide, som er en økning på 32 fra 2023. Helsesykepleierne startet NBO (Newborn observation) kompetanseheving sammen med Østfold kommunene i regi av RBUP (Regionsenter for barn og unges psykiske helse), dette avsluttes mars 2025.

I 2024 ble det anskaffet elektronisk innkalling og timebestilling på helsestasjonene og i skolehelsetjenesten gjennom Digi helsestasjon, tilbudet rulles ut til brukerne i løpet av våren 2025.

For å gi en bedre beskrivelse av tjenestens innhold endret smittevernkontoret navn til vaksinasjons- og migrasjonshelsetjenesten. Antall vaksinekonsultasjoner satt på kontoret, på varmestua, i hjemmene og

etter smitteoppsporing, er 3218. I tillegg kommer influensa, korona og pneumokokk vaksinen, satt på seks "drop in" dager i oktober. Vaksinasjons- og migrasjonshelsetjenesten opplever stor pågang, spesielt knyttet til sesongarbeidere, familiegjenforeninger og asylmottak.

Aktivitets- og fritidstilbud

I 2024 har avdeling samskaping fortsatt med utvikling av eksisterende tjenester, samt innføring av noen nye gruppetilbud. Aktivitetskontakttjenesten har nå ni aktivitetsgrupper, blant annet demenskor, E-sportsgruppe og turgrupper. Gruppetilbudene er svært populære og mottar positive tilbakemeldinger fra ansatte, tjenestemottakere og pårørende. Tjenesten har i tillegg til grupper omtrent 400 tjenestemottakere som mottar én til én-tjeneste.

Aktivitetssentrene samlokaliseres til "Solli - Arbeid og Fritid" i april 2025. På aktivitetssentrene har det startet seks nye deltagere, mens åtte har sluttet i 2024. Totalt er det 73 aktive vedtak på sentrene. Vedgruppa på Alby har hatt midlertidig tilbud med brakker etter brann. Nytt bygg estimeres ferdig første kvartal 2026. Moss kommune har 112 varig tilrettelagte plasser (VTA).

Ungdomskafeen på Skarmyra er et populært møtested for ungdommer i alderen 16-20 år, med varierte aktiviteter og gratis servering. Tilbudet har omtrent 100-120 besøkende ukentlig. De øvrige fritidsklubbene har noe varierende besøkstall. Det er etablert ny fritidsklubb, Banken, på Halmstad som har hatt gode besøkstall og som har blitt et viktig fritidstilbud for ungdom på Halmstad. Det ble arrangert vellykkede arrangementer som UKM-festivalen i Moss hvor nesten 100 ungdom deltok på og bak scenen. «Døds over Moss», en dødsekonkurranse for ungdom ble også gjennomført med stor suksess på Fleischer brygge.

Ferieklubben har hatt over 1000 deltakere som har deltatt på ulike gratisaktiviteter i løpet av året. En større donasjon fra Lady Circle i Moss ga ferieklubben mulighet til å kunne tilby gratisplasser til barn og unge som faller utenfor av ulike årsaker. Gaven har bidratt til at nesten 100 deltakere fikk delta på en eller flere aktiviteter gratis.

Rygge frivilligsentral har hatt fokus på å opprettholde og styrke møteplassene og har opplevd høye besøkstall. Det er satt i gang noen nye aktiviteter blant annet iPad-opplæring for eldre i samarbeid med IT-linjen på Kirkeparken vgs., samt et samarbeid med Bygdekvinnelaget i lokalene til Banken ungdomsklubb på Halmstad.

I 2022 fikk Moss kommune innvilget et tre-årig tilskudd fra BUFdir til prosjektet «Alle kan – vi støtter deg på veien». Prosjektet var rettet mot sosial og økonomisk ulikhet i kommunen med mål å hjelpe barn og unge å delta i organiserte fritidsaktiviteter. Dette tilskuddet har man søkt om og fått forlenget prosjektperioden ut 2025. Bufdir-prosjektet har i løpet av 2024 gjennomført aktiviteter på skolene etter skoletid, med mål om å inkludere de som faller utenfor ordinære aktiviteter. Prosjektet har også hatt en nøkkelrolle i å iverksett systemet "Friskus".

SLT-arbeidet

I samarbeid med politiet har Moss kommune gjennomført et sommerjobb-prosjekt for ungdom, rettet mot kriminalitetsforebygging. Sommerjobb-prosjektet i 2024 førte til nedgang i U18 saker (straffesaker der tiltalte var under 18 år på gjerningstidspunktet) hos politiet for sommermånedene. Prosjektet har hatt gode resultater.

Bred innsats fra SLT-nettverket i forkant av 17. mai hadde forebyggende effekt. Det var færre berusede mindreårige ute og færre saker til politiet enn tidligere år. Dette viser at bevisstgjøring av foreldre og systematisk samarbeid over tid fungerer.

Moss kommune mottok i 2024 én sak til Rådgivende enhet for russaker (RER) fra politiet og det ble gjennomført samtale.

Kultur og idrett

Gjennom tilskuddsordninger og støtte til lag og foreninger, samt arrangementer som Norwegian Lady-arrangementet, hedersfest og Christian Frederik-dagene, støtter Moss kommune opp under det rike kulturlivet og det frivillige engasjementet i kommunen.

Moss Fotballklubb har spilt sin andre sesong i OBOS-ligaen og med gode sportslige resultater endte sesongen med kvalikkamper på Melløs stadion i desember. Det ble lagt ned store ressurser på tilrettelegging for toppfotball, selv om det ikke endte med et opprykk til eliteserien dette året. Det er investert i ny flerårig vekstduk til hovedbanen på Melløs, for forlengelse av gress-sesongen i begge ender av året.

Det ble i kommunestyret i juni på nytt besluttet å utsette renovering av Mossehallen svømmehall, og at Nøkkeland svømmehall skal prioriteres først. Forprosjektet på Nøkkeland er påbegynt.

Fra søkere i Moss kommune ble det sendt inn 10 søknader om statlige spillemidler i 2024:

- Ørejordet kunstisflate
- Moss Øst nærmiljøkart
- Nøkkeland – ballbinge
- Dillingøya orienteringskart
- Rosnes roanlegg - klubb- og båthus
- Ishall i Moss - Ørejordet
- Vaskeberget orienteringskart
- Framnes og Hoppern nærmiljøkart
- Kambo nærmiljøkart
- Mossemarka - ski og turløyper

Søknaden fra Kråkene til Ørejordet kunstisflate ble delvis innvilget og Mossemarka – ski og turløyper ble avslått på grunn av manglende avtaler med grunneierne. De resterende søknadene ble innvilget.

Kunst, litteratur og kulturformidling

I 2024 har bibliotekene opprettholdt gode tall for utlån og arrangementer. Dette gjelder økning på utlån av fysiske bøker til barn- og unge, samt skjønnlitteratur for voksne. I 2024 huset bibliotekene 673 arrangementer i egen og eksterne regi, med 15 330 deltagere totalt. Av dette hadde 388 arrangementer barn og unge som målgruppe. Videre var 12 arrangementer under kategorien «samtale/debatt-arrangement,» i tråd med biblioteklovens krav til biblioteket som arena for offentlig samtale og debatt. Til tross for stabile utlånstall og økning i antall arrangementer og publikum på arrangementene har det vært en nedgang i totalt antall besøkende på bibliotekene, fra omtrent 230.000 i 2023 til 180.000 i 2024.

Bibliotekene har hatt fokus på lesestimulerende tiltak og litteraturformidling for barn og voksne, og det har blitt etablert to nye, faste arrangementsrekker ved Rygge bibliotek i løpet av 2024. «Leselørdag» er høytlesning og boktips for barnefamilier hver lørdag og «Litterær matpakke» er boktips/foredrag for

voksne en gang i måneden. Samtidig er allerede etablerte arrangementer ved Mossebibliotekene videreført, som Bokkafé, Litterær onsdag, Bokmessen, bibliotekets podkast Litteraturreisen, lesekampanjen Sommerles og formidling gjennom den kulturelle skolesekken for alle elever på 2. og 5. trinn. Totalt ble derfor 2024 et foreløpig toppår når det gjelder lesestimulerende tiltak og arrangementer.

I Den lokale kulturelle skolesekken 2024 ble det gjennomført et bredt spekter av arrangementer for alle trinn i grunnskolen fra 1. til 10. Klasse. Totalt deltok det 6910 elever på 245 arrangementer i 2024. I regi av Den kulturelle spaserstokken ble det gjennomført fire konsertturnéer på kommunens sykehjem og omsorgsboliger, samt syv Kafé67+-arrangementer, som tiltrakk seg totalt 1540 publikummere.

Moss kulturskole

Våren 2024 gjennomførte MKE en anskaffelse av nye, midlertidige lokaler til Moss kulturskole. Resultatet av prosessen kom til politisk behandling før sommeren 2024. I saken ble det et politisk vedtak om at man skulle gå til anskaffelse av mer permanente lokaler til Kulturskolen og at denne prosessen gjennomføres i 2024/2025.

Moss kulturskole hadde 524 elever i 2024, mot 522 i 2023. Elevene var fordelt på fordelt på 684 elevplasser, som er en liten økning fra 675 elevplasser i 2023. Flere av elevene deltar i flere disipliner og 42 av elevplassene opptas av barn og unge fra Våler kommune. Ved årets utgang sto 300 elever på venteliste til kulturskolen – dobbelt så mange som ved utgangen av 2022.

Innenfor fagene visuell kunst og teater tilbys elevene også deltagelse i et regionalt fordypnings-samarbeid. Med økonomisk støtte fra UngMusikk og Sparebankstiftelsen er kulturskolen regional pilot for et nytt opplæringstilbud på harpe. Sparebankstiftelsen har også finansiert innkjøp av instrumenter, som gjør at kulturskolen i løpet av året har startet et nytt samspilltilbud i "Pianoorkester".

I 2024 har kulturskolen styrket sitt engasjement i det lokale kulturlivet. Kulturskolen får ofte forespørsler fra lag, foreninger og private om elever kan ta spilleoppdrag. Kulturskolens arrangementer har blitt flere og har hatt godt over 5000 publikummere i 2024.

Moss kulturhus

I løpet av året ble det gjennomført 431 arrangementer på Moss kulturhus med totalt 54 000 besøkende. Dette er en økning fra 2023 da det var 393 arrangementer med 45 380 besøkende. Det var 171 arrangementer med billetter, og det ble solgt totalt 36 960 billetter til alle forestillingene. Den totale billettomsatningen utgjorde omtrent 11,1 millioner kroner. Dette er en økning på over 2 millioner kroner fra 2023. Moss Kulturhus opplever økning i antall besøkende, og vi forventer moderat økning i besøk og billettsalg i årene som kommer. Det forventes ikke stor økning i antall besøkende da det er begrenset hvor mange flere arrangementer man klarer å avvikle i løpet av et kulturår.

Status økonomi i rammeområdet

Beløp i 1000

Enhet	Rev. bud. 2024	Regnskap 2024	Avvik i kr	Avvik i %	Regnskap 2023	Oppr. bud. 2024
Sum	229 055	222 950	6 105	2,7 %	225 416	233 098

Kommentar til status økonomi

Enhet kultur, aktivitet og mestring viste et mindreforbruk på 6,1 millioner kroner mot revidert budsjett i 2024.

Enheten har gjennom 2024 gjennomført en rekke innsparingstiltak og budsjettet har i løpet av året blitt redusert med totalt 7,5 millioner kroner. Dette betyr at mindreforbruket mot opprinnelig budsjett endte på 13,6 millioner kroner.

Virksomhet forebyggende helse viste et mindreforbruk på totalt 0,7 millioner kroner mot revidert budsjett. Dette skyldes hovedsakelig vakante stillinger og langtidssykefravær, spesielt ved skolehelsetjenesten.

Virksomhet kultur og idrett viste et mindreforbruk på totalt 5,3 millioner kroner mot revidert budsjett. 3,4 millioner kroner skyldes lavere utbetaling av forskutterte spillemidler til Moss ungdomsishall enn budsjettet, da de fikk utbetalt deler av de innvilgede spillemidlene fra fylkeskommunen. Mindreforbruket skyldes også lavere utbetalinger på 0,4 millioner kroner i forbindelse med "Friskus fritidskonto", som skal bidra til økonomisk støtte til kontingenter og aktivitet til barn og ungdom. Fritidskonto ble startet som pilotprosjekt i august, og implementeres fortløpende. Den kulturelle velkomstpakka viste et mindreforbruk på 0,3 millioner kroner. Tiltaket ble besluttet avvirket i kommunens nedtrekksplan i juni og nedtrekket fikk raskere effekt enn planlagt. Alle avdelingene innenfor virksomheten viste noe mindreforbruk i forhold til revidert budsjett. Blant annet viste mossebibliotekene et positivt avvik på 0,4 millioner kroner, som hovedsakelig skyldes vakant stilling i deler av 2024.

Enheten har gjennomført en rekke innsparingstiltak innenfor både forebyggende helse og kultur og idrett i løpet av 2024. Innsparingene er realisert i henhold til plan.

Status økonomiplan tiltak

Rammeendringer i økonomiplanen

Beløp i 1000

Tiltak	Ramme år 1	Prognose	Avvik	Status	Beskrivelse
Nye tiltak					
Etterfyll av innfyll kunstgress	250	250	0	Ferdig	Arbeidet ble gjennomført fortløpende gjennom 2024.
Drift av Melløs Stadion OBOS-liga	250	250	0	Ferdig	Det er gjennomført dialogmøter med Moss fotballklubb med enighet om en avtale for 2024. Ny avtale til politisk behandling for 2025.
Økning ressurs legestilling helsestasjon, helsekartlegging	1 400	1 400	0	Ferdig	Det er ansatt i stillingene.
Økning ressurs to helsesykepleierstillinger helsekartlegging	1 700	1 700	0	Ferdig	Det er ansatt to ekstra ressurser på helsestasjonen.
Sum	3 600	3 600	0		
Aktivitetssendringer					
Musikkterapeuter videreføring	400	400	0	Ferdig	I videreføringen av musikkterapi, samarbeider kulturskolen og musikkterapeuten utelukkende med skolehelsetjenesten.
Sum	400	400	0		
Politisk vedtak					
Økning i drifts- og aktivitetsstøtten	60	60	0	Ferdig	Drifts- og aktivitetsstøtten ble lyst ut med søknadsfrist for lag og foreninger 1. mai 2024 og er tildelt etter budsjetterte rammer.
Festivalen Sin	100	100	0	Ferdig	Midlene er overført til Festivalen Sin.
Gratis vaksine mot hjernehinnebetennelse for russ 2024 (KST-sak 077/23)	140	190	-50	Ferdig	Vaksineringen ble gjennomført som planlagt i mars 2024. Pris for vaksinene var noe høyere enn først antatt.
Lyse netter	250	250	0	Ferdig	Midlene er overført til Lyse Netter.
Moss Idrettsråd	250	250	0	Ferdig	Midlene er overført til Moss idrettsråd.
Drift av ungdomscafe	300	300	0	Ferdig	Ungdomscafen på Skarmyra Allaktivitetshus er i drift.
Økt støtte Fontenehuset	800	800	0	Ferdig	Midlene er overført Fontenehuset.
Moss ungdomsishall engangstilskudd	1 000	1 000	0	Ferdig	Midlene er overført.
Grefsrødlåven	1 000	1 000	0	Ferdig	Midlene er overført.
Støtte fellesskap for mat	1 455	1 455	0	Ferdig	Midlene er overført Frelsesarmeen som driver av tilbudet.

Årsrapport2024

Tiltak	Ramme år 1	Prognose	Avvik	Status Beskrivelse
Diverse søknader og tiltak	2 805	2 805	0	Ferdig Tilskuddene er utbetalt etter tildelingsbrev for 2024.
Moss ungdomsishall forskutterte spillemidler	6 000	1 373	4 627	Ferdig I henhold til vedtatte retningslinjer for forskuttering av spillemidler (KST-sak 030/24), skal Moss kommune utbetale inntil 80 prosent av av godkjent spillemiddelsøknad. Moss ungdomsishall fikk utbetalt deler av de innvilgede spillemidlene fra fylkeskommunen. Moss kommune utbetalte 80 prosent av resterende sum. Dette ble utbetalt i oktober 2024.
Sum	14 160	9 583	4 577	
Sum tiltak	18 160	13 583	4 577	

Sykefravær

Fravær	Korttid	Langtid	Samlet fravær
Sykefravær 2020	1,86 %	5,88 %	7,74 %
Sykefravær 2021	1,97 %	5,61 %	7,58 %
Sykefravær 2022	2,82 %	7,90 %	10,72 %
Sykefravær 2023	2,44 %	6,38 %	8,83 %
Sykefravær 2024	2,08 %	5,35 %	7,43 %

Status sykefravær og HMS

Sykefraværet for 2024 var på 7,4 prosent, noe som var en nedgang fra 2023 da sykefraværet var på 8,8 prosent. Både langtids- og korttidsfraværet har gått ned fra 2023.

Det har vært en liten økning i sykefraværet for virksomhet forebyggende helse og det er store variasjoner mellom avdelingene. Avdeling samskaping har et totalt fravær på kun 1,5 prosent i 2024. Gjennom regelmessige trivselstiltak, tilrettelegging og tett oppfølging har vi lyktes i det helsefremmende arbeidet, noe som reflekteres i det lave sykefraværet. Andre avdelinger har hatt flere langtidssykmeldte på grunn av egen helse, og ansatte som følges tett opp i henhold til IA-avtalen. Flere er tilbake i jobb, andre har gått av med pensjon og enkelte jobber noe redusert i kombinasjon med KLP. Det er viktig for virksomheten å jobbe videre med gode nærværstiltak og trivselstiltak, samt å vurdere totalbelastning i avdelinger som skolehelsetjenesten og helsestasjon, med hensikt å forebygge sykemeldinger.

For virksomhet kultur og idrett er det en betydelig nedgang i både korttids- og langtidsfravær. Det er gjennomført kursing av nye verneombud, utarbeidet lokale HMS-planer, og flere relevante kurs er gjennomført.

“En bra dag på jobben” er blitt brukt som metode og gjennomført hos flere av avdelingene i enheten. Det avholdes jevnlig medbestemmelsesmøter og jobbes systematisk med HMS-arbeidet.

Enheten hadde 14 registrerte HMS avvik i 2024. Dette er nedgang fra 2023.

Status politiske vedtak

Verbalvedtak

Beløp i 1000

Oppdrag	Status	Statusbeskrivelse
Arbeidet med kommunedelplan for idrett, fysisk aktivitet og frivillighet startes. Idrettsråd og idrettslag involveres i arbeidet. Det fremmes en sak til hovedutvalg for utdanning, idrett og kultur.	Iht. plan	Sak om oppstart for plan idrett, fysisk aktivitet og friluftsliv ble behandlet i UIK-utvalget i mai 2024. Planen for arbeidet med frivillighetsplanen ble vedtatt i OAI-utvalget juni 2024. Begge planene kommer til sluttbehandling i 2025.
Det opprettes to stillinger og ansettes to utekontakter våren 2024. Organisering rundt deres oppgaver og mandat skal forankres i SLT-samarbeidet. Orientering med status om utekontaktenes arbeid skal årlig legges frem for utvalget for oppvekst, aktivitet og inkludering på siste møte før sommerferien og siste møte før jul.	Iht. plan	Ansettelse av utekontakter er på grunn av kommunens økonomiske situasjon besluttet utsatt til 2026/2027. Dette ble vedtatt i kommunestyret i juni 2024.
Det settes av en million kroner som et engangstilskudd til Moss ungdomshall. Det forskutteres samtidig spillemidler for opptil 6 millioner kroner, som tas fra kommunens disposisjonsfond. Som en konsekvens av dette legges det inn en reduksjon i innskuddsrenter. I fremtiden skal det tilrettelegges for forskuttering av spillemidler for idrettslag med godkjent spillemiddelsøknad. Det fremmes en sak til hovedutvalg Utdanning, Idrett og Kultur i mars. Idrettsrådet og idrettslag involveres. Nittedalsmodellen vurderes som aktuell løsning.	Iht. plan	Det er utarbeidet og politisk behandlet retningslinjer for forskuttering av spillemidler. Engangstilskuddet til Moss ungdomshall på 1 million kroner ble utbetalt i februar 2024. I oktober ble det utbetalt 1,373 millioner kroner i forskuttede spillemidler til Moss ungdomshall da de fikk utbetalt deler av de innvilgede spillemidlene fra fylkeskommunen.
Det vurderes hvordan kommunen kan bidra til at russerne får et eget sted å være. Her kan vi se til andre kommuner sine erfaringer og hvordan de har tilrettelagt for dette. Vurderingene skal legges frem i sak for utvalget for oppvekst, aktivitet og inkludering i mars 2024.	Iht. plan	Det er nedsatt en egen arbeidsgruppe for inkluderende russetid. I samarbeid med russerne er det etablert russekro på Verket scene. Det ble gjennomført et russeball i april hvor omtrent 400 av 450 russ deltok. Det var planlagt fire russekroer i løpet av mai, men det ble gjennomført tre. I tillegg ble det arbeidet med å tilrettelegge utearealer for russerne, som for eksempel på Tronvikstranda, Nesparken og Vannembukta. Det er utviklet en veileder til Mosserusserne i samarbeid med kommunen, fylkeskommunen, politiet og næringslivet. Det er igangsatt et prøveprosjekt om et samarbeid mellom ungdomsskole og videregående om forebyggende informasjon til ungdomsskoleforeldre om russetiden.
Drifts- og aktivitetsstøtten til lag og foreninger videreføres på 2023-nivå og trappes opp i løpet av økonomiperioden. Økningen er øremerket tiltak for å fremme inkludering og deltakelse for barn og unge i alderen 6-19 år.	Iht. plan	Drifts- og aktivitetsstøtten ble lyst ut med søknadsfrist for lag og foreninger 1. mai 2024.
Kommunen er i utgangspunktet positiv til å gjennomføre Færderseilasen i Moss, og skal opprettholde dialogen med arrangørene.	Iht. plan	I kommunestyret i juni 2024 ble det vedtatt at Moss kommune stiller med underskuddgaranti på inntil 1 million kroner for arrangementet rundt Færderseilasen.

Årsrapport2024

Oppdrag	Status	Statusbeskrivelse
		Fæderseilassen gjennomføres 13.-15. juni 2025 med Mossesundet som målgang.
Moss skal bli en Alle Med kommune. Kommunen registreres som en Alle Med kommune første halvår 2024, og det gjennomføres Alle Med dugnad hvor de frivillige organisasjonene inviteres. Ungdommens medvirkningsråd og Flerkulturelt råd skal inviteres til å komme med innspill. Det skal på bakgrunn av dette arbeidet utarbeides en frivillighetserklæring som de frivillige organisasjonene i kommunen kan stille seg bak ved å signere den. De frivillige organisasjonene informeres om Alle Med og oppfordres til å registrere seg som Alle Med medlemmer. Basert på Alle Med dugnad og "Rapport 2021:2 Delrapport: Følgforskning og evaluering av forsøk med fritidskortordninger" og andre aktuelle kunnskapskilder utarbeides det en løsning med fritidskort som sikrer at barn og unge i lavinntektsfamilier får en reell mulighet til å delta på en valgfri fritidsaktivitet i kommunen. Denne løsningen skal presenteres på siste utvalgsmøte i OAI før sommeren, og iverksettes fra og med august 2024.	Iht. plan	Moss Kommune ble en ALLEMED- kommune i januar 2024. Målet med ALLEMED er at alle barn og unge kan delta i en fritidsaktivitet. ALLEMED Ung dugnad ble gjennomført 10. september. I tillegg inviterte kommunen frivillige lag og foreninger, kommuneansatte, politikere og næringsliv til dugnad 24. September. Deltagerne diskuterte barrierer og muligheter, og kom frem til løsninger for å få alle med. Det ble besluttet tre mål som det skulle arbeides videre med. Det er kommunens ansvar å følge opp løsningene som ble stemt frem på dugnaden. ALLEMED- dugnaden danner også grunnlaget for å lage en lokal fritidserklæring. Denne utvikles i samarbeid med lag og foreninger etter dugnaden. Moss kommune har anskaffet og tatt i bruk den digitale løsningen Friskus som inneholder en aktivitetskalender, et digitalt opplevelseskort og fritidskonto. Formålet med opplevelseskortet er å gi barn og unge i lavinntektsfamilier gratis tilgang til kultur- og fritidsarrangementer gjennom et digitalt kort med tilbud innenfor ulike kategorier (kino, teater, svømming, bowling, museum etc.). Innholdet i kortet utarbeides av virksomhet kultur og idrett og tildeles gjennom NAV. Fritidskontoen gis til barn og unge i lavinntektsfamilier for å kunne å betale for deltakelse på langvarige aktiviteter, som kontingent og medlemskap i et lag eller en forening. Det er gjennomført en kick-off for bruk av Friskus fritidskonto 8. oktober. Rutiner og kriterier for tildelingen av fritidskortet utarbeides gjennom samarbeid med ulike aktører, basert på nasjonale føringer og lokal kunnskap. Per nå er det helsesykepleiere som kan tildele fritidskort. Målet er å sikre at alle barn og unge i Moss får muligheten til en meningsfull fritid, uavhengig av økonomi.
Tilbudet til pårørende i alle aldre skal styrkes. Det opprettes en stilling til pårørendearbeid som skal ha sitt daglige virke i Frivillighetens Hus. Stillingen skal utvikle og styrke tilbudet til pårørende i samarbeid med lag, foreninger og ideelle organisasjoner. Orientering om fremdrift av tiltaket skal legges frem for utvalget for oppvekst, aktivitet og inkludering i mars 2024.	Iht. plan	Status i arbeidet ble lagt frem for det politiske utvalget UAI i mai 2024. Stillingen ble vedtatt utsatt i forbindelse med behandlingen av nedtrekksplanen i juni 2024.
Vi må nå få på plass fritidsklubben for barn og ungdom i Høyda-området. Det vurderes muligheten for fritidsklubb i følgende lokaler: den delen av gamle Solli skole som ikke skal benyttes til dagsenter og bygget på Dilling som i dag rommer Løvstad dagsenter. Det vurderes samtidig andre mulige alternativer for lokaler for fritidsklubb i området Høyda-Ekholt-Dilling-Øreåsen-Ørejordet. Aktuelle alternativer fremlegges for OAI i utvalgsmøtet i mars 2024, med en fremdriftsplan for når fritidsklubben kan være i drift. Parallelt jobbes det med midlertidige egnede lokaler i samme geografiske område for fritidsklubb tre dager i uken på kveldstid. Fritidsklubben skal være i	Iht. plan	Det har vært gjennomført midlertidige aktiviteter i Høydaområdet i påvente av en avklaring omkring et fast lokale for fritidsklubb. Det har blant annet vært aktiviteter på Rygge ungdomsskole, ulike klasseturer og medvirkningsprosesser med ungdom. Fra høsten av har det vært et fast tilbud på Rygge frivilligsentral, med varierende besøkstall.

Årsrapport2024

Oppdrag

Status

Statusbeskrivelse

drift fra august 2024 enten i de faste eller midlertidige lokalene.

Økonomiplan

Beløp i 1000

Oppdrag

Status

Statusbeskrivelse

Det opprettes en forløpskoordinator tilknyttet pasientforløpet for barn og unges psykiske helse, som vil bidra til bedre oppfølging av barn og familier.	Iht. plan	Forløpskoordinator er ansatt i avdeling familieteam.
Ferdigstille arbeidet med digitalt bookingssystem og følge opp resultatene fra "hallmonitor", for å videreutvikle og sikre utnyttelse av de kommunale idretts- og aktivitetsflatene.	Iht. plan	Bookup er fullt ut tatt i bruk, og arbeidet med tildeling av treningstider har blitt enklere og mer effektivt. Systemet forenkler både utleieprosess og rutiner for fakturering av leie, noe som gjør økonomioppfølgingen mer forutsigbar. Bruken av hallmonitorene ble besluttet avsluttet i kommunens nedtrekksplan som ble behandlet i juni 2024. Det er i samarbeid med MKE etablert elektronisk låsesystem på flere av idrettsbyggene for å forenkle tilganger for brukere og ansatte.
Gjennomføre en felles satsning på kultur i SFO sammen med enhet skole, som vil bidra at mange barn får delta på kulturopplevelser og oppleve utvikling og mestring	Iht. plan	Satsingen mellom Moss kulturskole og SFO ble avsluttet som en del av kommunens nedtrekksplan.
Gjennomføre prosjektet Ungprod, med mål om at ungdommen får gode kulturopplevelser i trygge og rusfrie omgivelser	Iht. plan	Prosjektet Ung.prod er avsluttet, mens midlene og arbeidet er i samarbeid med Sparebankstiftelsen Sparebank 1 Østfold og Akershus videreført til å dekke teateropplevelser for barn, unge og familier i kommunen som av ulike grunner ikke har mulighet til å delta på lik linje som andre.
Videreutvikle kurstilbud til barn, unge og foresatte for å utvikle trygge barn og voksne.	Iht. plan	Virksomhet forebyggende helse har utviklet flere nye kurs og gruppetilbud både på helsestasjonen, i skolehelsetjenesten og i familieteam. I 2024 har Familieteam utviklet kurset "Gode grep" som er et kurs med fokus på hvordan man støtter barnet i sin egen utvikling. "Tuning into teens" – kursene er populære og man har utdannet to nye kursholdere i 2024, slik at man i 2025 kan holde enda flere kurs.
Videreutvikle lavterskeltilbud som Den kulturelle velkomstpakka og Opplevelseskortet slik at flere får muligheten til å delta på ordinære kulturarrangementer og i kultur- og fritidsaktiviteter	Iht. plan	Budsjettet for den kulturelle velkomstpakka ble i nedtrekksplanen besluttet halvert i 2024. Det ble delt ut 48 opplevelseskort i 2024 i tillegg til at ble det kjøpt billetter til flere enkeltarrangementer, blant annet til forestillingene til Applaus og Teaterkråkene. I 2025 er det planlagt en utvikling av Opplevelseskortet i samarbeide med familieteam, flyktningetjenesten, Nav og barnevernstjenesten.

Klima

Beløp i 1000

Oppdrag	Status	Statusbeskrivelse
Bygg og energi - Klimaplanlegging i byggeprosjekter	Iht. plan	Det fokuseres på klima og miljø i aktuelle byggeprosjekter, f.eks i svømmehaller og rehabilitering av kunstgressbaner.
Klimakommunikasjon - Fortelle våre klimahistorier	Iht. plan	Moss kommunes "Håndbok for grønnere arrangementer" gjøres kjent for arrangører og publikum.
Naturmangfold - Vi tar vare på kulturlandskapet	Iht. plan	Fortsette arbeidet med historiske vandreruter for opplysning og bevisstgjøring av kulturlandskapets betydning.
Transport - Fokus på digitale løsninger og færre reiser	Iht. plan	Det tilstrebes digitale løsninger for møter der det er aktuelt.
Transport - Fossilfri tjenestepersonbiler i 2024 – utskiftning av tjenestebiler	Iht. plan	Ved utskiftning av tjenestebiler skal fortrinnsvis fossilfrie alternativer benyttes.
Transport - Gangeandel på 25 % 2030 i mossesamfunnet	Iht. plan	Oppfordrer til gange ved kultur- og idrettsarrangementer.
Transport - Kollektivandel buss på 15 % 2030 i mossesamfunnet	Iht. plan	Oppfordre kulturarrangører til å fremforhandle avtale med Østfold kollektivtrafikk om rabatt på bussbilletter ved å fremvise billetter til kulturarrangementer.
Transport - Sykkelandel på 20 % i 2030 i mossesamfunnet	Iht. plan	Tilrettelegge for sykkelparkering for besøkende ved tjenestestedene, samt at ansatte kan sykle til og fra jobb.

Enhet barnehage

Tjenesteområdebeskrivelse

Barnehagetilbudet i Moss kommune består av 12 kommunale barnehager, en privat familiebarnehage og 22 ordinære private barnehager. Det går 2 210 barn i barnehager i Moss kommune (per 15.12.2024). I tillegg er det tre kommunale åpne barnehager som administreres i enhet kultur, aktivitet og mestring.

Enhet barnehage har tre funksjonsområder - barnehagemyndighet, barnehageeier og avdeling for pedagogisk veiledning og kvalitet (PVK).

Enheten har følgende oppgaver:

- ivareta de lovpålagte oppgavene knyttet til barnehageeierrollen og barnehagemyndighetrollen
- sikre et godt samarbeid med de private aktørene
- sikre likeverdige tjenester uavhengig av bosted, personlig økonomi, etnisk bakgrunn, og den enkeltes livssituasjon
- sikre god kvalitet i barnehagene uavhengig av eierform

Status tjenesteområdene

Barnehagekapasitet og dimensjonering av tilbudet

Moss kommune som helhet har tilstrekkelig kapasitet på barnehageplasser, i henhold til lov om barnehager § 16, Rett til plass i barnehage. Det er liten differanse mellom kapasitet og behov, og det er kun en liten økning i barnetall som skal til før kommunen får vansker med å oppfylle barns rett til plass. Kommunens kapasitet påvirkes også av antall barn uten rett, som tilbys plass i private barnehager. Plikten til å tilby barnehageplass ligger på kommunen. Hver barnehageeier fastsetter egne vedtekter. Det er ikke et krav at barn med rett til plass skal ha prioritet foran barn uten rett til plass i vedtektene til den enkelte barnehage. Det er derfor krevende å dimensjonere antall barnehageplasser til antall barn i målgruppen når overvekt av barnehageplassene er i private barnehager, og det ikke eksisterer en overkapasitet i kommunale barnehager til å håndtere små svingninger, eller mer varig vekst i befolkning 1-5 år.

En tendens de siste årene er underkapasitet i forhold til behovet for barnehageplasser i områdene Halmstad/Høyda, Sentrum og Nordre. Kapasiteten i Halmstadområdet endrer seg fra og med høsten 2025, når Espira Ryggebyen barnehage åpner. Prognosen frem mot 2035 viser vekst i befolkningen 1-5 år. Det er behov for å øke barnehagekapasiteten i sentrum og i nordre bydel, for å møte økt behov i takt med utbyggingen som er planlagt. Administrasjonen utreder behov og kapasitet i 1. halvår 2025.

Barnehagen er en viktig integreringsarena, og enhet barnehage har jobbet systematisk for å øke barnehagedeltakelsen blant minoritetsspråklige barn i alderen 1-2 år. Blant barn i denne gruppen har barnehagedeltakelsen økt fra 78 prosent i 2022 til 88,6 prosent i 2024.

Tilsyn

I 2024 har barnehagemyndigheten gjennomført et stedlig tilsyn med temaene pedagogisk veiledning og krav til styrerstilling. Barnehagemyndigheten har videre kartlagt regelverksetterlevelse i alle barnehager når det gjelder eiers kontroll med areal, bemanning, og barn i barnehagen, og eiers kontroll av §§27-29,

norsk kunnskaper og hodeplagg, som helt eller delvis dekker ansiktet. Kartlegging har ikke ført til behov for ytterligere tiltak. Barnehagemyndigheten har også kartlagt barnehagenes arbeid med barn med behov for samarbeid og koordinerende tjenester (samordningsplikten). Det er ikke avdekket avvik, men barnehagemyndigheten ser behov for å følge opp arbeidet og forståelsen av samordningsplikten på et overordnet nivå, i samarbeid med alle barnehageledere.

Tidlig innsats og kompetanse

Barnehagene er en sentral arena for tidlig innsats, og barnas første trinn i utdanningsløpet. For å sikre at barnehagene fanger opp og følger opp barn med behov for ekstra støtte legges det vekt på å utvikle systemer som sikrer kompetanse og kapasitet i barnehagene.

I 2024 har Avdeling Pedagogisk veiledning og kvalitet holdt kurs for barnehageansatte i 18 barnehager, 28 barnehager har fått veiledning for å styrke arbeidet med inkludering og fellesskap etter meldte behov. Temaene for kompetanseheving har vært språk og språkmiljø, tilknytningsteori, sårbare barn og ASK (Alternativ supplerende kommunikasjon). I det felles utviklingsarbeidet for kommunale og private barnehager har overskriften i 2024 vært «Å følge med på fellesskapet», gjennom observasjon, barnesamtaler og systemarbeid.

Private og kommunale barnehager i Moss har en felles tiltaksplan for 2023-2027, der et viktig område er foreldrestøttende arbeid. Barnehagene skal ha en forebyggende funksjon, og bidra til sosial utjevning. Som en del av dette arbeidet er det utarbeidet en felles guide for gjennomføring av foreldresamtaler med temaer som bidrar til at risiko og sårbarhet fanges opp tidlig. Guiden og samtalskjemaer ble tatt i bruk høsten 2024. Det er gjennomført kurs for pedagoger med til sammen 149 deltakere.

Styrket tilbud til førskolebarn

Fra 2021 til 2023 var det en tydelig vekst i behovet for spesialpedagogisk hjelp og tilrettelegging. Tallene for 2023 og 2024 viser ingen videre vekst. Det kan være tilfeldig, eller henge sammen med økt satsing på inkludering og kvalitet i det ordinære tilbudet i barnehagene. I 2024 etablerte PPT, PVK og barnehagemyndigheten et inntaksteam der barnehagene kan melde inn og drøfte enkeltsaker. Målet er å sikre tidlig innsats, og riktig hjelp til riktig tid. Teamet har vurdert og bidratt i 13 saker i 2024.

Per 15.12.2024 mottok 79 barn spesialpedagogisk hjelp etter lov om barnehager § 31 i barnehagen, mot 78 i 2023. Tjenesten ytes av spesialpedagoger ansatt ved Pedagogisk veiledning og kvalitet.

Per 15.12.2024 hadde 63 barn vedtak om tilrettelegging etter lov om barnehager § 37. Det er samme antall som for 15.12.2023. Kommunen utbetaler refusjon etter en fastsatt sats til private barnehager for kostnader til vedtak om tilrettelegging.

Det gis tilskudd til tiltak for å styrke språkforståelsen hos minoritetsspråklige barn til alle ordinære barnehager.

Status økonomi i rammeområdet

Beløp i 1000

Enhet	Rev. bud. 2024	Regnskap 2024	Avvik i kr	Avvik i %	Regnskap 2023	Oppr. bud. 2024
Sum	478 726	475 834	2 892	0,6 %	463 145	463 390

Kommentar til status økonomi

Enhet barnehage viste et mindreforbruk på 2,9 millioner kroner mot revidert budsjett i 2024.

I forbindelse med behandling av 1. tertialrapport ble budsjettet styrket med 7 millioner kroner grunnet flere barn i barnehagene i Moss kommune. Dette betyr at enheten viste et merforbruk på 4,1 millioner kroner mot opprinnelig budsjett.

Mindreforbruket mot revidert budsjett skyldes blant annet mer tilskudd fra integrerings- og mangfoldsdirektoratet (IMDI). Kommunen mottar ekstratilskudd fra IMDI for barn i barnehage med ekstra utfordringer etter søknad. Det har vært fokus på å redusere utgifter i løpet av 2024, og de kommunale barnehagene viste et mindreforbruk på totalt 2 millioner kroner per 31.12.24.

Enhet barnehage har gjennomført vedtatte innsparingstiltak i løpet av 2024. Innsparingene er realisert i henhold til plan.

Status økonomiplantiltak

Rammeendringer i økonomiplanen

Beløp i 1000

Tiltak	Ramme år 1	Prognose	Avvik	Status	Beskrivelse
Politisk vedtak					
Økt grunnbemanning enhet barnehage (KST-sak 078/23)	2 500	2 500	0	Ferdig	Det er opprettet en 100 prosent fagarbeiderstilling på topp av grunnbemanningen i Gaupefaret, Skarmyra og Glassverket barnehager, totalt tre årsverk. Stillingene utfører oppgaver knyttet til mat og måltider, og dekker deler av vikarbehovet ved kortere fravær. Stillingene ble avviklet 31.12.2024.
Sum	2 500	2 500	0		
Sum tiltak	2 500	2 500	0		

Sykefravær

Fravær	Korttid	Langtid	Samlet fravær
Sykefravær 2020	3,80 %	8,58 %	12,37 %
Sykefravær 2021	4,39 %	10,01 %	14,41 %
Sykefravær 2022	5,50 %	10,97 %	16,47 %
Sykefravær 2023	4,38 %	11,02 %	15,40 %
Sykefravær 2024	4,24 %	10,85 %	15,09 %

Status sykefravær og HMS

Sykefravær i enhet barnehage var i 2024 15,1prosent. Det er noe lavere enn i 2023, da det samlede fraværet i enheten var 15,4 prosent. Det er variasjoner mellom barnehagene, der enkelte barnehager har betydelig reduksjon, mens andre har mindre endringer. Det er flere barnehager innenfor akseptabelt nivå for fravær i 2024 enn i 2023.

Sykefraværet i enkelte barnehager er fortsatt over ønsket nivå og målsetning. Alle kommunale barnehager følger KS bransjeprogram "En bra dag på jobb", samtidig som det er iverksatt lokale tiltak på individ- og systemnivå for å øke nærværet i barnehagene med høyest fravær. Tiltakene har hatt som formål å redusere belastningen på medarbeidere, og sikre tilstrekkelig kompetanse for å ivareta kvaliteten på tilbudet til barna. Tendensen med økt nærvær er tydeligst i barnehager der parallelle tiltak på individ- og systemnivå har pågått over tid, og det har vært fokus på psykososiale arbeidsmiljøfaktorer og høye emosjonelle krav.

Det er registrert 38 HMS-avvik i 2024. Det er betydelig færre enn i 2023. Av de registrerte HMS-avvikene har 12 ført til skader. Avvikene er i hovedsak vurdert som mindre alvorlige.

Status politiske vedtak

Verbalvedtak

Beløp i 1000

Oppdrag	Status	Statusbeskrivelse
Det skal tilrettelegges for å benytte ferdigregulert tomt på Gatu Park til barnehageformål. Kommunen er positiv til bygging og drift av privat barnehage med kapasitet på opptil 115 barnehageplasser.	Ferdig	Espira Ryggebyen barnehage åpner i august 2025. Det etableres barnehage med kapasitet til 90 barn i første byggetrinn.

Økonomiplan

Beløp i 1000

Oppdrag	Status	Statusbeskrivelse
Alle barnehager skal tilbys teaterforestillinger gjennom et samarbeid med Nonstop festivalen og Unge Viken Teater	Ferdig	Unge Viken teater besøkte alle barnehager med forestillingen "En fisk ved navn Luna" i perioden april- juni 2024. Som en del av NON-stop-festivalen ble forestillingen "Sangen om alt som blir borte" vist for 5-åringer fra 18 barnehager.
Avdeling PVK gir barnehagene kompetanseheving innenfor temaene språk, selvregulering, tilknytning og atferd	Ferdig	Åtte barnehager har fått veiledning/opplæring etter egen bestilling, innenfor temaene i perioden januar til april 2024.
Barnehagene bidrar i foreldrestøttende arbeid ved å arrangere temamøter for foreldre, og å være en arena som legger til rette for etablering av nettverk som styrker barns vennskap og familienes tilknytning til nærmiljøet	Iht. plan	Det gjennomføres foreldremøter med ulike temaer i en del av barnehagene i kommunen. Temaer som går igjen er for eksempel trygt og godt barnehagemiljø, kosthold, og samspill mellom barn og foreldre. Enhet barnehage arbeider sammen med en tverrfaglig gruppe, i prosjekt oppvekstreform, for å utvikle mer systematisk gjennomføring av foreldrestøttende møter i flere barnehager.

Årsrapport2024

Oppdrag	Status	Statusbeskrivelse
Det skal gjennomføres svømming og vanntilvenningsaktiviteter med de eldste barna i barnehager som mottar tilskudd til dette fra statsforvalteren	Iht. plan	Tre barnehager har søkt og mottatt tilskudd til vanntilvenning for barn. To av barnehagene gjennomførte vanntilvenningsaktivitetene utendørs, mens en av barnehagene har avtale om bruk av basseng.
Enhet barnehage deltar sammen med PPT og skoleeieravdelingen i satsingen kompetanseløftet. I barnehageåret 2023-2024 er temaet «Kommunikasjon for mestring og inkludering». Målet er å øke ansattes kompetanse om hvordan og hvorfor man støtter barn med alternativ og supplerende kommunikasjon.	Ferdig	Arbeidet med kompetanseløftet pågår. Det er gjennomført to fagsamlinger, med tilhørende mellomarbeid for deltakende barnehager i perioden januar til april.
Enhet barnehage samarbeider med helsestasjon, flyktningetjenesten og Åpen barnehage om tiltak for å rekruttere barn i fra språklige minoriteter, til å starte i barnehage i 1-2 årsalder.	Iht. plan	Enhet barnehage har mottatt tilskudd fra Utdanningsdirektoratet til målrettet arbeid for å øke barnehagedeltakelsen blant minoritetsspråklige barn. Konkrete tiltak er under utarbeidelse og gjennomføres siste kvartal i 2024 og i forkant av søknadsfrist til hovedopptak 2025.
Felles utviklingsprosjekt for kommunale og private barnehager «inkluderende fellesskap», startet opp høsten 2022. Innholdet utformes i samarbeid med Læringsmiljøsenteret ved Universitetet i Stavanger, og finansieres gjennom regional kompetanseordning. Det er 24 barnehager som deltar, 12 kommunale og 12 private barnehager. I barnehageåret 2023-2024 følger barnehagene lokalt tilpassede opplæringsløp innenfor temaene «Laget rundt barnet» og «Lek og lekemiljø»	Iht. plan	Opplæring og veiledningssamling for barnehagestyrere og pedagogiske ledere er gjennomført. Barnehagene planlegger siste fase i satsingen, som avslutt.
I 2024 starter enhet barnehage et samarbeid med Østfold bedriftsidrettskrets om aktivitetsglede i barnehagen	Iht. plan	13 barnehager er med i prosjektet. Aktiviteter er planlagt gjennomført høsten 2024 og våren 2025

Klima

Beløp i 1000

Oppdrag	Status	Statusbeskrivelse
Forbruk og avfall - Kjøpe brukt - gjenbruk	Iht. plan	Nær halvparten av alle barnehager i kommunen har etablert arenaer for bytte av klær og utstyr. Det arbeides videre for etablering i øvrige barnehager.
Naturmangfold - Vi holder naturen fri for forsøpling og forurensning	Iht. plan	Barnehagene har innarbeidet dette som en del av sin pedagogiske praksis.
Naturmangfold - Vi tar vare på naturen vår med fokus på et mangfold av arter	Iht. plan	Barnehagene har innarbeidet dette som en del av sin pedagogiske praksis.

Enhet skole

Tjenesteområdebeskrivelse

Enhet skole består av 17 skoler, avdeling pedagogisk psykologisk tjeneste (PPT) og administrativ skoleeier. I Mosseskolen går det ca 5250 barn.

Enhet skole har ansvaret for:

- en effektiv drift av skolene innenfor gitte lovfestede og kommunale føringer som sørger for et godt og likeverdig tilbud til kommunens elever
- at alle elever møter et inkluderende og helsefremmende læringsmiljø med kompetente pedagoger slik at elevene får tatt ut sitt læringspotensial
- å ivareta tidlig innsats og sikre sømløse overganger mellom barnehage, skole og videregående skole
- å se hele lærings- og oppvekstløpet under ett
- å sikre god kvalitet i samhandling og samarbeid med andre instanser
- å ha en pedagogisk psykologisk tjeneste som ivaretar individ- og systemhenvisninger i henhold til regelverket - både i barnehage og skole.

Status tjenesteområdene

Utvikling enhet skole

Oppstarten av nytt skoleår var preget av arbeidet med å forberede innføring av ny opplæringslov som gjelder fra 1. august 2024. Nye forskrifter for skoleregler, skolerute, hovedmålform i skolen og permisjon fra skolen ble vedtatt av kommunestyret i juni. Forskrift for skolefritidsordningen (SFO) er revidert i tråd med ny opplæringslov.

Pedagogisk utviklingsarbeid

Leselærerprosjektet ble videreført i 2024 hvor alle skolene hadde leselærer i 30 prosent stilling. I tillegg fikk Moss kommune statlige midler til videreføring av satsingen på skolebibliotekene. Det er utviklet en plan for skolebibliotekene som er tett knyttet sammen med den reviderte leseplanen til Moss kommune. Staten bevilget 2,6 millioner kroner til innkjøp av fysiske lærebøker til elevene, knyttet til fagfornyelsen. Midlene ble fordelt ut til skolene som foretok innkjøpene. Kommunen mottok også 1,25 millioner kroner for å styrke arbeidet med å gjøre undervisningen mer aktiv og praktisk for elevene.

På planleggingsdagen i november ble det arrangert en lokal læringskonferanse for omtrent 800 ansatte i enhet skole. Det ble gjennomført mer enn 40 kurs som de ansatte kunne velge mellom i løpet av dagen. Både eksterne og interne kursholdere ble hentet inn og bidro med sin kompetanse og erfaring innen relevante temaer.

Det er viktig å gi alle ansatte den nødvendige kompetansen som skal til for å løse skolenes utfordringer og behov. Det satses på kompetanseheving gjennom ulike videreutdanninger og rektorutdanning i regi av den statlige ordningen "kompetanse for kvalitet". Veiledning av nyutdannede lærere er obligatorisk og gjøres for å demme opp for "praksissjokket", og for å sikre en god start og felles praksis blant lærerne i skolene våre.

Skolene i Moss har lagt stor vekt på å skape et inkluderende læringsmiljø med likeverdige tilbud til alle kommunens barn og unge gjennom utviklingsarbeidet SIMM (Sammen om Inkluderende lærings Miljø i Moss). Det jobbes mye med elevenes motivasjon og lærelyst, og målet er at alle elever skal kunne ta ut sitt læringspotensial. Elevmedvirkning og vurdering som læring er viktige satsninger i strategisk plan for skole. Det jobbes forskningsbasert med det kommunale utviklingsarbeidet i samarbeid med Høgskolen i Østfold og Høgskolen i Innlandet

Administrativ skoleeier er tett på skolene med veiledningsbesøk, tilsyn og støtte på alle områder fra IKT, jus, økonomi, vurderingsarbeid, kvalitetsindikatorer, elevhåndtering, personalhåndtering, skole-hjem samarbeid med mer.

Avdeling Vansjø er et alternativt skoletilbud for ungdommer som midlertidig har behov for et mer tilrettelagt skoletilbud. Avdelingen er underlagt Nøkkeland skole. Avdeling Vansjø har gitt et godt tilbud og gode løsninger for over 40 ungdommer siden oppstarten i 2023.

Skolefritidsordningen (SFO)

Fra høsten 2024 fikk også alle elever på 3. trinn tilbud om 12 timers gratis SFO per uke. Kommunen har fått tilført midler for å dekke tapte inntekter og økte utgifter i forbindelse med tilbudet til 1. – 3. trinn. Noen skoler har økt sin bemanning og utbedret sine SFO-lokaler, kjøkkenfasiliteter eller uteområder for å kunne ta imot den økte elevmengden. Foreløpig er det ikke satt inn tilsvarende tilbud om gratis SFO for 4. trinn.

Utfordringer

KOSTRA-tallene viser en økning i vedtak om spesialundervisning/individuell tilrettelagt undervisning (ITO) gjennom 2024. I 2021 hadde 4,1 prosent av elevene i kommunale og private skoler vedtak om ITO. Dette har økt til å gjelde 7,1 prosent av elevene i 2024. Det er en stor økning av disse barna som får omfattende spesialpedagogiske vedtak for hele sitt skoletilbud. Denne utviklingen er en bekymring for PPT, skole og SFO, både pedagogisk og økonomisk. Moss ligger fortsatt under landet totalt sett hvor 8,0 prosent av elevene har vedtak om ITO. PPT har sammen med skolene innført en ny samarbeidsmodell hvor de ulike stadiene i arbeidet rundt både enkeltelever, klasser og trinn beskrives og konkretiseres. Dette er viktig for å komme tidligere inn i arbeidet med tilrettelegging og inkludering av elevene.

Gjennom 2024 er det bosatt mer enn 40 flyktninger i skolealder og nærmere 180 flyktninger i skolealder er bosatt de siste fem årene. Enhet skole har også tilrettelagt skole for barn i skolealder som er asylsøkere og enslige mindreårige fra Ukraina og andre land. I tillegg har det kommet elever ved ordinær innvandring eller ved familiegjenforening.

Elevundersøkelsen viser at de aller fleste elevene trives godt på skolen sin. Likevel er det en økning i elever på 7. og 10. trinn som opplever mobbing i skolen. Denne økningen har vært større i Moss enn i landet forøvrig. Enkelte skoler og trinn har større utfordringer enn andre. Dette er en bekymringsfull utvikling. Det er satt inn tiltak for å snu denne tendensen, både fra sentralt hold og på den enkelte skole og trinn.

Ny teknologi som for eksempel kunstig intelligens (KI) og nye lover og forskrifter innenfor personvern/GDPR, utfordrer skolesektoren. Det kreves ressurser og høy kompetanse til å møte forventninger og krav innenfor disse områdene. Det er i løpet av året gjort et viktig arbeid med å sikre at applikasjoner og programvare som benyttes i skolene er godkjente og trygge med tanke på personvern

for elever og ansatte. Moss samarbeider med fagmiljøer og andre kommuner, og arbeidet med KI og personvern i skolen blir et satsningsområde også i det kommende året.

Resultatene på skriftlig eksamen i Moss er likt med resultatene nasjonalt i engelsk, mens det er rom for forbedring i matematikk, norsk hovedmål og sidemål. Gjennom flere år har grunnskolepoengene ligget over nasjonalt snitt og det gjør de også i 2024. Grunnskolepoengene er et gjennomsnitt av standpunkt og eksamenskarakterer, og det er disse poengene som danner grunnlag for opptak til videregående skole. Nærmere beskrivelser av resultatene kommer i tilstandssrapporten for skole.

I en tid med strammere økonomiske rammer jobber enhet skole for at de lovpålagte oppgavene løses så effektivt og med så god kvalitet som mulig. Det er fokus på likebehandling mellom private og offentlige skoler for elever som har krav på vedtak om individuell tilrettelagt opplæring (ITO). Det er også startet et arbeid med å gjennomgå kommunens skolestruktur i samarbeid med eksterne konsulenter. I den forbindelse vil arbeid med oppgradering av kommunens skolebygg til en tidsmessig standard også bli et tema.

Status økonomi i rammeområdet

Beløp i 1000

Enhet	Rev. bud. 2024	Regnskap 2024	Avvik i kr	Avvik i %	Regnskap 2023	Oppr. bud. 2024
Sum	695 738	698 702	-2 964	-0,4 %	666 475	672 449

Kommentar til status økonomi

Enhet skole viste et merforbruk på 3,0 millioner kroner mot revidert budsjett i 2024.

Enheten har gjennom 2024 gjennomført innsparingstiltak og budsjettet har i løpet av året blitt redusert med totalt 7 millioner kroner. Dette betyr et mindreforbruk mot opprinnelig budsjett på 4 millioner kroner.

Merforbruket skyldes i hovedsak merutgifter ved skoleeieravdelingen. Det er variasjoner mellom skolene, men samlet sett går de i balanse.

Det ble vedtatt et innsparingstiltak på 2 millioner kroner i forhold til reduserte utgifter til skoleskyss. Dette tiltaket viste seg å være krevende å realisere og effekten i 2024 ble på 1,4 millioner kroner. Merforbruket skyldes videre at utgifter til elever med spesialpedagogiske vedtak i private skoler økte i 2024, i tillegg til at færre elever fra andre kommuner fikk sin skolegang i Moss i forhold til tidligere. Dette førte til lavere refusjoner fra andre kommuner enn budsjettet. Innkjøp av tastatur med deksel til nettbrettene på 0,7 millioner kroner ble bokført i driftsregnskapet. Dette var budsjettet som en del av investeringen IKT handlingsplan i skole.

Enhet skole gjennomførte innsparingstiltak i 2024 i henhold til plan, med unntak av innsparingen knyttet til skoleskyss som endte 0,6 millioner kroner lavere enn opprinnelig anslått.

Status økonomiplantiltak

Rammeendringer i økonomiplanen

Beløp i 1000

Tiltak	Ramme år 1	Prognose	Avvik	Status	Beskrivelse
Politisk vedtak					
Økt grunnbemanning enhet skole (KST-sak 078/23)	4 000	4 000	0	Ferdig	Midlene til økt grunnbemanning er fordelt til skolene som har ansatt lærere.
Sum	4 000	4 000	0		
Aktivitetssendringer					
Kultur som en del av SFO tilbudet	500	0	500	Ikke startet	Kulturaktivitetene i SFO ble vedtatt kuttet i kommunestyret i juni som en del av nedtrekksplanen.
Sum	500	0	500		
Sum tiltak	4 500	4 000	500		

Sykefravær

Fravær	Korttid	Langtid	Samlet fravær
Sykefravær 2020	2,16 %	6,00 %	8,16 %
Sykefravær 2021	2,62 %	6,45 %	9,07 %
Sykefravær 2022	3,58 %	5,17 %	8,75 %
Sykefravær 2023	2,66 %	5,84 %	8,50 %
Sykefravær 2024	2,55 %	5,48 %	8,04 %

Status sykefravær og HMS

Sykefraværet samlet sett for enhet skole har hatt en nedgang fra 8,5 prosent prosent i 2023 til 8,0 prosent i 2024. Det er særlig nedgangen i langtidsfravær som gir mest utslag. Det jobbes godt i skolene med trivsel, mestring, kompetanseutvikling og andre tiltak for å øke nærværet og redusere fraværet. Arbeidet gjøres både generelt og rundt enkelte ansatte med særlige behov for tilrettelegging. Enhet skole følger nøye med i utviklingen, og setter inn forebyggende tiltak der dette er nødvendig.

Skolene har utarbeidet sine lokale HMS og IA planer og har hatt fokus på gjennomføring av "En bra dag på jobb" i personalet.

Det ble registrert 571 HMS-avvik fra enhet skole i 2024, noe som er nær en dobling fra 2023 hvor det ble registrert 307 avvik. 424 av avvikene er kategorisert som vold og trusler, og økningen innenfor denne kategorien er høyere enn den generelle økningen av avvik for enhet skole. Det er gjennomført opplæring for ansatte i håndtering og forebygging av vold og utagerende adferd. Det er videre utarbeidet en plan mot vold og trusler i skolen med en tilhørende risiko- og sårbarhetsanalyse (ROS). I tillegg er det utarbeidet et system for lokale handlingsplaner og ROS-analyser på hver skole og SFO, samt laget rutiner og satt inn tiltak på bakgrunn av analysene. Det legges til rette for å ROS-analysere på trinn- og elevnivå, slik at man fokuserer på det forebyggende arbeidet på alle nivåer. Det har generelt vært et stort fokus i hele enhet skole på å jobbe systematisk med å avdekke, registrere, risikovurdere og forebygge HMS avvik.

Status politiske vedtak

Verbalvedtak

Beløp i 1000

Oppdrag	Status	Statusbeskrivelse
Moss kommune innfører en leksebevisst skole fra og med skoleåret 2024/25. Dette gjøres med involvering av elever, lærere, foreldre og arbeidstakerorganisasjoner.	Ferdig	Skolene i Moss er nå leksebevisste. Våren 2024 var overgangen til leksebevisst skole tema for flere rektor- og skoleledersamlinger og gjennom høsten er det jobbet med å innarbeide dette i skolens praksis.

Økonomiplan

Beløp i 1000

Oppdrag	Status	Statusbeskrivelse
Etablere en kompetanseplan som sikrer at alle skolene i Moss har ansatte med riktig kompetanse.	Forsinket	Skolene har lokale kompetanseplaner, men arbeidet med en overordnet felles plan er ikke igangsatt.
Etablere og implementere skolebiblioteksplanen for å sikre jevnlig bruk av skolebibliotekene og folkebibliotekene for elevene i grunnskolen	Iht. plan	Arbeidet med implementering av planen er igangsatt. Prosjektmedarbeider har arrangert samlinger for skolebibliotekarere og jobbet lokalt med skolene for å sikre at planen følges på skolene.
Gjennom SIMM (Sammen om Inkluderende læringsMiljø i Moss) og i systematisk skolelederutvikling jobbes det med å styrke kvaliteten på relasjonsbasert og trygg læringsledelse. For å lykkes med at alle elever skal føle støtte, mestring og medvirkning skal alle ansatte trene på pedagogisk læringsledelse.	Iht. plan	Administrativ skoleeier modellerer gjennomgående skolemetodikk i alle samlinger for skoleledere og lærere. Hvis elevene skal oppleve trygge læringsmiljøer og metodikk som fører til aktivitet, utforskning og lærerlyst, må de voksne trene på det samme og få den samme opplevelsen. Lærere og ledere gjennomfører kollegaobservasjoner for å lære og for å sikre framdrift i arbeidet.
I satsingen på "vurdering som læring" jobbes det med metodikk og klasseledelse for at alle elever skal føle mestring, medvirkning og veiledes videre i sin læring	Iht. plan	Det jobbes jevnt med vurdering i skoleledersamlinger og i SIMM-modulene ut mot lærerne for å øke lærernes kompetanse i å vurdere på en måte som bidrar til læring for elevene. Det veiledes i ulike metodikk og for å øke grunnforståelsen av vurderingsarbeidet.
I satsingen på "økt elevmedvirkning" jobbes det med metodikk og klasseledelse for at alle elever skal føle aktivt eierskap til egen utvikling og læring	Iht. plan	Det ble gjennomført dybdeintervjuer med elever fra 5. – 10.trinn på ni av kommunens skoler for å få fram elevenes synspunkter på mobbe- og trivselsresultatene i elevundersøkelsenundersøkelsen.
Ny samarbeidsmodell for internt støttesystem i skole, barnehage og PPT implementeres	Iht. plan	Det holdes faste møter mellom skole, skolehelsetjeneste og PPT hver 14. dag. PPT deltar i fast samarbeid med administrativ skoleeier og skolene og har gjennomført to halvdagssamlinger i år med kompetanseheving på autismespekteret for lærere og andre. PPT har også faste ukentlige drøftinger med barnehagene hvor de kan få råd og veiledning rundt arbeidet med barnegrupper og enkeltbarn. PPT bidrar i barnehagesektoren for å utvikle

Årsrapport2024

Oppdrag	Status	Statusbeskrivelse
		samarbeidsarenaer mellom barnehagene og lokalt støttesystem.

Skole og kultur gjennomfører en felles satsing på kulturaktiviteter for alle barna i SFO, for å øke andelen elever på 3. og 4. trinn i SFO	Ferdig	Kulturaktivitetene i SFO ble vedtatt kuttet i kommunestyret i juni som en del av nedtrekksplanen.
--	--------	---

Klima

Beløp i 1000

Oppdrag	Status	Statusbeskrivelse
Forbruk og avfall - Innkjøp av utstyr som varer lenge og er miljøvennlig og klimasmart	Iht. plan	Skolene er miljøbevisste virksomheter og fokuserer kontinuerlig på forbedringsarbeid for å redusere forbruk. Gjenbruk og avfallssortering står sentralt i arbeidet.

Forbruk og avfall - Levetid for mobiltelefoner 3 år - laptop 5 år - nettbrett 5 år	Iht. plan	Det jobbes med å finne gode løsninger for å øke levetiden til digitale enheter i skole. For nettbrett kjøpes det inn deksler og tastatur for å redusere brekkasje og forlenge levetiden på nettbrettet.
--	-----------	---

Forbruk og avfall - Redusere forbruk	Iht. plan	Skolene er miljøbevisste virksomheter og fokuserer kontinuerlig på forbedringsarbeid for å redusere forbruk. Gjenbruk og avfallssortering står sentralt i arbeidet.
--------------------------------------	-----------	---

Forbruk og avfall - Redusere matsvinn med 50%	Iht. plan	SFO og skoler med kantine fokuserer på å redusere matsvinn, og har gode rutiner for dette. Arbeidet er en kontinuerlig prosess. I faget mat og helse er dette et tema gjennom hele året.
---	-----------	---

Klimakommunikasjon - Fortelle våre klimahistorier	Iht. plan	1. Tiltak skoler driver med • Noen skoler har egen skolehage. Målet er å skape en tverrfaglig praktisk læringsarena som kan gi elever impulser til å bli glad i naturen, respektere alt levende og få innsikt i økologiske sammenhenger. Elevene lærer om kortreist mat, prinsippet «fra jord til bord» og en bærekraftig utvikling. Det dyrkes chili og tomater på våren som selges på skolens sommeravslutning. 2. Gå-aksjon for voksne • I en to ukers periode registrerer skoler hvor mange som går/sykler til jobben/skolen. Det føres statistikk og oppfordrer til miljøvennlig alternativer til bilkjøring. 3. Miljøtiltak • Skolene i Moss er med på strandrydding • Det lages fuglekasser på skoler • Skoler driver med fuglemerking. • Skoler kartlegger misteltein.
---	-----------	---

Årsrapport2024

Oppdrag	Status	Statusbeskrivelse
Naturmangfold - Vi holder naturen fri for forsøpling og forurensning	Iht. plan	Temaet er hjemlet i opplæringsloven. Skolene er aktive i strandrydding og andre aktiviteter for å nå målet.
Naturmangfold - Vi tar vare på naturen vår med fokus på et mangfold av arter	Iht. plan	Mosseskolen arbeider kontinuerlig med målet. Dette er hjemlet i opplæringsloven, og skolene har fokus på målet. Eksempel fra skoler: Miljøtiltak • Skolene i Moss er med på strandrydding • Det lages fuglekasser på skoler • Skoler driver med fuglemerking. • Skoler kartlegger misteltein.
Transport - Fokus på digitale løsninger og færre reiser	Iht. plan	Møter og samlinger gjennomføres digitalt der det er hensiktsmessig.
Transport - Fossilfri tjenstepersonbiler i 2024 – utskiftning av tjenestebiler	Iht. plan	Mosseskolen har bare fossilfrie tjenestebiler.
Transport - Gangeandel på 25 % 2030 i mossesamfunnet	Iht. plan	Det er en forventning om at ansatte i enhet skole skal sykle, gå eller ta kollektivt når de beveger seg internt i kommunene eller er på tjenestereise. Eksempel fra skoler: Gå-aksjon for voksne • I en to ukers periode registrerer skoler hvor mange som går/sykler til jobben/skolen. Det føres statistikk og oppfordrer til miljøvennlig alternativer til bilkjøring.

Enhet barnevern, bolig og inkludering

Tjenesteområdebeskrivelse

Enhet barnevern, bolig og inkludering er delt inn i fem avdelinger og en virksomhet som har ansvar for hvert sitt fagområde: boligsosial avdeling, voksenopplæring, flyktningtjeneste, avdeling for enslige mindreårige flyktninger og krisesenter i tillegg til barneverntjenesten.

Enheten jobber med:

- å styrke helhetsperspektivet på familiene og å gi oppmerksomhet til arbeid med sosioøkonomiske forhold og utvikling av levekårsområdet.
- boligsosialt arbeid gjennom startlån, tildeling av boliger, Housing First og miljøvaktmestere
- integreringsarbeid gjennom tolketjeneste, bosetting av flyktninger, voksenopplæring og botilbud for enslige mindreårige flyktninger
- krisesentertjenester, herunder botilbud, dagsamtaler og regionens kompetansesenter om vold i nære relasjoner
- barnevernstjenester, herunder behandle bekymringsmeldinger, gjennomføre undersøkelser og iverksette tiltak

Status tjenesteområdene

Barnevern

Barnevernstjenesten har gjennom 2024 hatt et år preget av høy aktivitet, økende antall henvendelser og flere komplekse saker. En viktig satsing har vært arbeidet med å redusere fristbrudd i undersøkelser, styrke oppfølgingen av barn i fosterhjem, samt sikre utarbeidelse av tiltaks- og omsorgsplaner. Resultatene viser en positiv utvikling, med flere gjennomførte undersøkelser andre halvår, økt andel barn med tiltaksplan og betydelig flere gjennomførte oppfølgingsbesøk.

Likevel har tjenesten stått overfor betydelige utfordringer, særlig knyttet til bemanningsstabilitet og kapasitet. Turnover har vært lavere siste halvår av 2024, men sykefraværet høyt. For å håndtere løpende saksmengde har det vært innleie av konsulenter som har gitt bedring i kapasiteten og en mer stabil bemanningssituasjon mot slutten av året.

Det har vært økning i akutte saker og institusjonsplasseringer, noe grunnet utfordrende ungdomsmiljøer i kommunen, men årsakene er flere og sammensatte. Tiltaket «Tettere på» er iverksatt for å redusere plasseringer og sikre raskere hjemflytting, med lovende resultater. Samtidig har barnevernstjenesten styrket lederstøtten og systemisert arbeidet med tjenesteflyten for å sikre langsiktige forbedringer. Til tross for utfordringer, viser andre halvår en positiv utvikling som legger grunnlaget for videre styrking av tjenestene i 2025.

Krisesenter

Krisesenteret opplever et stabilt høyt behov for beskyttende botilbud for kvinner og menn. Økning i behov er størst når det gjelder dagbrukere. Dette er personer som opprettholder kontakt med krisesenteret i etterkant av opphold, eller andre som tar kontakt fordi de har behov for råd og veiledning eller oppfølging etter å ha vært voldsutsatt. De siste to årene er økningen i dagsamtaler 118 prosent. Behovet for hjelp til reetablering til et liv uten vold er stort, og krisesenteret bidrar med samtaler og

koordinering mot øvrig hjelpeapparat. Foreldreveiledning, risikovurdering og advokathjelp er noen av behovene som brukerne har i denne fasen.

Bolig

Det har i løpet av året blitt implementert ett nytt fagsystem, KOBO, som skal effektivisere boligforvaltningen. Full effekt av dette er påregnet i 2025, med mål om mindre tomgangsleie og raskere saksbehandling, slik at kapasitet til råd og veiledning økes. Det kom 339 nye søknader om kommunal bolig i 2024. 68 søkere har fått avslag på søknaden. Avslag er gitt på grunn av manglende botid i kommunen, eller fordi søker av andre årsaker ikke er vurdert som vanskeligstilt på boligmarkedet. Det er fremdeles i overkant av 130 på venteliste til kommunal bolig, og ventetiden er størst for dem som har behov for bolig med livsløpsstandard. De som har lavest bo-evne flytter oftere enn andre i kommunal bolig. Kommunens forebyggende tjenester på dette området er blant annet Housing First og miljøvaktmestertjenesten. Mangel på egnede boliger til gruppen som strever med psykisk uhelse og rus er en hovedutfordring. Housing First og miljøvaktmestertjenesten har i 2024 utviklet sitt forebyggende arbeid med aktiviteter i Øre fritidshus, og samarbeid med foreninger/frivillig organisasjoner innen fotball, golf og seiling der mange nå har fått mer mening og innhold i hverdagen.

Det ble i 2024 utbetalt 107 startlån til vanskeligstilte. 58 prosent var til barnefamilier, og 4 prosent av husstandene flyttet fra kommunal leid bolig til egen eid bolig. Denne andelen var lavere enn i 2023, men det ble utbetalt flere startlån i 2024 enn året før, så derfor er antallet barnefamilier flere sammenlignet med 2023.

Integrering

I tråd med kommunestyrets vedtak ble det bosatt 200 flyktninger i 2024, av disse kom 95 prosent fra Ukraina. Fordi bosatte flyktninger de siste tre årene i hovedsak kommer fra Ukraina, med relativt kort reisevei, er andelen bosatte over 55 år økt fra omtrent 2 prosent til 17 prosent i denne perioden. Bosatte flyktninger mellom 55 og 67 år får tilbud om norsk- og samfunnskunnskapsopplæring, mens flyktninger i alderen 18-55 år får introduksjonsprogram. Totalt avsluttet 97 deltakere sitt introduksjonsprogram i 2024. Andelen som avsluttet program til arbeid eller utdanning var 73,3 prosent. Siste år er det også en økning i antall enslige mindreårige flyktninger, spesielt fra Ukraina, og Moss kommune bosatte totalt 17 enslige mindreårige i 2024. Et flertall av de nybosatte enslige mindreårige flyktningene har vært 17 år, og derfor er det opprettet flere ulike former for botilbud i 2024. Hybler og hybelfellesskap er benyttet i større grad, i tillegg til bofellesskapene med døgnbemanning.

Moss kommune har gitt opplæringstilbud til et høyt antall deltakere, 1074 personer fra 61 ulike nasjonaliteter i 2024. Det er aktivt gitt tilbud både etter integreringsloven og opplæringsloven med opptak flere ganger i året for å redusere ventelister på opplæring. Det er gjennomført 149 prøver i samfunnskunnskap og 86 statsborgerprøver, samt 831 norskprøver. Eksamener etter forsøkslæreplaner i forberedende opplæring for voksne ble gjennomført vår og høst, og Moss kommune har utstedt 48 vitnemål for fullført opplæring. 96,7 prosent av deltakere gjennomførte opplæring på normert tid, og dette er et godt resultat. Moss kommune har også gitt norsk- og samfunnskunnskapsopplæring til 135 asylsøkere på Framnes og Rygge asylmottak. Lærere og ledere ved Moss voksenopplæring har vært aktive og anerkjente bidragsytere i nasjonalt utviklingsarbeid med nye læreplaner i forberedende opplæring for voksne og realkompetansevurdering i regi av Utdanningsdirektoratet og direktoratet for høyere utdanning og kompetanse.

For å styrke arbeidet med integrering er det inngått et samarbeid med de lokale moskeene og organisasjonen Bydelsfedre med mål om å mobilisere flere med minoritetsbakgrunn i arbeidet for

bedring av barn og unges oppvekstvilkår. Flyktningtjenesten har i samarbeid med Nav søkt og fått tilskudd til prosjektet "jobbsjansen for innvandrerkvinner" som har som mål å øke sysselsettingsandelen for innvandrerkvinner. Prosjektet startet høsten 2024, og vil utvides i 2025. Resultater fra tiltakene vil først kunne rapporteres i løpet av 2025.

Status økonomi i rammeområdet

Beløp i 1000

Enhet	Rev. bud. 2024	Regnskap 2024	Avvik i kr	Avvik i %	Regnskap 2023	Oppr. bud. 2024
Sum	236 058	231 627	4 431	1,9 %	227 959	227 092

Kommentar til status økonomi

Enhet barnevern, bolig og inkludering viste et mindreforbruk på 4,4 millioner kroner mot revidert budsjett i 2024.

I løpet av 2024 har enheten totalt blitt tilført 3,8 millioner kroner, slik at mindreforbruket mot opprinnelig budsjett ble 0,6 millioner kroner.

Barnevern

Barneverntjenesten viste et mindreforbruk på 2,5 millioner kroner mot revidert budsjett. Budsjettet ble i løpet av 2024 styrket med 21,5 millioner kroner, noe som betyr at barneverntjenesten hadde et merforbruk på 19 millioner kroner mot opprinnelig budsjett.

Hovedårsaken er økningen i antall ungdommer på institusjon, men også innleie av konsulenter for å dekke fravær og økt saksmengde, bruk av private tiltak og høyt nivå på fosterhjemsgodtgjøring. Tjenesten opplever faglig god effekt av fagkonsulentstillingene som nå er opprettet, særlig innen systematisk arbeid og oppfølging av ansatte. Til tross for utgiftsreduksjoner på flere områder, har den økte bruken av institusjonsplasser ført til en samlet utgiftsøkning.

Ved årets slutt var 23 ungdommer plassert i institusjon, hvor hver plass har en årskostnad på 2,2 millioner kroner. Dette er langt flere enn tidligere år i Moss, og betydelig over budsjettet.

Kommunens arbeid med oppvekstreformen resulterte blant annet i tiltaket «Tettere på» som ble iverksatt høsten 2024. Selv om tiltaket ikke har hatt tid til å gi full effekt, har det allerede bidratt til å forebygge to nye plasseringer og fremskynde hjemflytting i én sak.

Sykefravær på 18,5 prosent og stort etterslep i behandlingen av undersøkelser gjorde det nødvendig med innleie av konsulenter for å opprettholde tilfredsstillende drift. Merkostnad for dette var på 6,6 millioner kroner.

Det har vært utfordrende å skaffe nok fosterhjem, og både godtgjøringen og frikjøpsordninger har økt over tid. Tjenesten har jobbet med hyppigere evalueringer, og en sterkere forankring i den nasjonale kriteriemodellen. Dette har gitt en reduksjon i kostnadene på 3 millioner kroner, men til tross for dette endte fosterhjemsgodtgjøringen med et merforbruk på 4 millioner kroner.

Barneverntjenesten har også arbeidet med å redusere kostnadene knyttet til kjøp av tiltak fra private leverandører. Sammenlignet med 2023 ble disse utgiftene redusert med 2,5 millioner kroner, men det totale merforbruket endte likevel på 2,8 millioner kroner.

Øvrige tjenester

Enhetens øvrige avdelinger viste et mindreforbruk på til sammen 1,9 millioner kroner mot revidert budsjett. Budsjettene har i løpet av 2024 blitt redusert med totalt 17,7 millioner kroner, noe som betyr at mindreforbruket mot opprinnelig budsjett endte på 19,6 millioner kroner.

Mindreforbruket skyldes i hovedsak stor aktivitetsøkning i voksenopplæringen og i avdeling for enslige mindreårige flyktninger som genererer per capita tilskudd og salg av tjenester. Stordriftsfordeler og effektiviseringstiltak har gjort at utgiftene ikke har økt tilsvarende.

Det ble besluttet tiltak i nedtrekksplanen på 14 millioner kroner for enheten totalt 1. tertial 2024. Tiltakene er gjennomført og har hatt effekt, med unntak av tiltaket økt gjennomstrømning i introduksjonsprogrammet. Tiltaket var anslått til å gi en innsparing på totalt 1,7 millioner kroner, men endte på 1,3 millioner kroner i reduserte utgifter.

Sykefravær

Fravær	Korttid	Langtid	Samlet fravær
Sykefravær 2020	2,22 %	7,70 %	9,92 %
Sykefravær 2021	1,81 %	6,82 %	8,62 %
Sykefravær 2022	2,89 %	7,93 %	10,82 %
Sykefravær 2023	2,64 %	10,00 %	12,64 %
Sykefravær 2024	2,22 %	9,99 %	12,21 %

Status sykefravær og HMS

Enheten hadde i 2024 et sykefravær på 12,2 prosent. Det er en moderat nedgang fra 2023 hvor sykefraværet var 12,6 prosent.

Boligsosial avdeling, voksenopplæring og botiltak for enslige mindreårige har alle hatt nedgang i sykefravær fra 2023 til 2024, mens flyktningtjenesten og krisesenter har hatt noe økning i fraværet.

Sykefraværet i barneverntjenesten har ligget høyere enn snittet for enheten hele året. Fraværet viser en gradvis økning fra januar til august, der det starter på 13,4 prosent i januar og når en topp på 22,6 prosent i august. Fra september avtar sykefraværet noe og ligger på 20,2 prosent i november og 18,6 prosent i desember. Gjennomsnittet for året endte på 18,5 prosent, og det er høyere enn målet for 2024 på 17 prosent. Reduksjon i langtidsfraværet tar lenger tid enn beregnet da målsettingen ble satt. Høst- og vintermånedene viser likevel en positiv utvikling med en svak nedgang i sykefraværet, selv om det fortsatt ligger på et høyt nivå. Dette understreker betydningen av å fortsette igangsatt arbeid med forebygging og tilrettelegging for en god arbeidshverdag. Det er verdt å merke seg at store deler av sykefraværet påvirkes av faktorer utenfor arbeidsrelaterte belastninger. Målet for 2025 er reduksjon til 14 prosent, og medarbeidernes trivsel og helse får vedvarende oppmerksomhet. Nærværprosjektet ledet av HR vil starte opp i 2025, og barnevernstjenesten forventer positiv effekt av dette tiltaket. Barnevernstjenesten vedtok i februar handlingsplan for å forebygge sykefravær og øke nærvær i 2024. Ny HMS og IA plan vil utarbeides i prosjekt med HR i 2025.

Det er startet et arbeid med "en bra dag på jobb" i enheten og nærværarbeid har ekstra oppmerksomhet i avdelinger med høyt fravær.

Det er totalt registrert 32 HMS-avvik i enheten i 2024. Det er en nedgang fra 2023 hvor det var registrert 40 HMS-avvik. De fleste avvikene omhandler vold- og trusselsituasjoner, samt et mindretall bygningsmessige og materielle forhold. Avvik blir behandlet i henhold til rutiner, og ledelse samarbeider med vernetjeneste om oppfølging av avvik. Det er gjennomført opplæring i håndtering av vold og trusler, og etablert egne rutiner og team for kollegastøtte og oppfølging etter hendelser.

Status politiske vedtak

Verbalvedtak

Beløp i 1000

Oppdrag	Status	Statusbeskrivelse
Det skal ikke settes opp robuste boliger i Tverrveien og Kroken. Eksisterende boliger avhendes ikke. Det utarbeides en oversikt over aktuelle tomter for robuste boliger innen OAls møte i mars i 2024. Det skal gåes bredt ut for å finne potensielle tomter. Det skal i denne prosessen ses til anbefalingene og erfaringene til Nasjonal kompetansetjeneste for samtidig rusmisbruk og psykisk lidelse og Husbanken ved etablering av disse boligene. Sak fremmes i OAI i mars 2024.	Iht. plan	Det er vedtatt alternative tomter, og arbeidet med å søke godkjenning er igangsatt av MK Eiendom
Det utarbeides en integreringsplan i løpet av 2024 som skal vise hvordan vi kan styrke integreringen i Moss. Denne planen skal bl.a. inneholde:- Utvidet språkkontroll ved fireårskontrollen, med tilbud om forsterkede tiltak for å lære norsk, og varslingsrutiner hvis foreldrene ikke bidrar. - Intensivering av kampen mot negativ sosial kontroll gjennom økt kompetanse og tiltak. - Obligatorisk oppmøte på helsestasjon, med plikt til oppfølging ved uteblivelse.- Meldeplikt overfor barn som mistenkes etterlatt i utlandet mot sin vilje. - Utarbeide et integreringsbarometer som viser styrker og svakheter med dagens integrering. - Bruke idrett og kultur som integreringsarena. Planen skal legges frem for OAI.	Ikke startet	Planarbeidet er vedtatt igangsatt i 2026 i henhold til overordnet planstrategi.

Økonomiplan

Beløp i 1000

Oppdrag	Status	Statusbeskrivelse
Barneverntjenesten styrker og implementerer kunnskapsmodellen "Barnets behov i sentrum". Kartlegging av barn og unges helhetlige levekår, omsorgs-, og læringsmiljø skal inngå i arbeidet med barnevernssaken	Iht. plan	Gjennomføres i henhold til plan, men det er et vedvarende arbeid for å sikre etterlevelse av modellen.
Enhet barnevern, bolig og inkludering skal gjennom barneverntjenesten, flyktningtjenesten, botiltak for enslige mindreårige og krisesenteret aktivt bidra til at barn og unge får mulighet til å delta i kultur-, aktivitets- og idrettstilbud	Iht. plan	Barn og unge som enheten har kontakt med får informasjon om og tilbud om hjelp til deltakelse i fritidsaktiviteter.
Etablere årlig Tryggest uke med fokus på vold i nære relasjoner	Ferdig	I henhold til plan er det gjennomført Tryggest uke høsten 2024
Grunnskoleopplæring til voksne innvandrere prioriteres for dem som har behov for det for å oppnå varig arbeid	Iht. plan	Gjennomføres i henhold til plan. Forberedende voksenopplæring tilbys som tiltak i introduksjonsprogrammet for nybosatte flyktninger og til innvandrere i kommunen. Tilbudet gjelder for alle som ikke har fullført grunnskole i hjemlandet. For deltakere som videregående opplæring som målsetning, vektlegges opplæring i norsk og grunnleggende ferdigheter i basisfagene.
Startlånsrammer prioriteres til barnefamilier og fra leie til eie i kommunale boliger	Iht. plan	Antall familier som har fått startlån er 58 prosent. Antall som flyttet fra kommunal bolig med hjelp av startlån er 4 prosent i 2024. Det er en lavere andel enn i 2023, noe som skyldes økte boligpriser som særlig gjør det utfordrende for vanskeligstilte barnefamilier å komme i posisjon.
Styrke nyankomne flyktningers foreldreveiledning og kurs i livsmestring som en del av introduksjonsprogrammet	Ferdig	Det er gjennomført foreldreveiledning for flyktninger på språk de forstår, og livsmestring for alle er gjennomført på norsk.
Voksenopplæringen tilrettelegger for at frivillighet, lag og foreninger kan rekruttere nyankomne flyktninger og innvandrere til sine tilbud	Iht. plan	Det tilrettelegges og samarbeides med frivillige organisasjoner som kan bruke voksenopplæringsarenaen til opplysningsarbeid og mulig rekruttering
Økt bruk av familieråd og nettverksmøter. Barneverntjenesten jobber aktivt for å bygge en kultur der samarbeid med barn, unge og deres familie og nettverk er det naturlige førstevalget. Gjennom å kartlegge hvem som er betydningsfulle i barn og unges liv, aktiv deltakelse fra barn, unge og familier i alle ledd i en barnevernssak og gjennom å styrke barns medvirkning	Forsinket	Det er en økning i antallet gjennomførte nettverksmøter i 2024. Det er ønskelig med flere gjennomførte møter det neste året, og barneverntjenesten utdanner flere møteledere.

Klima

Beløp i 1000

Oppdrag	Status	Statusbeskrivelse
Bygg og energi - Klimaplanlegging i byggeprosjekter	Ferdig	Nytt krisesenter renoveres med klimasmarte løsninger. Avdeling enslige mindreårige flyktninger jobber med opplæring og bevisstgjøring om energibruk i botiltakene.
Forbruk og avfall - Innkjøp av utstyr som varer lenge og er miljøvennlig og klimasmart	Iht. plan	Innkjøp planlegges for varighet.
Forbruk og avfall - Kjøpe brukt - gjenbruk	Iht. plan	Det kjøpes i hovedsak brukte møbler når flyktninger skal bosettes og det er planlagt innkjøp av en andel brukte møbler i nytt krisesenter
Forbruk og avfall - Levetid for mobiltelefoner 3 år - laptop 5 år - nettbrett 5 år	Iht. plan	Innkjøp gjennomføres med tanke på forlenget brukstid
Forbruk og avfall - Redusere forbruk	Iht. plan	Forbruk av engangsartikler er redusert. Bruk av Teams som læringsplattform reduserer papirbruk.
Forbruk og avfall - Redusere matsvinn med 50%	Iht. plan	Matbudsjetter følges og mat lages med tanke på å redusere matsvinn. Har ikke gode nok mål foreløpig for å registrere progresjon utover matbudsjettene.
Naturmangfold - Vi holder naturen fri for forurensning og forurensning	Iht. plan	Voksenopplæring og avdeling enslige mindreårige flyktninger er med på strandryddig, og har lagt tema naturmangfold og miljøvern i opplæringsplanene.
Naturmangfold - Vi tar vare på naturen vår med fokus på et mangfold av arter	Iht. plan	Elever i grunnskoleopplæring for voksne skal kunne gi eksempler på hvordan menneskelig aktivitet påvirker et naturområde, og tiltak som sørger for en bærekraftig utvikling. Elever i forberedende voksenopplæring har deltatt i samarbeidsprosjekt med Nibio om mikrodyrking (Smart grønn) skoleåret 2023-2024.
Transport - Fokus på digitale løsninger og færre reiser	Iht. plan	Reisevirksomhet i forbindelse med seminarer er redusert, og deltakelse på webinarer er økt.
Transport - Fossilfri tjenestepersonbiler i 2024 – utskiftning av tjenestebiler	Iht. plan	Bytte av biler gjennomføres i henhold til plan.

Enhet NAV

Tjenesteområdebeskrivelse

Nav Moss er et partnerskap mellom Moss kommune og Arbeids- og Velferdsetaten region Øst-Viken. 1. oktober 2024 ble det gjennomført en organisasjonsendring hvor Nav skilte mellom personal- og fagledelse. Enhet Nav er organisert i fem ulike avdelinger hvorav tre av disse er tverrfaglige oppfølgingsavdelinger. En av oppfølgingsavdelingene er dedikert unge, i aldersgruppen 18-29 år. De øvrige tverrfaglige avdelingene har oppfølging av innbyggere fra og med 30 år. Utover dette har Nav to kontorovergripende avdelinger, inkluderingsavdeling og avdeling for strategi og utvikling.

Hovedstrategier

- Nav Moss skal være en inkluderende og kompetent pådriver for helhetlig og tverrfaglig brukeropfølging
- Nav Moss sitt hovedfokus skal være å forebygge sosial arv og utenforskap gjennom arbeidsrettet brukeropfølging
- Nav Moss skal jobbe systematisk med kompetansearbeid

Status tjenesteområdene

Økonomisk sosialhjelp

Arbeidsledigheten har holdt seg stabilt lav i 2024. Ved inngangen av året var det 2,7 prosent helt ledige av arbeidsstyrken opp mot 2,6 prosent helt ledige ved utgangen av året. Til tross for stabilt arbeidsmarked har det vært økende behov for økonomisk sosialhjelp blant befolkningen. Flere med lav inntekt og personer som mottar statlige ytelser, som for eksempel arbeidsavklaringspenger eller uføre, har vært i behov av økonomisk sosialhjelp som supplerer til annen inntekt. Moss kommune har bosatt et større antall ukrainske flyktninger de siste årene. Økt antall bosatte flyktninger har bidratt til økte utbetalinger og at antall mottakere av økonomisk sosialhjelp har økt.

- I 2024 mottok 2096 personer økonomisk sosialhjelp i form av lån eller bidrag, det er en økning på 121 personer fra 2023.
- Totalt ble det utbetalt 167,7 millioner kroner i økonomisk sosialhjelp i 2024, en økning på kr 25,4 millioner kroner i forhold til 2023.
- I snitt mottok hver person 82 800 kroner i 2024 mot 73 201 kroner i 2023.
- Det ble utbetalt 48,6 millioner kroner til flyktninger bosatt innenfor integreringsperioden, herav 37,1 millioner kroner til ukrainske flyktninger.

Utfordringen på sosialtjenesteområdet er økt antall sosialhjelpsmottakere og at den enkelte sosialhjelpsmottaker blir dyrere. I tillegg har antallet langtidsmottakere av økonomisk sosialhjelp økt. Dette henger sammen med økte levekostnader i samfunnet, høye renter, økt prisvekst, og et stramt boligmarked. Andre utfordringer for kontoret har vært høyt sykefravær, samtidig som åpningstiden i mottaket har lagt press på ressursene og det stadig stilles høyere krav til tjenestene fra Nav. Disse utfordringene har redusert kontorets kapasitet til arbeidsrettet oppfølging av brukerne, spesielt på sosialtjenesteområdet.

Høsten 2024 ble det gjennomført en ekstern tjenestegjennomgang som viser samme utfordringsbilde. Denne gjennomgangen identifiserte gode muligheter for innsparinger sammenlignet med KOSTRA-

gruppe 11. I rapporten fra tjenestegjennomgangen anbefales det flere tiltak for å gjøre sosialhjelpsordningen mer bærekraftig, blant annet ved å styrke oppfølgingen av brukerne, redusere antall krisehjelpssøknader og forbedre samarbeidet med andre kommunale tjenester. Flere av tiltakene er iverksatt og andre er under planlegging.

Kvalifiseringsprogrammet (KVP)

Det er en positiv utvikling når det gjelder bruk av kvalifiseringsprogram for personer med nedsatt arbeids- og inntektsevne og som har behov for tett oppfølging. Antallet som deltok i kvalifiseringsprogram og fikk kvalifiseringsstønad i 2024 var 53, en økning på 7 personer fra 2023. Nav Moss har likevel et lavt antall deltakere i forhold til sammenligningskommunene. Det jobbes med å få flere deltakere på kvalifiseringsprogrammet.

Prioriterte grupper i Nav

Unge under 30 år er en prioritert målgruppe, og Nav Moss har en egen tverrfaglig avdeling som følger opp denne målgruppen. Avdelingen jobber med fagområdene sosial, arbeidsavklaringspenger, sykefraværsoppfølging og arbeidsrettet oppfølging. I tillegg til "Arbeid med støtte" (AMS) og individuell jobbstøtte (IPS) ung, jobbes det med ungdom på ulike arenaer som blant annet:

- Veiledere i videregående skole/forebygging drop-out
- Prosjekt Senter for skolemestring (SKRÆTSJ), Prosjektet tester ut metoden "Supported Education" og skal få flere unge til å fullføre utdanningsløp og å bli inkludert i arbeidslivet. Ved utgangen av året var 59 ungdommer med i prosjektet. 83 prosent av deltakerne som var med i 2024 ble avsluttet for å klare seg selv i skole eller ordinært arbeid.
- Jobbtreff Ung, et treff arrangert av Nav Moss hvor arbeidsgivere kommer med ledige stillinger og der unge får mulighet til speedintervju.

Nav har et eget familieteam bestående av fem familiekontakter i tillegg til familiekoordinator. Arbeidet til familieteamet har hatt fokus på å øke familienes deltakelse i arbeid, aktivitet og fritid samt å stabilisere boligforhold og bedre den økonomiske situasjonen. Målet er å forebygge sosial arv og gi bedre folkehelse på sikt, i tillegg til å øke bevisstheten rundt barne- og familieperspektivet.

"Individuell jobbstøtte" har i 2024 fortsatt å arbeide etter en forpliktende samarbeidsmodell mellom Nav og spesialist- og kommunehelsetjenesten. Arbeidet går ut på å hjelpe personer med moderate til alvorlige psykiske helseproblemer og/eller rusavhengighet ut i ordinært arbeid eller utdanning. IPS jobbspesialist er en del av deltakernes behandlingsteam. Det har i 2024 vært tre jobbspesialiststillinger tilknyttet IPS Mossregionen. Nav Råde og Våler har vært en del av samarbeidet. I 2024 startet 40 i jobb og av disse var 20 under 30 år. Ved utgangen av året var det 57 personer i tiltaket hvorav 27 var under 30 år.

Jobbspesialistene har arbeidet tett med arbeidssøkere og arbeidsgivere hele året gjennom tiltaket "Arbeid med støtte" (AMS). AMS har bidratt til at personer med sammensatte utfordringer har kommet i lønnet arbeid etter metoden "Supported Employment". I 2024 startet 88 i jobb og av disse var 11 under 30 år. Ved utgangen av året var det 151 personer i tiltaket hvorav 44 var under 30 år.

Status økonomi i rammeområdet

Beløp i 1000

Enhet	Rev. bud. 2024	Regnskap 2024	Avvik i kr	Avvik i %	Regnskap 2023	Oppr. bud. 2024
Sum	235 455	233 700	1 755	0,7 %	205 730	195 400

Kommentar til status økonomi

Enhet NAV viste et mindreforbruk på 1,8 millioner kroner mot revidert budsjett i 2024.

I løpet av 2024 har enheten totalt blitt tilført 38 millioner kroner, slik at merforbruket mot opprinnelig budsjett ble 36,2 millioner kroner.

Utbetaling av økonomisk sosialhjelp endte i 2024 på 167,7 millioner kroner, av dette var utbetalingene til ukrainske flyktninger 37,1 millioner kroner. Dette er totalt en økning på 25,4 millioner kroner i forhold til året før, og 0,5 millioner kroner over revidert budsjett.

Bruken av Kvalifiseringsprogrammet hadde en positiv vekst i 2024. Kvalifiseringsstønad til brukere endte med et merforbruk på 0,5 millioner kroner. Utbetalt sosiallån endte 1,5 millioner kroner over budsjett.

Det positive avviket skyldes i all hovedsak økte inntekter i form av utlån stillinger, prosjektmidler og tilskudd, økte avdrag sosiallån og økte refusjoner på overlapp statlige ytelser.

Enhet NAV har delvis gjennomført vedtatte innsparingstiltak i 2024 henhold til plan. Det er fortsatt utfordringer knyttet til utbetalt økonomisk sosialhjelp og deriblant utbetalinger til midlertidig bolig.

Sykefravær

Fravær	Korttid	Langtid	Samlet fravær
Sykefravær 2020	1,27 %	9,22 %	10,49 %
Sykefravær 2021	1,71 %	6,69 %	8,39 %
Sykefravær 2022	2,31 %	7,73 %	10,04 %
Sykefravær 2023	2,13 %	9,58 %	11,71 %
Sykefravær 2024	1,65 %	7,77 %	9,43 %

Status sykefravær og HMS

Gjennomsnittlig sykefravær for kommunalt ansatte var 9,4 prosent i 2024, en nedgang fra 11,7 prosent året før. Gjennomsnittlig sykefravær for Nav kontoret som helhet var på 10,6 prosent i 2024. Sykefraværet for kontoret er fortsatt høyt, og det er en belastning for organisasjonen og oppgaveløsningen.

Det har i 2024 vært jobbet med ulike tiltak for å redusere sykefraværet. Et av de største tiltakene i 2024 har vært å skille mellom personal- og fagleder-rollen, dette for å sikre tett oppfølging i nærværarbeidet. Det har vært gjennomført regelmessige oppfølgingsmøter mellom ledere og medarbeidere, samt møter mellom ledere og HR for støtte i oppfølgingsarbeidet. Fraværet følges løpende i LAMU med tilhørende handlingsplan. LAMU er en sentral arena for innsikt, evaluering og vurdering av aktuelle tiltak. Det jobbes også med forebyggende tiltak for å ivareta de som er på jobb, spesielt med tanke på merarbeid på grunn av høyt fravær.

Det har i 2024 vært iverksatt en intern prosess, med mål om å øke trivsel og nærvær blant medarbeidere på Nav Moss, redusere behov for rekruttering og bidra til mer smidige rekrutteringsprosesser hvor vi får ønsket kompetanse tilført i tjenesten.

I 2024 ble det meldt inn 41 HMS-avvik hvorav 24 avvik var å anse som alvorlige. De fleste av HMS-avvikene gjelder uønskede hendelser fra brukere, krevende arbeidssituasjon/psykiske belastninger over tid og noen få bygningstekniske og administrative HMS-avvik. Det er en nedgang i HMS-avvik fra 2023, hvor antall meldte avvik var 65.

Nav har kontinuerlig fokus på ulike temaer innfor helse, miljø og sikkerhet, med tilhørende risikovurdering. Nav har i 2024 gjennomført årlig HMS-uke. Det er utført praktisk simulering av ulike mulige utfall i brukermøter og oppdateringskurs i melding av avvik, både i kommunal og statlig styringslinje. Det har også vært gjennomført vernerunde og foredrag fra AKAN-kontakt i kommunen. Det har vært gjennomført MUST-undersøkelse, prosess på "En bra dag på jobb" og kompetanse-uke.

Status politiske vedtak

Økonomiplan

Beløp i 1000

Oppdrag	Status	Statusbeskrivelse
Familearbeidet videreutvikles med fokus på intern og eksternt tverrfaglig samhandling for å bedre livssituasjon for lavinntektsfamilier	Iht. plan	Familearbeidet er godt implementert i Nav Moss, og det jobbes aktivt rundt lavinntektsfamilier. Nav sentralt har utarbeidet en veileder som skal brukes i hele Nav og gir en overordnet beskrivelse av når og hvordan vurdere barnets beste. Nav Moss famileteam har jobbet med opplæring i tverrfaglige avdelingsmøter med tema om barns oppvekstvilkår. Det har vært gjennomført kompetansehevende tiltak for famileteamet. Det er gjort forberedelser for digitalt opplevelseskort i Friskus. Teamkoordinator famileteam har deltatt på ulike tverrfaglige samhandlingsarenaer i kommunen, som blant annet ressursgruppe for gravide, små- og spedbarnsfamilier, avdelingsmøte til helsesykepleiere og arbeidsgrupper i oppvekstreformen.
I rollen som samfunnsaktør og nettverksbygger jobber NAV for å styrke inkluderingsarbeidet og etablere nødvendige samhandlingsarenaer, som f.eks. "Senter for skolemestring- SKRÆTSJ"	Iht. plan	Prosjekt "Skrætsj" er et samarbeidsprosjekt med videregående skole, Nav Arbeid og Helse og Nav lokalt. Prosjektet er inne i fjerde og siste år med prosjektmidler. Målgruppen for tiltaket er unge mellom 16 og 30 år, som står i fare for eller som har falt ut av et utdanningsløp. Målet er at flere fullfører utdanning og blir inkludert i arbeidslivet Flyktningteam i Nav er etablert og de samarbeider tett med flyktningetjenesten og aktuelle faggrupper ved kontoret. Målet er rask overgang til arbeid. Det er ansatt tre personer som skal jobbe med denne målgruppen. Internprosjekt for oppfølging av midlertidig bolig og forebygge bruk av midlertidig bolig er etablert, et samarbeid mellom boligsosial avdeling og Nav. Moss kommune har fått innvilget prosjektmidler for utvikling av samarbeid med frivillige organisasjoner og sosiale

Oppdrag	Status	Statusbeskrivelse
		entreprenører for å forebygge utenforskap og sosial ekskludering . Det skal utarbeides et konsept for «matsvinnskole», det skal være en kunnskaps- ,erfarings- og møtearena for målgruppen familier med barn. Hovedmålet er økt inkludering. Prosjektoppstart er utsatt til 2025.
NAV samhandler med aktører på ulike arenaer med hensikt å styrke ungdommens mulighet for å komme i eller stå i arbeid eller utdanning	Iht. plan	I Nav jobbes det tett med ungdom på alle fagområder etter føringene i Ungdomsgarantien. Det er fra 1. oktober 2024 ansatt en fagleder ung som skal ha ansvaret for å videreutvikle og følge opp arbeidet med de unge. Nav har et godt samarbeid med oppfølgingstjenesten, frivilligheten og andre enheter i kommunen, som Inn i jobb, SLT og faste samarbeidsmøter med barnevernet. Utover dette har Nav tilbud til ungdom via prosjektet "Skrætsj/senter for skolemestring" og Nav-veiledere i videregående skole. Nav anser at tiltakene har en langsiktig positiv effekt med å få unge ut i jobb og forhindre utenforskap. Nav arrangerer jevnlig jobbtreff for unge. Jobbtreffene har vært arrangert i samarbeid med Nav Råde, Nav Våler, Moss kommune og privat næringsliv.
NAV tar initiativ til å jobbe med den relasjonelle kapasiteten ved å etablere strukturer og praksis for samarbeid på tvers	Iht. plan	Det er etablert et internt prosjekt "oppfølging nødbolig". Målsetningen er å få redusert bruk av nødbolig og igjen redusere utgiftene. Prosjektet skal være både "hands on" i forhold til aktuell brukergruppe, samt jobbe med å utvikle samhandling på systemnivå og på tvers av kommunalområder. Prosjektet ligger organisert under boligsosial avdeling for å sikre helhetlig oppfølging av boligsosialt arbeid, herunder å redusere utgiftene til nødbolig samt å jobbe forebyggende. Det er 1,6 årsverk i prosjektet finansiert av Nav.
Utvikle eget tiltak "Tiltak ung" i samhandling med frivilligheten, næringsliv og andre enheter i kommunen	Iht. plan	Tiltak ung i sin opprinnelige form ble avvirket. Deler av innholdet og oppgavene fra Tiltak Ung er implementert i linja. I det videre arbeidet med de unge prøver Nav nå ut en ny arbeidsdeling for å styrke den arbeidsrettede oppfølgingen. I 2024 er det blant annet arrangert jobbtreffet for ungdom i samarbeid med arbeidsgivere, Nav og kommunen. Det er etablert jobbcafe for ungdom på Nav-kontoret som gjennomføres ukentlig. Det er igangsatt livsstyrketrening for ungdom.
Videreutvikle markedsteamet og dets samarbeidsarenaer opp mot arbeidsgivere	Iht. plan	Markedsteamet har jobbet aktivt med å komme i kontakt med arbeidsgivere gjennom ulike arenaer, både individuelt, gjennom frokostmøter og næringslivsforeninger.

Klima

Beløp i 1000

Oppdrag	Status	Statusbeskrivelse
Forbruk og avfall - Redusere forbruk	Iht. plan	Nav Moss følger Nav sin virksomhetsstrategi og kommunens virksomhetsstrategi i forhold til bruk av digitale løsninger. Digitale løsninger er med på å redusere bruk av forbruksmateriell. I 2024 mottok Nav 19 124 søknader om sosialhjelp, 48,7 prosent av søknadene var elektroniske, 45,2 prosent i papirformat og 6,1 prosent muntlige. Det var en økning i elektronisk søknader på 759 fra året før, en økning på 8,9 prosent. Det var likevel en nedgang i andelen som søkte elektronisk på 3,6 prosentpoeng fra året før.
Transport - Fokus på digitale løsninger og færre reiser - Redusere antall tjenestereiser Moss kommune (50 % reduksjon av km-godtgjørelse med referanseår 2019)	Iht. plan	Målet er at innbyggerne og bedrifter skal møte helhetlige tjenester på tvers av Nav, helsesektoren og kommunesektoren. Digitale løsninger benyttes der det er hensiktsmessig. Nav kontoret er tilrettelagt for at møter med ansatte og samarbeidspartnere kan gjennomføres på Teams. I tillegg har ansatte mulighet for å kunne jobbe fra hjemmekontor to dager i uken. Begge deler reduserer reiser og transportutslipp.
Transport - Fossilfri tjenestepersonbiler i 2024 – utskiftning av tjenestebiler	Iht. plan	Nav har tilgjengelig tre elbiler og tre el-sykler til bruk i tjenesten for ansatte.
Transport - Gangeandel på 25 % 2030 i mossesamfunnet	Iht. plan	Nav-bygget er lokalisert sentralt i sentrum av Moss, innbyggere og ansatte i nærområdet kan gå til/fra Nav kontoret.
Transport - Kollektivandel buss på 15 % 2030 i mossesamfunnet	Iht. plan	Nav kontoret er lokalisert rett ved bussholdeplassen i Moss sentrum. Dette gir innbyggerne gode muligheter til å benytte buss som fremkomstmiddel til/fra Nav kontoret.
Transport - Sykkelandel på 20 % i 2030 i mossesamfunnet	Iht. plan	Det er tilrettelagt for at Nav ansatte kan benytte el-sykler til bruk i tjenesten. Nav har tre el-sykler med egen parkering, hjelmer og lås. I tillegg er det egen parkering for private sykler som ansatte kan benytte for sykling til og fra jobb.

Kommunalområde helse og mestring

Tjenesteområdebeskrivelse

Tjenestene som ytes innen kommunalområde helse og mestring er fortrinnsvis hjemlet i helse- og omsorgstjenesteloven. Loven er en pliktlov som pålegger kommunen å sørge for nødvendige og forsvarlige helse- og omsorgstjenester til alle som trenger det. Andre sentrale lover er pasient og brukerrettighetsloven og helsepersonelloven. Kommunalområdet er organisert i fire enheter:

- enhet hjemmetjenester
- enhet sykehjem og omsorgsboliger
- enhet helsehus
- enhet samhandling

Tjenestene som ytes fra hjemmetjenesten omfatter hjemmesykepleie, praktisk bistand, psykisk helse- og rustjenester og miljøarbeid. I tillegg til ordinære hjemmetjenester ytes det tjenester i samlokaliserte boliger for personer med utviklingshemming og personer med rus- og/eller psykiske lidelser.

Enhet sykehjem og omsorgsboliger drifter tre sykehjem og seks samlokaliserte omsorgsboliger i tillegg til storkjøkken og aktivitetssentra.

Enhet helsehus består av Peer Gynt helsehus, sykehjemslegene, fysio- og ergoterapi, ulike spesialiserte team, Sørtun avlastning og legevakten.

Enhet samhandling fatter vedtak på tjenester og har ansvaret for kjøp av tjenester som BPA (brukerstyrt personlig assistanse), avlastning i- og utenfor hjemmet, og enkelte heldøgns plasser.

Fra 01.04.25 ble de fire enhetslederstillingene fjernet og erstattet av to fagsjefer. Enhetene har bestått gjennom 2024, men fra 01.01.25 er enhetsnivået fjernet og kommunalområdet organisert i 11 virksomheter som rapporterer til hver sin fagsjef i direktørens ledergruppe.

Status tjenesteområdene

Gjennom 2024 har behovet for helse- og omsorgstjenester fortsatt å øke. Spesielt merkbart er dette innenfor tjenester til eldre, personer med psykisk sykdom og rusutfordringer, og innenfor tjenester til barn og unge. Overføringer av oppgaver fra spesialisthelsetjenesten og forventninger i befolkningen, øker også etterspørselen etter tjenester.

Kapasitet

Kommunalområde helse og mestring har utfordringer med kapasiteten innen de fleste tjenestene. Men noe bedring har det vært i 2024 sett opp mot situasjonen i 2023.

Ventelisten til sykehjem og omsorgsboliger ble gjennom 2024 kortere enn i 2023, omfanget på overliggerdøgn ble noe redusert, og bruken av dobbeltrom har vært lavere enn før. Åpningen av Grindvold omsorgsbolig i 2024 har sammen med en aktiv innsats i prosjekt samhandling, trolig vært de viktigste faktorene til denne bedringen av situasjonen.

Økningen i behov parallelt med mangel på kapasitet i egne tjenester, har medført at flere andre tjenester må kjøpes fra private leverandører. Spesielt gjelder dette avlastning til barn og unge og heldøgns omsorgstilbud til ressurskrevende brukere innen rus og psykisk helse. Økningen i behovet for kjøp har imidlertid vært lavere i 2024 enn i 2023. Plan om å etablere tilbud i kommunen i form av ny avlastningsbolig er satt på vent.

Det er stor etterspørsel etter hjemmetjenester. Tjenesten har mange brukere og tjenestegjennomgangen med Agenda Kaupang viste at tjenesten har mange småoppdrag som gjør at kapasiteten på tjenesten til de mer ressurskrevende brukerne blir lavere. Det har derfor blitt jobbet aktivt med å finne andre måter å løse de mindre oppdragene på slik at hjemmetjenesten skal kunne prioritere det som er mer tids- og kompetansekrevenende.

Gjennom 2024 har det fortsatt vært venteliste innen rus og psykisk helsetjenester. Ventelisten er noe redusert i forhold til 2023.

Alle avdelingene har fokus på å finne gode og innovative løsninger for å kunne møte de økte behovene i befolkningen. Egenmestring, brukermedvirkning og velferdsteknologi er sentralt. Avdelingene har mange kompetente og engasjerte medarbeidere som sammen med brukere og pårørende jobber for å finne frem til gode og bærekraftige løsninger.

Rekruttering

Rekruttering av fastleger er fortsatt utfordrende, med få kvalifiserte søkere til ledige hjemler. Imidlertid har utviklingen vært positiv sett opp mot situasjonen de senere årene. Rekrutteringen av sykepleiere og vernepleiere er fortsatt utfordrende og problemet synes å være økende. Liten tilgang på vikarer gjør situasjonen ekstra krevende. Avdelingene har hele veien jobbet med ulike tiltak for å rekruttere og beholde ansatte. Praksisplasser og rekrutteringsstillinger for studenter, mentorordning for nyansatte, fagteam, lønn utover tariff, mulighet for etter- og videreutdanning er blant tiltakene som benyttes.

Strategisk plan

Strategisk plan for kommunalområde helse og mestring 2021 – 2024 peker ut fire satsningsområder som avdelingene skal rette sin innsats mot. Gjennomgående i planen er at kommunen skal dekke innbyggernes behov, og samtidig omstille driften til mer bærekraftige tjenester.

Følgende aktiviteter kan rapporteres fra satsningsområdene i 2024:

1. Hva er viktig for deg:

- Det jobbes aktivt i pårørendenettverk under ledelse av pårørendekoordinator.
- Etikkråd er opprettet.
- Tilbakemeldingskultur er etablert via systematisk bruk av ulike typer brukerundersøkelser, «tilbakemelding til leder», brukerråd mv.
- Grindvold omsorgsbolig ble tatt i bruk fra april 2024.
- Handlingsplan for psykisk helse er vedtatt og følges opp i enhetene.
- Demensplan er vedtatt og følges opp i enhetene.
- Prosjekt samhandling er gjennomført. Prosjektet hadde som mål å sikre sømløse tjenester mellom avdelingene slik at brukerne får riktig hjelp til rett tid. Prosjektets satsningsområder er overført til vanlig drift.

- Ernæringsfysiolog er tilsatt, mens stilling som eldrekonsulent er trukket tilbake som følge av nedtrekkene i 2024.

2. Samskaping og innovasjon

- E-helseteam er etablert og har fått flere tilsatte.
- Velferdsteknologi benyttes stadig mer. Sykesignalanlegg med omfattende sensorteknologi er etablert på alle sykehjem og omsorgsboliger. E-låser er installert og medisindispensere brukes hos flere brukere.
- Situasjonen i fastlegetjenesten bedret seg etter at basistilskuddet ble økt fra mai 2023. Rekruttering av nye fastleger har blitt gradvis bedre.
- Effektivisering og organisering. Det er gjort enkelte omorganiseringer for å effektivisere tjenester til brukere med behov for ambulante tjenester.
- IKOS – digitale tavler for økt pasientsikkerhet og kvalitet er i bruk for å øke pasientsikkerheten og kvalitetsutviklingen i avdelingene.
- Forskning. Kommunen deltar i flere forskningsprosjekter i regi av universitet og høyskoler.

3. Økonomistyring

- Plan for omsorgsbygg er utarbeidet. Riktig dimensjonering av botilbud innenfor boliger med heldøgns bemanning er viktig for å sikre en økonomisk rasjonell bruk av ressurser og en aktiv forebygging av behov for tjenester lenger opp i omsorgstrappen.
- Alle ledere i helse og mestring jobber aktivt med budsjettoppfølgingen individuelt og i ledergrupper.
- Flere avdelinger ved kommunens sykehjem har jobbet med oppgavedeling slik at ressursene kan benyttes på best mulig måte.

4. Heltidskultur

- Fire avdelinger har vært piloter for utprøving av en egen godtgjøringsordning for mer helgearbeid.
- Flere heltidsstillinger er opprettet gjennom året.
- Flere avdelinger har innført langvakter.

En ressursgruppe er etablert og jobber aktivt inn mot avdelingene for å bistå i heltidskulturarbeidet

Status økonomi i rammeområdet

Beløp i 1000

Enhet	Rev. bud. 2024	Regnskap 2024	Avvik i kr	Avvik i %	Regnskap 2023	Oppr. bud. 2024
300-Kommunalområde helse og mestring	46 806	6 326	40 481	86,5 %	7 683	28 625
301-Enhet helsehus	226 177	239 447	-13 270	-5,9 %	229 716	216 723
302-Enhet samhandling	162 122	175 193	-13 071	-8,1 %	148 409	166 793
303-Enhet sykehjem og omsorgsboliger	518 255	536 967	-18 712	-3,6 %	502 829	500 203
304-Enhet hjemmetjenester	602 443	583 949	18 494	3,1 %	604 008	586 867
Sum	1 555 803	1 541 881	13 922	0,9 %	1 492 644	1 499 211

Kommentar til status økonomi

Kommunalområde helse og mestring viste et samlet mindreforbruk på 13,9 millioner kroner mot revidert budsjett i 2024.

Ved inngangen til året ble budsjettene innen helse og mestring styrket med 43,1 millioner kroner for å justere underbudsjettering på grunnbemanning, vikarmidler og tillegg. Alle budsjettene ble bygd opp fra bunnen av, og de ble vurdert å være nøkterne. Dette fordret en fortsatt streng styring fra alle lederne. Ved 1.tertial ble det likevel meldt en prognose som tilsa merforbruk på 35,6 millioner kroner. Av disse ble 30 millioner kroner tilført budsjettet. For at tilført beløp skulle ha ønsket effekt ble det besluttet å legge beløpet på topp hos kommunedirektør, jf. k-sak 055/24. Parallelt ble det jobbet med nedtrekk. Jobben vurderes å ha gitt resultater da det samlede merforbruket opp mot opprinnelig budsjett ble lavere enn anslått etter 1.tertial.

De største merforbrukene gjennom året er innenfor institusjonstjenestene. Beboerne har økte behov og det har vært benyttet årsverk utover grunnbemanningen gjennom store deler av året. Det har vært i bruk noen doble rom, og flere beboere har i perioder hatt behov for forsterket bemanning. I tillegg er det utfordrende å rekruttere til ledige stillinger noe som har medført bruk av overtid og bemanningsbyrå, spesielt gjennom sommermånedene. Høyt sykefravær er også en utfordring for både økonomi, kompetanse og kontinuitet i tjenestene.

Kommunen har ikke kapasitet til å ivareta alle brukerne med behov for boligoppfølging og avlastning. Som et supplement til kommunens tjenester kjøpes det slike tjenester fra private leverandører. Utgifter til kjøp har sammen med utgifter til omsorgsstønad, økt gjennom 2024. En annen betydelig merutgift er basistilskudd til fastlegene. I tillegg har andre driftsutgifter som mat og medisinske forbruksvarer økt utover det som har vært kompensert i budsjettet.

Mindreutgiftene skyldes blant annet vakante stillinger som det ikke har blitt leid inn vikarer for, forsinket oppstart av enkelte aktiviteter, tilbakebetaling av ubrukte BPA- timer (brukerstyrt personlig assistanse) og noen reduksjoner av oppdrag i hjemmetjenesten. Kommunalområdet har også fått tilført tilskuddsmidler og økning i refusjoner.

Status investeringsprosjekter

Beløp i 1000

Investering	Årets budsjett		Avvik i kr
	Rev. bud.	Regnskap	
Digitale låser	5 500	5 485	15
HM - Oppgradering bygg og utstyr	4 356	2 270	2 086
Inventar rus og psykisk helse	1 125	0	1 125
Investeringer Helse og Mestring	9 806	4 597	5 209
Ny bil mat og service	706	706	0
Sum	21 493	13 058	8 435

Sykefravær

Fravær	Korttid	Langtid	Samlet fravær
Sykefravær 2020	3,67 %	9,71 %	13,38 %
Sykefravær 2021	3,92 %	8,71 %	12,62 %
Sykefravær 2022	4,29 %	9,77 %	14,06 %
Sykefravær 2023	3,65 %	9,50 %	13,16 %
Sykefravær 2024	3,53 %	10,16 %	13,69 %

Status sykefravær og HMS

Kommunalområde helse og mestring hadde et samlet sykefravær på 13,7 prosent for 2024. Dette er en økning på 0,5 prosentpoeng fra 2023. Korttidsfraværet har gått ned, mens langtidsfraværet har økt.

Sykefraværet er høyest innenfor sykehjem, omsorgsboliger og hjemmetjenester. Det jobbes aktivt med å forebygge sykefravær og flere avdelinger deltar i bransjeprogrammet «En bra dag på jobb» om er utviklet av Statens arbeidsmiljøinstitutt.

Alle virksomheter jobber kontinuerlig med sykefraværarbeid og legger til rette for arbeidsdeltakelse der det er mulig. Det samarbeides tett med både HR, NAV og bedriftshelsetjenesten der det er behov for særskilte tilpasninger, og der det er ulike arbeidsmiljøutfordringer i virksomhetene.

Det er totalt registrert 717 HMS avvik i 2024. I 2023 ble det meldt 1050 slike avvik. De uønskede hendelsene omhandler i hovedsak fall, skade, vold og trusler. Det er søkelys på kvalitetsforbedring i kommunalområdet og meldte avvik blir gjennomgått i enhetenes kvalitetsutvalg. Avvik relatert til vold og trusler er den kategorien med flest avvik, og det jobbes kontinuerlig med forebyggende tiltak

KOSTRA Nøkkeltall

Kostra-analyse - Pleie og omsorg

	Moss 2023	Moss 2024	Sarpsborg	Tønsberg	Nordre Follo	Kostragruppe 11
Prioritet						
Institusjoner (f253+261) - andel av netto driftsutgifter til plo (B)	32,2 %	30,1 %	38,7 %	38,4 %	38,0 %	39,3 %
Netto driftsutgifter pr. innbygger til Pleie og omsorg (B) *) **)	27 535	26 673	25 778	28 192	24 291	26 386
Produktivitet						
Korrigerte brutto driftsutgifter, institusjon, pr. kommunal plass (B) *)	1 842 545	1 765 616	1 727 702	1 635 818	1 539 065	1 755 096
Dekningsgrad						
Andel av alle brukere som har omfattende bistandsbehov (B)	19,2 %	21,9 %	28,7 %	33,6 %	27,8 %	27,5 %
Andel brukere i institusjon som har omfattende bistandsbehov: Langtidsopphold (B)	82,9 %	88,4 %	88,9 %	92,6 %	94,4 %	89,9 %
Andel hjemmetj.mottakere med omfattende bistandsbehov, 0-66 år (B)	14,5 %	16,6 %	21,0 %	25,9 %	21,2 %	19,0 %
Andel innbyggere 80 år og over i bolig med heldøgns bemanning	4,8 %	5,6 %	3,3 %	2,9 %	3,2 %	3,0 %
Andel innbyggere 80 år og over som bruker hjemmetjenester (prosent)	28,2 %	27,3 %	22,0 %	22,7 %	29,8 %	24,6 %
Andel innbyggere 80 år og over som er beboere på institusjon	6,8 %	5,9 %	7,8 %	9,0 %	8,9 %	8,4 %
Andel plasser i brukertilpasset enerom m/ eget bad/wc (B)	93,6 %	94,6 %	69,9 %	109,7 %	96,0 %	90,6 %
Andel plasser i skjermet enhet for personer med demens (B)	43,0 %	51,6 %	19,4 %	32,1 %	16,6 %	28,5 %
Plasser i institusjon i prosent av innbyggere 80 år over (B)	10,5 %	9,7 %	13,1 %	16,3 %	12,7 %	13,5 %
Kvalitet						
Andel brukerrettede årsverk i omsorgstjenesten m/ helsefagutdanning (prosent)	72,8 %	93,0 %	94,5 %	91,7 %	89,9 %	91,7 %
Andel plasser i enerom i pleie- og omsorgsinstitusjoner	100,0 %	100,0 %	91,3 %	100,0 %	99,2 %	98,4 %
Helsefagarbeider Avtalte årsverk per 10 000 innbyggere (årsverk)	71,63	103,60	109,00	98,80	67,70	94,80
Legetimer per uke per beboer i sykehjem (timer)	0,72	0,70	1,05	0,78	1,02	0,84
Sykepleiere med spes./vd. utd. Avtalte årsverk per 10 000 innbyggere (årsverk)	6,85	0,90	0,60	2,00	1,40	1,50
Vernepleier Avtalte årsverk per 10 000 innbyggere (årsverk)	21,38	17,80	23,50	13,90	7,40	15,90
Økonomi						
Brukerbetaling i institusjon i forhold til korrigerte brutto driftsutgifter (B)	10,6	11,6	10,6	13,8	13,6	11,5
Korrigerte brutto driftsutgifter (257) Hjemmetjenester – bofellesskap/samløkaliserte omsorgsboliger med personellbase		509 547	558 782	529 112	411 288	4 730 499
Korrigerte brutto driftsutgifter (258) Hjemmetjenester – ambulerende virksomhet med videre		407 944	431 820	440 218	300 510	3 898 541

Årsrapport2024

Levekår

Utgiftsbehov - Pleie og omsorg	1,051	1,053	1,047	1,007	0,900	1,017
--------------------------------	-------	-------	-------	-------	-------	-------

*) Inflasjonsjustert med deflator

**) Justert for utgiftsbehov

Kostra-analyse - Kommunehelse

	Moss 2023	Moss 2024	Sarpsborg	Tønsberg	Nordre Follo	Kostragruppe 11
Prioritet						
Netto driftsutgifter per innbygger (232) forebygg. helsestasjons- og skolehelsetjeneste (B) *) **)	1 213	1 069	843	1 108	1 077	946
Netto driftsutgifter per innbygger (233) annet forebyggende helsearbeid (B) *) **)	456	588	285	672	676	461
Netto driftsutgifter per innbygger (241) diagnose behandling re-/habilitering (B) *) **)	2 884	2 876	2 747	2 248	3 180	3 020
Netto driftsutgifter pr. innbygger til Kommunehelse (B) *) **)	4 553	4 533	3 875	4 027	4 932	4 427
Dekningsgrad						
Årsverk av fysioterapeuter pr. 10 000 innbyggere. Funksjon 241 (B)	6,6	7,1	6,6	6,6	7,8	7,3
Årsverk av leger pr. 10 000 innbyggere. Funksjon 241 (B)	9,9	10,5	9,6	10,7	9,5	10,7
Kvalitet						
Hjemmebesøk av jordmor innen tre døgn etter hjemkomst Barn (antall)	297	356	467	371	551	3 456
Levekår						
Utgiftsbehov - Kommunehelse	0,954	0,953	0,953	0,957	0,940	0,961
Grunnlagsdata (Nivå 3)						
Antall førstegangs hjemmebesøk til nyfødt	375	346	581	550	669	5 013
Fødte i løpet av året (antall)	387	431	591	584	650	5 125
Andre nøkkeltall						
Gjennomsnittlig listelengde (B)	1 072,3	1 010,9	1 058,3	1 009,5	1 017,6	997,9

*) Inflasjonsjustert med deflator

**) Justert for utgiftsbehov

Kommunalområde helse og mestring

Tjenesteområdebeskrivelse

Direktørens stab besto fra begynnelsen av året av to rådgivere og en prosjektleder. Fra april ble enhetslederstillingene nedlagt og to fagsjefstillinger ble flyttet til direktørens stab.

Status økonomi i rammeområdet

Beløp i 1000

Enhet	Rev. bud. 2024	Regnskap 2024	Avvik i kr	Avvik i %	Regnskap 2023	Oppr. bud. 2024
Sum	46 806	6 326	40 481	86,5 %	7 683	28 625

Kommentar til status økonomi

Område direktørens stab viste et samlet mindreforbruk på 40,5 millioner kroner per 31. desember 2024.

Kommunalområdet ble kompensert for det meste av merforbruket etter 1.tertial. Disse midlene ble avsatt sentralt og sammen med tidligere avsatte midler til blant annet økt pensjon utgjør dette 37 millioner kroner. Videre er det kommet inn ekstra tilskudd fra Imdi på 2,5 millioner kroner. Resterende mindreforbruk skyldes ikke budsjetterte sykepenge, underforbruk på heltidskulturmidler og ikke iverksatt aktivitet relatert til bo trygt hjemme reformen.

Enhet helsehus

Tjenesteområdebeskrivelse

Enhet helsehus er kommunens kompetansesenter for spesialiserte helsetjenester. Helsehuset skal bygge kompetanse internt i enheten og i øvrige enheter i kommunalrådene for å utvikle framtidens helsetjenester. Enheten er organisert for å levere tjenester som ligger midt mellom tradisjonell primærhelsetjeneste og spesialisthelsetjeneste.

Enheten består av tre virksomheter:

- Virksomhet Peer Gynt helsehus.
- Virksomhet læring og mestring
- Virksomhet legevakt

Enhet helsehus består av tjenestene heldøgns omsorgsplasser, fysioterapi, ergoterapi, rehabilitering i hjemmet, kreftkoordinator, sykehjemslegetjenesten, hukommelsesteam, avlastningsinstitusjon, frisklivssentral, Rask psykisk helse, interkommunal akutt døgnettenhet (KAD) og legevakt.

Status tjenesteområdene

Tjenesteutvikling

Peer Gynt helsehus har i 2024 fortsatt arbeidet med oppgavedeling og reorganisering for å sikre riktig kompetanse på riktig sted til rett tid. Fremtiden i helsesektoren krever nye og mer bærekraftige måter å løse oppgaver på.

Ansettelse av AKS (sykepleier med master i avansert klinisk sykepleie) i august har bidratt til systematisk og målrettet kompetanseheving. Spesielt i siste halvdel av 2024 har det vært stor aktivitet på kompetansehevende tiltak. Dette har vært basert på kompetansekartlegging blant medarbeiderne. Arbeidet fortsetter i 2025.

Samarbeid og kunnskapsdeling

Peer Gynt helsehus har aktivt samarbeidet med andre kommuner for å dele kunnskap og løsninger. Internt i kommunen har især samarbeidet med Orkerød sykehjem med utvikling av fagteam vært viktig. Det har også vært samarbeidet med utviklingssenteret for sykehjem og hjemmesykepleie i Østfold rundt kompetansehevende tiltak.

IKOS

Mange av avdelingene i enhet helsehus har implementert IKOS som er et kvalitetsforbedring -og pasientsikkerhetsprogram. Det benyttes digitale samhandlingstavler som sikrer gode tjenester til brukere og pasienter.

Peer Gynt har jobbet med videreutvikling av IKOS tavlene gjennom hele 2024.

Tverrfaglig samarbeid

Det har vært et tettere samarbeid om blant annet kurstilbud mellom Frisklivssentralen og Rask psykisk helse. Det har og vært prøvd ut fysisk aktivitetstilbud til personer med angst. Dette har bidratt til økt bedring for deltakerne ved at flere får en mer helhetlig tilnærming.

Tjenester til barn og unge

Tjenesten i 2024 blitt omorganisert slik at både ambulerende avlastning og avlastning i institusjon er samlet. Målet er mer helhetlige tjenester. Det satses på veiledning av familier. Det har vært en økning i antall vedtak, og behovene er mer komplekse enn tidligere.

Pakkeforløp kreft

Oppfølging av «Pakkeforløp hjem for pasienter med kreft» er implementert i tjenestene. Kreftkoordinatorene har et koordinerende ansvar.

Sterk og stødig og annen gruppetrening

Tilbudet om treningsgrupper ledet av frivillige er videreutviklet og utvidet også i 2024. Etterspørselen er stor, og fysioterapitjenesten har sørget for at flere frivillige har gjennomført opplæring slik at det ved utgangen av 2024 gjennomføres 10 gruppetimer pr. uke med totalt 127 deltakere. Hovedfokus på treningen er fallforebygging. Fysioterapitjenesten har jobbet mye med å øke satsningen på ulike typer gruppetrening både for de kommunale fysioterapeutene, og de privatpraktiserende med driftsavtale.

Mentorordning

Legevakten har videreført mentorordningen for nyansatte i avdelingen. En mentorordning innebærer at en nyansatt får tildelt en mentor gjennom det første ansettelsesåret. Mentor og nyansatt følger et tett mentorprogram hvor det skal gjennomføres samtaler og veiledninger. Programmet inkluderer en tettere oppfølging fra leder for de som er nyansatt. Mentorordningen gir trygge nyansatte, med økt kompetanse og søkelys på oppgaver. Det har også i større grad gitt rom for nærledelse.

Kompetanseøkning på legevakten

Legevakten har casetrening hver uke hvor relevante samarbeidsaktører inviteres til å delta i reelle situasjoner som kan oppstå på legevakten. Hensikten er trening, egen rolle og kjennskap til utstyret som finnes på legevakten.

I tillegg har legevakten gjennom hele 2024 hatt undervisning på fredager. Temaene har speilet ønsker fra de ansatte, og fagområder hvor det er behov for oppfriskning. Andre avdelinger i Moss kommune er invitert med og har vært relasjonsbyggende på tvers av kommunalområdet

Utfordringer

Flere av tjenestene i enheten har utfordringer med kapasitet. I tillegg til bruk av doble rom på Peer Gynt helsehus, opplever kreftkoordinatorer og hukommelsesteamet stor og økende pågang. Det samme gjelder tjenestene til barn og unge og legevakten.

På Peer Gynt var det uro i arbeidsmiljøet knyttet til etablering av fagteam. Dette fikk store konsekvenser særlig knyttet til sommerferieavviklingen 2024, med bedring utover høsten.

Ved virksomhet læring og mestring er det utfordrende å sikre riktig kompetanse, spesielt vernepleiere. Det jobbes med ulike rekrutteringstiltak for å sikre at enheten er en attraktiv arbeidsplass.

Status økonomi i rammeområdet

Beløp i 1000

Enhet	Rev. bud. 2024	Regnskap 2024	Avvik i kr	Avvik i %	Regnskap 2023	Oppr. bud. 2024
Sum	226 177	239 447	-13 270	-5,9 %	229 716	216 723

Kommentar til status økonomi

Enhet helsehus viste et samlet merforbruk på 13,3 millioner kroner per 31.12.24. Kommunalområdet er budsjettmessig styrket gjennom året knyttet til meldte avvik på enheten, men tilført beløp er lagt på topp hos kommunedirektør. Enheten melder derfor avvik ift opprinnelig budsjett gjennom hele året.

Det er variasjoner mellom de ulike virksomhetene og avdelingene i forhold til mer- og mindre forbruk. Det største merforbruket ligger på sengeavdelingene på Peer Gynt helsehus. Avdelingene ble styrket i budsjettet for 2024, men ikke tilstrekkelig til å dekke inn for ekstra behov for økt bemanning og vikarer.

Sengeavdelingene melder merforbruk på 11,4 millioner kroner per 31.12.24. Avviket skyldes i hovedsak økt bemanning og driftsutgifter ved bruk av doble rom og oppfølging av brukere med behov for en til en oppfølging. Å sikre nok og riktig bemanning med så høyt belegg er utfordrende, og har medført både bruk av vikarbyrå og overtid også gjennom sommeren. I tillegg har det vært høyt sykefravær, turnover og vakante stillinger som gjør utfordringsbildet mer komplekst.

Legevakten har et merforbruk på 4,1 millioner kroner. Avviket har flere årsaker blant annet at budsjettet ikke er justert tilsvarende økning i aktivitet, samt utgifter til vikarer både for leger og sykepleiere, for å sikre tilstrekkelig kompetanse. Videre er det økte utgifter på diverse driftsposter.

Virksomhet læring og mestring har et mindreforbruk på i underkant av 2 millioner kroner. Dette skyldes primært vakante stillinger og sykefravær hvor det ikke ble satt inn vikarer, og ikke påløpte utgifter i forbindelse med etableringen av ny avdeling barn og unge. Det var samtidig et merforbruk i tjenester til barn og unge grunnet ekstra ressurskrevende brukere, sterk økning i etterspørsel etter tjenester, høyt sykefravær og rekrutteringsutfordringer.

Status økonomiplan tiltak

Rammeendringer i økonomiplanen

Beløp i 1000

Tiltak	Ramme år 1	Prognose	Avvik	Status Beskrivelse
Politisk vedtak				
Økt grunnbemanning	900	900	0	Ferdig Grunnbemanning er økt med 1 årsverk på Peer Gynt helsehus - avd rehab.
Økt tilskudd avtale fysioterapi	1 000	1 000	0	Ferdig Iverksatt fra 1.3.24
Sum	1 900	1 900	0	
Nye tiltak				
Tjenester til barn og unge, avlastning	6 000	6 000	0	I arbeid Omorganisering er gjennomført, men det pågår fortsatt et arbeid med å videreutvikle og optimalisere driften. Tjenester til barn og unge i form av ambulerende avlastning og avlastning i institusjon er nå samlet. Målet er mer helhetlige tjenester og det satses på veiledning av familier. Etterspørselen etter tjenestene og antall vedtak er i sterk økning. Mulighetsstudie knytte til lokaliteter er gjennomført. Videre arbeid med dette er satt på vent mens det pågår et arbeid med å se på eventuelle muligheter for å effektivisere bruk av eksisterende lokaliteter.
Sum	6 000	6 000	0	
Sum tiltak	7 900	7 900	0	

Sykefravær

Fravær	Korttid	Langtid	Samlet fravær
Sykefravær 2020	3,05 %	7,45 %	10,49 %
Sykefravær 2021	3,05 %	6,36 %	9,41 %
Sykefravær 2022	3,91 %	7,55 %	11,46 %
Sykefravær 2023	3,47 %	7,31 %	10,78 %
Sykefravær 2024	3,32 %	9,30 %	12,62 %

Status sykefravær og HMS

Samlet sykefravær for enhet helsehus i 2024 var på 12,6 prosent. Dette er en økning på 1,8 prosentpoeng fra 2023. Det høyeste fraværet har vært i avdelingene med døgndrift. Det har over tid vært stor arbeidsbelastning med høyt pasientbelegg, og høy turnover av ansatte, noe som kan ha

medført høyere fravær.

Sengeavdelingene har hatt samarbeid med HR avdelingen og NAV for å jobbe med sykefraværet. Det har vært særlig utfordringer knyttet til bemanning på natt.

Det er gjennomført vernerunder, arbeidsmiljøundersøkelse, systematisk kompetansekartlegging og kompetansehevende tiltak høsten 2024.

Det er meldt 168 avvik på HMS og 64 skademeldinger i 2024.

De fleste HMS avvikene er knyttet til brukere med utfordringer som gir seg utslag i utagerende atferd. Innen enheten er det god kompetanse på adferdsproblematikk og det gjennomføres risikovurderinger med tiltak for å redusere belastningen for ansatte i tillegg til tilpasninger av lokaliteter og nødvendig utstyr. Det jobbes kontinuerlig med balansen mellom ivaretagelse av brukere og de ansattes arbeidsmiljø.

Status politiske vedtak

Verbalvedtak

Beløp i 1000

Oppdrag	Status	Statusbeskrivelse
Det er planlagt en ekstra etasje med korttids plasser i forbindelse med bygging av ny legevakt ved Peer Gynt helsehus. Det settes av midler for å utrede muligheten for å bygge ytterligere en etasje eller å på annen måte utvide arealet, for å sikre tilgang på flere heldøgns omsorgsplasser.	Ikke startet	Oppdrag endret etter budsjettbehandlingen. Tiltaket ble tatt ut av budsjett i handlingsplan perioden.
Driftstilskuddene til fysioterapi oppgraderes. Kommunen skal benytte seg av muligheten for avtalefysioterapeuter til hjemmebesøk, behandling av barn og gruppetrening i totalt 100% stilling. Som en konsekvens av dette er det forventet at kommunen vil redusere sine kostnader for oppfølging i hjemmet.	Ferdig	Gjennomført. Oppfølging for å sikre effektive tjenester fortsetter.

Økonomiplan

Beløp i 1000

Oppdrag	Status	Statusbeskrivelse
Effektivisering og organisering (avdeling for personlig assistanse og virksomhet barn og unge)? Det gjøres endringer i organiseringen av enkelte avdelinger for å bedre samhandlingen rundt enkelte brukergrupper.	Ferdig	Avdeling barn og unge er etablert.
Jobbe med etablering av flere ambulante ressursteam for å sikre bemanning ved fravær av fast tilsatt personell.	Ikke startet	Ikke påstartet. Jobbes videre med i 2025.
Jobbe med oppgavedeling slik at helseressursene benyttes best mulig.	Forsinket	Peer Gynt helsehus har vært med i TØRN læringsnettverk, deltakelsen ble satt på pause ut året. De har nå gjenopptatt deltakelsen.

Årsrapport2024

Oppdrag	Status	Statusbeskrivelse
Stimulere til at flere avdelinger innfører turnuser med langvakter.	Forsinket	Legevakten har flere ansatte som arbeider langvakter i helger. Peer Gynt helsehus har flere ansatte som jobber flere helgetimer ved feks. arbeid hver annen helg eller langvakter hver 3. helg.

Klima

Beløp i 1000

Oppdrag	Status	Statusbeskrivelse
Andre klimatiltak	Iht. plan	
Bygg og energi - Klimaplanlegging i byggeprosjekter	Iht. plan	Forprosjekt for ny legevakt er gjennomført. Prosessen fortsetter i 2025. Det er lagt inn krav om svanemerking på materialer og utstyr.
Bygg og energi - vedlikehold	Iht. plan	Gjøres i forbindelse med oppussing eller oppgradering.
Forbruk og avfall - Redusere matsvinn med 50 %	Iht. plan	Peer Gynt helsehus har jobbet med å dimensjonere matbestilling opp mot forbruk etter at ansvar for innkjøp av matvarer ble flyttet ut på virksomhetene våren 2024 . Matsvinn er ikke målt og det kan dermed ikke vises til noe målbart resultat. Korttidsavdelinger med tidvis flere doble rom gjør det noe mer utfordrende å tilpasse nivået. Det varierer i stor grad hvor mye mat pasientene er i behov av.
Transport - Fokus på digitale løsninger og færre reiser	Iht. plan	Samkjøring på tjenestereiser der det er mulig. Fortsette å bruke digital kommunikasjon der det er hensiktsmessig . Legevaktsbilen er hybrid
Transport - Fossilfri tjenestepersonbiler i 2024 – utskiftning av tjenestebiler	Ferdig	Kommunens egne tjenestebiler er fossilfrie. Medarbeidere i bl.a. fysioterapi- og ergoterapitjenesten kjører private biler, og der påvirker ikke kommunen bilvalget.

Enhet samhandling

Tjenesteområdebeskrivelse

Enhet samhandling er helse og mestrings kontaktpunkt ut mot interne enheter, kommunalområder og andre samarbeidspartnere i kommunen, samt helseforetak og statlige myndigheter. Helsefremmende arbeid og enkelte særfunksjoner som gjelder hele kommunen organiseres også i denne enheten.

Enheten består av:

- Virksomhet helse- og omsorgsforvaltning
- Forsknings- og utviklingsavdeling (FOU- avdeling)
- Avdeling for fastleger og LIS leger
- Avdeling for E-helse

Virksomhet helse- og omsorgsforvaltningen saksbehandler søknader, kartlegger behov og fatter vedtak på alt av helse- og omsorgstjenester. Virksomheten består av to avdelinger, en avdeling for eldre og en avdeling for barn, voksne og koordinerende enhet. Det er lagt føringer for at virksomheten i stor grad skal samarbeide tett med de utøvende virksomhetene for å oppnå korrekt behovsdekning, økonomisk ressurseffektiv drift og reell brukermedvirkning. Virksomheten er også kommunes koordinerende enhet hjemlet i helse og omsorgstjenesteloven § 7 – 3.

FOU - avdelingens mål er å ha fokus på forskning og kontinuerlig utvikling av tjenestene i Moss kommune. Gjennom dette arbeidet tar kommunen sitt medvirkningsansvar ved å legge til rette for et godt samarbeid med forsknings- og utviklingsmiljøer ved både spesialisthelsetjenesten og utdanningsinstitusjoner. Avdelingen skal også sikre ivaretagelse av oppgaver innen miljørettet helsevern, og sikre et godt smittevernarbeid.

Avdeling for fastleger og LIS legers mål er å sikre god organisering og utvikling av legetjenesten i kommunen.

Avdeling for E-helse er etablert for å sikre effektiv organisering av e-helsesatsningen i helse og mestring.

Status tjenesteområdene

Tjenesteutvikling

Det har vært et økt tjenesteomfang innenfor flere av tjenestene i kommunalområdet helse og mestring i 2024. Det er en generell økning innenfor tjenester til eldre, personer med psykisk sykdom og rus utfordringer og innenfor tjenester til barn og unge, herav økt behov for avlastning. Det har også vært nødvendig å inngå avtale om tjenestekjøp til enkeltpersoner, men færre enn året før. Det er i tillegg et økende antall bekymringsmeldinger som meldes inn og følges opp.

Antall pasienter skrevet ut fra sykehuset til hjemmet er stabilt sammenlignet med 2023 og antall pasienter til korttidsopphold er noe lavere i andre halvdel av 2024. Behov for å benytte ekstra rom/dobbeltrom er også redusert gjennom året, og antall overliggerdøgn er noe redusert sammenlignet med 2023. Det er sannsynlig at den økte kapasiteten med åpning av 48 nye plasser på Grindvold omsorgsbolig har bidratt til at kommunen har redusert både antall overliggerdøgn og bruk av

dobbeltrom i 2024 sammenlignet med 2023. Hjemmetjenestene har jobbet aktivt for å tilpasse tjenestene til innbyggernes behov og flere får tjenester i hjemmet.

I 2024 gjennomførte helse- og omsorgsforvaltning 381 kartleggingsbesøk på sykehuset. 68 av disse pasientene, hvor det ble meldt behov om korttidsopphold fra sykehuset, reiste rett hjem med tjenester og hjelpemidler.

E-helse

Avdeling e-helse har hatt flere store prosjekter i 2024: sykesignalanlegg, elektronisk låsesystem og elektroniske medisindispensere i hjemmetjenesten. I tillegg har det vært jobbet med både arbeidstelefoner og bruk av uutnyttede muligheter i Gerica. Utfordringene ved å ta i bruk ny teknologi er at det kan oppstå utfordringer man ikke kan forutse, og derfor har det også vært arbeidet med både struktur og kultur for endringer knyttet til e-helse.

Fastlegeordningen

Fastlegeordningen i Moss har i 2024 kommet nærmere målbildet enn i 2023. Kapasiteten er bedret, med ledige plasser for nye pasienter og flere åpne lister som gir innbyggerne større valgfrihet. I løpet av året er to nye fastlegehjemler opprettet, og fire leger har blitt rekruttert til å overta eksisterende hjemler. Ved utgangen av 2024 har Moss 54 fastlegehjemler fordelt på 13 legesentre, og alle hjemler er besatt. Rekrutteringen er fortsatt utfordrende, med få kvalifiserte søkere til ledige hjemler, men utviklingen er positiv. Samtidig øker innbyggertallet, og en aldrende befolkning vil øke behovet for fastleger i årene fremover.

Bruker- og pårørendeundersøkelser

I 2024 ble det jobbet med oppfølging av de kvantitative brukerundersøkelsene som ble gjennomført høsthalvåret i 2023. "Tilbakemelding til leder" ble gjort ved alle avdelinger våren 2024. Virksomhetene har etter undersøkelsene jobbet med å analysere resultat og utarbeide tiltak for forbedringsarbeidet.

Bruker- og pårørendeundersøkelser benyttes som en del av kommunalområdets tilbakemeldingskultur og kvalitetsutvikling. Resultatene fra arbeidet med undersøkelsene blir tatt opp i ledelsens gjennomgang og behandles politisk i helse- og mestringsutvalget to ganger pr. år.

Forskningsprosjekter

FOU-avdelingen har i 2024 deltatt i flere forsknings- og utviklingsprosjekter.

"Samskape Praksisarenaer for fremtidens Avanserte Kommunehelsetjeneste" og "Bærekraftig og tverrprofesjonell praksismodell for helse- og sosialfagutdanningene i kommunen" er to samarbeidsprosjekt med Høyskolen i Østfold som ble startet i 2023 og videreført i 2024.

Miljørettet helsevern (MHV)

Miljørettet helsevern har gjennom 2024 deltatt i arbeidet med boligpolitisk kommunedelplan. MHV har også deltatt i møter med Bane Nor hvor de har fulgt opp jernbaneutbygging. Det har vært stor pågang av klager/henvendelser fra innbyggere gjennom året mest på grunn av byggestøy. Det er gitt innspill til

innsendte planer, og utført tilsyn og godkjenning av diverse nyetablerte virksomheter som MHV fører tilsyn med.

Status økonomi i rammeområdet

Beløp i 1000

Enhet	Rev. bud. 2024	Regnskap 2024	Avvik i kr	Avvik i %	Regnskap 2023	Oppr. bud. 2024
Sum	162 122	175 193	-13 071	-8,1 %	148 409	166 793

Kommentar til status økonomi

Enhet samhandling viste et samlet merforbruk på 13 millioner kroner per 31.12.24. Kommunalområdet er budsjettmessig styrket gjennom året knyttet til meldte avvik på enheten, men tilført beløp er lagt på topp hos kommunedirektør. Enheten melder derfor avvik ift opprinnelig budsjett gjennom hele året. Avviket skyldes i hovedsak nye eller endrede tjenestekjøp, omsorgsstønad, utskrivningsklare pasienter, økning i basistilskudd til fastlegene samt reduserte refusjoner knyttet til særlig ressurskrevende brukere.

Avvik knyttet til heldøgns tjenestekjøp, utskrivningsklare pasienter og omsorgsstønad er i henhold til tidligere prognoser, men tilbakebetaling av ubrukte timer knyttet til BPA, samt noe reduksjon i avlastning fra opprinnelig prognose gjør at det samlet sett meldes et avvik på 10,4 millioner kroner på dette området. I avdeling for fastleger og LIS leger meldes det et negativt avvik på 7,4 millioner kroner. Dette skyldes i hovedsak økning i basistilskuddet til fastlegene som ble endret i fjor, og inntektssvikt for kommunale ALIS på grunn av stort fravær samt bruk av vikarbyrå.

For særlig ressurskrevende brukere ble det opprinnelig meldt et positivt avvik på i underkant av 7 millioner kroner. Dette var et etterslep fra 2023. De endelige premissene for refusjonsordningen kommer først i rundskriv IS-4/2025 etter at statsbudsjettet er vedtatt av Stortinget for 2025, og da med tilbakevirkende kraft for 2024. Nytt for 2024 er at kompensasjonsgraden er endret, noe som isolert sett har ført til en reduksjon i refusjoner på 5 millioner kroner for Moss kommune. Dette vil vi også dra med oss videre inn i 2025.

Det meldes i tillegg et mindreforbruk på forsinket iverksetting av tiltak, samt reduserte driftsutgifter tilsvarende 1,4 millioner kroner, og et mindreforbruk på 1,4 millioner kroner knyttet til avdeling e-helse. Sistnevnte knyttes i hovedsak til mindreutgifter til lisenser på velferdsteknologiske utstyr.

Status økonomiplantiltak

Rammeendringer i økonomiplanen

Beløp i 1000

Tiltak	Ramme år 1	Prognose	Avvik	Status Beskrivelse
Aktivitetsendringer				
Brukerstyrt personlig assistanse (BPA)	9 800	9 800	0	Ferdig Tjenestekjøp av BPA er iverksatt.
Nye tjenestekjøp	10 000	10 000	0	Ferdig Nye tjenestekjøp er iverksatt.
Sum	19 800	19 800	0	
Nye tiltak				
Styrkning E-helse avdelingen	1 500	1 500	0	Ferdig Det er rekruttert og ansatt i tre nye årsverk ved e-helse avdelingen. En startet opp i april og de to andre startet 1. juni.
Sum	1 500	1 500	0	
Politisk vedtak				
Iverksette "Inn på tunet"	1 000	1 000	0	Ferdig Anskaffelsen er ferdigstilt. Tilbudet startet opp 1. oktober 2024.
Sum	1 000	1 000	0	
Sum tiltak	22 300	22 300	0	

Sykefravær

Fravær	Korttid	Langtid	Samlet fravær
Sykefravær 2020	1,19 %	3,48 %	4,68 %
Sykefravær 2021	0,66 %	2,92 %	3,58 %
Sykefravær 2022	1,10 %	3,09 %	4,19 %
Sykefravær 2023	1,08 %	3,09 %	4,17 %
Sykefravær 2024	1,09 %	2,31 %	3,40 %

Status sykefravær og HMS

Samlet sykefravær ved enhet samhandling er på 3,4 prosent. Dette er en reduksjon fra 4,2 prosent i 2023. Det er langtidsfraværet som er redusert.

Det jobbes kontinuerlig i hele enheten med å beholde et godt psykososialt arbeidsmiljø.

Status politiske vedtak

Verbalvedtak

Beløp i 1000

Oppdrag	Status	Statusbeskrivelse
Administrasjonen skal komme med en sak i løpet av 2024 for tilbud om teknologiske hjelpemidler som gir økt trygghet for personer med demens. denne saken skal blant annet inneholde tilbud om lokaliseringsteknologi.	Ferdig	Sak lagt frem for hovedutvalget for helse og mestring.
Moss kommune skal etablere en løsning for «Inn på tunet» i Moss og omegn. Det fremlegges en fremdriftsplan for hovedutvalget for helse og mestring i februar/mars.	Ferdig	Gjennomført, Tilbudet Inn på tunet er etablert.
Økningen som ligger i budsjettet må føre til at kommunen investerer i E-Helseteknologi som kan frigjøre tid for helsepersonellet og sørge for bedre opplevelser for brukerne, og midlene må føre til at man kan drifte dette. Teknologiiinnføringen må skje i tett samarbeid med helsepersonellet i kommunen. Det utlyses mye støtteordninger for E-Helsesatsninger i kommunene. For å styrke E-Helsesatsningen i kommunen, må innovasjonsavdelingen sørge for at man er aktiv i å søke midler.	Ferdig	Dette jobbes det med løpende.

Økonomiplan

Beløp i 1000

Oppdrag	Status	Statusbeskrivelse
Iverksette tiltak iht Leve-hele livet planen, herunder eldrekonulent og ernæringsfysiolog.	Ferdig	Ernæringsfysiolog ansatt. Eldrekonulent stillingen ble tatt bort som et tiltak i nedtrekk prosessen.
Jobbe videre med tilbakemeldingskulturen.	Ferdig	Et system for tilbakemeldingskultur er etablert, og status legges frem for hovedutvalget for helse og mestring to ganger pr. år. Man vil fortsette å jobbe med å forbedre og videreutvikle systemet for tilbakemeldingskultur.
Legetjenesten (fastleger og legevakt)?. Utarbeide plan for legetjenesten i kommunen.	Ferdig	Plan ferdig og fremlagt til politisk behandling.
Velferdsteknologi (signalanlegg, multidosedispensere og e-lås)?. Det gjøres en videre implementering av sykesignalanlegg i sykehjem og omsorgsboliger. I tillegg gjøres en ny satsning på e-låser og multidosedispensere.	Iht. plan	Signalanlegg er innført og igangsatt ved alle sykehjem og omsorgsboliger. Det jobbes videre med implementering av løsningen slik at man får ønskede effekter ut av løsningen. E-låser er på plass og i drift. Medisindispensere er i drift, og det jobbes videre med å øke antall i bruk. Prosedyrene for å sikre tjenestekvalitet ved bruk av løsningen er også iverksatt.
Videre arbeid med pårørendestrategien.	Iht. plan	Arbeidet med pårørendestrategien fortsetter.

Årsrapport2024

Oppdrag	Status	Statusbeskrivelse
Videreutvikle E-helseteamet?.	Iht. plan	E helse avdelingen er etablert, og er operative. I tillegg arbeides det med e helse strategi, og systemer for å sikre arbeidet på området.

Klima

Beløp i 1000

Oppdrag	Status	Statusbeskrivelse
Forbruk og avfall - Levetid for mobiltelefoner 3 år - laptop 5 år - nettbrett 5 år	Iht. plan	Retningslinje for levetid på denne type utstyr følges.
Transport - Fokus på digitale løsninger og færre reiser	Iht. plan	Digitale møter når det er hensiktsmessig. Samkjøring til møter gjennomføres også når det lar seg gjøre.
Transport - Fossilfri tjenestepersonbiler i 2024 – utskiftning av tjenestebiler	Ferdig	Har få biler i denne enheten, men alle er fossilfrie.
Transport - Redusere forbruk	Iht. plan	Lite transport i enheten, gjør ingen tiltak utover å følge tiltak som gjelder kommunen øvrig.

Enhet sykehjem og omsorgsboliger

Tjenesteområdebeskrivelse

Enhet sykehjem og omsorgsboliger omfatter sykehjem, omsorgsboliger, aktivitetstjeneste og mat og service.

Enhetens virksomheter:

- Ekholt og Melløs sykehjem
- Orkerød sykehjem
- Omsorgsboliger syd
- Omsorgsboliger nord

Enheten har til sammen 221 heldøgns omsorgsplasser for somatisk syke og personer med demens. Disse er fordelt på tre sykehjem og 262 boenheter som igjen er fordelt på syv omsorgsboliger. Aktivitetssenter for eldre og demente er fordelt på fire lokasjoner i tilknytning til enten sykehjem eller omsorgsboliger. Mat og service produserer mat til sykehjem, helsehus, omsorgsboliger og hjemmeboende.

Status tjenesteområdene

Velferdsteknologi

Nytt sykesignalanlegg er implementert for alle kommunens sykehjem og omsorgsboliger. Dette bidrar til bedre tjenester og økt trygghet. Neste trinn er prosjekt Digitalt først, som handler om å endre arbeidsmåter for å få ønsket effekt ut av mulighetene en slik løsning gir, både med tanke på kvalitet og bærekraftig bruk av ressurser.

Alle avdelingene har implementert kvalitetsforbedring -og pasientsikkerhetsprogram IKOS. I tillegg har omsorgsboligene tatt i bruk LMP, som er en håndholdt dokumentasjonsløsning. Gjennom året har det vært jobbet med å endre arbeidsrutiner som følge av at ny teknologi, og løsninger tas i bruk for å få gevinstene ut av iverksatte tiltak.

Oppgavedeling

Orkerød, Ekholt og Melløs sykehjem har alle jobbet videre med oppgavedeling og etablert fagteam.

Ekholt sykehjem har i tillegg innlemmet kompetansen på Ekholt omsorgsbolig i arbeidet i fagteam for bedre å benytte ressursene på tvers.

Grindvold omsorgsbolig og aktivitetssenter

Grindvold omsorgsbolig og aktivitetssenter åpnet april 2024. Det har vært opptapping til over sommeren og boligen er nå i full drift. Senteret har også full drift.

Differensiering av heldøgnsplasser

I forbindelse med etablering av Grindvold omsorgsbolig, var det en differensieringsprosess i kommunen, relatert til å se på bruken av kommunens

heldøgnsplasser på nytt. Det ble gjort en vridning mot flere demensplasser i kommunens sykehjem og omsorgsboliger og totalt flere korttidsplasser. Rosnes omsorgsbolig blir gjort om til kun korttidsplasser. Skoggata omsorgsbolig får en tredel leiligheter for personer med demens. Korttidsplasser på Orkerød sykehjem økes, og korttidsplasser på Ekholt sykehjem og Melløs omsorgsbolig fjernes på grunn av økning av korttidsplasser både ved Rosnes og Orkerød. Det meste av av endingene er gjennomført, det som gjenstår jobbes det videre med i 2025.

Status økonomi i rammeområdet

Beløp i 1000

Enhet	Rev. bud. 2024	Regnskap 2024	Avvik i kr	Avvik i %	Regnskap 2023	Oppr. bud. 2024
Sum	518 255	536 967	-18 712	-3,6 %	502 829	500 203

Kommentar til status økonomi

Enhet sykehjem og omsorgsboliger viste et samlet merforbruk på 18,7 millioner kroner i 2024. Kommunalområdet er budsjettmessig styrket gjennom året knyttet til meldte avvik på enheten, men tilført beløp er lagt på topp hos kommunedirektør. Enheten melder derfor avvik ift opprinnelig budsjett gjennom hele året.

Orkerød sykehjem melder et merforbruk på 5 millioner. Dette skyldes i hovedsak årsverk uten budsjettmessig dekning. Disse stillingene er kravstillinger og årsverk til brukere som trenger en til en bemanning.

Melløs og Ekholt sykehjem har hatt et merforbruk på 11,4 millioner kroner. Avviket skyldes i hovedsak de samme årsakene som ved Orkerød sykehjem. I tillegg har Ekholt hatt overbelegg på grunn av kapasitets utfordringer på plasser.

Omsorgsboliger nord har samlet hatt et mindreforbruk på 3,4 millioner. Det skyldes mindreforbruk på Grindvold omsorgsbolig relatert til oppstart. De andre omsorgsboligene i virksomheten har hatt merforbruk. Årsakene til merforbruket er endring i tjenestene og pasientgrupper gjennom arbeidet med innføring av plan for differensiering, innføring av velferdsteknologi, høyt fravær på nøkkelpersoner og bruk av vikarbyrå.

Omsorgsboliger Syd melder merforbruk på 5,6 millioner kroner. Avviket skyldes sykefravær, kompetansebehov og vakante stillinger som har medført både bruk av overtid og andre kostbare løsninger. I tillegg er det brukere som trenger en til en bemanning i perioder. Økt ressursbruk inn mot lindrende behandling samt overbelegg i en av omsorgsboligene på grunn av kapasitetsutfordringer har også medført økte utgifter. Det har vært betydelige økte utgifter til matvarer, noe som også fører til merforbruk.

Status økonomiplantiltak

Rammeendringer i økonomiplanen

Beløp i 1000

Tiltak	Ramme år 1	Prognose	Avvik	Status Beskrivelse
Politisk vedtak				
Styrke dagtilbud for mennesker med demens i Nordre bydel	500	500	0	Ferdig Tilbudet er igangsatt.
Økt grunnbemanning	6 300	6 300	0	Ferdig Grunnbemanningen i omsorgsboligene er styrket med til sammen 7 årsverk.
Opprettholdt drift av sykehjemsplasser	7 200	7 200	0	Ferdig Drift av sykehjemsplasser på Melløs sykehjem er opprettholdt.
Sum	14 000	14 000	0	
Nye tiltak				
Endret sats for døgnopphold i omsorgsboliger – inntektstap	400	400	0	Ferdig Tiltaket er iverksatt.
Sum	400	400	0	
Sum tiltak	14 400	14 400	0	

Sykefravær

Fravær	Korttid	Langtid	Samlet fravær
Sykefravær 2020	4,23 %	9,81 %	14,05 %
Sykefravær 2021	4,52 %	9,75 %	14,27 %
Sykefravær 2022	5,01 %	10,84 %	15,85 %
Sykefravær 2023	4,25 %	11,10 %	15,35 %
Sykefravær 2024	4,17 %	11,02 %	15,19 %

Status sykefravær og HMS

Samlet sykefravær for enhet sykehjem og omsorgsboliger er på 15,2 prosent. Av dette er 11 prosent langtidsfravær og 4,2 prosent korttidsfravær. Dette er en marginal nedgang fra 2023.

Enheden har fulgt rutine for oppfølging av sykefravær, og har samarbeid med NAV og HR.

I 2024 hadde enheten totalt 105 HMS avvik. Antall skademeldinger i 2024 er 70. Det er flest avvik relatert til vold og trusler, arbeidsbelastning og arbeidsmiljø. Antall registrerte HMS-avvik varierer mellom avdelingene.

Det har vært jobbet med flere tiltak rettet mot HMS, arbeidsmiljø og nærværarbeid. Noen av tiltakene er organisering av arbeidet, vurdering av belastning og avlastende tiltak. HMS/IA plan med handlingsplaner iverksatt eller under utarbeidelse i avdelingene. Bransjeprogrammet "en bra dag på jobb" brukes i alle avdelinger. Bedriftshelsetjenesten er involvert inn mot forflytning, arbeidsteknikker og arbeidsplass kartlegging for noen ansatte.

Status politiske vedtak

Verbalvedtak

Beløp i 1000

Oppdrag	Status	Statusbeskrivelse
Arbeidet med nytt sentralkjøkken settes på vent, da det er ønske om en løsning som sikrer kjøkken på alle bygg som tilbyr heldøgn omsorg. Det utredes en sak om dette, samt muligheten for å levere varm mat til brukere i hjemmet. De gjenstående midlene som var avsatt til arbeidet med sentralkjøkken omprioriteres, og det settes av ytterligere en million til arbeidet i 2024. Dersom utsettelsen bidrar til et opphold i kommunens egen matproduksjon skal vi vurdere å kjøpe eksterne tjenester eller inngå samarbeid med kommunale kjøkken i nærliggende kommuner.	Iht. plan	Saken ble behandlet i kommunestyret 10.09.24, sak 99/24. Mulighetsstudiet er gjennomført men på grunn av kommunens økonomiske situasjon er videre arbeid stilt i bero.
I forbindelse med åpningen av omsorgsboligene på Grindvoll skal det fremmes en egen sak til hovedutvalget for helse og mestring om å etablere et dagtilbud for mennesker med demens i tilknytning til dette. Saken fremmer i løpet av første kvartal 2024.	Iht. plan	Saken ble behandlet i utvalg for helse og mestring 16.04.24, sak 16/24. Tilbudet på Grindvold aktivitetssenter ble vedtatt styrket med et tilbud på kveldstid to ganger i uken til personer med demens og kognitiv svikt.
Kommunen har lang kø for heldøgns omsorgsplasser, og det er ikke forespeilet at åpningen av omsorgsboligene på Grindvoll vil løse denne utfordringen. Driften av de åtte omsorgsplassene som foreslås nedlagt på Melløs opprettholdes, for å redusere ventelistene og bruk av dobbeltrom i kommunen.	Iht. plan	Videre drift ble vedtatt i forbindelse med behandlingen av økonomiplan for 2024 - 2027.

Økonomiplan

Beløp i 1000

Oppdrag	Status	Statusbeskrivelse
Jobbe med etablering av flere ambulante ressursteam for å sikre bemanning ved fravær av fast tilsatt personell.	Ikke startet	
Jobbe med oppgavedeling slik at helseressursene benyttes best mulig.	Iht. plan	Fagteam er etablert ved de tre sykehjemmene som en del av oppgavedelings arbeidet. Omsorgsboligene har i ulik grad startet arbeidet med oppgavedeling.
Stimulere til at flere avdelinger innfører turnuser med langvakter.	Iht. plan	Grindvold omsorgsbolig har startet opp med heltidsturnus. Flere avdelinger er i gang med andre turnusordninger enn tidligere. Flertallet av disse ordningene innehar langvakter på helg.

Klima

Beløp i 1000

Oppdrag	Status	Statusbeskrivelse
Forbruk og avfall - Innkjøp av utstyr som varer lenge og er miljøvennlig og klimasmart	Iht. plan	Vurderes når innkjøp gjøres.
Forbruk og avfall - Kjøpe brukt - gjenbruk	Iht. plan	Vurderes når innkjøp gjøres.
Forbruk og avfall - Levetid for mobiltelefoner 3 år - laptop 5 år - nettbrett 5 år	Iht. plan	Enheten vurderer levetid før innkjøp av nytt utstyr. Enhet sykehjem og omsorgsboliger har ansvarlig praksis ift utskifting av elektronisk utstyr. Praksis er i tråd med retningslinjene i kommunen.
Forbruk og avfall - Redusere forbruk	Iht. plan	Det er kontinuerlig fokus på reduksjon av forbruk.
Forbruk og avfall - Redusere matsvinn med 50 %	Ikke startet	
Klimakommunikasjon - Fortelle våre klimahistorier	Ikke startet	
Naturmangfold - Vi tar vare på naturen vår med fokus på et mangfold av arter	Iht. plan	Sansehager og inngangspartier ved sykehjem og omsorgsboliger er beplantet og følges opp. Dette følges opp når nye bygg etableres.
Transport - Fokus på digitale løsninger og færre reiser	Iht. plan	Fortsette å bruke digital kommunikasjon der det er hensiktsmessig for å redusere tjenestereiser. Ansatte oppfordres til å sykle til jobb.
Transport - Fossilfri tjenestepersonbiler i 2024 – utskiftning av tjenestebiler	Iht. plan	Vurderes ved utskiftning av biler. Enheten har få biler, men disse er spesialbiler hvor det er begrenset utvalg av fossilfrie biler.
Transport - Gangeandel på 25 % 2030 i mossesamfunnet	Iht. plan	Ingen konkrete tiltak på oppdraget utover å oppfordre til å gå, sykle eller benytte kollektivt når det lar seg gjøre, for eksempel til møter eller kurs.
Transport - Kollektivandel buss på 15 % 2030 i mossesamfunnet	Iht. plan	Ingen konkrete tiltak på oppdraget utover å oppfordre til å gå, sykle eller benytte kollektivt når det lar seg gjøre, for eksempel til møter eller kurs.
Transport - Sykkelandel på 20 % i 2030 i mossesamfunnet	Iht. plan	Ingen konkrete tiltak på oppdraget utover å oppfordre til å gå, sykle eller benytte kollektivt når det lar seg gjøre, for eksempel til møter eller kurs.

Enhet hjemmetjenester

Tjenesteområdebeskrivelse

I enhet hjemmetjenester er alle tidligere avdelinger for rus og psykiatri, hjemmebaserte tjenester og tjenester for funksjonshemmede samlet. Enheten er organisert med fire virksomheter som er tverrfaglig sammensatt, inndelt i geografiske områder.

Disse er:

- virksomhet Rygge med base i gamle Rygge rådhus
- virksomhet sentrum med base på Solgård skog
- virksomhet Jeløy med base på Jeløya
- virksomhet nord med base på Solgård skog

Under hver av virksomhetene er samlokaliserte boliger for funksjonshemmede og hjemmesykepleie organisert. Noen av virksomhetene har i tillegg enkeltavdelinger som yter tjenester for alle områdene slik som hjemmehjelp, nattjeneste, rus- og psykiatritjenester og samlokaliserte boliger til personer innen rus og psykisk helse.

Organiseringen skal bidra til at alle brukerne får et helhetlig og kontinuerlig tilbud. En samling av fagområdene skal sikre tverrfaglig samarbeid og samhandling på tvers av avdelinger og virksomheter.

Status tjenesteområdene

IKOS

Innføring av IKOS som er et kvalitetsforbedring -og pasientsikkerhetsprogram, fortsatte i enheten gjennom 2024 hvor flere avdelinger tok systemet i bruk. Videre implementering vil fortsette for gjenstående avdelinger i 2025.

Arbeidsdeling

Prosser med arbeidsdeling mellom de ulike faggruppene startet i 2023, og pågikk gjennom hele 2024. Arbeidet er nå ferdigstilt i avdelinger for hjemmesykepleie. Arbeidet danner grunnlaget for økt samhandling, og kompetanse styring i avdelingene for hjemmesykepleie. Dette har medført betydelig mer kostnads effektiv drift på disse avdelingene.

Gode helse og omsorgstjenester for personer med utviklingshemming

Ny veileder -Gode helse og omsorgstjenester for personer med utviklingshemming- har medført at tjenestene har jobbet målrettet og systematisk med veilederens hovedområder. Dette arbeidet er ikke ferdigstilt som først antatt, grunnet mange pågående samtidige prosesser. Ny målsetting er at arbeidet er ferdigstillt og implementert i 2025.

Samhandling med andre kommuner

Avdelinger for hjemmesykepleie har etablert kontakt med flere nærliggende kommuner for å søke løsninger på felles problemstillinger. Da særlig i forhold til ulike måter å organisere seg på, samt hvordan styre kompetansen. Dette er viktig for å kunne møte fremtidens utfordringer med rekruttering og forventede økt arbeidsmengde.

Egenmestring

Avdeling for hjemmesykepleie har hatt fokus på egenmestring sammen med team rehabilitering i hjemmet. Det ble gjennom høsten gjennomført et lite prosjekt som hadde som målsetting å hjelpe brukere til å ta på støttestrømper selv. Tiltakene var både å gi brukere opplæring, men også ved å ta i bruk hjelpemidler som gjorde de selvstendige i oppgaven. Dette arbeidet fortsette i 2025, og andre tiltak for å sikre egenmestring vil også bli igangsatt i tiden fremover.

Kompetanse

Det er en stor utfordring å ha tilstrekkelig med sykepleiere og vernepleiere i avdelingene i enhet hjemmetjenester. Det jobbes med rekrutteringstiltak for å sikre at enheten er en attraktiv arbeidsplass. Tiltak det har vært jobbet med i 2024 er arbeidsdeling, mulighet for utvikling, gode fagmiljøer og godt arbeidsmiljø.

Velferdsteknologi

Enheten har jobbet med mange ulike prosesser for innføring av eHelse løsninger samtidig. Eksempler på dette er innføring av nye medisindispensere, innføring av nytt E-lås system samt endret bruk av journalsystemet Gericar. Dette har gitt noen utfordringer i forhold til å frigi personell for å få utført oppgavene.

Status økonomi i rammeområdet

Beløp i 1000

Enhet	Rev. bud. 2024	Regnskap 2024	Avvik i kr	Avvik i %	Regnskap 2023	Oppr. bud. 2024
Sum	602 443	583 949	18 494	3,1 %	604 008	586 867

Kommentar til status økonomi

Enhet hjemmetjenester viste et samlet mindreforbruk på 18,5 millioner kroner per 31.12.24. Kommunalområdet er samlet sett budsjettmessig styrket gjennom året knyttet til meldte avvik på enhetene, men tilført beløp er lagt på topp hos kommunedirektør. Enhet hjemmetjenester har meldt om et samlet mindreforbruk gjennom hele året ift. opprinnelig budsjett.

Mindreforbruket skyldes i hovedsak nye tilskuddsmidler, samt redusert bruk av variabel lønn spesielt gjennom sommerferien og utøver høsten. Det ble ikke innført nytt logistikksystem slik som planlagt da andre løsninger var aktuelle istedenfor. Det har også vært en reduksjon i oppdrag gjennom sommeren og høsten, spesielt i hjemmesykepleien.

Det er variasjoner mellom de ulike virksomhetene i forhold til mer- og mindre forbruk.

Det har vært et stort fokus på økonomi på alle ledernivåer, samt tiltak og oppfølging av eventuelle avvik. Avdelingene har hatt kontinuerlig fokus på nivået på tjenester, og revurdering av vedtak.

Status økonomiplantiltak

Rammeendringer i økonomiplanen

Beløp i 1000

Tiltak	Ramme år 1	Prognose	Avvik	Status Beskrivelse
Politisk vedtak				
Økt grunnbemanning	2 700	2 700	0	Ferdig Grunnbemanningen i hjemmesykepleien er styrket med tre årsverk.
Sum	2 700	2 700	0	
Sum tiltak	2 700	2 700	0	

Sykefravær

Fravær	Korttid	Langtid	Samlet fravær
Sykefravær 2020	3,77 %	11,13 %	14,90 %
Sykefravær 2021	4,35 %	9,79 %	14,13 %
Sykefravær 2022	4,51 %	11,05 %	15,56 %
Sykefravær 2023	3,84 %	10,46 %	14,30 %
Sykefravær 2024	3,59 %	11,27 %	14,86 %

Status sykefravær og HMS

Enhet hjemmetjenester hadde et samlet sykefravær på 14,9 prosent for 2024. Dette er en oppgang på ca. 0,6 prosentpoeng fra 2023. Det er variasjon i sykefraværet mellom virksomheter og avdelingene i enheten.

Flere virksomheter har hatt samarbeid med HR-avdeling og NAV i forhold til oppfølging av sykefravær. Enheten jobber kontinuerlig med nærværarbeid. Det gjennomføres også vernerunder og igangsettes tiltak rundt dette på avdelingene.

På medbestemmelsesmøter både i virksomheter og på enhet har risikovurdering i forhold til arbeidsmiljø og psykososiale handlingsplaner hatt stort fokus. I tillegg har flere avdelinger regelmessige møter med lokale tillitsvalgte og verneombud.

I 2024 hadde enheten 444 HMS-avvik hvorav 125 alvorlige og 2 svært alvorlige. Antall skademeldinger i 2024 er 200 mot 223 i 2023. Kategoriene det er flest HMS avvik innenfor er: Ansatte er blitt truet eller utsatt for vold og ansatte er blitt fysisk eller psykisk skadet. Antall registrerte HMS-avvik varierer mellom avdelingene.

Enheten jobber aktivt med risikovurderinger i forhold til enkeltbrukere samt arbeidsmiljø for ansatte. Aktuelle kompetansehevende tiltak slik som opplæring og kurs vurderes kontinuerlig.

Status politiske vedtak

Verbalvedtak

Beløp i 1000

Oppdrag	Status	Statusbeskrivelse
Lavterskeltilbud for psykisk helse skal styrkes. Administrasjonen igangsetter arbeidet med å etablere lavterskeltilbudet Mossehjelpa for å styrke de lavere trinnene i innsatstrappen. Det forutsettes at Mossehjelpa etableres ved at ressurser omstilles fra tjenester høyere i innsatstrappen. Orientering med en fremdriftsplan legges frem for utvalget for helse og mestring på siste møte før sommerferien 2024.	Iht. plan	Det har vært orientert om Mossehjelpa ved to anledninger i utvalg for helse og mestring. Mossehjelpa blir fra 01.01.25 organisert som en egen virksomhet. Det jobbes med innholdet i tjenesten og vridningen til høyere innsats på de lavere nivåene i mestringstrappen.

Økonomiplan

Beløp i 1000

Oppdrag	Status	Statusbeskrivelse
Effektivisering og organisering (avdeling for personlig assistanse og virksomhet barn og unge)? Det gjøres endringer i organiseringen av enkelte avdelinger for å bedre samhandlingen rundt enkelte brukergrupper.	Iht. plan	Tjenester til barn og unge er omorganisert for å å sørge for nødvendig kompetanse, jobbe tettere tverrfaglig og sikre helhetlige og mer koordinerte tjenester, herunder også legge til rette for å forebygge enda større behov for helse- og omsorgstjenester. Det jobbes videre med å slutføre denne omorganiseringen spesielt med fokus på bedre samhandling mellom relevante aktører.
Jobbe med etablering av flere ambulante ressursteam for å sikre bemanning ved fravær av fast tilsatt personell.	Iht. plan	Har opprettet samhandling på tvers av alle avdelinger for hjemmesykepleie i enhet hjemmetjenester. Sykepleiere koordineres på tvers av avdelinger.
Jobbe med oppgavedeling slik at helseressursene benyttes best mulig.	Ferdig	Hjemmesykepleie er i prosess med arbeidet om oppgavedeling. Det er nå ferdig drøftet og danner grunnlag for samhandling på tvers av avdelinger.
Stimulere til at flere avdelinger innfører turnuser med langvakter.	Ferdig	Alle avdelinger for hjemmesykepleie er igang med nye turnusordninger hvor langvakter på helg er hovedendringen. Status følges opp i Medbestemmelsesmøter.

Klima

Beløp i 1000

Oppdrag	Status	Statusbeskrivelse
Forbruk og avfall - Levetid for mobiltelefoner 3 år - laptop 5 år - nettbrett 5 år	Ferdig	Enheden bidrar til at utskifting av elektronisk hjelpemidler - ivaretas etter anbefalt plan for levetid.
Naturmangfold - Vi holder naturen fri for forurensning og forsøpling	Iht. plan	Avdelinger rydder opp etter seg etter at de bruker naturen på turer

Årsrapport2024

Oppdrag	Status	Statusbeskrivelse
Transport - Fokus på digitale løsninger og færre reiser	Iht. plan	Avdelingen oppfordrer til samkjøring når behov for å forflytte seg.
Transport - Fossilfri tjenstepersonbiler i 2024 – utskiftning av tjenestebiler	Ferdig	Enhet hjemmetjenester har kun en bil av 120 som går på fossilt brennstoff.
Transport - Gangeandel på 25 % 2030 i mossesamfunnet	Iht. plan	Flere ansatte bruker sykkel. el-sykkel og el-sparkesykkel for å komme seg på jobb gjennom sommerhalvåret.
Transport - Kollektivandel buss på 15 % 2030 i mossesamfunnet	Ikke startet	Har ikke kommet igang med dette per dags dato. Grunnet dårlig bussforbindelse til Solgårdsskog og værftsgata-
Transport - Redusere forbruk	Iht. plan	Avdelinger oppfordrer til samkjøring- oppretter kjørelister der ansatte deler bil.
Transport - Sykkelandel på 20 % i 2030 i mossesamfunnet	Iht. plan	Avdelinger for hjemmesykepleie har tilgjengelige el-sykler til ansatte. Dette benyttes av flere gjennom vår og sommer.

Kommunalområde plan, miljø og teknikk

Tjenesteområdebeskrivelse

Kommunalområdet har myndighets-, forvaltnings- og driftsoppgaver innenfor drikkevannsforsyning, avløpshåndtering, renovasjon, vei- og trafikkanlegg, parkering, parker- og friluftsområder, miljø, oppmåling, kart, plan- og byggesak. Tjenesteområdene har viktige grensesnitt mot MOVAR IKS. Kommunalområdet har også ansvar for overordnede planer.

Kommunalområde plan, miljø og teknikk består av enhetene:

- plan, byggesak og geodata
- samfunnsutvikling
- miljø og landskap
- kommunalteknikk

Kommunalområdet forvalter et bredt spekter av lover og regelverker innenfor ansvarsområdet. I tillegg utføres driftsoppgaver innenfor områdene vann, avløp, park og friluft med mer. En vesentlig del av aktiviteten finansieres direkte fra gebyrer og er selvkostfinansiert.

Enhet samfunnsutvikling har sitt hovedfokus innen overordnet planlegging.

Enhet miljø og landskap består av avdeling natur, klima, avdeling drift park og friluft samt avdeling landbruk (Moss og Råde kommuner). Enheten har også en samordnende funksjon som ivaretar hele kommunalområdet. Enheten har et bredt spekter av oppgaver med hovedfokus på utvikling, forvaltning og drift av natur og miljø.

Enhet kommunalteknikk er den største enheten i kommunalområdet. Enheten består av virksomhet vei, vann og avløp som igjen har en egen driftsavdeling, avdeling logistikk, avdeling anlegg og avdeling prosjekt og utvikling. Enhetens hovedansvar er å planlegge, ivareta og drifte kommunens tekniske infrastruktur.

Enhet plan, bygg og geoteknikk består av avdeling byggesak, avdeling plan og avdeling geodata. Enhetens hovedansvar er detaljplanlegging og søknadsbehandling tilknyttet utbygging.

Status tjenesteområdene

Overordnede planer

Sentrumsplanen, kommunedelplan for Halmstad og Høgda, boligpolitisk plan, medvirkningplan, strategi for klimatilpasning og arbeidet med bypakke har vært viktige tema det er arbeidet med i 2024.

Planstrategien ble vedtatt i juni 2024 og arbeidet med å rullere kommuneplanens arealdel er igangsatt.

Det er utarbeidet en mulighetsstudie for området Kleberget til Kanalen hvor tre ulike team har foreslått ulike retninger for byutviklingen som inneholder viktige elementer for en attraktiv og vellykket utvikling av området.

Det er i tillegg utarbeidet et godt faktagrunnlag for ny jordvernstrategi for Moss og Råde.

Utbygging og infrastruktur

Fortetting og utvikling av nye bolig og næringsområder i kommunen stiller store krav til kommunens infrastruktur. I tillegg må det planlegges for mer nedbør med høy intensitet. Det arbeides med en egen overvannsstrategi hvor bl.a. sikring av trygge flomveier er et av flere viktige tiltak som må ivaretas.

BaneNOR sin etablering av ny jernbanetrase og stasjonsområde i Moss sentrum har hatt en krevende fremdrift, med omfattende områdestabiliserende tiltak. Med bakgrunn i behovet for å sikre områdets stabilitet ble det i juni 2024 innført bygge- og deleforbud i faresonen Moss havn.

Arbeidet med ny reguleringsplan for kanalbrua og oppgradering av Helgerødgate har pågått gjennom hele 2024. Planen har vært til 1. gangs behandling og høring. Sluttbehandling forventes mot sommeren 2025.

Statens vegvesen utreder videre alternativ 5+ for ny riksvei 19. Det er krevende å finne gode tekniske løsninger som tilfredsstillende prosjektets målsettinger innenfor vedtatte budsjettramme.

Strandsonen

Det ble i 2023 ble igangsatt et tverrfaglig arbeid med å kartlegge og rydde opp i stengsler, mulige ulovligheter og privatiserende tiltak i strandsonen. Hovedhensikten er å sikre almenhetens tilgang til å ferdes langs sjøen. I 2023 ble Kurefjorden og Larkollen kartlagt, mens Jeløya ble kartlagt i 2024. Arbeidet med å avklare lovgrunnlaget som gjaldt ved etablering av eldre tiltak er krevende og arbeidet med tiltak i strandsonen har hatt betydelig fokus, både administrativt, politisk og i media gjennom 2024.

Status økonomi i rammeområdet

Beløp i 1000

Enhet	Rev. bud. 2024	Regnskap 2024	Avvik i kr	Avvik i %	Regnskap 2023	Oppr. bud. 2024
500-Kommunalområde plan, miljø og teknikk	4 361	2 738	1 623	37,2 %	3 101	3 010
501-Enhet plan, byggesak og geodata	18 920	19 979	-1 059	-5,6 %	16 004	13 174
502-Enhet kommunalteknikk	62 086	57 697	4 389	7,1 %	86 031	57 480
503-Enhet miljø og landskap	86 362	85 504	858	1,0 %	82 465	88 118
504-Enhet samfunnsutvikling	21 132	19 801	1 331	6,3 %	16 276	21 935
Sum	192 861	185 720	7 141	3,7 %	203 876	183 717

Kommentar til status økonomi

Kommunalområde plan, miljø og teknikk viser et mindreforbruk på 7,1 millioner kroner mot revidert budsjett 2024.

Dette er i hovedsak knyttet til at stillinger holdes ledig når ansatte slutter, reduserte kostnader til vinterdrift og en generell redusert aktivitet på flere områder for å tilpasse området til kommunens krevende økonomiske situasjon.

Status investeringsprosjekter

Beløp i 1000

Investering	Årets budsjett		Avvik i kr
	Rev. bud.	Regnskap	
Abels gate veiprosjekt	3 000	1 263	1 737
Belysning Mossefossen	0	14	-14
Belysningsanlegg lysløypa skihytta	281	300	-19
Bro over Mosseelva	3 000	2 562	438
Carlbergsveien Nord VA og fortau	65	70	-5
Digitalisering -sensorsystem	544	439	105
Diverse veiprosjekter	5 000	1 289	3 711
Fleischer parken utbedring av setningsskader	1 000	17	983
Gang- og sykkelveistiltak	4 550	4 872	-322
Grindvold omsorgsbolig, VA og vei	0	11 152	-11 152
Infrastruktur Varnaveien	12 396	12 396	0
Justeringskrav vann, avløp og vei	0	46 149	-46 149
Ny gang- og sykkelbro i Nesparken	1 200	1 199	1
Oppgradering av bro/kulvert v/Nøkkellandsveien	2 500	2 166	334
Oppgradering Storebaugveien 8	1 500	176	1 324
Overvann i sentrum	1 790	1 108	682
Rammebevilgning biler, maskiner og utstyr	17 286	13 764	3 522
Rammebevilgning gatelys	1 250	370	880
Storebro -oppgradering	1 000	551	449
Trafikksikkerhetstiltak	5 400	4 270	1 130
Trolldalsbekken	1 395	1 279	116
VA-anlegg Strandgata - SMS 5	8 000	0	8 000
Vann- og avløpstiltak	30 000	36 161	-6 161
Sum	101 157	141 567	-40 410

Sykefravær

Fravær	Korttid	Langtid	Samlet fravær
Sykefravær 2020	1,35 %	2,69 %	4,04 %
Sykefravær 2021	1,30 %	5,72 %	7,03 %
Sykefravær 2022	2,11 %	3,77 %	5,88 %
Sykefravær 2023	2,03 %	4,23 %	6,26 %
Sykefravær 2024	2,36 %	4,03 %	6,39 %

Status sykefravær og HMS

Sykefraværet er på samme nivå som i 2023. Sykefraværet varierer mellom de ulike enhetene og avdelingene og det arbeides aktivt bl.a. med HMS tiltak for å redusere sykefraværet. Det er spesielt krevende å redusere langtidssykefraværet da mye av dette skyldes forhold som kommunen som arbeidsgiver i liten grad kan påvirke.

KOSTRA Nøkkeltall

Kostranalyse - Plan, kulturminner, natur og nærmiljø

	Moss 2023	Moss 2024	Sarpsborg	Tønsberg	Nordre Follo	Kostragruppe 11
Prioritet						
Netto driftsutgifter pr. innbygger til Plan, kulturminner, natur og nærmiljø (B) *) **)	1 232	1 281	934	1 144	943	1 009
Netto driftsutgifter til fysisk planlegging per innbygger (B) *) **)	484	543	476	464	448	457
Netto driftsutgifter til kart og oppmåling per innbygger (B) *) **)	113	95	93	90	81	124
Netto driftsutgifter til naturforvaltning og friluftsliv per innbygger (B) *) **)	298	322	69	133	109	170
Netto driftsutgifter til plansaksbehandling per innbygger (B) *)	276	391	308	217	286	258
Netto driftsutgifter til rekreasjon i tettsteder per innbygger (B) *) **)	446	415	376	503	371	363
Produktivitet						
Behandlede byggesøknader i alt (antall)	445	455	701	744	415	6 585
Behandlede dispensasjonssøknader (antall)	105	125	112	107	119	1 447
Behandlede søknader om opprettelse av grunneiendom (antall)	26	23	52	34	31	606
Behandlede søknader om eierseksjonering (antall)	18	14	27	25	15	177
Mottatte byggesøknader (antall)	499	532	553	744	430	7 080
Mottatte dispensasjonssøknader (antall)	113	122	102	107	119	1 378
Mottatte søknader om eierseksjonering (antall)	18	14	29	25	15	200
Mottatte søknader om opprettelse av grunneiendom (antall)	34	32	63	34	39	716
Grunnlagsdata (Nivå 3)						
Byggesaksgebyr for oppføring av enebolig (kr) *)	32 364	32 000	36 000	32 823	40 200	28 450
Gebyr for opprettelse av grunneiendom (kr) *)	34 295	32 850	34 700	33 141	33 300	21 580
Gebyr for privat forslag til reguleringsplan (kr) *)	183 744	257 000	539 580	428 047	300 000	284 823
Reguleringsplaner vedtatt i alt (antall)	6	4	4	5	11	80

*) Inflasjonsjustert med deflator

**) Justert for utgiftsbehov

Kostra-analyse - Vann, avløp og renovasjon

	Moss 2023	Moss 2024	Sarpsborg	Tønsberg	Nordre Follo	Kostragruppe 11
Prioritet						
Avløpsnett/innsamling av avløpsvann korrigerte brutto driftsutgifter beløp pr innb (kr) *)	1 061	931	1 084	1 314	1 580	1 274
Avløpsrensing korrigerte brutto driftsutgifter beløp pr innb (kr) *)	692	755	861	1 142	581	714
Distribusjon av vann korrigerte brutto driftsutgifter beløp pr innb (kr) *)	720	607	921	1 048	1 274	1 081
Produksjon av vann korrigerte brutto driftsutgifter beløp pr innb (kr) *)	520	623	600	175	340	359
Tømming av slamavskillere, septiktanker o.l korrigerte brutto driftsutgifter beløp pr innb (kr) *)	177	360	71	50	3	59
Produktivitet						
Årsgebyr for avfallstjenesten - ekskl. mva. (kr) *)	3 236	3 730	2 936	2 744	2 873	3 163
Årsgebyr for avløpstjenesten - ekskl. mva. (kr) *)	5 011	6 240	7 196	7 036	8 686	6 248
Årsgebyr for vannforsyning - ekskl. mva. (kr) *)	3 253	4 283	5 201	4 128	6 425	4 457
Dekningsgrad						
Andel av total vannleveranse til industri (prosent)	20,0 %	23,7 %	6,7 %	26,9 %	1,0 %	
Vann - Andel av befolkningen som er tilknyttet kommunal vannforsyning (B)	98,7 %	98,9 %	97,8 %	84,8 %	87,8 %	88,4 %
Vann - Andel av total kommunal vannleveranse til lekkasje (prosent) (B)	30,2 %	29,3 %	31,7 %	24,0 %	32,0 %	31,9 %
Kvalitet						
Husholdningsavfall per innbygger, tonn	0,42	0,42	0,37	0,47	0,37	3,88
Vann - Estimert gjennomsnittlig husholdningsforbruk per tilknyttet innbygger (l/pers/døgn)	123	119	129	141	86	
Vann - Estimert vannlekkasje per meter kommunal ledning per år (m3/m/år) (B)	5,8	5,5	4,5	3,3	2,1	4,3
Grunnlagsdata (Nivå 3)						
Antall innbyggertimer med avbrudd i den kommunale vannforsyningen, ikke-planlagt	3 335	7 264	9 189	793	33	58 205

*) Inflasjonsjustert med deflator

Kostra-analyse - Brann og ulykkesvern

	Moss 2023	Moss 2024	Sarpsborg	Tønsberg	Nordre Follo	Kostragruppe 11
Prioritet						
Korrigerte brutto driftsutgifter per innbygger (338) Forebygging av branner og andre ulykker (B) *) **)	256	264	269	282	203	264
Korrigerte brutto driftsutgifter per innbygger (339) Beredskap mot branner og andre ulykker (B) *) **)	1 216	1 231	897	802	923	1 288
Kvalitet						
Årsgebyr for feiing og tilsyn - ekskl. mva. (kr) *)	459	440	512	492	355	409
*) Inflasjonsjustert med deflator						
**) Justert for utgiftsbehov						

Kostra-analyse - Samferdsel

	Moss 2023	Moss 2024	Sarpsborg	Tønsberg	Nordre Follo	Kostragruppe 11
Prioritet						
Antall km tilrettelagt for syklende som kommunen har ansvaret for pr. 10 000 innb	13	13	9	19	17	12
Brutto investeringsutgifter i kr pr. innbyggere, komm. veier og gater *)	805	1 621	1 297	1 043	1 500	1 305
Netto driftsutgifter i kr pr. innbyggere, komm. vei er og gater (B) *)	1 424	1 215	1 200	1 144	1 271	1 419
Netto driftsutgifter til kommunale veier og gater per km (kr) *)	289 477	248 023	226 317	230 401	357 470	262 575
Produktivitet						
Brutto driftsutgifter i kr til gatebelysn. pr. km komm. vei (B) *)	16 209	17 167	12 302	18 618	25 811	22 446
Dekningsgrad						
Andel km tilrettelagt for syklende i prosent av alle kommunale veier (prosent)	26,2 %	26,4 %	16,9 %	37,7 %	47,0 %	21,4 %
Andel kommunale veier og gater med belysning i prosent av alle kommunale veier (prosent)	90,6 %	90,7 %	79,0 %	100,0 %	100,0 %	88,3 %
Antall parkeringsplasser skiltet for forflytningshemmede pr. 10 000 innb (B)	13	12	10	9	8	15
Grunnlagsdata (Nivå 3)						
Antall km tilrettelagt for syklende som kommunen har ansvaret for	67	68	54	112	108	659
*) Inflasjonsjustert med deflator						

Kommunalområde plan, miljø og teknikk

Status økonomiplan tiltak

Rammeendringer i økonomiplanen

Beløp i 1000

Tiltak	Ramme år 1	Prognose	Avvik	Status	Beskrivelse
Politisk vedtak					
Økte inntekter, økt effektivitet i PMT	-7 000	-4 000	-3 000	I arbeid	I økonomiplanen ble det vedtatt en innsparing på selvkostområdene på 7 millioner kroner. Det er ikke mulig å oppnå disse innsparingene i 2024 innenfor plan og geodata uten å redusere bemanningen. Byggesak har selvkostfond som vil kunne dekke byggesak sin andel av innsparingene. Midlene er flyttet til enhet plan, bygg og geodata.
Rådgiverressurs samferdsel	500	0	500	Ferdig	Som følge av effektiviseringsplanen skal det tilsettes en rådgiver samferdsel gjennom intern omorganisering. Midlene er flyttet til enhet samfunnsutvikling.
Byarkitekt	700	700	0	I arbeid	Proessen er igangsatt. Midlene er flyttet til enhet samfunnsutvikling.
Mulighetsstudie Kleberget - Tollboden	1 000	1 000	0	I arbeid	Proessen er igangsatt. Midlene er flyttet til enhet samfunnsutvikling.
Sum	-4 800	-2 300	-2 500		
Sum tiltak	-4 800	-2 300	-2 500		

Status politiske vedtak

Økonomiplan

Beløp i 1000

Oppdrag	Status	Statusbeskrivelse
Plan- og byggesaker som er viktige for næringslivet for å etablere eller beholde arbeidsplasser vil fortsatt bli prioritert	Ikke startet	

Enhet plan, byggesak og geodata

Tjenesteområdebeskrivelse

Enheten består av tre avdelinger; plan, byggesak og geodata

- Planavdelingen har ansvar for områdereguleringsplaner og detaljreguleringsplaner. Detaljreguleringsplaner består av både private planer, kommunens egne planer og andre offentlige planer.
- Byggesaksbehandlingen i kommunen skal sikre at bygg og omgivelser fremstår med de kvaliteter som var tenkt under planleggingen. Byggesaksavdelingen har ansvar for byggesaksbehandling, delesaker, oppfølging av ulovlighetssaker og tilsyn. Formålet med tilsyn er i første rekke å påse at tiltak i kommunen oppføres med god kvalitet i samsvar med bestemmelsene gitt i eller i medhold av plan- og bygningsloven.
- Avdeling for geodata har ansvar for forvaltning og utvikling av kommunale kart- og planbaser, oppmåling, matrikkelføring, adressering og seksjonering. Avdelingen bidrar også med temadata og analyser til organisasjonen. Det er et mål å gi innbyggerne enkel og visuell tilgang til kartinformasjon og tilrettelegge for selvbetjente nettløsninger og saksinnsyn. Avdelingen er en viktig bidragsyter i tverrfaglig samarbeid og digitalisering.

Status tjenesteområdene

Plan

Planavdelingen hadde i 2024 ni stillinger. Selv om det har vært nedgang i byggeprosjekter er det mange prosjekter som er i planfasen. Det er mottatt og behandlet 8 planinitiativ for detaljplaner og vedtatt 4 detaljreguleringsplaner.

Det er flere store pågående planprosesser for boligprosjekter på Kambo.

Flere reguleringsplaner avventer nå overordnede planer på Høyda, Halmstad og sentrum. Sentrumsplanen har vært til første gangs behandling og vært på høring. Det har vært vanskelig å løse rekkefølgekrav til planer på Verket og Sponvika på grunn av usikkerhet omkring organisering og finansiering av nytt kryss på Tigerplassen.

Det har i 2024 vært jobbet videre med samhandling i planprosesser, spesielt med tanke på avklaringer knytta til infrastruktur.

Et av hovedmålene i prosjektet *Enklere hverdag* var å oppdatere kommunens planverk. Dette arbeidet ble starta opp høsten 2023 og har gått videre i 2024.

Måleindikatorer - plan	2022	2023	2024
Antall vedtatte reguleringsplaner	6	6	4
Varsel om planoppstart	4	12	6
Planer i prosess	40	38	35
Planinitiativ	12	8	8

Byggesak

Byggesaksavdelingen hadde ved utgangen av 2024 19 ansatte.

Byggesaksavdelingen er organisert i tre team; bygge- og delesaker, tilsyn og klage- og ulovlighetsoppfølging.

Statistisk sentralbyrå melder om stor nedgang i byggesaker i landet generelt. Vi ser at dette også gjelder for Moss kommune når det kommer til store utbygginger. Det er allikevel en del byggesaker knyttet til tiltak i eksisterende bebyggelse.

Det er i 2024 behandlet i overkant av 455 søknader. I dette tallet ligger ikke behandling av igangsettingstillatelser, midlertidig brukstillatelse og ferdigattester. Disse utgjør i overkant av 500 behandlinger. Til sammen har avdelingen behandlet ca 1 300 delegerte vedtak og fremmet ca 100 behandlinger til politisk utvalg. I tillegg til ordinær byggesaksbehandling er det gjennomført tilsyn og ulovlighetsoppfølging.

Gjennomsnittlig saksbehandlingstid for 12-ukers saker er redusert fra 56 til 54 dager, men tap for fristbrudd er høyere enn tidligere. Dette skyldes i hovedsak utfordringer knyttet til kompliserte dispensasjonssaker i strandsonen, med tilhørende politisk behandling, hvor det er krevende å overholde 12-ukers fristen.

Det tverrfaglige prosjektet for oppfølging av tiltak og mulige ulovligheter i strandsonen begynte med registreringer og oppfølging i 2023. Strekningen fra Kurefjorden til Evjesundet ble kartlagt sommeren 2023 og funnene er under oppfølging. I 2024 har prosjektet gjennomført kartlegging av tiltak i 100 metersonen på Jeløy. Det er saker fra 2023-kartleggingen som har vært gjenstand for oppfølging. Arbeidet er tidskrevende og tar mye ressurser. Høsten 2024 har arbeidet vært delvis satt på vent etter vedtak i Hovedutvalg for plan, bygg og teknisk før det ble stoppet helt i desember etter vedtak i kommunestyret.

Hovedutvalg for plan, bygg og teknisk har behandlet 41 klagesaker i 2024. Dette er klager på resultater i byggesaker, på vedtak i ulovlighetsoppfølginger, klager på gebyr og klager på avvisninger. Av disse sakene er 25 saker oversendt Statsforvalteren, og 22 av disse er endelig behandlet av Statsforvalteren. Statsforvalteren har omgjort eller opphevet 5 vedtak helt eller delvis. I 16 av sakene har Hovedutvalget eller kommunestyret fattet nytt vedtak eller utsatt saken inntil videre. Flere av disse sakene er påklaget på nytt.

Måleindikatorer - byggesak	2022	2023	2024
Antall søknader behandlet	432	445	455
Gjennomsnittlig saksbehandlingstid (12-ukersfrist)	66	56	44
Gjennomsnittlig saksbehandlingstid (3-ukersfrist)	12	14	15
Antall behandlede klager på byggesaker	53	37	41*
Vedtak som ikke ble opprettholdt av Statsforvalter	1	12	5

*Alle klager behandlet av Hovedutvalg plan, bygg og teknisk i 2024. I Kostratall er det kun registrert klager på byggetillatelser/avslag.

Geodata

Geodataavdelingen hadde i 2024 8,8 årsverk fordelt på 9 stillinger. Avdelingen ivaretar kommunens rolle som lokal matrikkelmyndighet, har ansvaret for seksjoneringsarbeid, leverer meglertjenester, forvalter kartdata og leverer GIS-tjenester, både internt i kommunen og eksternt til innbyggere og utbyggere.

Det er etablert godt samarbeid med andre avdelinger innen kommunalområdet plan, miljø og teknikk og det er levert rekordmange GIS-oppdrag, 15 flere enn året før.

I forbindelse med forberedelser til et nasjonalt matrikkelprosjekt hvor hjemmelshavere skal ha mulighet til selv å registrere bygningsareal fra 2025 er det brukt mye ressurser innen Matrikkelarbeid utenfor selvkostområde.

Måleindikatorer - geodata	2022	2023	2024
Oppmålingsforretninger	61	58	63
Seksjoneringsaker	22	23	19
Meglerhenvendelser	1 452	1 659	1 669
Gjennomførte GIS-prosjekter	30	33	48
Beregnet egeninnsats Geovekst (kartarbeid)	210 600	188 496	188 496

Status økonomi i rammeområdet

Beløp i 1000

Enhet	Rev. bud. 2024	Regnskap 2024	Avvik i kr	Avvik i %	Regnskap 2023	Oppr. bud. 2024
Sum	18 920	19 979	-1 059	-5,6 %	16 004	13 174

Kommentar til status økonomi

Enhet plan, byggesak og geodata viste et merforbruk på 1,06 millioner kroner mot revidert budsjett 2024.

Utenfor selvkost er det et mindreforbruk på 0,4 millioner kroner. Dette skyldes mindreutgifter til lønn.

På selvkostområde er det et merforbruk på 1,5 millioner kroner. Merforbruket skyldes bruk av premiefond. Trekker vi ifra bruk av premiefond er det et totalt merforbruk på 0,6 millioner kroner. Merforbruket skyldes i hovedsak mindreinntekter på plan.

På plan har man hatt lavere inntekter enn hva som var forutsatt i budsjettet. Hovedgebyret kreves ved førstegangsbehandling av planforslag. Det er mange store planer på vei mot førstegangsbehandling, men flere av disse har måttet avvente overordna planer (kommunedelplaner) før de kan fremmes til behandling. Inntektene ligger derfor under det som ble budsjettet.

Byggesak har hatt høyere inntekter enn budsjettet. Dette er i hovedsak knyttet til innkrevning av tvangsmulkt i utlovlighetsoppfølgingen.

Ved brudd på saksbehandlingsfrister på byggesak reduseres gebyret etter gitte regler. Dette utgjorde 0,2 millioner kroner i 2024, samme nivå som i 2023. Dette føres som et tap i regnskapet og dekkes ikke av selvkostmidler. Det ble avsatt 2,5 million kroner på selvkostfond for 2024.

Status økonomiplan tiltak

Rammeendringer i økonomiplanen

Beløp i 1000

Tiltak	Ramme år 1	Prognose	Avvik	Status Beskrivelse
Nye tiltak				
Ulovlighetsprosjekt PMT	500	500	0	I arbeid Det jobbes med oppfølging av registreringene fra delområde 1 som ble utført sommeren 2023. Registrering i delområde 2 ble ferdigstilt august 2024. Oppfølging skjer fortløpende.
Sum	500	500	0	
Politisk vedtak				
Stillingsressurs til gratis forhåndskonferanse	1 000	1 000	0	Ferdig Gratis forhåndskonferanse er innført fra januar 2024.
Sum	1 000	1 000	0	
Sum tiltak	1 500	1 500	0	

Sykefravær

Fravær	Korttid	Langtid	Samlet fravær
Sykefravær 2020	1,57 %	2,70 %	4,28 %
Sykefravær 2021	1,27 %	4,28 %	5,55 %
Sykefravær 2022	2,09 %	1,57 %	3,66 %
Sykefravær 2023	1,61 %	3,90 %	5,51 %
Sykefravær 2024	2,45 %	2,49 %	4,95 %

Status sykefravær og HMS

Det har være en nedgang fra 5,5 prosent til 4,9 prosent i samlet sykefravær fra 2023 til 2024. Dette skyldes en nedgang i langtidssykemeldinger som ble redusert fra 3,9 prosent til 2,5 prosent.

Korttidsfraværet har hatt en økning fra 1,6 prosent til 2,5 prosent.

Det er ikke rapportert om sykefravær som har sammenheng med forhold på arbeidsplassen. Alle avdelingene har hatt ukentlige avdelingsmøter og fokus på best mulig arbeidsmiljø. Avdelingsledere har fulgt opp langtidssykefravær og hatt fokus på tilrettelegging.

Status politiske vedtak

Verbalvedtak

Beløp i 1000

Oppdrag	Status	Statusbeskrivelse
Byggesaksavdelingen skal bli mer innbyggervennlig og bruke det politiske handlingsrom som finnes i lovverket. For søknader til PMT som ikke kan imøtekommes skal Administrasjonen veilede den som søker med forslag til alternative løsninger. I alle dispensasjoner og 12-ukers saker hvor administrasjonen innstiller på avslag skal saken oversendes til politisk behandling med beskrivelse av hvilke alternativer som er forelagt søker. Øvrige saker hvor administrasjonen avslår søknad skal fremgå under referatsaker til PBT som «avslåtte søknader» i første PBT møte etter avslag. Ordningen som implementeres skal ikke medføre at administrasjonen oversitter tidsfrister. Forhåndskonferanse skal være gratis, og det legges inn en stilling til dette.	Iht. plan	Gratis forhåndskonferanse er innført fra januar 2024. Dette har ikke medført en betydelig økning av avholdte forhåndskonferanser. De fleste 12-ukerssaker med avslag fremmes politisk. Her gjøres det noen unntak der dette medfører fristbrudd og tap av gebyrinntekter.
Det fremlegges en sak for PBT med forslag til tiltak innenfor selvkostområdet for PMT som kan gi en mer effektiv saksbehandling, og nå mål om 100 % selvkost. Moss kommune er i utvikling og vekst, og det legges til grunn resonnement om at Moss kommune fremover må utføre mer arbeid med de samme ressurser. Moss kommunes høye utviklingsaktivitet skal benyttes til omlegging med mål om 100 % selvkost. Mer effektiv saksbehandling vil medføre økte gebyrinntekter og redusere gebyrbortfall som følge av overgåtte behandlingsfrister.	Forsinket	Arbeidet ble satt på vent grunnet vakante stillinger. Planlagt gjennomgang av gebyrforskriften i 2025.

Økonomiplan

Beløp i 1000

Oppdrag	Status	Statusbeskrivelse
I planprosessene vil man prioritere å styrke oppstartsfasen, intern samordning og medvirkning i reguleringsprosesser.	Iht. plan	Det er innført flere tiltak for å sikre bedre intern medvirkning i oppstartsfasen.
Jobbe for forenkling av arbeidsprosesser og redusert saksbehandlingstid	Iht. plan	Byggesak reduserer saksbehandlingstiden på saker som behandles delegert .
Oppfølging av ulovligheter i strandsonen skal gjennomføres i tråd med politisk vedtak	Iht. plan	Registrering i delområde 2 ble ferdigstilt august 2024. Oppfølging skjer i tråd med politiske vedtak.
Vedtatt ulovlighetsstrategi og tilsynsstrategi skal følges opp med årlig rapportering	Iht. plan	Rapportert for 2024 i PBT mars 2025.

Oppdrag

Økt fokus på medvirkning og brukerdiallog gjennom blant annet dialogmøter med storbrukere og mulighet for booking av veiledning i byggesaker. Erfaringsoverføring til kommunetorget skal fortsatt prioriteres

Status

Iht. plan

Statusbeskrivelse

Det gjennomføres storbrukerdiallog årlig.

Klima

Beløp i 1000

Oppdrag

Andre klimatiltak

Klimakommunikasjon - Fortelle våre klimahistorier

Status

Forsinket

Statusbeskrivelse

Naturmangfold - Vi bekjemper fremmede, invaderende arter

Iht. plan

Bestemmelse om fremmede arter i alle reguleringsplaner .

Naturmangfold - Vi tar vare på naturen vår med fokus på et mangfold av arter

Iht. plan

Vurdering av påvirkning på naturmangfold inngår i alle saker der det er relevant. Tverrfaglig involvering i planarbeid. Økt kunnskap med ny plan for naturmangfold.

Transport - Gangeandel på 25 % 2030 i mossesamfunnet

Iht. plan

Fokus på gode løsninger for gående i reguleringsplaner og involvering av fagkunnskap.

Transport - Sykkelandel på 20 % i 2030 i mossesamfunnet

Iht. plan

Fokus på planlegging for sykkel i reguleringsplaner. Tverrfaglig involvering i planarbeid.

Enhet kommunalteknikk

Tjenesteområdebeskrivelse

Enheten består av en virksomhet og fire avdelinger:

- Virksomhet vei, vann og avløp
Ivaretar kommunenes rolle som eier og myndighetsutøver av kommunal infrastruktur for vei, vann og avløp. Virksomheten ivaretar oppfølging av utbygginger, hovedplaner, byggesaker, samt veiledning av utbyggere og private, behandling av søknader inne vei, vann og avløp, fagsystemer, prosesskontroll samt anskaffelser.

Virksomheten er ansvarlig for drift av kommunens infrastruktur innen Vei, Vann og Avløp. Dette organiseres i en underavdeling for drift.

- Avdeling prosjekter og utvikling
Ansvar for prosjektledelse og gjennomføring av prosjekter innen vei, vann og avløp, samt andre prosjekter som kommunalområdet PMT gjennomfører. Avdelingen har også rollen som byggherre for egne prosjekter. Innovasjon og utvikling er et viktig moment for å oppnå kostnadseffektive prosjekter og dette er noe som avdelingen prioriterer og har fokus på i alle prosjekter som gjennomføres.
- Avdeling anlegg
Er kommunenes egen entreprenør og har som hovedansvar å gjennomføre nyanlegg og rehabilitering innen vei, vann og avløp, samt grøntanlegg og parkområder i de prosjekter som kommunen utfører egen regi. Avdelingen arbeider på tvers av alle enhets- og kommunalområder.
- Avdeling logistikk
Ansvarlig for innkjøp og drift av alle kommunens kjøretøy og maskiner på tvers av kommunalområder. Drifter også kommunens verksted som organiserer vedlikehold av alle kjøretøy.

Enheten har tilhold i Solgårdskog 15-17.

Status tjenesteområdene

Vei og vedlikehold

Veinettet i Moss kommune er svært variert og spenner fra sterkt trafikkerte bygater til lite trafikkerte grusveier i landlige omgivelser, i tillegg til har vi en del tilrettelagte traseer for gående og syklende. Denne store variasjonen krever forskjellig tilnærming til drift og vedlikehold og stiller store krav til fagkunnskap hos medarbeiderne. Mye av kommunens veinett er gammelt og i relativ dårlig forfatning og dette krever mye vedlikehold. Det utføres daglig reparasjoner av hull, utskifting av kantstein, beskjæring med mer i kommunens veinett.

I 2024 ble det gjennomført asfaltering etter oppsatt asfaltprogram.

Kommunale veier	2022	2023	2024
Kommunale veier med fast dekke (asfalt)	231,3 km	231,7 km	234,0 km
Kommunale veier tilrettelagt for syklende	67 km	67 km	68 km

Vedlikeholdet gjennomføres ved brøyting og salting av hovedtraseene, samt strøing og brøyting etter angitte kriterier av veier, fortau og gangstier som ikke klassifiseres som hovedtraseer.

Klimaendringene merkes også på vei- og vedlikeholdssiden, og en stadig økende del av kundekontakten dreier seg om akutte hendelser der overvann etter nedbør er en vesentlig del. I 2024 fikk enheten videreført bevilgning på 1,6 millioner kroner for å intensivere tømning av sandfang og sluk. I 2024 ble det tømt mer enn 800 sluk som bidrar til redusert forurensning av Oslofjorden.

Innbyggerne i Moss er engasjerte når det gjelder vei og veivedlikehold og meldinger og henvendelse fra innbyggerne om feil kommer inn via kommunetorget, på telefon og via portalen «Meld ifra».

Moss kommune mottar feilmeldinger på gatelys gjennom kommunens system for gatelys. Vi har nå mer erfaring med de nye gatelysene etter oppgraderingen av gatelysnettet og ser en betydelig nedgang i vedlikeholdsbehovet og dermed kostnader i forbindelse med dette. Strømforbruket reduseres løpende grunnet overgang til LED og målt strømforbruk.

Generell veidrift omfatter bl.a følgende områder:

- vintervedlikehold av vei, fortau, parkeringsplasser, gangstier og kommunale bygg (brøyting, strøing og salting)
- feiing og søppelfjerning i de samme områder som for vintervedlikehold
- kantslått og beskjæring av veitraseer
- kantklipp og beskjæring av hekker
- drift av kommunale P-plasser
- vedlikehold av veielementer – (mindre asfalteringer, lapping av slag hull, rensing av veirenner mm.)
- vedlikehold og drift av veibommer/pullerter og veiskilt
- vedlikehold og utskifting av gategods, kantstein og heller
- systematisk og sporadisk tømning av veisluk for overvann
- vedlikehold av veiskulder, stikkrenner og grøft

Trafikksikkerhet

Moss kommune har et sterkt fokus på trafikksikkerheten på eksisterende veier, men også fokus på dette området i planer og utbygginger. Kommunen har en ny trafikksikkerhetsplan som ble rullert i 2024 med en dynamisk tiltaksliste.

I tillegg til tiltakene som gjennomføres etter Trafikksikkerhetsplanen har det vært jobbet med trafikksikkerhetstiltak som dreier seg om skilting, belysning, fortausutbygging for tryggere skoleveier, optimalisering av veikryss, beskjæring av vegetasjon, tilrettelegging for tryggere parkering

osv. Utdeling av reflekser til innbygger i Moss i den mørke årstiden er og en del av vårt trafikksikkerhetsarbeid.

Vi mottar mange henvendelser om trafikksikkerhet fra engasjerte innbygger i Moss. En stor del av henvendelsene dreier seg om fart, fartsreduserende tiltak, skilting, gatelys, osv. Alle henvendelser blir vurdert og svart ut. Vi har i 2024 fått tatt igjen et stort etterslep på skiltplaner/skilting, noe som er viktig for trafikksikkerhet og omdømme, men det er fremdeles en del arbeid som gjenstår.

Gjennom 2024 har vi deltatt i trafikksikkerhetsrådet hvor kommunen, politiet og Østfold fylkeskommune møtes 3-4 ganger i året for å diskutere utfordringer og løsninger rundt trafikksikkerheten i kommunen.

For å kunne samle og avgi data til NVDB etter veidatforskriften, har enheten gått til anskaffelse av veidatasystemer. Disse systemene vil også kunne benyttes i FDV-sammenheng.

Vann og avløp

God og stabil drikkevannskvalitet er viktig for arbeidet i VA avdelingen. Det jobbes kontinuerlig med å sikre drikkevannskvaliteten i kommunen. Kvaliteten på drikkevannet kontrolleres gjennom ukentlige prøver. Prøvetaking blir gjort i vannledningsnettet ut ifra en prøvetakingsplan. Overskridelser av grenseverdier i henhold til drikkevannsforskriften blir fulgt opp. Det gjøres et kontinuerlig drift- og vedlikeholdsarbeid på infrastrukturen for vann med utbedringer av feil og optimalisering av systemene.

Det er rapportert 16 avvik på drikkvannskvalitet i 2024, hvorav 5 gjaldt påviste koliform bakterier.

Lekkasjeandelen fra vannledningsnettet er i 2024 beregnet til 29,3 prosent av andel mottatt vann fra Movar IKS. Nasjonale målsetningen for lekkasje fra ledningsnett er 25 prosent. Enheten har stort fokus på dette og jobber kontinuerlig med forbedringer av vårt ledningssystem.

Kommunen var i 2024 deltager i benchmarking-prosjektet Bedre VANN som er et verktøy for å måle og vurdere tilstand og kostnader for de kommunale vann- og avløpstjenestene.

Det ble registret 15 lekkasjer på kommunale vannledninger i Moss i 2024.

Måleindikatorer - drikkevannsnett	2022	2023	2024
Beregnet lekkasje fra vannledningsnettet	30,5 %	30,2 %	29,3 %
Gjennomsnittlig vannforbruk per person per døgn	118 l	123 l	119 l
Vannlekkasjer på kommunalt nett	12	11	15

Det kommunale avløpsanlegget i Moss fungerer generelt godt og er inndelt i to soner: avløpsnettet som transporteres til Fuglevik renseanlegg og Kambo renseanlegg. I tillegg til vedlikeholdsoppdrag gjennomført av eget mannskap, har enheten vedlikeholdsavtaler for slamsuging/spyling, driftsettersyn

av pumpestasjoner og skadedyrsanering. Det blir utført ca.1 000 vedlikeholdstilsyn, hvor det ble utført utbedringer på pumper, overvåkning, ventiler osv. på de kommunale avløpsanleggene i løpet av året.

Moss kommune har et overvåkingsprogram for resipienter som kan påvirkes av kommunalt avløpsnett både i ferskvann og i sjøvann. Dette dekker hele kommunen.

Det jobbes systematisk for å nå målsetningen om 100 prosent separert avløpsnett i kommunen innen 2030. Å separere avløpsnettet i forskjellige rør for kloakk og overvann, gjør at kloakken går til renseanleggene for rensing og overvannet går tilbake til naturen. Dette gjør avløpsnettet mer robust for fremtidige overvannsbelastninger og renseanleggene belaste ikke med rensing av regnvann som både er kostbart og stjeler kapasitet på renseanleggene.

Moss kommune har en separasjonsgrad på 94 prosent på ledningsanlegget. Det har i 2024 vært en liten nedgang i antall alarmer fra overvåkingssystemet for våre pumpestasjoner. Det har også vært noe reduksjon i antall overløp i 2024 - se tabell under. Noe av disse overløpene skyldes klimaendringer, da stor vannføring og innlekking til vårt avløpsanlegg gjør at pumpeanleggene blir overbelastet og går i overløp.

Måleindikatorer - avløpsnett	2023	2024
Grad av separert ledningsnett	94 %	94 %
Antall driftsstopp på ledningsnettet (alarmer)	982 stk	751stk
Andel overløp fra avløpsnettet av levert mengde (pe) til renseanleggene	0,94 %	0,80 %

Moss kommune har ikke et tilbud til alle om å kunne koble seg på offentlig infrastruktur på grunn av manglende offentlig infrastruktur i nærheten. Disse enhetene er kommunen pålagt å føre tilsyn med slik at de har avløpsanlegg etter gjeldene regelverk. Enheten har intensivert tilsyn med avløp i spredt bebyggelse og med oppfølging av Helhetlig plan for avløp i spredt bebyggelse. En del arbeid med å pålegge de eiendommer som ikke enda er tilkoblet kommunalt ledningsnett, men som har mulighet for det, er gjennomført, men vil fortsette i 2025.

Kommunen har investert i nytt prosesskontrollsystem som ble ferdig implementert i 2024. Dette erstatter de to systemene som eksisterte i de gamle kommunene og er et viktig system for overvåking av kritisk infrastruktur i kommunen. Det er i 2024 igangsatt arbeid for å kunne bruke driftskontrolldata effektivt i lekkasjesøk og fremmedvannsøk. Dette er forankret i mål for hovedplan vann og avløp vedtatt i 2023. Dette arbeidet vil ha fokus i mange år framover.

Fagsystemet Volve, med ulike fagmoduler, er gjennom 2024 blitt implementert og tatt i bruk. Dette har gitt god oversikt og en mer effektiv måte å jobbe på. Det utprøves også bruk av modelleringsverktøyet Aquis for vannledningsnettet.

I 2024 ble massesutskiftingen til smarte vannmålere ferdigstilt. Det har fra 2022 pågått et stort arbeid for å anskaffe, organisere og gjennomføre utskiftning av 10 000 vannmålere til nye moderne elektroniske målere som er tilrettelagt for fjernavlesing i private husstander og andre bygg i kommunen.

Anlegg og prosjekter

Moss kommune arbeider aktivt med oppgradering og utskifting av infrastruktur innen vann og avløp. Utfordrende grunnforhold i deler av Moss, bygge og deleforbud i sentrum, kommunens økonomiske situasjon, sammen med utfordring med tilgang på konsulenttjenester, medførte noe forsinkelser/forskyvninger i planlegging og gjennomføring av kommunens anlegg. Noen eksempler av det som har blitt gjennomført i 2024:

- Utskifting av vann og avløp i forbindelse med nytt kryss i Peer Gynts vei.
- Oppgradert Skredderåsen høydebasseng.
- Skiftet ut vannledning ved Rørvikveien etter mange lekkasjer.
- Bygging av nytt vann og avløp langs Osloveien sammen med Movars prosjekt for ny vannledning til Vestby.
- Gjennomføre tiltak for syklist i Bråtengata etter vedtatt sykkeplan.

Kommunen er ansvarlig for overtagelse av infrastrukturanlegg som er utført av eksterne utbyggere eller entreprenører, og som blir en del av den kommunale infrastrukturen. Disse utbyggingene følges opp av kommunen og i 2024 er blant annet utbygginger som disse fulgt opp:

- Overtatt 900m med vei, fortau og vann og avløp på Solhøi på Halmstad.
- Overtatt nytt sykkelstøt og nye veier ved Søly Park-utbyggingen på Jeløy.
- Fulgt opp bygging av ny kommunal VA i Verket og Bernt Ankers gate.
- Fulgt opp kommunal infrastruktur i bygging av nytt dobbeltspor gjennom Moss med blant annet omlegging av store ledninger ved Kransen.

Utbyggingen av jernbanen berører i høy grad kommunal infrastruktur. Det er et tett samarbeid mellom kommunene og Bane Nor i denne utbyggingen og enheten brukte en fast ressurs på dette prosjektet i 2024. Utfordringen med områdestabiliteten i sentrum har gjort at infrastrukturutskiftingen har blitt forsinket, men det meste har blitt ferdigstilt i 2024.

Anleggsavdelingen har i 2024 gjennomført flere store og små kommunale prosjekter i egen regi. Disse har vært fordelt på forskjellige områder, og bestillere, til nytte for ulike avdelinger i kommunen. Hovedfokus i 2024 har vært vei relaterte prosjekter i ulik størrelse og omfang, men det har også vært utført prosjekter innen vann og avløp, miljø og idrett i tillegg til oppgaver utført for MKE KF. Som eksempler kan nevnes:

- Bistand med arbeider knyttet til sikring av Skredderåsen Høydebasseng
- Fortau i Ole Vigs gate
- Rehabilitering av fortau og mobilitetstiltak i Bråtengata
- Nytt veilysanlegg i Båthavnveien
- Oppgradering av uteareal på Verket skole for MK eiendom
- Oppgradering av tursti i Troll dalen og stier på Jeløya.

Biler og maskiner

Kommunen har i lang tid jobbet med å ha en mest mulig miljøvennlig bilpark. Dette har gjort oss til en av de mest miljøvennlige kommunene i Østfold innenfor transport i egen regi. Vi har som mål å fortsatt være en pådriver for gjennomføring av et skifte til en mer miljøvennlig bil- og maskinpark. Sentralt anskaffelsesregelverk er med å understøtte denne tilnærmingen med sine føringer. En stadig større bruk av flåtestyring tilstrebes i denne sammenheng. Kommunen har i dag en bilpark på omtrent 250 biler og

maskiner, inkludert tyngre-kjøretøy, med hovedtyngden i helsesektoren. Elbilandelen på lette kjøretøy i kommunen er nesten 80 prosent.

Elektrifisering av tyngre kjøretøy og anleggsmaskiner er mer utfordrende grunnet et begrenset utbud av slikt utstyr, men vi er stadig på offensiven i våre anskaffelser for å også anskaffe slik utstyr i 0 utslipps segmentet.

For å sikre kommunens kommunalteknisk drift- og anleggsvirksomhet er blant annet følgende anskaffelser gjennomført:

- traktor
- hjullaster
- varebiler
- lastebil
- feiebil

Tjenestebiler	2023	2024
Andel fossilfrie tjenestebiler – lette kjøretøyer (<3,5 tonn)	70 %	79 %
Andel fossilfrie tjenestebiler – tunge kjøretøy (>3,5 tonn)	5 %	5 %
Antall fossilfrie tjenestebiler anskaffet	14	70
<i>Andel tjenestebiler anskaffet som er fossilfrie</i>	<i>85 %</i>	<i>92 %</i>

Status økonomi i rammeområdet

Beløp i 1000

Enhet	Rev. bud. 2024	Regnskap 2024	Avvik i kr	Avvik i %	Regnskap 2023	Oppr. bud. 2024
Sum	62 086	57 697	4 389	7,1 %	86 031	57 480

Kommentar til status økonomi

Enhet kommunalteknikk har et mindreforbruk på 4,3 millioner kroner mot revidert budsjett i 2024. Mot opprinnelig budsjett har enheten et merforbruk på 0,2 millioner kroner. De planlagte nedtrekk for 2024 er gjennomført etter plan.

Mindreforbruket fordeler seg på 2 millioner kroner utenfor selvkost og skyldes i hovedtrekk en mildere vinter 24/25 og et styrt lavere aktivitetsnivå i driften mot slutten av året.

På selvkostområdet har enheten en totalt netto merinntekt på 2,4 millioner kroner.

Innenfor selvkostområdene utslippstillatelser og slam er det et merforbruk på omtrent 1,6 millioner kroner. Dette merforbruket ligger hovedsaklig i budsjettavvik i antall stillingshjemler. Aktiviteten på

området har siden kommunesammenslåingen vært liten grunnet liten kapasitet. I 2024 har det blitt satt inn en ekstra ressurs for å ta igjen etterslepet.

Status økonomiplan tiltak

Rammeendringer i økonomiplanen

Beløp i 1000

Tiltak	Ramme år 1	Prognose	Avvik	Status	Beskrivelse
Aktivitetssendringer					
Ny forskrift veidata	250	100	150	I arbeid	Innkjøp av eksterne ressurser for registrering av data
Sum	250	100	150		
Politisk vedtak					
Reklassifisering av det lokale veinettet	500	250	250	I arbeid	Under arbeid
Brøyting av private veier	1 000	1 000	0	I arbeid	Vintersesong delt i 2 for budsjettåret - jan-april og okt- des.
Tømming av sandfang - Formannskapet, sak 029/23	1 600	1 600	0	I arbeid	Tømming av sandfang har pågått i vår-,sommer-,høstsesongen
Sum	3 100	2 850	250		
Nye tiltak					
Drift av lysanlegg i lysløpe ved skihytta	150	100	50	I arbeid	Nytt lysanlegg ikke utbygd i 2024. Noe av det gamle anlegget er stengt av mens noe vil være i drift i vintersesongen
Økt bemanning - Rådgiverstilling avd. Logistikk økes med 50 prosent	400	400	0	Ferdig	Stilling besatt
Økt bemanning - Driftspersonell veiavdeling drift Gatelys	400	400	0	Ferdig	Stilling besatt
Sum	950	900	50		
Konsekvensjusteringer					
Prøvetaking og analyser av feiemasser	175	175	0	I arbeid	Prøvetaking pågår i feiesesongen
Sum	175	175	0		
Sum tiltak	4 475	4 025	450		

Sykefravær

Fravær	Korttid	Langtid	Samlet fravær
Sykefravær 2020	1,22 %	2,55 %	3,77 %
Sykefravær 2021	1,43 %	5,86 %	7,30 %
Sykefravær 2022	1,96 %	4,12 %	6,08 %
Sykefravær 2023	2,00 %	3,70 %	5,70 %
Sykefravær 2024	1,99 %	3,81 %	5,80 %

Status sykefravær og HMS

Sykefraværet har vært stabilt over året på det samme nivået som 2023. En svært liten andel av meldt sykefravær er arbeidsrelatert.

I vårt arbeid med sykefravær har vi hatt fokus på systematisk HMS-arbeid og gjennomføring av aktiviteter fra vedtatt HMS-aktivitetsplan. Godt HMS-arbeid er et viktig virkemiddel i arbeidet med å redusere skader, sykefravær og øke nærvær. Av aktiviteter det har vært særskilt fokus på i 2024 kan nevnes; avdekking og risikovurdering av farlig arbeid, gjennomføre og dokumentere generell og utstyrsspesifikk opplæring og holde sterkt fokus på avvikskultur. Helsekontroll arbeidshelse knyttet til eksponering i arbeidsmiljøet for driftspersonell vei, vann og avløp er gjennomført i 2024 og vil følges opp med tiltak.

I 2024 har det blitt meldt og fulgt opp 37 HMS avvik. Dette er en nedgang fra 2023 (55 i 2023). Flest avvik har vært meldt i kategoriene "Bygningsmessige og tekniske anlegg som påvirker HMS" og "Ansatte har blitt psykisk eller fysisk skadet". Det er totalt ti avvik som er registret som alvorlige og ingen som svært alvorlige. I løpet av året er det meldt inn tre avvik som følge av skade, dette er samme antall som i 2023. Nedgangen i meldte avvik anser vi som å være en konsekvens av et godt og systematisk HMS arbeid over tid. Det er fortsatt stort fokus på benytte avvikmelding som et arbeid for et bedre arbeidsmiljø.

Status politiske vedtak

Verbalvedtak

Beløp i 1000

Oppdrag	Status	Statusbeskrivelse
Det skal gjennomføres en reklassifisering av veiene i kommunen, med mål om en rettferdig brøyteordning. Det forventes at resultatet av dette vil være økte kostnader for brøyting av det som i dag er klassifisert som private veier, spesielt i «gamle Rygge». Etter reklassifiseringen skal det også opprettes en frivillig ordning der eiere av private veier kan tilslutte seg kommunens brøyteordning mot vederlag.	Iht. plan	Noen veier ble i 2024 omklassifisert og arbeidet vil fortsette i 2025
Fra og med 1. januar 2024 skal kommunale avgifter faktureres med månedlig termin.	Ferdig	
Kommunen skal sikre aktiv kontakt med Østfold fylkeskommune for best mulig samarbeid om nødvendige tiltak for sikrere skoleveier og nødvendige avbøtende tiltak til varige tiltak er på plass.	Forsinket	Blir gjennomført der dette er aktuelt og hensiktsmessig
Sideveiene til Helgerødgata (Olav Kyrres gate og Vidars gate) skal gjenåpnes, for å bedre trafikksituasjonen på Jeløya. Dette skal gjøres så snart som mulig, og uten unødvendig opphold. Begge veier har i dag utkjøring til fylkesvei. Det er sperren på den kommunale veien som skal fjernes, og utkjøringen blir uendret. Etter gjenåpningen skal oppmerking av sykkeltrase og parkeringsplasser for bil prioriteres.	Ferdig	

Økonomiplan

Beløp i 1000

Oppdrag	Status	Statusbeskrivelse
Enheten skal arbeide systematisk med infrastruktur i planfaser for å møte utviklingen på en bærekraftig måte samtidig som man er forutsigbar i sin tilnærming. Det skal utvikles gode, forutsigbare, infrastruktur veiledere på kommunens nettsider.	Iht. plan	Dynamisk pågående arbeid
Enheten skal ha fokus på trafiksikkerhetsarbeid. Gjennom alt trafiksikkerhetsarbeid i Moss kommune skal det tas høyde for alle trafikantgrupper i planlegging av mobilitetsinfrastruktur.	Iht. plan	Dynamisk pågående arbeid
Enheten skal ha fokus på kompetanse og kompetanseutvikling i organisasjonen for å være rustet til å møte stadig endrede utfordringer.	Forsinket	En kontinuerlig pågående prosess fordi regelverk og fagfeltene er i stadig endring
Enheten skal prioriter arbeidet med overvannsproblematikk gjennom analyser og planer. I saksbehandlingen og uttalelser fra fagmiljøet skal føringer for klimatilpassning legges til grunn. Ekstremvær påvirker utslipp og forurensning på en negativ måte. Vi skal derfor ha fokus på klimaendringer når saker som utslippssaker, påslippssaker osv. blir behandlet.	Iht. plan	Prosjekt Overvann i sentrum er opprettet og i virksomhet. De har kartlagt overvannsproblematikken i de sentrumsnære områder og denne kunnskapen, i tillegg til annen tilgjengelig informasjon, blir benyttet som underlag i saksbehandling og faguttalelser til planer og byggesak.
Enhetens avdeling for drift av infrastruktur bidrar til fremkommelighet på mobilitetsinfrastruktur for alle trafikantgrupper og aldersgrupper i tillegg til drift og vedlikehold av kritisk infrastruktur, som vann forsyning, slik at innbyggerne får en trygg og sikker kilde for dette. Det prioriteres i arbeidet å videreutvikle og sikre gode beredskapsrutiner dette arbeidet da med spesielt fokus på for drikkevannsforsyning	Iht. plan	Det er gjennomført arbeider rundt beredskapsrutiner og dette arbeidet er dynamisk og i stadig utvikling

Klima

Beløp i 1000

Oppdrag	Status	Statusbeskrivelse
Andre klimatiltak - Redusere innlekking av fremmedvann i kommunens avløpssystem	Iht. plan	Vann- og avløpsavdelingen har igangsatt et prosjekt sammen med omkringliggende kommuner som benytter samme ledningsinfrastruktur, hvor det blir sett på muligheten for å redusere innlekking av fremmedvann i avløpsinfrastrukturen.
Bygg og energi - Driftskontroll/pumpestasjoner - energieffektivisering	Iht. plan	Prosjekt med anskaffelse av nytt driftsovervåkingssystem ble avsluttet i 2024. Dette vil gi en energieffektivisering, men effektens størrelse er noe uvisst ettersom systemet ble ferdigstilt i slutten av 2024 og vi har dermed ingen gode erfaringstall ennå. Ved vedlikehold og utskiftinger i/av pumpestasjoner er energieffektivisering en del av beslutningsgrunnlaget for anskaffelse.

Årsrapport2024

Oppdrag	Status	Statusbeskrivelse
Forbruk og avfall - Innkjøp av utstyr som varer lenge og er miljøvennlig og klimasmart	Iht. plan	Enheten kjøper utstyr som har lang levetid der dette er mulig og hensiktsmessig. Miljøkrav i tråd med anskaffelsesstrategien stilles i større anskaffelser.
Forbruk og avfall - Kjøpe brukt - gjenbruk	Forsinket	Det offentlige anskaffelsesreglementet kan være en hindring i anskaffelser av brukt utstyr, f.eks. ved innkjøp av brukte kjøretøy. Dokumentasjonskravet fra selger er svært strengt, noe som i praksis umuliggjør kjøp fra private. Men brukte ting blir vurdert og anskaffet der dette er mulig og hensiktsmessig.
Forbruk og avfall - Levetid for mobiltelefoner 3 år - laptop 5 år - nettbrett 5 år	Iht. plan	Blir byttet ut ved behov/skade og blir ikke utskiftet etter faste intervaller.
Forbruk og avfall - Redusere forbruk	Iht. plan	Enheten har fokus på forbruk i både investeringer, prosjekter og drift.
Naturmangfold - Vi bekjemper fremmede, invaderende arter	Iht. plan	Rutine er utarbeidet og følges opp i vår drift og våre prosjekter. Dette er et viktig tema ved massehåndtering og kantklipp langs vei. Rutine gjennomgås og arbeidet med dette evalueres sammen med avdelingsledere. På masselageret på Alby er det observert hønsesirer som må bekjempes i samråd med enhet miljø og landskap.
Naturmangfold - Vi holder naturen fri for forurensning og forurensning	Iht. plan	Det fokuseres på forsøpling og forurensning både ved gjennomføring av prosjekter og i drift og vedlikehold av kommunens infrastruktur.
Naturmangfold - Vi tar vare på naturen vår med fokus på et mangfold av arter	Iht. plan	Fokusområde som blir ivaretatt i vår drift og våre prosjekter
Transport - Fokus på digitale løsninger og færre reiser	Iht. plan	Enheten har svært lite tjenestereiser, men der hvor det er behov for reisevirksomhet skal det benyttes kollektivt eller fossilfrie kjøretøy hvis kollektivt ikke er mulig. På kurs og seminarer er deltagelse via web førende hvis dette er mulig/hensiktsmessig.
Transport - Fossilfri tjenestepersonbiler i 2024 – utskiftning av tjenestebiler	Iht. plan	
Transport - Gangeandel på 25 % 2030 i mossesamfunnet	Iht. plan	Medarbeider oppfordres til å gå når dette er mulig og hensiktsmessig.
Transport - Kollektivandel buss på 15 % 2030 i mossesamfunnet	Iht. plan	Enhetens lokalisering på Solgaard skog gir noe begrenset mulighet for bruk av buss, men det oppfordres til å benytte buss/kollektivt for de som har mulighet for dette.
Transport - Sykkelandel på 20 % i 2030 i mossesamfunnet	Iht. plan	Vi oppfordrer til og ønsker å tilrettelegge for at medarbeidere som har mulighet for og ønske om å benytte sykkel skal gjøre dette. Det vurderes å etablere en god og hensiktsmessig sykkelparkering for ansatte.

Enhet miljø og landskap

Tjenesteområdebeskrivelse

Enhet miljø og landskap har et bredt spekter av oppgaver med hovedfokus på en bærekraftig og helhetlig utvikling, forvaltning og drift av natur og miljø.

Enheten består av:

- Fellesressurser som ivaretar tverrfaglige samordningsoppgaver, rådgivning, bistand samt juridiske vurderinger innenfor hele kommunalområdet plan, miljø og teknikk. Kontinuerlig forbedrings- og kvalitetsarbeid og forhandlinger av utbyggingsavtaler er blant noen av oppgavene. Enheten er også kontaktpunkt mot Mossregionens interkommunale brann og redning (MIB) med hensyn til feiing, tilsyn og beredskap mot brann og andre ulykker.
- Avdeling natur, klima og bymiljø
Ansvar for planlegging, utvikling og forvaltning av kommunens torg, byrom, parker, gatetrær, badestrender, friområder, lekeplasser, turstier og statlige friluftsområder. Forvaltning av kommunens renovasjonsordning, parkeringsarealer og ivaretagelse av parkeringsbestemmelsene på offentlig vei- og gategrunn samt overordnet sykkel- og mobilitetsplanlegging er andre store og viktige ansvarsområder. Videre har avdelingen delegert myndighet som kommunens forurensningsmyndighet, og har ansvaret for utarbeidelse av kommunens klimabudsjett.
- Avdeling landbruk
Ivaretar fagområdene jordbruk, skogbruk og viltforvaltning i Moss og Råde kommuner gjennom et administrativt vertskommunesamarbeid. Dette innebærer blant annet tilskuddsforvaltning til jordbruksproduksjon og miljøtiltak i landbruket, kontrolloppgaver knyttet til tilskuddsordningene innen jordbruk og skogbruk, forvaltning av kommuneskogene i Moss og Råde og oppfølging og kontroll av skogforyngelse som klimatiltak. I tillegg kommer ledelse og koordinering av ettersøktstjenesten for skadet vilt.
- Avdeling drift park og friluft
Ansvar for drift og vedlikehold av kommunens torg, byrom, parker, badestrender, friområder, lekeplasser, turstier og statlige friluftsområder. Videre har avdelingen driftsansvaret for Skjærgårdstjenesten i Mossregionen (Vestby, Moss og Råde) samt Vansjøstjenesten i Moss kommune. Oppgavene til disse tjenestene inkluderer strandrydding, renovasjon på friområdene, badebøyer og flåter, tilrettelegging av brygger, båtfester, toaletter og naturoppsyn. Avdelingen ivaretar også skjøtsel av utearealene tilhørende kommunale bygg, formålsbygg og bolig, etter avtale med MKEiendom.

Status tjenesteområdene

Tverrfaglige samordningsoppgaver

Enheten koordinerer oppgaver for å sikre helhetlige tjenester og rutiner innen kommunalområdet. I 2024 var viktige fokusområder:

- Videreutvikling av kommunens nettsider, inkludert lansering av Arrangørveilederen i januar 2025. Portalen samler informasjon for arrangører og tilbyr elektronisk booking: [Velkommen som arrangør i Moss kommune! - Hovedportal](#)
- Vurdering av hvilke arealer som skal overtas av kommunen for drift og vedlikehold knyttet til reguleringsplaner og utbyggingsavtaler. Kommunestyret vedtok prinsipper for dette i sak 137/24. Arealer som sikrer allmennhetens tilgang og fellesskapets interesser prioriteres, men økonomiske hensyn innebærer at kun strategisk viktige områder tas over av kommunen.
- Vurderinger og forhandlinger av utbyggingsavtaler, justeringsavtaler og inngåelse av andre privatrettslige avtaler.

Andre oppgaver har inkludert videreføring av samhandlingsarena på tvers av avdelinger, deltagelse i overordnede utvalg knyttet til internkontroll, implementering av nytt kvalitetssystem og oppdatering av risiko- og sårbarhetsanalysen (ROS).

Brannberedskap, feiing og tilsyn

Mossregionens Interkommunale Brann- og Feiervesen (MIB) har ansvaret for brannberedskap, feiing og tilsyn med fyringsanlegg i kommunen. Kostnadene for drift av tjenestene fordeles i henhold til selskapsavtalen for MOVAR IKS og den vedtatte kostnadsfordelingsmodellen for brann- og redning blant eierkommunene. I 2024 ble det overført et tjenestebidrag til brannberedskap på 56 millioner kroner, i tråd med representantskapets vedtak.

Tjenester knyttet til feiing og tilsyn med fyringsanlegg skal leveres til selvkost, og eventuelle over- og underskudd føres til fond og balansere innenfor 3-5 år. Det er kommunen som treffer vedtak om gebyrfastsettelse for boligtilsyn og feiing, og lokal forskrift om gebyr for feiing og tilsyn med fyringsanlegg i Moss kommune ble vedtatt og trådte i kraft fra 01.07.2024. I 2024 ble gebyret for boligtilsyn og feiing satt til 440 kroner per fyringsanlegg.

Husholdningsrenovasjon

Moss kommune har ansvar for husholdningsrenovasjon, inkludert fritidsrenovasjon, mens MOVAR IKS håndterer innsamlingen av husholdningsavfallet.

I 2024 ble det vedtatt en ny lokal forskrift for håndtering av husholdningsavfall. Samtidig ble "Renovasjonsteknisk norm for kommunene Moss, Råde, Vestby og Våler" revidert, og vedtatt av hovedutvalg for plan, bygg og teknisk den 3. juni 2024. Blant de viktigste endringene var implementeringen av matavfall, justerte hentefrekvenser og tilpasning av nødvendig oppsamlingsvolum for ulike avfallstyper.

Utrullingen av beholdere for matavfall og innsamling fra husholdninger startet i deler av kommunen i 2024. De første matavfallsbeholderne ble utplassert i oktober, og innsamlingen omfattet totalt 10 ruter i perioden oktober–desember, tilsvarende ca. 35 prosent av abonnentene. Utrullingen vil fortsette i 2025. På grunn av sen oppstart i 2024 utgjorde mengden innsamlet matavfall et beskjedent bidrag til årets kildesorteringsprosent. Forventningene er at bidraget vil øke betydelig i 2025.

Husholdningsrenovasjon	2022	2023	2024
Restavfall i tonn	9 348	9 182	8 564
Glass/metall i tonn	917	960	903
Papp og papir i tonn	1 761	1 898	1 702
Plastemballasje i tonn	389	340	370
Matavfall i tonn (innsamlet på ruter som startet med matavfallssortering i perioden oktober- desember 2024)	-	-	53
Kildesorteringsprosent	24,7	25,8	26,0

Bymiljø, parkering og grønn mobilitet

Gode uteserveringer er med på å skape liv i byrommene og beriker sentrum. I 2024 ble det inngått 13 avtaler for leie av kommunal grunn til uteservering, hovedsakelig i gågata, samt på Vincents Buddes plass og Øvre torg. Området utenfor Mors café på Longs plass har blitt oppgradert med granittsteiner, og seks parkeringsplasser er fjernet for å gi plass til en større uteservering. Samarbeidet med serveringsstedene i Moss er svært positivt, og enheten samarbeider med Moss i Sentrum om utleie av torgplasser, salgs plasser og foodtrucker.

Lekeplasser er ikke bare viktige for lek og fysisk aktivitet, men fungerer også som sosiale møteplasser, da de er gratis og tilgjengelige for alle. Lekeapparater er skiftet ut i Kobberslagerveien, Fiske, Kanalparken og Fleischerparken, mens den populære lekeplassen på Kirketorget vedlikeholdes jevnlig pga stor bruk og slitasje. Skøytebanen åpnet som vanlig 1. desember og har vært populær gjennom vinteren.

En lokal forskrift om boligsoneparkering ble vedtatt i 2024, og det ble vedtatt innføring av boligsoneparkering i Østre kanalområde og Thorneløkka, i tillegg til dagens boligsoneparkering på Skarmyra nord. Lokal forskrift om utleie av små elektriske kjøretøy ble revidert og vedtatt av kommunestyret 10. september 2024. Vedtaket innebærer blant annet at begrensningene knyttet til antall aktører og antall kjøretøy ble fjernet fra forskriften.

Tiltak for grønn mobilitet inkluderer sykkeltilrettelegging i Bråtengata, planlegging av sykkeltrasé mellom Tigerplassen og Verket, belysning av g/s-vei langs Båthavnveien og videre opp mot Gullfunnet, nye sykkelstativer i gågata, to HC-plasser i Ibsens gate, og omregulering av parkering på Longs plass for korttidsbruk og uteservering.

Park, friluft og natur

Enheten forvalter naturen i Moss med fokus på fortetting og gjenbruk for å redusere nedbygging. Enheten gir faglige innspill til overordnede planer, detaljreguleringer og byggesaker.

Store, gamle trær har stor verdi for det biologiske mangfoldet. Gjennom året mottar kommunen mange henvendelser om trær som er døde eller til sjenanse på andre måter. Kommunen er restriktive og ønsker ikke å felle store og friske trær. Beskjæring av trær utføres i den grad det er nødvendig for å forbedre sikkerhet og tilgjengelighet. I Torderødparken ble f.eks. en forskriftseik kraftig redusert grunnet råte, men deler av treet er bevart for biologisk mangfold. I 2024 ble totalt 525 pluggplanter av eik og furu plantet på tidligere riggplasser og i et skogsområde på Ramberg hvor det tidligere er felt mye gran som var tørket. På Melløs ble åtte eiketrær plantet, og det ble samlet inn eikenøtter fra Torderødparken for forskning i samarbeid med NIBIO.

En lokal plan for bekjempelse av fremmede arter ble vedtatt i 2024. Kommunen rehabiliterte utetoalettet på Sørstranda, vedlikeholdt Kystledhyttene på Gullholmen og Elverhøy, samt kulturminner som Pilgrimsleden og Gullfunnet gravfelt. Videre ble prosjektet med kartlegging av stengsler i strandsonen videreført i samarbeid med avdeling byggesak. Prosjektets mål er å øke tilgjengeligheten i 100-metersonen/strandsonen ved å fjerne ulovlige stengsler og tiltak som hindrer allmennhetens tilgang på disse områdene. I 2024 ble strandsonen på Jeløya kartlagt.

Enhet koordinerer arbeidet med å følge opp de 13 tiltakene som kommunen har ansvaret for gjennom "Helhetlig tiltaksplan for en ren og rik Oslofjord med et aktivt friluftsliv". Det er gjennomført tiltak i landbruksområder som reduserer avrenning til Oslofjorden, etablert nye rutiner for tømming av veisluk, planlagt for ny tømme-stasjon for båtseptik samt merking av kystnære strekninger som kyststi. Prosjekt Rent Mossesund har avdekket sterk forurensning, og det planlegges for hvordan man kan gjøre sjøbunnen ren igjen.

Skjærgårdstjenesten har ansvar for renovasjon, tilsyn og tilrettelegging på friområder som er vanskelig tilgjengelig med bil, fra Råde i sør til Vestby i nord. Sentrale oppgaver er rydding av fuglereservater, tømming av avfall, ettersyn og renhold av frilufttoiletter, marin søppel, dyretransport til beite, kontroll av fiskeredskap samt forefallende arbeid på infrastruktur knyttet til skjærgården. De samme oppgavene utføres i Vansjø. Tjenesten samarbeider tett med Oslofjordens Friluftsråd.

Strandrydding friområder	2022	2023	2024
Strandrydding, kg levert på Solgård	5 170	5 630	9 305

Miljøvern

Enheten arbeider for å opprettholde kvaliteten på kommunens jord, vann, luft og sedimenter, og forebygger forurensning gjennom oppfølging av planer og byggesaker for å integrere miljøhensyn.

Innbyggerhenvendelser om forurensning og forsøpling, blant annet via Meld ifra-tjenesten, håndteres med anbefalinger eller krav om opprydding der lovverket gir hjemmel. Det tas jevnlig prøver av bekkevann og sjøvann, og forurensning spores ved behov for å iverksette tiltak.

Oljetanker

Nedgravde oljetanker utgjør en risiko for grunnforurensning, og lekkasjer kan medføre store skader og kostnader. Tankeierne er ansvarlige for å rapportere informasjon til kommunen, som vedlikeholder et oppdatert register. En nettside for digital registrering er under utvikling. I 2024 ble datagrunnlaget for

registrerte tanker kvalitetssikret. Justeringer i registreringsmetoder og eiendomsgrenser førte til en mer presis oversikt over antallet oljetanker.

Nedgravde oljetanker	2022	2023	2024
Antall registrerte nedgravde totalt	2 941	2 954	2 718
Antall registrerte nedgravde tatt ut av bruk	579	531	520
Antall registrerte nedgravde, tatt ut av bruk og fjernet	282	310	305
Antall registrerte nedgravde tanker konvertert til biodiesel	16	18	20

Forurensset grunn

Moss kommune har ansvar for å forvalte kapittel 2 i forurensningsforskriften. Dette innebærer å ha oversikt over og godkjenne planer for terrenginngrep i forurensset grunn. Tiltakshaver er forpliktet til å utarbeide tiltaksplaner i henhold til forskriftens §2-6, og kommunen må godkjenne disse før gravearbeid kan starte.

Forurensset grunn	2022	2023	2024
Tiltaksplaner forurensset grunn	9	8	9

Luftkvalitet

Moss kommune samarbeider med Fredrikstad, Sarpsborg, Halden, Østfold fylkeskommune og Statens vegvesen om måling av luftkvalitet via veinære målestasjoner. Siden 2019 har Bane NOR deltatt i samarbeidet på grunn av anleggsarbeid i Moss sentrum. I 2024 ble 25 døgnoverskridelser av grenseverdien for svevestøv (PM10) registrert, en markant økning fra tidligere. Hovedårsaken var støv fra Bane NORs arbeid ved Kransen, forverret av vind som førte støvet mot målestasjonen. Årsgjennomsnittet for PM10 var det høyeste som er målt, med overskridelser hovedsakelig i mai, juni og august.

Forurensnings-komponent	Midlingstid	Grenseverdi	2022	2023	2024
Svevestøv (PM10)	1 døgn *	50 ug/m3	3	1	25
Svevestøv (PM10)	Kalenderår	20 ug/m3	12,9	12,1	19,5
Svevestøv (PM2,5)	Kalenderår	10 ug/m3	7,7	7,4	8,7

*Maks tillatte overskridelser: 25 ganger per år

Prosjekt Rent Mossesund

Rent Mossesund er et forurenset sjøbunnsprosjekt som bygger på erfaringer fra tidligere og pågående prosjekter langs kysten, tilpasset lokale forhold. I 2024 ble det gjennomført prøver av miljøgifter, risikovurderinger, og en tiltaksrapport med anbefalinger for videre arbeid. Sjøbunnskartleggingen i november 2024 og januar 2025 inkluderte topografi, bunntyper, ledninger, skrot og udetonerte eksplosiver, samt geotekniske undersøkelser med boreriger både til lands og i sjøen.

Prosjektet har prioritert kunnskapsoverføring, utarbeidelse av anbudsgrunnlag, søknader om midler til Miljødirektoratet og rapportering om tildelte midler.

Klimagassutslipp

Moss kommune har en klimaplan som ble vedtatt i 2020. Hovedmålet er å redusere direkte klimagassutslipp i Moss med 60 prosent i perioden 2016 til 2030. Statistikken viser en reduksjon på ca. 40 prosent fra 2016 til 2023. Den største reduksjonen er i kategorien industri. Klimastatistikken utgis av Miljødirektoratet, og den nyeste statistikken er fra 2023.

Totale klimautslipp i Moss	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Direkteutslipp i tonn CO ₂ e*	213 100	214 500	218 800	208 300	164 100	150 100	165 700	139 400

Landbruksforvaltning

Moss kommune har 86 driftsenheter som dekker over 30 000 dekar, hvor over halvparten av jordbruksarealet drives som leid areal. Tilskuddsforvaltning og kontroll er en av hovedoppgavene, og i 2024 utgjorde produksjonstilskuddet 31 millioner kroner. Samlet utbetalt tilskudd fra alle ordninger (unntatt produksjonssvikt) utgjorde 43 millioner kroner. Det er gjennomført mange befaringer og kontroller i ulike tilskuddsordninger, med særlig fokus på miljøkrav. Vekstsesongen 2024 var preget av krevende værforhold, med forsommertørke i mai og juni, etterfulgt av lave temperaturer og mye nedbør resten av sesongen. Dette påvirket særlig varmekrevende vekster, men antall meldinger om produksjonssvikt var begrenset.

Arbeidet med en ny jordvernstrategi i 2024 har bidratt til å øke kunnskapen om viktigheten av jordvern. NIBIO og NMBU har utarbeidet et omfattende kunnskapsgrunnlag om jordsmonnets verdi for jordbruk, natur og samfunn. Videre har det vært jobbet aktivt med formidling for å styrke kunnskapen om næringen. Blant annet har det vært et samarbeid med Inspiria Science Center om undervisningsopplegg for skoler og fokus på forståelig kommunikasjon. Et politikertreff om jordvern ble arrangert i april, med svært gode tilbakemeldinger, og strategiens utkast ble sendt på intern høring i desember.

Oppfølging av miljøkrav og rådgivning har vært en prioritert oppgave. Blant annet har det blitt jobbet med å bedre tilstanden i Gunnarsbybekken. Landbruksforvaltningen har aktivt benyttet SMIL- og UKL-ordningene for å fremme miljøtiltak utover normal jordbruksaktivitet. Et prosjekt for å dokumentere landskapsendringer i Rygge utvalgte kulturlandskap ble igangsatt, med refotografering av eldre motiver ved hjelp av landskapsgeografen Oskar Puschmann fra NIBIO. Formålet med før- og etter-bildene er å skape engasjement og kunnskap om landskapets verdier og landskapsendringer.

Omdisponering av dyrka eller dyrkbar jord etter jordloven § 9:	2022	2023	2024
Antall søknader innvilget	3	2	0
Herunder antall dekar omdisponert	1,2	11,8	0
Innvilgede søknader om deling av eiendom etter jordloven § 12	3	2	3

Skogbruk

Alle eiendommer med over 10 dekar produktiv skog skal ha en skogfondskonto, og det finnes 166 slike kontoer i Moss. Avvirkningen i 2024 er den laveste siden 2013, trolig grunnet høy aktivitet tidligere år etter barkbilleangrep og tørkesommeren 2018. Antall skogfondsvedtak var også relativt lavt i 2024, med hovedsakelig søknader om ungskogpleie og nyplanting. Feltkontroll ble utført på 9 saker, over minimumskravet på 5 prosent.

Kommunen deltok aktivt i Østfold skogforum og Statsforvalterens fagsamlinger om ungskogpleie. Arbeidet med skogbruksplaner for Rygge og Råde pågikk, men lav bestillingsprosent medførte utsatte frister til 2025. I mai vedtok hovedutvalget for natur, landbruk og miljø en plan med retningslinjer for kommunale skoger, friområder og skogkledte områder over 1 dekar, der skjøtselstiltak er beskrevet.

Skogbruk (kommunal og privat)	2022	2023	2024
Avvirkning (m3)	19 508	11 221	9 850
Planting (antall)	52 092	43 591	43 790
Ungskogpleie (daa)	114	264	207
Skogfondvedtak	48	37	26

Viltforvaltning

I løpet av 2024 har viltforvaltningen fortsatt sitt arbeid med det pågående rådyrprosjektet i samarbeid med Universitetet i Sørøst-Norge (USN). Et av hovedmålene med forskningen er å øke kunnskapen om hvordan rådyr kan forvaltes i tettbygde områder – en stadig mer relevant problemstilling for viltforvaltningen. Den største utfordringen er den store og voksende rådyrbestanden, som i hovedsak holder til i bebygde områder. Dette medfører en økning i antall viltulykker. Meldinger om sykt eller skadet vilt mottas via viltvakttelefonen, en kommunal fallvilttjeneste koordinert av viltforvaltningen. Telefonen mottar daglige henvendelser, ofte flere ganger per dag.

I tillegg opplever viltforvaltningen en generelt høy pågang av henvendelser om vilt som forårsaker skader på jord- og skogbruksarealer i distriktet. Forvaltningen bruker betydelige ressurser på veiledning,

saksbehandling og oppfølging av slike saker. Særlig elg, rådyr, bever, grevling og fugler skaper utfordringer, både for landbruket og i bynære områder.

Status økonomi i rammeområdet

Beløp i 1000

Enhet	Rev. bud. 2024	Regnskap 2024	Avvik i kr	Avvik i %	Regnskap 2023	Oppr. bud. 2024
Sum	86 362	85 504	858	1,0 %	82 465	88 118

Kommentar til status økonomi

Enheten hadde et netto mindreforbruk på 0,85 millioner kroner i forhold til revidert budsjett for 2024. Avviket fordeler seg på avdelingene og tjenestene og er i hovedsak knyttet til følgende forhold; høyere parkeringsinntekter (0,3 millioner kroner) enn budsjettet på slutten av året, ubrukt bevilgning til etablering av hundepark samt høyere sykkelønsrefusjoner enn tidligere antatt og hensyntatt i budsjett og prognoser.

Opprinnelig vedtatt budsjett ble redusert med 2,6 millioner kroner i 2024 som følge av vedtatt nedtrekksplan (sak 056/24) og effektiviseringstiltak. Som en konsekvens ble aktivitetsnivået redusert sammenlignet med de opprinnelige planene. Dette gjaldt særlig styrbare kostnader som vedlikehold av turstier, oppgradering av friluftstoaletter, oppfølging av handlingsplan for parkering, samt beskjæring og skjøtsel. Reduksjonene har medført strenge prioriteringer, og det har vært et målrettet arbeid gjennom året for å tilpasse den løpende driften til de reduserte budsjettrammene.

Selvkostområdet renovasjon

Etterkalkylen for 2024 viser et negativt resultat på 2,67 millioner kroner. Dette inkluderer en avregning på 7,8 millioner kroner fra MOVAR IKS for regnskapsåret 2023. Merforbruket dekkes av selvkostfondet, som ved utgangen av 2024 er redusert til 38 596 kroner.

Status økonomiplantiltak

Rammeendringer i økonomiplanen

Beløp i 1000

Tiltak	Ramme år 1	Prognose	Avvik	Status	Beskrivelse
Nye tiltak					
Prosjekt tilrettelagte sommerjobber for ungdom og arbeidstrening voksne - drift park og friluft	375	375	0	Ferdig	Tiltaket med tilrettelegging og arbeidstrening ved avdeling drift park og friluft har vært i drift de 2-3 siste årene. Bevilgningen har bidratt til å styrke avdelingens arbeid med inkludering for unge og voksne deltagere. Sommeren 2024 ble 6 ungdommer tilbudt sommervikariater via SLT (Samordning av Lokale rus- og kriminalitetsforebyggende Tiltak). Totalt hadde 35

Årsrapport2024

Tiltak	Ramme år 1	Prognose	Avvik	Status	Beskrivelse
					ungdommer sommerjobb ved avdelingen. I tillegg har 3 ungdommer hatt arbeidspraksis gjennom skoleåret 2023/24 via Oppfølgingstjenesten og NAV. Gjennom året har avdelingen også tilbudt arbeidstrening/praksis for 4 voksne deltagere.
Prosjekt "Rent Mossesund" - undersøkelser av sjøbunnen	1 000	1 000	0	Ferdig	Miljødirektoratet finansierer 75% av alle kostnadene til prosjekt Rent Mossesund. I 2024 ble det bevilget 1 million kroner for å dekke kommunens egenandel til undersøkelser. Følgende aktiviteter ble utført i 2024: Prøvetaking av miljøgifter i sjøbunnen, tiltaksplan med anbefalinger om hvilke type tiltak og risikovurdering mhp. spredning, helse og miljø.Sjøbunnskartlegging med kartlegging av skrot, udetonerte eksplosiver, ledninger og topografi av sjøbunnen.Igang satt geotekniske grunnundersøkelser på land og i sjø.
Sum	1 375	1 375	0		
Aktivitetssendringer					
Styrking av landbruksforvaltningen med 0,2 årsverk	260	260	0	Ferdig	Er ivare tatt for å bemanne opp avdelingens økende arbeidsmengde.
Sum	260	260	0		
Konsekvensjusteringer					
Viltforvaltningen - økte kostnader vaktordning	100	100	0	Ferdig	Kommunen har økte kostnader til viltforvaltningen som er hensyntatt i rammen for 2024. Høringsinnspill til endringer i viltloven ble behandlet i NLM-utvalget 14. oktober 2024. En av endringene som foreslås er at ansvaret for all viltforvaltning blir lagt til kommunen mot kun hjortevilt i dag. Dette vil i tilfelle medføre ytterligere økte kostnader i årene som kommer.
Ulovligheter i strandsonen - engasjement kartleggere	200	200	0	Ferdig	Tre sommervikarer har gjennomført kartlegging av strandsonen rundt Jeløya. Avdelingene byggesak (plan-

Årsrapport2024

Tiltak	Ramme år 1	Prognose	Avvik	Status	Beskrivelse
					og bygningsloven) og natur, klima og bymiljø (friluftsløven) samarbeider om prosjektet.
Jordvernstrategi	300	300	0	I arbeid	Arbeidet med utarbeidelse av en felles jordvernstrategi for Moss og Råde kommuner har pågått gjennom 2024. Det er utarbeidet et godt kunnskapsgrunnlag og forslag til strategi fremmes for politisk behandling første tertial i 2025.
Sum	600	600	0		
Politisk vedtak					
Etablere hundepark	100	0	100	Ferdig	Det har ikke lyktes å etablere en hundepark i løpet av 2024. Det ble behandlet to politiske saker i løpet av året, og det var et politisk ønske om å etablere en hundepark på et LNF-område v/Rygge ungdomsskole. Kommunen mottok søknad fra grunneier, men denne ble senere trukket. Det er ikke bevilget midler til etablering av hundepark i planperioden og tiltaket har dermed ikke budsjettmidler til gjennomføring.
Stanse økning i parkeringsavgifter	320	320	0	Ferdig	Ble ivarettatt i 2024 ved at parkeringsavgiftene ble holdt på samme nominelle nivå som i 2023.
Styring tilrettelagte sommerjobber ungdom og arbeidstrening voksne	375	0	375	Ikke startet	Med bakgrunn i sak 056/24 Nedtrekksplan 2024-2027 som ble vedtatt i kommunestyret 18. juni 2024 var det ikke rom for å styrke ordningen med å tilby sommerjobb for ungdom som har utfordringer med å finne sommerjobb på egen hånd. Det ble i stedet forsøkt å kompensere for dette ved å tilby engasjementer med kortere tidsrom enn tidligere år for at så mange som mulig skulle kunne tilbys en sommerjobb innenfor de budsjettrammer enheten hadde til rådighet i 2024.
Sum	795	320	475		
Sum tiltak	3 030	2 555	475		

Sykefravær

Fravær	Korttid	Langtid	Samlet fravær
Sykefravær 2020	1,68 %	3,10 %	4,78 %
Sykefravær 2021	1,25 %	9,31 %	10,56 %
Sykefravær 2022	2,27 %	5,14 %	7,42 %
Sykefravær 2023	2,71 %	6,28 %	8,99 %
Sykefravær 2024	3,18 %	6,65 %	9,82 %

Status sykefravær og HMS

Sykefraværet i enheten var høyt i 2024, med en samlet andel på 9,8 prosent. Dette representerer en økning på 0,8 prosentpoeng sammenlignet med 2023. Det er variasjon i sykefraværet mellom avdelingene, og avdelinger med få ansatte opplever betydelige utslag når langtidsfravær oppstår. Selv om det jobbes aktivt med oppfølging av sykefravær, er det utfordrende å identifisere tiltak som kan redusere langtidsfraværet, da årsakene ligger utenfor arbeidsgivers kontroll. Det legges til rette der det er mulig for å få ansatte tilbake i arbeid så raskt som mulig.

I 2024 ble det registrert 13 HMS-avvik i enheten. De fleste avvikene var knyttet til kategorien «Ansatte er blitt fysisk eller psykisk skadet». Ett avvik ble vurdert å ha alvorlige konsekvenser, mens de øvrige ble kategorisert som mindre alvorlige. Oppfølgingen av avvikene har hatt stort fokus på riktig bruk av maskiner og utstyr, samt nødvendigheten av å bruke korrekt verneutstyr. Det har også vært behov for å gjennomgå prosedyrer og gi påminnelser om økt oppmerksomhet i arbeidssituasjoner som involverer bruk av maskiner og utstyr.

Status politiske vedtak

Verbalvedtak

Beløp i 1000

Oppdrag	Status	Statusbeskrivelse
Administrasjonen skal starte prosessen med kystsoneplanlegging for å sikre viktige biologiske områder i Oslofjorden. Som en del av planleggingen skal det legges frem en sak med forslag til viktige områder i kommunen for vern, som ålegrasenger og hummergrunner.	Iht. plan	Intensjonen i verbalvedtaket fanges opp i arbeidet som gjøres med oppfølging av Helhetlig tiltaksplan for en ren og rik Oslofjord med et aktivt friluftsliv (Oslofjordplanen), oppfølging av naturmangfoldplanen og strandsoneprosjektet. Det ble gitt en orientering om arbeidet i NLM-utvalget i 8. april 2024. Sak legges frem for NLM-utvalget 1. tertial 2025.
Det settes av midler til etablering av hundepark. Det fremmes en egen sak til utvalget for natur, landbruk og miljø i løpet av første halvår 2024. Muligheten for at dette gjøres i samarbeid med private grunneiere og frivillige belyses i saken.	Ferdig	Etablering av en hundepark har ikke lyktes i løpet av 2024. To politiske saker ble behandlet i løpet av året, hvor det ble uttrykt et politisk ønske om å etablere en hundepark på et LNF-område ved Rygge ungdomsskole. Kommunen

Oppdrag

Status Statusbeskrivelse

		mottok en søknad fra grunneier, men denne ble senere trukket tilbake. Det er ikke avsatt midler til etablering av hundepark i planperioden, og den krevende økonomiske situasjonen kommunen står i gjør at det ikke vil være mulig å prioritere dette tiltaket innenfor de tilgjengelige budsjetttrammene.
Kommunens landbrukskontor skal jobbe aktivt med miljørådgivning for å gjennomføre konkrete løsninger, som å styrke kantsoner mot vassdrag og sjø samt å stimulere til bruk av nye metoder for gjødsling (som bruk av biokull).	Ferdig	Det ble holdt en orientering i NLM-utvalget 22. januar 2024. Det jobbes kontinuerlig med miljørådgivning. Det er i løpet av året gjennomført flere tiltak: • Utført miljøråd med grunneiere langs 2 bekker. • Fulgt opp rådgivning og kontroll med miljøkrav. • Innhentet 2 rapporter for Gunnarsbybekken og planlagt for gjennomføring av tiltak i løpet av 2025. • Planlagt informasjonskvalder vinteren 2025 med tema Nitrogenavrenning og jordhelse.
Moss kommune skal ta initiativ for å få på plassen ny tømmestasjon slik at det kan forbys utslipp av septik fra småbåter i Moss kommune.	Iht. plan	Kommunens høringsinnspill til "Forskrift om forbud mot utslipp av kloakk fra fritidsbåter i Oslofjorden" ble behandlet i NLM-utvalget 8. april 2024. Forskriften trådte i kraft fra 1. juli 2024. Våren 2024 ble det etablert dialog med småbåthavnene i Moss, og en arbeidsgruppe bestående av representanter fra Moss kommune og småbåthavnene ble opprettet. Det ble satt i gang undersøkelser om lokasjon, løsninger og kostnader, og i samarbeid med de lokale båthavnene ble båthavna til Moss Motorbåtforening på Betongen valgt som en potensiell lokasjon for en tømmestasjon. I økonomiplanen for 2025–2028 ble det avsatt 1 million

Oppdrag

Status Statusbeskrivelse

		kroner til etablering av en tømme-stasjon for båtseptik. Målet er å få tømme-stasjonen på plass i løpet av 2025.
Ordning og forskrift for sparkesykkel i kommunen skal gjennomgås. Dette så det sikres et tilbud med tilstrekkelig antall sparkesykler og vurderinger av brukssoner og parkeringssoner med geo-fencing. Som en del av arbeidet skal man se på muligheten for å samarbeide med fylkeskommunen der leie av sparkesykkel kan kombineres med buss på samme "billett".	Ferdig	Sak om evaluering og endring av lokal forskrift for utleie av små elektriske kjøretøy ble behandlet i Kommunestyret 10.09.2024. Forskriften er endret i tråd med det politiske vedtaket: Forskrift om utleie av små elektriske kjøretøy på offentlig grunn, Moss kommune, Viken - Lovdata
Planleggingen av gang- og sykkelvei i gammelt jernbanespor skal sees i et større perspektiv fra Kambo i nord til Feste i sør, for å knytte sammen med kyststien. Det skal vurderes en løsning med dresiner på eksisterende jernbanespor på en del av strekningen, da i kombinasjon med parallell gang- og sykkelvei.	Ikke startet	Det er behov for å utarbeide en mulighetsstudie for etablering av gang- og sykkelvei i det eksisterende jernbanesporet etter at jernbanen er flyttet. Studien må adressere og ivareta flere sentrale aspekter i planleggingen og utviklingen av gang- og sykkelveien. Disse aspektene bør inngå som en del av mulighetsstudien. Videre er det avgjørende å utarbeide kostnadsanslag og identifisere løsninger for finansiering og kostnadsfordeling. Begrensede ressurser i enheten har imidlertid gjort at det ikke har vært mulig å påbegynne arbeidet i 2024.
Prosjektet med parkering og hageanlegg på Alby utsettes frem til en egen sak om rekkefølge og gjennomføring er behandlet i NLM, innen sommeren 2024.	Ferdig	Sak om utvikling av hageanlegg og parkering på Alby ble behandlet i NLM-utvalget 27.05.2024.

Økonomiplan

Beløp i 1000

Oppdrag	Status	Statusbeskrivelse
Bidra med et systematisk arbeid for å møte klimaendringene i kommunen gjennom å tilegne oss kunnskap, utvikle gode planer som tar hensyn til klimaendringer og sikre at vi har god beredskap dersom uønskede hendelser inntreffer. Å bevare natur og naturmangfold er en viktig del av det å gjøre oss i stand til å møte klimaendringer på best mulig måte. Kostnader knyttet til de ulike tiltakene må synliggjøres og hensyntas i fremtidige økonomiplaner.	Iht. plan	Første utkast til strategi for klimatilpasning er ferdigstilt. Enhet miljø og landskap har deltatt aktivt i arbeidsgruppa. Strategi og handlingsplan ble 1.gangs behandlet i formannskapet 24.10.2024 og besluttet lagt ut på høring, med høringsfrist 20.12.24. Det kom fem høringsinnspill.
Arbeidet med å begrense spredning av fremmede arter videreføres. Dette er et krevende arbeid, og krever langsiktig og systematisk innsats. Det skal utarbeides en strategisk plan for bekjempelse av fremmede arter, og denne vil gi oss retning på bekjempelse og ikke minst forebygge spredning av fremmede arter.	Iht. plan	Planen mot fremmede arter ble vedtatt i NLM-utvalget 8. april 2024, og det er gjennomført bekjempelse av fremmede arter i tråd med planen. I områder med hyppig dumping av hageavfall er det sendt ut SMS-varsel til beboerne med relevant informasjon. Tiltakene i planen blir fulgt opp i den grad tilgjengelige ressurser tillater det. Selv om hageavfallet ikke er fjernet, er beboerne blitt varslet om situasjonen via SMS. Det har også vært arrangert en åpen dag på Bylab, der fremmede arter var hovedtema. Videre er det igangsatt dialog med Kirkeparken videregående skole for å styrke samarbeidet om bekjempelse av fremmede arter.
Jobbe aktivt for å videreutvikle gode møtearenaer for intern samhandling, god kommunikasjon gjennom nettsider og sosiale medier og god medvirkning slik at innbyggere og næringsliv opplever kvalitet, effektivitet og tilgjengelighet i tjenestene.	Iht. plan	Etablerte samhandlingsarenaer gjennom prosjektet "Enklere hverdag" er videreført og bidrar til gode tverrfaglige diskusjoner og beslutninger på tvers av hele kommunalområdet. Det jobbes kontinuerlig med forbedring av kommunens nettsider i dialog med kommunens kommunikasjonsavdeling. Det har gjennom året blitt lagt ned ressurser i å etablere en arrangementsportal på kommunens nettsider som samler all informasjon en arrangør må ha kjennskap til i forbindelse med et arrangement i kommunalt lokale eller på kommunal grunn. Dette arbeidet har skjedd i samarbeid med flere enheter på tvers i kommunen samt Moss I Sentrum.?
Sette søkelys på klima- og miljøkonsekvenser i alle beslutningsprosesser i tråd med klimaplanen og kommunens klimabudsjett.	Iht. plan	Det gjøres vurderinger i politiske saksfremlegg hvor dette er et fast punkt, samt i innspill til ulike planer.
Sørge for en samordning av tiltak og helhetlig tilnærming til Oslofjordhelsa. Vi må systematisk jobbe for å redusere forurensning fra vei, landbruk, bekker og elver, avløpsvann, fritidsbåter og urbane områder. Dette arbeidet må være et tverrfaglig samarbeid, og enheten vil sørge for at det etableres en tverrfaglig gruppe som skal jobbe systematisk med tiltak. Målet er at fjorden skal oppnå god miljøtilstand, at viktige naturverdier skal restaureres, at et aktivt friluftsliv skal fremmes og at naturmangfoldet i fjorden skal ivaretas. Videre skal prosjektet "Rent Mossesund" videreføres. Dette er etablert med mål om å rydde opp i de sterkt forurensede sedimentene i indre Mossesund.	Iht. plan	Kommunen følger opp de pålagte tiltakene, som ble rapportert til Miljødirektoratet per 1. mai 2024. Enheten har en koordinerende rolle i dette arbeidet. Eksempler på gjennomførte tiltak inkluderer systematisk arbeid med å fjerne stengsler i strandsonen, tømning av kommunale sandfang langs veiene og tilsyn med avløpsanlegg i spredt bebyggelse. I prosjektet Rent Mossesund ble det i 2024 igangsatt to nye undersøkelser: sjøbunnskartlegging, som omfatter kartlegging av topografi, bunntyper, skrot, ledninger og eventuelle udetonerte eksplosiver på sjøbunnen, samt geotekniske undersøkelser. Arbeidet med de geotekniske undersøkelsene ble startet med boringer utført fra en borerigg på flåte.

Årsrapport2024

Oppdrag	Status	Statusbeskrivelse
		I tillegg ble det søkt midler fra Miljødirektoratet for 2025 og rapportert om bruken av de tildelte midlene for 2024.
Sørge for kunnskapsbaserte og miljøfaglige vurderinger på et tidlig tidspunkt i overordnede planer og reguleringsplaner. Vurderingene skal være en viktig del av en bærekraftig forvaltning av arealene, og gi grunnlag for nødvendige beslutninger og målrettede tiltak.	Iht. plan	Enhet miljø og landskap kommer med faglige innspill og miljøfaglige vurderinger i de fleste overordnede planer, detaljreguleringsplaner og enkelte byggesaker. Dette er et ressurskrevende arbeid som prioriteres høyt for at politiske beslutninger skal være så godt opplyst som mulig, og at beslutninger som tas er kunnskapsbaserte.
Tidlig involvering i plansaker hvor det er forhold som påvirker kommunal infrastruktur, samt tilby parallellbehandling av planer og utbyggingsavtaler i den grad det er hensiktsmessig.	Iht. plan	Arbeidet er krevende i en kommune med et høyt antall store utbyggingsprosjekter som vil føre til betydelige endringer i den kommunale infrastrukturen. Det er derfor avgjørende å etablere en tidlig dialog mellom utbygger, planavdelingen og de avdelingene som har ansvar for kommunens infrastruktur i forbindelse med detaljreguleringer. Dette arbeidet har høy prioritet og krever betydelige ressurser.
Tilby og tilrettelegge sommerjobb innenfor drift av park og friluftsområder for ungdommer som av ulike årsaker har utfordringer med å finne jobb på egen hånd, samt tilby arbeidstrening for ungdom og/eller voksne gjennom året. Disse engasjementene vil være i tillegg til ordinære sommervikarer og vil kreve ekstra tilrettelegging og oppfølging.	Ferdig	I løpet av 2024 har avdeling drift park og friluft hatt seks sommervikarer gjennom SLT (Samordning av Lokale rus- og kriminalitetsforebyggende Tiltak) og totalt 35 ungdommer i sommerjobb. I løpet av skoleåret 2023/24 har tre ungdommer fått arbeidspraksis via Oppfølgingstjenesten og NAV. I tillegg har avdelingen gjennom året tilbudt arbeidstrening og praksis til fire voksne deltakere.
Utarbeide en jordvernstrategi i tråd med politiske vedtak. Formålet med en kommunal strategi er økt kunnskap om jordbruksarealene og oppmerksomhet rundt jordvernet i planprosesser. En slik strategi kan bidra til mer langsiktighet i arealplanleggingen ved å tegne et overordnet bilde av forholdet mellom utbygging og bevaring av jordbruksområder.	Iht. plan	Kunnskapsgrunnlaget ble i 2024 ferdigstilt og publisert. Utkast til strategien ble sendt på intern høring i desember og blir lagt frem for politisk behandling og ekstern høring i mars 2025. Det er utført stor grad av medvirkning og det legges stor vekt på formidling. Arbeidet er presentert i en rekke interne og eksterne forum i løpet av året. I samarbeid med Inspiria ble det i 2024 søkt Sparebankstiftelsen om midler til å utarbeide et undervisningsopplegg for skolene. Det er innvilget 500.000 kroner fra stiftelsen til arbeidet som vil pågå i 2025 og trolig videre i 2026. Målet er en endelig behandling av strategien i august/september 2025.
Utvikling av gode byrom, sosiale møteplasser og tilrettelegging av sammenhengende strukturer av naturpregede områder skal ha fokus ved innspill til planer, ved forhandling av utbyggingsavtaler, i prosjekter i kommunal regi og i forbindelse med ordinær drift. Det fysiske miljøet som omgir oss er viktig for helse, trivsel og livskvalitet. Tilgang til natur og friluftsliv er bra både for den fysiske og psykiske helse vår. Kommunen som samfunnsutvikler har en viktig rolle som tilrettelegger for at alle skal kunne benytte seg av naturen gratis, og motvirke sosiale forskjeller.	Iht. plan	Dette arbeidet har hatt stort fokus, spesielt i forbindelse med innspill til både overordnede planer og detaljreguleringsplaner. I 2024 ble det vedtatt en prinsippsak som omhandler hvilke arealer som bør reguleres til offentlige formål og overtas av kommunen for drift og vedlikehold ved ferdigstilling. Et viktig fokusområde har vært å sikre at sammenhengende strukturer av naturpregede områder i størst mulig grad overtas av kommunen, for å ivareta rekreasjons- og friluftsområder samt trekkruiter for vilt. I 2024 ble det blant annet gjennomført arbeid med å forbedre turstien mellom Utsynet og Refsnesbakken, der det er etablert nye trappetrinn og rekkverk i de bratteste partiene. Lekeplasser, som er viktige sosiale møteplasser, har også blitt oppgradert i løpet av året. Blant annet er Kobbesslagerveien på Ekholt oppgradert med nye lekeapparater, og lekeapparater er skiftet ut på Fiske, i Kanalparken og i Fleischerparken.

Årsrapport2024

Oppdrag	Status	Statusbeskrivelse
Videreføring av igangsatt prosjekt med kartlegging og opprydding i ulovlige hindringer i strandsonen for å sikre tilgang til strandsonen for allmennheten.	Iht. plan	I 2024 er det gjennomført kartlegging av strandsonen på Jeløy. Resultatene av kartleggingen følges opp gjennom friluftsloven og plan- og bygningsloven.? Arbeidet er ressurskrevende. Dette er tiltak kommunen er pålagt å jobbe aktivt med i tilknytning til Helhetlig plan for Oslofjorden.?

Klima

Beløp i 1000

Oppdrag	Status	Statusbeskrivelse
Andre klimatiltak	Ferdig	Følgende andre klimatiltak er gjennomført i 2024: • Det ble plantet 8 eiker på Melløs. • Kommunens klimabudsjett er videreført og videreutviklet. • Gunnarsbybekken – det er utarbeidet plan for hydrotekniske tiltak i landbruket, utført miljøråd med alle grunneiere og utarbeidet hydromorfologisk vassdragsrapport med forslag til habitatforbedrende tiltak. • Jordvernstrategien ble ferdig utarbeidet og legges frem for politisk behandling i 2025.
Forbruk og avfall - Innkjøp av utstyr som varer lenge og er miljøvennlig og klimasmart	Iht. plan	Målet er å øke andelen av elektrisk verktøy. Ved utgangen av 2024 er andelen over 60 prosent elektriske småmaskiner. Svært gode tilbakemeldingene fra de ansatte mht. brukervennlighet, HMS, redusert støy og vibrasjon.
Forbruk og avfall - Kjøpe brukt - gjenbruk	Iht. plan	Enheten er i dialog med MKEiendom som ønsker å se nærmere på dette.
Forbruk og avfall - Levetid for mobiltelefoner 3 år - laptop 4 år - nettbrett 5 år	Iht. plan	Enheten er kjent med målet og har en bevisst holdning om å bruke alle digitale enheter lengst mulig.
Klimakommunikasjon - Fortelle våre klimahistorier	Iht. plan	Enheten samarbeider tett med enhet kommunikasjon og samfunnsutvikling for å informere om og fremme grønne initiativer i kommunen. Blant tiltakene som ble kommunisert i 2024, var gratis sykkelsekk for innbyggerne, som arrangeres hver vår og høst, samt etablering av blomsterenger i samarbeid med elever fra Rygge ungdomsskole og Kirkeparken videregående skole. I tillegg har det vært lagt stor vekt på å spre informasjon om prosjektet Rent Mossesund, Oslofjorden, naturmangfold, klimagassutslipp, klimatilpasning, avfallshåndtering og matavfall. Temaer som matavfall, tekstilgjenvinning og Oslofjorden har også fått mediedekning.
Naturmangfold - Vi bekjemper fremmede, invaderende arter	Iht. plan	Plan mot fremmede skadelige arter ble ferdigstilt og politisk behandlet i 2024. Fjerning av skadelige fremmede arter er inkludert i vedtatt strategi for spesielle miljøtiltak i landbruket (SMIL). Det

Årsrapport2024

Oppdrag	Status	Statusbeskrivelse
		innebærer at grunneiere og grunneierlag kan søke på midler til bekjempelse.
Naturmangfold - Vi holder naturen fri for forsøpling og forurensning	Iht. plan	Skjærgårdstjenesten rydder aktivt gjennom hele året øyer og friområder som er vanskelig tilgjengelig fra land. Fast ansatte, vikarer og deltagere rydder jevnlig søppel i parker, friområder og sentrum. Informasjonstiltak, utdeling av utstyr og innlevering av avfall i forbindelse med strandryddeuka i september. Det er gjennomført rådgivning, kontroll og informasjon om regionale miljøkrav i landbruket.
Naturmangfold - Vi tar vare på kulturlandskapet	Iht. plan	Gjennom forvaltningsplanen for Rygge Utvalgte Kulturlandskap behandles søknader som bidrar til å fremme og bevare kulturlandskapet. Informasjon formidles blant annet gjennom nyhetsbrev fra landbruksforvaltningen. Tilskuddspotten for 2024 er innvilget og tatt i bruk.
Naturmangfold - Vi tar vare på naturen vår med fokus på et mangfold av arter	Iht. plan	Utvalgte arealer blir ikke klippet for å ivareta naturmangfold. Mange områder av varierende størrelse i friområder og parker har fått stå urørt før slått på sensommeren. Det er i 2024 plantet ut 225 og 300 pluggplanter av hhv. eik og furu på flere utvalgte områder. Dette er planter skogbruket bruker, og håpet er at de lettere etablerer seg og ikke har behov for oppfølging med vanning. Fokus på naturmangfold innenfor landbruket; det har vært gjennomført flere informasjonsmøter, sendt ut nyhetsbrev, gjennomført kontroller med mer for å følge opp viktige miljøtiltak. Kommunens egen Humleplan har vært under revidering i 2024, men er ikke ferdigstilt.
Transport - Fokus på digitale løsninger og færre reiser - Redusere antall tjenestereiser Moss kommune	Iht. plan	Enheten har stort fokus på miljøvennlig transport. Digitale møter avholdes når dette er hensiktsmessig, og det legges til rette for samkjøring ved befaringer og møter. Ved fysisk deltakelse på konferanser, møter og lignende, benyttes kollektivtransport der dette er et praktisk og enkelt alternativ. Ansatte oppfordres til å bruke sykkel, kollektivtransport eller gå når det er mulig.
Transport - Gangeandel på 25 % 2030 i mossesamfunnet	Iht. plan	Gåstrategien ble vedtatt i desember 2023, og det er i 2024 jobbet med konkrete tiltak som er samlet i en handlingsplan som følger opp gåstrategien.
Transport - Kollektivandel buss på 15 % 2030 i mossesamfunnet	Forsinket	På grunn av begrensede budsjetterammer i Østfold fylkeskommune er det stor utfordring å jobbe for forbedret kollektivtilbud i Mossregionen, men det er et tema i Miljøløftet Moss.
Transport - Sykkelandel på 20 % i 2030 i mossesamfunnet	Iht. plan	Følgende sykkeltiltak har vært under arbeid i 2024:

Oppdrag	Status	Statusbeskrivelse
		• Oppstart av reguleringsplan for sykkelfelt fra Tigerplassen til Verket langs Osloveien. • Sykkeltilrettelegging i Bråtengata ble i stor grad ferdigstilt, og den siste delen skal stå klar våren 2025. • Gang- og sykkelveien langs Båthavnveien fikk belysning på deler av strekningen. • Skiltplanen for sykkelvisningsskilt ble ferdigstilt i 2024. • Flere trygge sykkelstativer ble satt opp i gågata. • Det ble arrangert gratis vår- og høstsjekk av sykler for kommunens innbyggere. • Olav Kyrres gate ble åpnet for biltrafikk med et eget sykkelfelt i retning oppover, samtidig som biltrafikken ble regulert til enveiskjøring.

Enhet samfunnsutvikling

Tjenesteområdebeskrivelse

Enhet samfunnsutvikling består av ti årsverk, og er satt sammen for å styrke satsningen på arbeidet med helhetlig og bærekraftig samfunnsutvikling i kommuneorganisasjonen og mossesamfunnet, ved blant annet å;

- ivareta kommunens behov for strategiske, langsiktige og overordnede planleggings- og utviklingsoppgaver.
- gi gode beslutningsgrunnlag, gjennomføre og bistå med gode og effektive plan- og strategiprosesser og god oppfølging og gjennomføring av vedtatte planer.
- delta i/lede nettverk for å sikre helhetlig utvikling i samsvar med kommunens overordnede mål, strategier og planer.

Enhetens arbeidsoppgaver omfatter blant annet: Samfunnsplanlegging, overordnet areal- og transportplanlegging, klima- og naturplanlegging og klimaledelse, ledelse og koordinering av kommunens folkehelsearbeid, tilrettelegge for næringsutvikling, medvirkning, koordinering av tverretatlige samarbeid som Byliv, Miljøløftet Moss og Mosseregionen interkommunalt politisk råd.

Status tjenesteområdene

Prioriterte oppgaver:

Enheten jobber for å bidra til tverrfaglig samhandling og samskaping for å oppnå samfunnsmålene i kommuneplanen, og vi har fokus på å jobbe kunnskapsbasert, forebyggende og langsiktig. I 2024 har enheten prioritert blant annet følgende arbeidsoppgaver:

Planarbeid som følger opp FNs bærekraftsmål, kommunens vedtatte mål og strategier for bærekraftig samfunnsutvikling. I 2024 ble det utarbeidet ny planstrategi for Moss som ble vedtatt juni. Formålet med kommunal planstrategi er å prioritere hvilke planer kommunen trenger for å fremme ønsket utvikling i Moss. I planstrategien ble det vedtatt at felles innsats for økt livskvalitet og økt gjennomførings- og innovasjonskraft er gjennomgående satsingsområder. Kommuneplanens samfunnsdel skal ikke rulleres, men gjeldende mål og strategier i kommuneplanens samfunnsdel - Moss 2030, skal ligge til grunn for kommunens planer og virksomhet i planperioden.

Gjennom planstrategien ble det vedtatt at kommuneplanens arealdel skal rulleres, og arbeidet med kommuneplanens arealdel ble påbegynt i 2024. Planprogram for arbeidet ble utarbeidet og lagt på høring i 2024. Det ble også igangsatt arbeid med kunnskapsgrunnlag til kommuneplanens arealdel, herunder arealregnskap og nytt boligbyggeprogram. Moss kommune utarbeider oversikt over arealer som er planlagt nedbygd og hvordan dette vil påvirke karbonlagring, økosystemtjenester, friluftsliv, matjord og naturmangfold.

I 2024 har det blitt utarbeidet kunnskapsgrunnlag, herunder ferdigstilling av folkehelseoversikten «Mangfoldige Moss, slik har vi det» og det ble gjennomført ny levekårskartlegging.

Det ble ferdigstilt planforslag for kommunedelplanene for Moss sentrum og Halmstad.

Det ble i tillegg ferdigstilt planforslag for boligpolitisk plan, strategi for klimatilpasning og utarbeidet medvirkningsplan. Disse planene har vært på høring og fremmet til sluttbehandling 1. kvartal 2025.

Enheten har arbeidet med tverrfaglig og tverrsektoriell samhandling gjennom bl.a. deltakelse i regionale samarbeid som Osloregionen, Klima Østfold, koordinert arbeidet i Mossregionens interkommunale politiske råd og deltatt og ledet samarbeid som Miljøløftet Moss og Byliv.

Moss leder koordineringen av interkommunalt nettverk for klimatilpasning. I 2024 organiserte nettverket to fagseminar for politikere og administrasjon, et om kvikkleire og et om overvann.

Mulighetsstudie kanalen

I økonomiplan 2024-2027 ble det bevilget 3 millioner for 2024 og 2025 til et mulighetsstudie for utvikling av området fra Tollboden i nord – på begge sider av Kanalen – til Kleberget i sør. Tre team har høsten 2024 jobbet med gjennomføring av mulighetsstudiet for havneområdet. Det er definert tre scenarier som representerer ulike retninger for byutviklingen og inneholder viktige elementer for en attraktiv og vellykket utvikling av området. Resultatet fra de tre teamene har jobbet med ble presentert i et sluttseminar og deretter utstilt på Kommunetorget i november og desember. Det er nedsatt en tverrfaglig og tverretatlig vurderingskomité som jobber videre med oppfølging av mulighetsstudien i 2025.

Miljøløftet Moss

Østfold fylkeskommune erstattet rollen til Viken fylkeskommune i Miljøløftet Moss 1.1.2024. Dette, sammen med kommunevalget høsten 2023, medførte organisatoriske endringer i styringen av Miljøløftet Moss samme år: Miljøløftet Moss fikk etter denne datoen en endring i den politiske styringsgruppen med to politikere hver fra fylkeskommune og kommune, som skal representere posisjonen og opposisjonen i hver sin organisasjon.

I 2024 ble det underskrevet ny femårig samarbeidsavtale med partene i Miljøløftet Moss. Partene som signerte den nye samarbeidsavtalen var Østfold fylkeskommune, Statens vegvesen, Bane NOR, Jernbanedirektoratet og Moss kommune.

Statens vegvesens planarbeid med rv19 og Stortingsmeldingen av Nasjonal transportplan 2025-2036, som ble lagt frem til behandling i Stortinget våren 2024, og hvor rv19 prosjektet ble omprioritert og lagt inn i Utviklingsporteføljen. Kommunestyret i Moss fattet vedtak om å utrede en bypakke i Moss i april, og enhet for samfunnsutvikling koordinerer samarbeid internt og med samarbeidspartene om et grunnlag for utredning og etablering av bypakke for finansiering av tiltak.

Bane NOR planlegger for idriftsettelse av nye Moss stasjon i desember 2030, hvis framdriften går som forutsatt.

Byliv

I Bylivssamarbeidet ble det i 2024 jobbet videre med fokus på etableringer, arrangementer og bymiljø. I juni ble det gjennomført en studietur til Drammen for politikere, programstyret og sekretariatet i Byliv. Det har vært gjennomført to åpne Bylivsmøter i serien "Spennende utvikling i Moss sentrum".

Mossregionen interkommunalt politiske råd (MIPR)

Mossregionen interkommunalt politisk råd er et samarbeidsorgan for kommunene Moss, Råde, Vestby og Våler. Det ble tilsatt ny koordinator for MIPR i 50 prosent stilling, med arbeidssted Moss kommune, enhet for samfunnsutvikling. I 2024 ble det avholdt fire ordinære møter. I tillegg arrangerte man i november 2025 den andre Regionkonferansen for Follo og Mossregionen i samarbeid med Folloregionen IPR i Vestby kulturkvartal. I 2024 underskrev Moss interkommunalt politisk råd en samarbeidsavtale med Norges miljø – og biovitenskapelig universitet (NMBU) som inneholder aktuelle samarbeidsaktiviteter knyttet til regionsutvikling, myndighetspåvirkning, forskning, innovasjon og utdanning.

Folkehelsenettverk

Kommunens tverrfaglige folkehelsenettverk er et rådgivende organ som skal bidra til å sikre et strategisk, systematisk og målrettet folkehelsearbeid, på tvers av, og i alle kommunale sektorer, med utgangspunkt i kommunens oversikt over folkehelse og levekår. Prioriterte utfordringer i perioden er psykisk helse og livskvalitet og utenforskap blant barn og unge.

Moss kommune søkte om og mottok NOK 380 000.- i regionale folkehelsemidler i 2024. Folkehelsenettverket fordelte midlene på Cafe 67 (konserter for hjemmeboende seniorer i Samfunnssalen), frikjøp av 20 prosent stilling i for å koordinere Bydelsfedre og ansettelse av aktivitetsleder på Bytårnet skole.

Folkehelsekoordinator deltok i det regionale folkehelsenettverk som ble administrert av Viken fylkeskommune og er fast medlem i kommunens Frivillighetsforum. Moss kommune er medlem i WHO-nettverket *Nettverk for helsefremmende samfunn* (Fremsam).

Energistasjoner for grønn næringstransport er et samarbeidsprosjekt under Osloregionens faggruppe for klima og miljø finansiert av Klimasatsordningen. Målet er å legge til rette for omlegging til grønt drivstoff i tungtransporten, herunder strøm, biogass eller hydrogen. I Mossregionen er det gjennomført to workshoper med alle relevante aktører i samarbeid med ITS anywhere, Osloregionen, Østlandssamarbeidet og MIPR.

Status økonomi i rammeområdet

Beløp i 1000

Enhet	Rev. bud. 2024	Regnskap 2024	Avvik i kr	Avvik i %	Regnskap 2023	Oppr. bud. 2024
Sum	21 132	19 801	1 331	6,3 %	16 276	21 935

Kommentar til status økonomi

Enhet samfunnsutvikling hadde et mindreforbruk på 1,3 millioner kroner i 2024.

0,7 millioner kroner skyldes politisk vedtak i PBT juni 2024, om at det ikke skulle opprettes ny stilling som byarkitekt. Øvrig mindreforbruk er i hovedsak knyttet til en periode med vakant stilling som koordinator for MIPR/næringsrådgiver og mindreforbruk i Bylivsamarbeidet.

Status økonomiplan tiltak

Rammeendringer i økonomiplanen

Beløp i 1000

Tiltak	Ramme år 1	Prognose	Avvik	Status Beskrivelse
Politisk vedtak				
Medlemskap i sunne kommuner - kommunestyret sak 082/23	90	90	0	Ferdig Medlemsskap er inngått.
Ny rådgiver næringsutvikling - Formannskapet, sak 027/23	700	350	350	Ferdig Stillingen er redusert til 50 prosent stilling, og tilsetting er i prosess.
Sum	790	440	350	

Årsrapport2024

Tiltak	Ramme år 1	Prognose	Avvik	Status Beskrivelse
Aktivitetssendringer				
Overlapp, areal- og transportplanlegger 50 prosent stilling	500	500	0	Ferdig Stillingen er besatt.
Økt stilling som rådgiver klimatilpasning	600	600	0	Ferdig Stillingen er besatt.
Sum	1 100	1 100	0	
Nye tiltak				
Kartlegging av fare for kvikkleireskred	650	650	0	I arbeid Det er igangsatt arbeid med å prioritere framdrift og bruk av midlene, og Moss kommune får bistand fra NVE i prioriteringene.
Strategi for gjennomføring av infrastrukturtiltak langs Ryggeveien	700	700	0	I arbeid Arbeidet er igangsatt og vil bli gjort rede for i forbindelse med sluttbehandling av kommunedelplan for Høyda.
Sum	1 350	1 350	0	
Sum tiltak	3 240	2 890	350	

Sykefravær

Fravær	Korttid	Langtid	Samlet fravær
Sykefravær 2021	0,35 %	0,68 %	1,04 %
Sykefravær 2022	2,43 %	4,22 %	6,65 %
Sykefravær 2023	0,39 %	0,00 %	0,39 %
Sykefravær 2024	1,23 %	0,26 %	1,49 %

Status sykefravær og HMS

Det totale sykefraværet er lavt.

Det er ikke registrert HMS-avvik ved enheten i 2024. Det er ikke registrert skademelding ved enheten i 2024.

Status politiske vedtak

Verbalvedtak

Beløp i 1000

Oppdrag	Status	Statusbeskrivelse
Arbeidet med rullering av kommuneplanen påbegynnes i løpet av første kvartal 2024. Kommunens planstrategi legges frem for revidering i første møterekke 2024.	Ferdig	Planstrategi er utarbeidet og vedtatt i kommunestyret i juni 2024. Arbeidet med kommuneplanens arealdel er igangsatt. Planprogram for arbeidet er utarbeidet, har vært ute på høring og er nå vedtatt.
Dersom det foreslås å innføre bompenger eller veiprising som belaster lokaltrafikken i Moss, skal dette ut på folkeavstemming før kommunestyret tar endelig stilling til det. En	Iht. plan	Kommunestyret har fattet vedtak om å igangsette arbeidet med å utrede bypakke for Moss. Forutsetning om

Årsrapport2024

Oppdrag	Status	Statusbeskrivelse
folkeavstemming skal baseres på et grundig saksdokument, hvor alle sider av saken er belyst, både med hva veiløsningene og finansieringsløsningene innebærer.		folkeavstemning før endelig vedtak om bompengefinansiering av samferdselstiltak følges opp i det videre bypakkearbeidet.
Det fremmes en sak til PBT om opprettelse av «funksjonen byarkitekt».	Ferdig	Det ble fremmet en sak i PBT i juni 2024. Saken gjorde rede for innholdet i en stilling som byarkitekt, men det ble fattet vedtak om å ikke opprette stillingen i 2024, av hensyn til kommunens økonomiske situasjon.
Det settes av midler for å styrke kommunens kompetanse innenfor samferdsel. Dette er også tenkt som en ressurs for å stille sterkere i møte med statlige og fylkeskommunale veimyndigheter. Det fremmes en sak om dette til politisk behandling i løpet av første kvartal 2024.	Ferdig	De bevilgede midlene er tatt ut som følge av nedtrekk på grunn av kommunens økonomiske situasjon. Det ble fremmet en sak om dette i hovedutvalg for byutvikling, samferdsel og næring i 2024, og det er omdisponert en stilling internt til oppfølging av samferdselssaker i Moss.
I lys av byutvikling og ønsket om en visjon for fremtidens Moss, skal vi med ekstern bistand gjennomføre en mulighetsstudie for havneområdet, fra Tollboden i nord, på begge sider av Kanalen, til Kleberget i syd. Mulighetsstudiet skal inkludere en oppdatert vurdering av havnas bidrag til lokalt/regionalt næringsliv. Mulig alternativ bruk eller utnyttelse av området, flytting av fergeleiet og utvikling av sjøfronten skal være med i studien. Innhenting av fakta skal være en del av det arbeidet. Det fremmes en politisk sak om dette i løpet av første kvartal 2024.	Iht. plan	I 2024 ble det igangsatt en mulighetsstudie for utvikling av området fra Tollboden i nord – på begge sider av Kanalen – til Kleberget i sør. Prosessen ble politisk forankret gjennom politisk behandling i hovedutvalg for byutvikling, samferdsel og næring 1. halvår 2024. Tre team har høsten 2024 jobbet med gjennomføring av mulighetsstudien for havneområdet. Det er definert tre scenarier som representerer ulike retninger for byutviklingen og inneholder viktige elementer for en attraktiv og vellykket utvikling av området. Resultatet fra det de tre teamene har jobbet med ble presentert i et sluttseminar og deretter utstilt på Kommunetorget i november og desember. Det er nedsatt en tverrfaglig og tverretattlig vurderingskomité som skal jobbe videre med oppfølging av mulighetsstudien i 2025.
Moss kommune skal jobbe aktivt for å fremskynde byggingen av ny Kanalbro. Det er ikke aktuelt å bygge ny bro med lavere kapasitet enn fire felt for personbiltrafikk.	Iht. plan	Kommunen har fulgt opp dette gjennom prioritert saksbehandling av reguleringsplan for ny kanalbru og gjennom kommunikasjon med Østfold fylkeskommune i flere samarbeidsareaner, herunder i Miljøløftet Moss og i administrative møter mellom PMT og samferdsel i Østfold fylkeskommune. Det er igangsatt samarbeid om Bypakke Moss, der det kan annet ses på alternative finansieringsløsninger for å sikre framdrift, detaljplanlegging og gjennomføring av ny kanalbru.
Moss kommune skal jobbe aktivt for å gjenåpne fire felt for personbiltrafikk på eksisterende Kanalbro. Dette skal legges til grunn for kommunens eget arbeid med veiløsninger og i all relevant kontakt med eksterne veimyndigheter.	Iht. plan	Kommunen har fulgt opp dette gjennom dialog med Østfold fylkeskommune i flere samarbeidsareaner, herunder i Miljøløftet Moss og i administrative møter mellom PMT og samferdsel i Østfold fylkeskommune.

Økonomiplan

Beløp i 1000

Oppdrag	Status	Statusbeskrivelse
Oppfølging og bistå til gjennomføring av vedtatte planer, herunder utarbeide handlingsplan for oppfølging av strategisk plan for PMT og implementering av vedtatte samfunnsplaner i kommuneorganisasjonen. Følge opp bla. naturmangfoldsplan og strategisk næringsplan, LHL og gatebruksplan.	Forsinket	Enheten jobber med oppfølging av vedtatte planer gjennom virksomhetsstyring, konkrete prosjekt og samarbeid. Kommunen er i en krevende økonomisk situasjon, noe som har konsekvenser for gjennomføringsevnen knyttet til kommunens planer.
Opprette, lede og delta i tverrfaglige og tverrsektorielle nettverk bl.a. Miljøløftet, Mossregionen IPR, Osloregionen IPR, Sunne kommuner, regionalt folkehelsearbeid, Bylivsprogrammet, internt planforum, folkehelsenettverk, frivillighetsforum, folkehelse- og klimaarbeid. Partnerskap for næringsutvikling i Østfold – vurdere å etablere tverrfaglig bolignettverk, re-etablere tverrfaglig statistikkgruppe for å utarbeide en oversikt over statistikk og analyse som er relevant på tvers av fagfelt.	Iht. plan	Enheten leder og deltar på mange samareidsareaner og i mange nettverk. Enheten har koordineringsansvar for MIPR, Miljøløftet Moss, Bylivssamarbeidet, interkommunalt nettverk for klimatilpasning og kommunens folkehelsenettverk. I tillegg deltar enheten i samarbeidet Østfoldhelse, Klima Østfold, Osloregionsamarbeidet. Møter i kommunens tverrfaglige analyseteam ble reetablert i 2024. Eventuell opprettelse av bolignettverk vil vurderes etter sluttbehandling av boligpolitisk kommunedelplan. Arbeidsgruppen for planarbeidet er fungerende midlertidig boliggruppe.
Planarbeid som følger opp FN's bærekraftsmål, kommunens vedtatte mål og strategier for bærekraftig samfunnsutvikling og planstrategi 2020-2024, herunder kommunedelplan for Moss sentrum, kommunedelplan for Halmstad, Boligpolitisk kommunedelplan, ferdigstille strategi for medvirkning, strategi for klimatilpasning og utarbeide ny planstrategi 2024-2028.	Iht. plan	I 2024 ble det ferdigstilt planforslag til 1. gangs politisk behandling for: • Planstrategi for Moss • Boligpolitisk kommunedelplan • Kommunedelplan for sentrum • Kommunedelplan for Halmstad • Strategi for klimatilpasning • Medvirkningplan for Moss • Planprogram for ny arealstrategi og revisjon av kommuneplanens arealdel I 2024 ble det fremmet følgende planer til sluttbehandling: • Kommunedelplan for Høyda • Naturmangfoldplan • Planstrategi for Moss • Medvirkningplan for Moss
Utarbeide kunnskapsgrunnlag, herunder utvikle arealregnskap som verktøy i arealplanleggingen. Vi vil hente inn og analyserestatistikk for å se på utvikling i geografisk fordeling av levekårsutfordringer (leveårskartlegging).	Iht. plan	Levekårskartlegging ble gjennomført i 2024, og rapport er ferdigstilt. Arbeid med planvask og kunnskapsgrunnlag knyttet til kommuneplanens arealdel, herunder arealregnskap, er igangsatt.

Klima

Beløp i 1000

Oppdrag

	Status	Statusbeskrivelse
Andre klimatiltak	Forsinket	Enheten har hatt fokus på oppfølging a klimaplanen i sine prosjekter. Det har vært etablert samarbeid med MKE om å samkjøre deres virkningsområde med vedtatte samfunns mål i samfunnsdelen, klimaplanen og andre aktuelle planer.
Klimakommunikasjon - Fortelle våre klimahistorier	Iht. plan	Enheten har fokus på klimamålet gjennom våre prosjekter, i møte med ansatte, næringsliv og innbyggere.
Naturmangfold	Iht. plan	Naturmangfoldplanen er ferdigstilt og vedtatt i 2024. Nettverk for grønt engasjement ble ikke etablert i 2024, men enheten er et kontaktpunkt for interesseorganisasjoner. Enheten har hatt fokus på å utvikle kunnskapsgrunnlag og verktøy for å ta gode beslutninger i arealforvaltningen. Det er påbegynt arbeide med handlingsplan for naturmangfoldplanen. Moss fikk tildelt 100 000 i tilskuddsmidler til samarbeid med skoler om naturmangfold.
Transport - Gangeandel på 25 % 2030 i mossesamfunnet	Iht. plan	Enheten har fokus på dette målet i sitt arbeid, spesielt gjennom samarbeidet i Miljøløftet Moss og gjennom overordnet areal- og transportplanlegging.
Transport - Kollektivandel buss på 15 % 2030 i mossesamfunnet	Iht. plan	Enheten har fokus på dette målet i sitt arbeid, spesielt gjennom samarbeidet i Miljøløftet Moss og gjennom overordnet planlegging.
Transport - Sykkelandel på 20 % i 2030 i mossesamfunnet	Iht. plan	Enheten har fokus på dette målet i sitt arbeid, spesielt gjennom samarbeidet i Miljøløftet Moss og gjennom overordnet planlegging.

Fellesposter drift

Fellesposter drift

Status økonomi i rammeområdet

Beløp i 1000

Enhet	Rev. bud. 2024	Regnskap 2024	Avvik i kr	Avvik i %	Regnskap 2023	Oppr. bud. 2024
Sum	-63 002	-58 567	-4 435	-7,0 %	-59 122	-60 752

Kommentar til status økonomi

Totalt viser fellesposter drift et negativt avvik på 4,4 millioner kroner mot revidert budsjett 2024. Dette skyldes i hovedsak to forhold:

Overføring

Budsjettert overføring på 1, 5 millioner kroner fra Moss havn ble ikke gjennomført, jf. k-sak 149/24 om mulighet for utbytter fra Moss havn KF. 1,5 million kroner skyldes en forventning inntekt fra Moss havn.

Indirekte kostnader

I opprinnelig budsjett 2024 ble det budsjettert med 60,95 millioner kroner i indirekte kostnader, samt kalkulatoriske avskrivninger tilknyttet selvkostområdene. Regnskapet ble til slutt 3,2 millioner kroner lavere enn revidert budsjett, fordelt med 2,4 millioner kroner i indirekte kostnader og -4,8 millioner kroner i kalkulatoriske renter og -0,8 millioner kroner i kalkulatoriske avskrivninger. Budsjettert rente var på 4,77 prosent, endelig kalkulatorisk rente ble på 4,35 prosent for 2024.

Moss Kommunale Eiendomsselskap KF

Status økonomi i rammeområdet

Beløp i 1000

Enhet	Rev. bud. 2024	Regnskap 2024	Avvik i kr	Avvik i %	Regnskap 2023	Oppr. bud. 2024
Sum	392 565	391 227	1 338	0,3 %	399 371	400 745

Kommentar til status økonomi

I 2024 har overføringer til MKEiendom blitt budsjettert og regnskapsført samlet under dette området – herav overføringer til:

- husleie for egne eiendommer og fremleieavtaler
- energi
- vaktmestertjenester
- drift og forvaltning av rådhuset
- tomgangsleie
- forsikringer

Det er et mindreforbruk på overføringen til MKEiendom på 1,3 millioner kroner. Omlag 1,1 million kroner av dette skyldes overføring av MKE sin andel av premieavvik/premiefond. I tillegg er det tilbakeført et beløp på 1,5 millioner kroner, jf. k-sak 56/24 - Nedtrekksplan for 2024-2027.

Status politiske vedtak

Verbalvedtak

Beløp i 1000

Oppdrag	Status	Statusbeskrivelse
Administrasjonen legger frem en oversikt over ferdig regulerte tomter i kommunalt eie for Formannskapet i starten i februar 2024.	Ferdig	Saken er behandlet i hovedutvalg for oppvekst, aktivitet og inkludering, sak 15/24, den 17.04.24.

Lønn og pensjon

Status økonomi i rammeområdet

Beløp i 1000

Enhet	Rev. bud. 2024	Regnskap 2024	Avvik i kr	Avvik i %	Regnskap 2023	Oppr. bud. 2024
Sum	-194 637	-199 023	4 386	2,3 %	-344 570	-87 421

Kommentar til status økonomi

Totalt viser lønn og pensjon et mindreforbruk på 4,4 millioner kroner. Det største avviket er på periodisering av variabel lønn med et mindreforbruk på 2,6 millioner kroner, samt netto premieavvik og premiefond på 1,7 millioner kroner.

Pensjon

Pensjonselementene på dette området endte opp med en merinntekt på 1,7 millioner kroner. Mer bruk av premiefond med 5,0 millioner kroner, kompenserte mindreinntekten på årets premieavvik på 2,8 millioner kroner. Amortisering av tidligere års inntektsførte premieavvik ble tilnærmet som budsjettert.

Lønnsoppgjør

Det var avsatt 4,9 prosent til lønnsoppgjør for 2024 i opprinnelig budsjett. Avsetningen ble oppjustert med 8 millioner kroner grunnet høyere lønnsoppgjør i første tertialrapport og nedjustert med 9,5 millioner kroner i andre tertialrapport. Det ble i løpet av året foretatt fordelinger til kommunal- og stabsområder etter hvert som lønnsoppgjøret var kjent. Sett opp mot regulert budsjett, er det ingen avvik på dette området.

Variabel lønn

Hvert år ved avslutningen av regnskapet periodiseres variable lønnsutgifter til det riktige regnskapsåret, det vil si at variabel lønn utbetalt i januar 2025 periodiseres tilbake til desember 2024. Dette er en standard prosedyre, og det er nettoendringen mellom 2024 og 2023 som registreres. For regnskapsåret

2024 ble det periodisert 34,8 millioner kroner for dette formålet, mot 37,4 millioner kroner i 2023. Følgelig har de totale variable utgiftene minsket med 2,6 millioner kroner.

Årsregnskap

Bevilgningsoversikt drift etter § 5-4 første ledd

Beløp i 1000

	Regnskap 2023	Oppr. bud. 2024	Politisk vedtatt budsjett 2024	Regnskap 2024	Avvik i kr	Avvik i %	Rev. bud. 2024
Rammetilskudd	-1 515 793	-1 689 941	-1 610 267	-1 650 945	40 678	2,5 %	-1 610 267
Inntekts- og formuesskatt	-1 809 498	-1 845 585	-1 867 682	-1 858 039	-9 643	-0,5 %	-1 867 682
Eiendomsskatt	-188 067	-173 000	-173 000	-172 796	-204	-0,1 %	-173 000
Andre generelle driftsinntekter	-184 053	-153 342	-205 200	-214 766	9 566	4,7 %	-205 200
Sum generelle driftsinntekter	-3 697 410	-3 861 868	-3 856 149	-3 896 547	40 398	1,0 %	-3 856 149
Korrigert sum bevilgninger drift, netto	3 831 632	4 012 751	4 071 842	4 020 235	51 608	1,3 %	4 073 916
Avskrivninger	78 674	85 000	85 000	92 421	-7 421	-8,7 %	85 000
Sum netto driftsutgifter	3 910 306	4 097 751	4 156 842	4 112 656	44 187	1,1 %	4 158 916
Brutto driftsresultat	212 896	235 883	300 693	216 109	84 585	28,1 %	302 767
Renteinntekter	-98 981	-75 225	-106 025	-103 428	-2 597	-2,4 %	-106 025
Utbytter	-30 822	-21 000	-27 900	-27 875	-25	-0,1 %	-27 900
Gevinster og tap på finansielle omløpsmidler	-54	0	0	-59	59		0
Renteutgifter	88 606	98 500	122 700	121 351	1 349	1,1 %	122 700
Avdrag på lån	54 237	61 600	61 600	63 407	-1 807	-2,9 %	61 600
Netto finansutgifter	12 986	63 875	50 375	53 395	-3 020	-6,0 %	50 375
Motpost avskrivninger	-78 674	-85 000	-85 000	-92 421	7 421	8,7 %	-85 000
Netto driftsresultat	147 207	214 758	266 068	177 082	88 986	33,4 %	268 142
Disponering eller dekning av netto driftsresultat							
Overføring til investering	15 090	9 000	10 759	10 759	0	0,0 %	10 759
Avsetninger til bundne driftsfond	15 153	1 072	1 072	13 682	-12 610	-1176,3 %	1 494
Bruk av bundne driftsfond	-56 424	-7 355	-8 505	-13 613	5 108	60,1 %	-11 001
Avsetninger til disposisjonsfond	0	0	0	0	0		0
Bruk av disposisjonsfond	-121 027	-217 475	-269 395	-187 910	-81 485	-30,2 %	-269 395
Dekning av tidligere års merforbruk i driftsregnskapet	0	0	0	0	0		0

Årsrapport2024

	Regnskap 2023	Oppr. bud. 2024	Politisk vedtatt budsjett 2024	Regnskap 2024	Avvik i kr	Avvik i %	Rev. bud. 2024
Sum disponeringer eller dekning av netto driftsresultat	-147 207	-214 758	-266 068	-177 082	-88 986	-33,4 %	-268 142
Fremført til inndekning i senere år (merforbruk)	0	0	0	0	0		0

Bevilgningsoversikt drift etter § 5-4 andre ledd

Beløp i 1000

	Regnskap 2023	Oppr. bud. 2024	Politisk vedtatt budsjett 2024	Regnskap 2024	Avvik i kr	Avvik i %	Rev. bud. 2024
Kommunedirektør med stab	303 106	337 472	317 793	290 254	27 539	8,7 %	299 783
Kommunalområde kultur, oppvekst og aktivitet	1 794 777	1 803 496	1 835 258	1 868 502	-33 244	-1,8 %	1 881 036
Kommunalområde helse og mestring	1 492 644	1 499 211	1 526 140	1 541 881	-15 741	-1,0 %	1 555 803
Kommunalområde plan, miljø og teknikk	203 876	183 717	185 945	185 720	225	0,1 %	192 861
Fellesposter drift	-4 321	182 572	199 273	133 636	65 637	32,9 %	134 926
Overføringer og finans	0	0	0	0	0		0
Sum bevilgninger drift, netto	3 790 082	4 006 468	4 064 409	4 019 994	44 415	1,1 %	4 064 409
Herav:							
Avskrivninger	78 674	85 000	85 000	92 421	-7 421	-8,7 %	85 000
Motpost avskrivninger	-78 674	-85 000	-85 000	-92 421	7 421	8,7 %	-85 000
Netto renteutgifter og -inntekter	-26	0	0	-21	21		0
Overføring til investering	0	0	0	0	0		0
Avsetninger til bundne driftsfond	14 901	1 072	1 072	13 394	-12 322	-1149,4 %	1 494
Bruk av bundne driftsfond	-56 424	-7 355	-8 505	-13 613	5 108	60,1 %	-11 001
Korrigert sum bevilgninger drift, netto	3 831 632	4 012 751	4 071 842	4 020 235	51 608	1,3 %	4 073 916

Bevilgningsoversikt investering etter § 5-5 første ledd

Beløp i 1000

	Regnskap 2023	Oppr. bud. 2024	Politisk vedtatt budsjett 2024	Regnskap 2024	Avvik i kr	Avvik i %	Rev. bud. 2024
Investeringer i varige driftsmidler	185 787	689 713	141 108	158 781	-17 673	-12,5 %	141 108
Tilskudd til andres investeringer	2 733	0	12 396	15 731	-3 335	-26,9 %	12 396
Investeringer i aksjer og andeler i selskaper	8 948	9 000	9 000	9 623	-623	-6,9 %	9 000
Utlån av egne midler	0	0	1 759	1 759	0	0,0 %	1 759
Avdrag på lån	0	0	0	0	0		0
Sum investeringsutgifter	197 468	698 713	164 263	185 895	-21 631	-13,2 %	164 263
Kompensasjon for merverdiavgift	-21 608	-98 724	-19 193	-13 809	-5 384	-28,1 %	-19 193
Tilskudd fra andre	-22 229	-105 081	-3 000	-60 381	57 381	1912,7 %	-3 000
Salg av varige driftsmidler	-12	0	-550	-508	-42	-7,6 %	-550
Salg av finansielle anleggsmidler	0	0	0	0	0		0
Utdeling fra selskaper	0	0	0	0	0		0
Mottatte avdrag på utlån av egne midler	-10	0	0	-15	15		0
Bruk av lån	-128 842	-455 008	-118 365	-88 025	-30 339	-25,6 %	-118 365
Sum investeringsinntekter	-172 700	-658 813	-141 108	-162 739	21 631	15,3 %	-141 108
Videreutlån	189 974	210 000	230 000	238 041	-8 041	-3,5 %	230 000
Bruk av lån til videreutlån	-184 898	-210 000	-230 000	-230 000	0	0,0 %	-230 000
Avdrag på lån til videreutlån	58 870	58 000	73 000	73 259	-259	-0,4 %	73 000
Mottatte avdrag på videreutlån	-63 491	-58 000	-73 000	-79 245	6 245	8,6 %	-73 000
Netto utgifter videreutlån	455	0	0	2 054	-2 054		0
Overføring fra drift	-15 090	-9 000	-10 759	-10 759	0	0,0 %	-10 759
Avsetninger til bundne investeringsfond	0	0	0	3 213	-3 213		0
Bruk av bundne investeringsfond	-7 008	0	-12 396	-12 396	0	0,0 %	-12 396
Avsetninger til ubundet investeringsfond	0	0	0	0	0		0
Bruk av ubundet investeringsfond	-3 125	-30 900	0	0	0		0
Dekning av tidligere års udekket beløp	0	0	0	0	0		0
Sum overføring fra drift og netto avsetninger	-25 223	-39 900	-23 155	-19 943	-3 213	-13,9 %	-23 155
Fremført til inndekning i senere år (udekket)	0	0	0	5 267	-5 267		0

Bevilgningsoversikt investering etter § 5-5 andre ledd

1. Investeringer i varige driftsmidler

Beløp i 1000

	Regnskap 2023	Oppr. bud. 2024	Politisk vedtatt budsjett 2024	Regnskap 2024	Avvik i kr	Avvik i %	Rev. bud. 2024
Kommunedirektør med stab	2 154	10 400	10 352	3 431	6 921	66,9 %	10 352
Kommunalområde kultur, oppvekst og aktivitet	46 085	21 375	20 502	16 456	4 046	19,7 %	20 502
Kommunalområde helse og mestring	26 523	20 975	21 493	13 058	8 435	39,2 %	21 493
Kommunalområde plan, miljø og teknikk	111 025	231 799	88 761	125 836	-37 075	-41,8 %	88 761
Fellesposter drift	0	405 164	0	0	0		0
Investeringer i varige driftsmidler	185 787	689 713	141 108	158 781	-17 673	-12,5 %	141 108

2. Tilskudd til andres investeringer

Beløp i 1000

	Regnskap 2023	Oppr. bud. 2024	Politisk vedtatt budsjett 2024	Regnskap 2024	Avvik i kr	Avvik i %	Rev. bud. 2024
Utsynet, Refsnesskogen VA	0	0	0	19	-19		0
Justering, vann, avløp og vei	2 165	0	0	2 472	-2 472		0
Justering Glassverket Bolig AS	45	0	0	0	0		0
Justering Bakke prosjekt AS (Kilsbakken)	523	0	0	0	0		0
Infrastruktur Varnaveien	0	0	12 396	12 396	0	0,0 %	12 396
Justering, Verket Moss AS VA/p. 3307023	0	0	0	42	-42		0
Justering, Trysilhus Areal AS, VA og vei	0	0	0	802	-802		0
Tilskudd til andres investeringer	2 733	0	12 396	15 731	-3 335	-26,9 %	12 396

3. Investeringer i aksjer og andeler

Beløp i 1000

	Regnskap 2023	Oppr. bud. 2024	Politisk vedtatt budsjett 2024	Regnskap 2024	Avvik i kr	Avvik i %	Rev. bud. 2024
KLP egenkapitaltilskudd	8 948	9 000	9 000	9 623	-623	-6,9 %	9 000
Investeringer i aksjer og andeler i selskaper	8 948	9 000	9 000	9 623	-623	-6,9 %	9 000

4. Utlån

Beløp i 1000

	Regnskap 2023	Oppr. bud. 2024	Politisk vedtatt budsjett 2024	Regnskap 2024	Avvik i kr	Avvik i %	Rev. bud. 2024
Forskuttering spillemidler	0	0	1 759	1 759	0	0,0 %	1 759
Utlån av egne midler	0	0	1 759	1 759	0	0,0 %	1 759
Sum del 1-4	197 468	698 713	164 263	185 895	-21 631	-13,2 %	164 263

Økonomisk oversikt drift etter § 5-6

Beløp i 1000

	Regnskap 2023	Oppr. bud. 2024	Politisk vedtatt budsjett 2024	Regnskap 2024	Avvik i kr	Avvik i %	Rev. bud. 2024
Rammetilskudd	-1 515 793	-1 689 941	-1 610 267	-1 650 945	40 678	2,5 %	-1 610 267
Innteks- og formuesskatt	-1 809 498	-1 845 585	-1 867 682	-1 858 039	-9 643	-0,5 %	-1 867 682
Eiendomsskatt	-188 067	-173 000	-173 000	-172 796	-204	-0,1 %	-173 000
Andre skatteinntekter	-21	-20	-20	-25	5	22,8 %	-20
Andre overføringer og tilskudd fra staten	-208 879	-174 526	-233 784	-247 778	13 994	6,0 %	-235 784
Overføringer og tilskudd fra andre	-584 343	-488 606	-496 960	-646 293	149 333	30,0 %	-506 773
Brukerbetalinger	-140 126	-117 203	-117 753	-145 859	28 106	23,9 %	-118 068
Salgs- og leieinntekter	-302 927	-384 968	-385 421	-401 570	16 149	4,2 %	-384 838
Sum driftsinntekter	-4 749 652	-4 873 849	-4 884 887	-5 123 306	238 419	4,9 %	-4 896 432
Lønnsutgifter	2 347 349	2 417 713	2 457 219	2 521 408	-64 190	-2,6 %	2 453 765
Sosiale utgifter	527 920	606 952	623 747	585 541	38 206	6,1 %	619 292
Kjøp av varer og tjenester	1 613 583	1 668 669	1 652 813	1 728 435	-75 622	-4,6 %	1 674 520
Overføringer og tilskudd til andre	395 022	331 399	366 802	411 609	-44 807	-12,2 %	366 623
Avskrivninger	78 674	85 000	85 000	92 421	-7 421	-8,7 %	85 000
Sum driftsutgifter	4 962 548	5 109 732	5 185 580	5 339 415	-153 834	-3,0 %	5 199 200
Brutto driftsresultat	212 896	235 883	300 693	216 109	84 585	28,1 %	302 767
Renteinntekter	-98 981	-75 225	-106 025	-103 428	-2 597	-2,4 %	-106 025
Utbytte	-30 822	-21 000	-27 900	-27 875	-25	-0,1 %	-27 900
Gevinst og tap på finansielle omløpsmidler	-54	0	0	-59	59		0
Renteutgifter	88 606	98 500	122 700	121 351	1 349	1,1 %	122 700
Avdrag på lån	54 237	61 600	61 600	63 407	-1 807	-2,9 %	61 600
Netto finansutgifter	12 986	63 875	50 375	53 395	-3 020	-6,0 %	50 375
Motpost avskrivninger	-78 674	-85 000	-85 000	-92 421	7 421	8,7 %	-85 000
Netto driftsresultat	147 207	214 758	266 068	177 082	88 986	33,4 %	268 142
Disponering eller dekning av netto driftsresultat							
Overføring til investering	15 090	9 000	10 759	10 759	0	0,0 %	10 759
Avsetninger til bundne driftsfond	15 153	1 072	1 072	13 682	-12 610	-1176,3 %	1 494
Bruk av bundne driftsfond	-56 424	-7 355	-8 505	-13 613	5 108	60,1 %	-11 001
Avsetninger til disposisjonsfond	0	0	0	0	0		0

Årsrapport2024

	Regnskap 2023	Oppr. bud. 2024	Politisk vedtatt budsjett 2024	Regnskap 2024	Avvik i kr	Avvik i %	Rev. bud. 2024
Bruk av disposisjonsfond	-121 027	-217 475	-269 395	-187 910	-81 485	-30,2 %	-269 395
Dekning av tidligere års merforbruk	0	0	0	0	0		0
Sum disponeringer eller dekning av netto driftsresultat	-147 207	-214 758	-266 068	-177 082	-88 986	-33,4 %	-268 142
Fremført til inndecking i senere år (merforbruk)	0	0	0	0	0		0

§ 5-9 Oversikt over samlet budsjettavvik og årsavslutningsdisposisjoner

Driftsregnskapet

1.	Netto driftsresultat	147 207 212
2.	Avsetninger til bundne driftsfond	15 153 429
3.	Bruk av bundne driftsfond	- 56 424 123
4.	Overføring til investering	15 090 000
5.	Avsetninger til disposisjonsfond	-
6.	Bruk av disposisjonsfond	- 168 106 407
7.	Budsjettert dekning av tidligere års merforbruk	-
8.	Årets budsjettavvik (mer- eller mindreforbruk før strykninger)	- 47 079 888
12.	Strykning av bruk av disposisjonsfond	47 079 888
13.	Mer- eller mindreforbruk etter strykninger	-
17.	Avsetning av mindreforbruk etter strykninger til disposisjonsfond	-

18.	Fremført til inndekning i senere år (merforbruk)	-
------------	---	---

Investeringsregnskapet

1.	Sum utgifter og inntekter, eksklusive bruk av lån	338 962 586
2.	Avsetninger til bundne investeringsfond	-
3.	Bruk av bundne investeringsfond	- 7 007 850
4.	Budsjettert bruk av lån til investeringer	- 186 751 458
4.	Budsjettert bruk av lån til startlån	- 230 000 000
5.	Overføring fra driftsregnskapet	- 15 090 000
6.	Avsetninger til ubundet investeringsfond	-
7.	Bruk av ubundne investeringsfond	- 3 125 000
8.	Dekning av tidligere års udekket beløp	-
9.	Årets budsjettavvik (udekket eller udisponert beløp før strykninger)	- 103 011 721
11.	Strykning av bruk av lån til investeringer	57 909 434
11.	Strykning av bruk av lån til startlån	45 102 287
14.	Udekket eller udisponert beløp etter strykninger	-
16.	Fremført til inndekning i senere år (udekket beløp)	-

Balanse

	Note	Regnskap 2024	Regnskap 2023
EIENDELER			
A. Anleggsmidler		8 577 581 487	7 916 507 217
I. Varige driftsmidler		1 617 235 854	1 551 290 563
1. Faste eiendommer og anlegg	4	1 430 561 222	1 360 754 525
2. Utstyr, maskiner og transportmidler	4	186 674 632	190 536 038
II. Finansielle anleggsmidler		1 689 541 141	1 518 971 549
1. Aksjer og andeler	5/14	150 130 785	140 505 849
2. Obligasjoner		-	-
3. Utlån	6/22	1 539 410 356	1 378 465 700
III. Immaterielle eiendeler		-	-
IV. Pensjonsmidler	10	5 270 804 492	4 846 245 106
B. Omløpsmidler		1 275 322 527	1 593 431 249
I. Bankinnskudd og kontanter		669 780 049	1 096 193 383
II. Finansielle omløpsmidler		-	1 227 292
1. Aksjer og andeler	7	-	1 227 292
2. Obligasjoner		-	-
3. Sertifikater		-	-
4. Derivater		-	-
III. Kortsiktige fordringer		605 542 478	496 010 575
1. Kundefordringer		270 047 133	264 119 742
2. Andre kortsiktige fordringer	18	19 249 358	20 903 479
3. Premieavvik	10	316 245 987	210 987 354
Sum eiendeler		9 852 904 014	9 509 938 467

EGENKAPITAL OG GJELD			
C. Egenkapital		1 303 024 094	1 486 420 587
I. Egenkapital drift		365 083 173	552 925 020
1. Disposisjonsfond	12	312 684 550	500 594 820
2. Bundne driftsfond	12/13	52 398 623	52 330 200
3. Merforbruk i driftsregnskapet		-	-
4. Mindreforbruk i driftsregnskapet		-	-
II. Egenkapital investering		5 406 544	19 856 663
1. Ubundet investeringsfond	12	-	-
2. Bundne investeringsfond	12	10 673 438	19 856 663
3. Udekket beløp i investeringsregnskapet		- 5 266 894	-
III. Annen egenkapital		932 534 376	913 638 904
1. Kapitalkonto	2	904 906 859	886 011 388
2. Prinsippendringer som påvirker arbeidskapitalen drift		36 446 362	36 446 362
3. Prinsippendringer som påvirker arbeidskapitalen investering		- 8 818 846	- 8 818 846
D. Langsiktig gjeld		7 717 697 944	7 193 044 592
I. Lån		2 585 957 045	2 522 122 276
1. Gjeld til kredittinstitusjoner	8/9	2 585 957 045	2 522 122 276
2. Obligasjonslån		-	-
3. Sertifikatlån		-	-
II. Pensjonsforpliktelse		5 131 740 899	4 670 922 316
E. Kortsiktig gjeld		832 181 976	830 473 288
I. Kortsiktig gjeld		832 181 976	830 473 288

1. Leverandørgjeld		297 603 735	344 346 554
2. Likviditetslån		-	-
3. Derivater		-	-
4. Annen kortsiktig gjeld	18	523 281 690	472 238 764
5. Premieavvik	10	11 296 551	13 887 970
Sum egenkapital og gjeld			
F. Memoriakonti		9 852 904 014	9 509 938 467
I. Ubrukte lånemidler		-	-
II. Andre memoriakonti		45 023 316	162 548 762
III. Motkonto for memoriakontiene		-	-
		- 45 023 316	- 162 548 762

Note 1 - Arbeidskapital

Endring i arbeidskapital	Regnskap 2024
Arbeidskapital 01.01.2024	762 957 962
Endring i løpet av året:	-319 817 411
Arbeidskapital 31.12.2024	443 140 551
Forklaring alt. 1:	
Inntekter drift (KOSTRA-art 600 - 929)	5 254 668 485
Utgifter drift (KOSTRA-art 010 - 529)	5 431 750 932
Sum netto driftsresultat	-177 082 447
Inntekter investering (KOSTRA-art 600 - 929)	471 984 611
Utgifter investering (KOSTRA-art 010 - 529)	497 194 129
Netto utgifter investering	-25 209 518
Anskaffelse minus anvendelse	-202 291 965
Endring ubrukte lånemidler	-117 525 446
Endring av regnskapsprinsipp	-
ENDRING I ARBEIDSKAPITAL	-319 817 411
Forklaring alt. 2:	
OMLØPSMIDLER	
Endring betalingsmidler	-426 413 334
Endring ihendehaverobl og sertifikater	-
Endring kortsiktige fordringer	4 273 270
Endring premieavvik	105 258 633
Endring aksjer og andeler	-1 227 292
ENDRING OMLØPSMIDLER (A)	-318 108 723
KORTSIKTIG GJELD	
Endring kortsiktig gjeld (B)	-1 708 688
ENDRING ARBEIDSKAPITAL (A-B)	-319 817 411
Differanse mellom beregningmetoder:	0
Korrigerings av gammel differanse på kapitalkonto.	0

Note 2 - Kapitalkonto

Debetposter i året		Kreditposter i året:	
		01.01.2024 Kapitalkonto (2.59.90.0800)	679 321 258
		01.01.2024 Anleggsmodul (2.59.90.0801)	(1 551 290 563)
		01.01.2024 Socio sosiallån (2.59.90.0805)	(14 042 083)
Avskrivning av fast eiendom og maskiner og transportmidler	92 421 088	Avskrivning av fast eiendom, maskiner og transportmidler	(158 781 101)

Salg/nedskrivning av utstyr/maskiner	414 723		
Salg av aksjer/andeler	-	Kjøp av aksjer/andeler	(9 623 124)
Div. nedskrivninger, aksjer/andeler	-	Div. oppskrivninger, aksjer/andeler	(1 812)
Mottatt avdrag på startlån	79 245 435	Utlån, startlån	(238 040 951)
Mottatt avdrag på lønnslån	15 2067	Utlån, lønnslån	-
Mottatte avdrag på sosiallån	1 426 178	Utlån spillemidler	(1 759 400)
Tapsført/nedskrevet, sosiallån	1 457 109	Utlån sosial	(3 288 235)
Bruk av lånemidler fra eksterne lån	318 025 446		
Korrigeringer ang. pensjonsmidler og pensjonsforpliktelser	36 259 197	Avdrag på eksterne lån	(136 665 231)
31.12.2024 Kapitalkonto (2.59.90.0800)	(727 457 217)		
31.12.2024 Anleggsmodul (2.59.90.0801)	1 617 235 854		
31.12.2024 Socio sosiallån (2.59.90.0805)	15 128 223		
Sum	1 434 171 243	Sum	-1 434 171 243

Note 3 - Regnskapsprinsipper

Regnskapet er utarbeidet i henhold til bestemmelsene i kommuneloven, forskrifter og god kommunal regnskapsskikk.

Det er ingen endring av regnskapsprinsipper i 2024 i forhold til tidligere år.

Regnskapsprinsipper

All tilgang og bruk av midler i løpet av året som for kommunens virksomhet framgår av driftsregnskapet eller investeringsregnskapet. Alle utgifter og utbetalinger, inntekter og innbetalinger regnskapsføres brutto. Dette gjelder også interne finansieringstransaksjoner. Alle kjente utgifter, utbetalinger, inntekter og innbetalinger i året er tatt med i årsregnskapet, enten de er betalt eller ikke. Se egen note for presisering om variabel lønn. For lån er kun den delen av lånet som faktisk er brukt i løpet av året ført i investeringsregnskapet. Den delen av lånet som ikke er brukt, er registrert som memoriapost.

Klassifisering av anleggsmidler og omløpsmidler

I balanseregnskapet er anleggsmidler eiendeler bestemt til varig eie eller bruk for kommunen. Andre eiendeler er omløpsmidler. Fordringer knyttet til egen vare- og tjenesteproduksjon, samt markedsbaserte verdipapir som inngår i en handelsportefølje er omløpsmidler. Andre markedsbaserte

verdipapir er klassifisert som omløpsmidler med mindre kommunen har foretatt investeringen ut fra næringspolitiske eller samfunnsmessige hensyn. I slike tilfeller er verdipapirene klassifisert som anleggsmidler.

Andre fordringer er omløpsmidler dersom disse forfaller til betaling innen ett år etter anskaffelsestidspunktet. Ellers er de klassifisert som anleggsmidler.

Kommunen følger god kommunal regnskapsskikk (GKRS) nr. 4 om avgrensningen mellom driftsmidler og investeringsregnskapet. Standarden har særlig betydning for skille mellom vedlikehold og påkostning i forhold til anleggsmidler. Utgifter som påløper for å opprettholde anleggsmiddelets kvalitetsnivå utgiftsføres i driftsregnskapet. Utgifter som representerer en standardheving av anleggsmiddelet utover standarden ved anskaffelsen utgiftsføres i investeringsregnskapet og aktiveres på anleggsmiddelet i balansen.

Klassifisering av gjeld

Langsiktig gjeld er knyttet til kommunelovens § 50 med unntak av likviditetstrekkrettighet/likviditetslån jfr. kl. § 50 nr. 5. All annen gjeld er kortsiktig gjeld.

Vurderingsregler

Omløpsmidler er vurdert til laveste verdi av anskaffelseskost og virkelig verdi. Markedsbaserte finansielle omløpsmidler er vurdert til virkelig verdi.

Anleggsmidler er vurdert til anskaffelseskost. Anleggsmidler med begrenset økonomiske levetid avskrives med like store årlige beløp over levetiden til anleggsmiddelet. Avskrivningene starter året etter at anleggsmiddelet er anskaffet/tatt i bruk av virksomheten. På VAR-anlegg avskriver vi samme år som utgiften påløper. Avskrivningsperiodene er i tråd med § 3-4 i forskrift om årsregnskap og årsberetning.

Anleggsmidler som har hatt verdifall som forventes ikke å være forbigående er nedskrevet til virkelig verdi i balansen.

Vurderingene for eiendeler gjelder tilsvarende for kortsiktig og langsiktig gjeld. Opptakskost utgjør gjeldspostens pålydende i norske kroner på det tidspunkt som gjelden oppstår. Låneomkostninger (gebyr, provisjoner mv.), samt over- og underkurs er finansutgifter og inntekter. Over- og underkurs periodiseres over lånets løpetid som kortsiktig fordring/gjeld etter samme prinsipper som gjelder for obligasjoner som holdes til forfall.

Selvkostberegninger

Innenfor rammer der selvkost er satt som den rettslige rammen for hva kommunen kan kreve av brukerbetalinger følges forskrift om beregning av samlet selvkost for kommunale og fylkeskommunale gebyrer (selvkostforskriften), og veileder til selvkostforskriften fra Kommunal- og regionaldepartementet datert november 2020 (H-2465). Vi referer til egen note på dette.

Moms-plikt og momskompensasjon

Kommunen følger reglene i merverdiavgiftsloven for de tjenesteområdene som omfattes av loven. For kommunens øvrige virksomhet krever kommunen momskompensasjon.

Note 4 - Varige driftsmidler

Anleggsgruppe	Øk. levetid	Balanse per 01.01.24	Tilgang	Avgang	Nedskrivinger	Avskrivinger	Balanse per 31.12.24
IKT	5 år	83 212 282	25 713 845	-	-	- 29 074 142	79 851 985
Utstyr/inventar og biler/maskiner	10 år	103 221 983	17 416 227	- 24 903	- 134 240	- 17 530 201	102 948 866
Tekniske anlegg, parkeringsplasser, friluftsanlegg	20 år	131 289 667	1 609 310	-	- 255 580	- 8 612 102	124 031 295
Boliger, skoler, barnehager, idrettsanlegg, ledningsanlegg og kommunale veier	40 år	1 199 639 153	114 041 718	-	-	- 37 140 505	1 276 540 366
Forretningbygg, administrasjonsbygg, sykehjem og kulturbygg	50 år	2 181 382		-	-	- 64 137	2 117 245
Tomter/andre ikke avskrivbare eiendeler		31 746 096	-	-	-	-	31 746 096
Sum varige driftsmidler:		1 551 290 563	158 781 100	- 24 903	- 389 820	- 92 421 087	1 617 235 853

Note 5 - Aksjer og andeler i selskaper

Aksjer og andeler i selskaper som er ført opp som anleggsmidler er på totalt 140 505 849 kroner.

Moss kommune	Antall aksjer/andeler	Eierandel	Verdi per 31.12.24
Aksjer og andeler under finansielle anleggsmidler			
Bibliotekssentralen SA	31 x 300		9 300
Galleri F-15 AS	54 x 1 000	31,80 %	540 000
Rygge Tomteselskap		100,00 %	50 000
Krapfoss Industrier AS (KIAS AS)	224 x 1 000	33,40 %	224 000
Østfold Energi AS	5 575 x 1 000	7,96 %	5 575 000
Personalpartner AS (Masvo AS)	43 x 2 000	78,20 %	86 000
Mosseregionens næringsutvikling AS	37 x 1 000	25,40 %	37 000
The American College of Norway	413 x 2 000		826 000
Inspiria		0,99 %	7 085
Rygge Mølle og Handelsforretning AS	87 x 10	0,13 %	870
Egenkapitaltilskudd KLP			142 731 490
Vansjø boligbyggerlag (Kjærnesneshagen BRL)			10 250
Andeler Viken Skog BA			33 790
Sum			150 130 785

Det er innbetalt egenkapitaltilskudd til KLP for 2024 på 9 623 124 kroner.

Note 6 - Utlån

Samlet utlån pr. 31.12.24 er på 1 539,4 millioner kroner. Dette gjelder videre utlån for startlån fra Husbanken på 1 522,2 millioner kroner, sosiallån 15,4 millioner kroner og rester etter lønnslånsordning på 50 000 kroner fra tidligere Moss kommune. Samt utlån (vedrørende forskudd på spillemidler) på 1,7 millioner kroner.

Startlånsordningen er finansiert med midler fra Husbanken (jfr. kommuneloven § 14-17 første ledd). Sosiallån, lønnslån og utlån/forskudd spillemidler er finansiert med egne midler.

Det er nedskrevet sosiallån for 1,46 millioner kroner direkte i balansen (uten resultateffekt). Dette er mer omtalt i note 22 om tap og avskrivninger på utlån.

Note 7 - Markedsbaserte finansielle omløpsmidler

Plassering i KLP-rentefond på kroner 1,2 millioner er avsluttet i 2024.

Note 8 - Gjeldsforpliktelser

Del 1 - Gjeldsforpliktelser - investeringslån

Långiver	31.12.2023	31.12.2024	Forfall	Rentetype
Kommunalbanken MK 2014.0710	96 517 620	96 517 620	30.06.2048	Pt.rente
Kommunalbanken MK 2016.0526	7 637 500	-	innløst i 2024	Pt.rente
Kommunalbanken MK 2018.0623	36 338 800	32 513 660	20.06.2033	Fast 2,51% til 2025
Kommunalbanken MK 2019.0647	51 708 520	46 783 900	19.06.2034	Fast 2,52% til 2026
Kommunalbanken RK 2010.1007	14 283 330	6 484 610	30.12.2036	Nibor
Kommunalbanken RK 2013.0731	31 035 750	29 557 850	19.12.2044	Nibor
Kommunalbanken RK 2018.0619	47 788 900	45 616 680	18.12.2045	Fast 2,56% til 2025
Kommunalbanken RK 2019.0477	51 304 200	48 739 000	19.10.2043	Fast 2,32%til 2029
Kommunalbanken 2021.0446	46 666 680	45 000 020	30.05.2051	Pt.rente
Kommunalbanken 2022.0422	30 839 880	29 469 220	15.05.2045	Pt.rente
Kommunalbanken 2022.0423	45 482 910	43 626 470	28.12.2048	Pt.rente

Årsrapport2024

Kommunalbanken 2022.0424	120 524 340	114 498 120	15.09.2043	Pt.rente
Kommunalbanken 2023.0389	148 300 000	143 356 660	24.11.2053	Pt.rente
KLP MK 8317.55.35546	19 008 000	17 208 000	30.06.2027	Pt.rente
KLP RK 8317.50.29977	9 627 745	-	innløst i 2024	Nibor
KLP Moss 8317.57.71185	138 872 233	138 872 233	15.12.2050	Pt.rente
KLP Moss 8317.62.11698	145 713 701	139 999 437	06.12.2049	Pt.rente
KLP Moss 8317.65.01173	-	60 500 000	22.12.2054	Pt.rente
Sum lån:	1 041 650 109	1 038 743 480		

Pt.rente per 31.12.24 i Kommunalbanken 5,35% (startet på 5,50%).

Pt. rente per 31.12.24 i Kommunekreditt/KLP 5,30% (startet på 5,55%).

Lån knyttet til rentekompensasjonsordninger er hos MKEiendom KF.

Mer informasjon om gjeldens sammensetning, gjennomsnittelig rente m.m. er rapportert i egen sak på finansområdet.

Del 2 - Gjeldsforpliktelse - startlån

Långiver - Husbanken	31.12.2023	31.12.2024	Forfall	Rentetype
Startlån MK 2012, 1152.0559	48 356 368	45 767 147	01.04.2037	Pt.rente
Startlån MK 2013, 1152.4668	56 922 039	49 678 389	01.05.2038	Pt.rente
Startlån MK 2014, 1152.8929	4 950 253	-	innløst i 2024	Pt.rente
Startlån MK 2015, 1153.2068	58 454 348	21 303 381	01.07.2040	Pt.rente
Startlån MK 2016, 1153.4914	74 820 639	72 013 805	01.05.2041	Pt.rente
Startlån MK 2017, 1153.7728	95 616 735	91 493 443	01.11.2042	Fast 2,44 % til 2027
Startlån MK 2018, 1153.9895	141 076 924	141 076 924	01.12.2043	Pt.rente
Startlån MK 2019, 1154.1774	127 209 709	123 226 695	01.04.2044	Fast 4,26 % til 2033
Startlån RK, 1154.1748	60 000 000	60 000 000	01.05.2044	Pt.rente
Startlån 2020, 1154.3344	185 183 001	179 767 354	01.05.2045	Fast 3,99 % til 2029
Startlån 2021, 1154.4297	210 000 000	210 000 000	01.03.2051	Pt.rente
Startlån 2022, 1154.5128	210 000 000	210 000 000	01.10.2052	Pt.rente
Startlån 2023, 1154.5966	207 882 151	204 382 459	28.02.2053	Fast 3,74 % til 2029
Startlån 2024, 1154.7129	-	138 503 968	01.01.2049	Pt.rente
Sum lån:	1 480 472 167	1 547 213 565		

Pt.rente per 31.12.24 i Husbanken, 4,66 prosent for lån med kvartalvise terminer.

Mottatte ordinære avdrag	-31 151 557
Betalte ordinære avdrag	28 808 349
Mottatte ekstraordinære avdrag	-48 093 878
Betalt/innløst videre inn til Husbanken	44 450 253
For mye innløst i 2023	430 850
Avsatt på fond	3 212 775

Del 3 - Gjeldsforpliktelser - i andre selskaper

Selskap	Gjeld 31.12.22	Gjeld 31.12.23
Moss kommunale eiendomsselskap KF:	2 651 362 247	2 551 362 247
Moss havnevesen KF	61 484 795	54 474 795
Sum lån	2 712 847 042	2 605 837 042

Lån knyttet til rentekompensasjonsordninger i MKEiendom KF er ca. 133,1 millioner kroner.

Del 4 - Finansielle eiendeler- og forpliktelser (rentesikring § 5-11 e.)

Moss kommune har per 31.12.24, en rentebytteavtale. Som sikringsinstrument tilknyttet kommunens langssiktige gjeld for å sikre forutsigbar rente. Inngått i gamle Rygge kommune og er ikke tilknyttet til bestemte objekter/bygninger.

Avtalenummer	Finansinstitusjon	Formål med sikring	Sikret beløp	Start	Endelig forfall	Fastrente
2015032608142 - 2022091304758	DNB Markeds	Rentesikring	50 000 000	16.06.2015	15.09.2025	2,86 %
Sum:			50 000 000			

Note 9 - Minimumsavdrag

Sum alle lån 01.01.2024	2 522 122 276
herav startlån (videre utlån)	-1 480 472 167
Sum lån 01.01.2024	1 041 650 109
Sum bokført verdi anleggsmidler 01.01.2024	7 916 507 217
herav pensjonsmidler	-4 846 245 106
herav aksjer og andeler	-140 505 848
herav utlån (startlån og lønnslån)	-1 378 465 700
Ikke avskrivbare anleggsmidler	-31 746 096
Sum bokført verdi anleggsmidler for beregning	1 519 544 467
Sum årets avskrivninger	92 421 087

Kontrollgrense:		
<u>Langsiktig</u>		
<u>gjeld</u>	<u>1 041 650 109</u>	* 92 421 087
		= 63 354 800

Årsrapport2024

Bokført verdi anleggsmidler	1 519 544 467	* årets avskrivninger	= minimums avdrag
Betalte avdrag i driftsregnskapet			63 406 629

Note 10 - Pensjon

Oversikten nedenfor viser beløpsstørrelsene i de to kollektive pensjonsordningene som de ansatte i Moss kommune er medlem i. Dette er Statens pensjonskasse (SPK, for lærere) og Kommunal Landspensjonskasse. Forholdsvis andel for MKEiendom KF er trukket ut, og rapporteres i deres eget årsregnskap. Alle ansatte som tidligere var medlemmer av Moss kommunale pensjonskasse ble overført til KLP fra 01.01.2020. Alle rettigheter for ansatte, pensjonsmidler og forpliktelser m.m. er videreført i KLP.

Pensjonskostnader	KLP	SPK	2024 totalt	2023 totalt
Årets opptjening	212 154 574	35 179 789	247 334 363	217 877 797
Rentekostnad	183 902 433	14 933 407	198 835 840	159 017 720
Brutto pensjonskostnad	396 057 007	50 113 196	446 170 203	376 895 517
Forventet avkastning	-212 207 253	-9 869 106	-222 076 359	-182 140 807
Netto pensjonskostnad:	183 849 754	40 244 090	224 093 844	194 754 710
Amortisert premieavvik	37 920 173	2 806 554	40 726 727	31 448 988
Administrasjonskostnader/Rentegaranti	8 814 168	1 321 157	10 135 325	11 107 232
Samlet kostnad (inkl. administrasjon)	230 584 095	44 371 801	274 955 896	237 310 930

Premiefondene i KLP er 252,2 millioner kroner per 31.12.23. Dette er kun foreløpige tall, da avkastning/årsoppgjørdisposisjoner i KLP for 2023 ikke blir overført premiefondene før deres regnskap er godkjent. Dette blir først kjent i april/mail i 2024.

Årests premieavvik	128 556 392	6 692 729	135 249 121	131 259 094
Innbetalt pensjonspremie/tilskudd	400 738 562	48 257 976	448 996 538	531 769 367
Bruk av premiefond	77 723 647	-	77 723 647	194 648 330

Premiefondene i KLP er 320,2 millioner kroner per 31.12.24. Dette er kun foreløpige tall, da avkastning/årsoppgjørdisposisjoner i KLP for 2024 ikke blir overført premiefondene før deres regnskap er godkjent. Dette blir først kjent i april/mail i 2025.

Pensjonsmidler, pensjonsforpliktelser og beregnet akkumulert premieavvik	KLP	SPK	2024 totalt	2023 totalt
Pensjonsmidler pr. 31.12	4 990 739 319	280 065 174	5 270 804 493	4 846 245 106
Brutto påløpt pensjonsforpliktelser pr. 31.12	4 688 075 505	423 448 366	5 111 523 871	4 653 245 772
Netto midler/forpliktelse pr. 31.12	302 663 814	-143 383 192	159 280 622	192 999 334
Arbeidsgiveravgift av netto midler/forpliktelse pr. 31.12.	42 675 598	-20 217 030	22 458 568	27 212 906
Akkumulert premieavvik pr. 31.12	243 519 652	23 747 927	267 267 579	172 745 181
Arbeidsgiveravgift av premieavvik pr. 31.12	34 333 404	3 348 458	37 681 862	24 354 203

Beregningsforutsetninger	KLP	SPK
Økonomiske forutsetninger.		
Årlig avkastning (i %)	4,50 %	4,00 %
Diskonteringsrente (risiko fri rente i %)	4,00 %	4,00 %
Årlig lønnsvekst (i %)	2,97 %	2,97 %
Årlig G-regulering (i %)	2,97 %	2,97 %
Årlig pensjonsregulering (i %)	2,20 %	
Forholdstallet fra KRD	1,00	1,00

Moss kommune og tilhørende selskaper har valgt 7 års amortiseringstid

Note 11 - Garantier

Långiver	Formål	Type garanti	Opprinnelig lån/garanti	Godkjent	Innvilg. år	Garantiansvar per 31.12.24	Garantiansvar utløper	MKs andel
Husbanken								
Melløsparken Barnehage Sa	Nybygg/rehabilitering av bygg	Simpel garanti	9 900 000	x	2002	1 877 301	2032	MK 100%
Nye Refsnes barnehage BA	Nybygg/rehabilitering av bygg	Simpel garanti	7 722 000	x	2003	2 747 057	2033	MK 100%
						4 624 358		
Kommunalbanken								
Verket barnehage	Nybygg/rehabilitering av bygg	Simpel garanti	7 500 000	x	1998	993 790	2029	MK 100%
Ekholt foreldre barnehage	Nybygg/rehabilitering av bygg	Simpel garanti	6 990 000	x	1999	566 000	2027	MK 100%
Smedhusåsen Barnehage BA	Nybygg/rehabilitering av bygg	Simpel garanti	6 050 000	x	1999	883 500	2029	MK 100%
MOVAR	Investering i vann/avløp/renovasjon	Simpel garanti				154 868 000		MK 64%
Moss kirkelig fellesråd	Nybygg/rehabilitering av bygg	Simpel garanti	11 500 000	x	2007	1 091 320	2027	MK 100%
Moss kirkelig fellesråd	Nybygg/rehabilitering av bygg	Simpel garanti	10 833 333	x	2012	6 350 600	2041	MK 100%

Årsrapport2024

Moss kirkelig fellesråd	Nybygg/rehabilitering av bygg	Simpel garanti	11 066 667	x	2013	6 517 310	2043	MK 100%
Moss kirkelig fellesråd	Nybygg/rehabilitering av bygg	Simpel garanti	5 015 000	x	2017	3 825 000	2047	MK 100%
Moss kirkelig fellesråd	Nybygg/rehabilitering av bygg	Simpel garanti	25 140 000	x	2018	19 872 820	2048	MK 100%
Moss kirkelig fellesråd	Nybygg/rehabilitering av bygg	Simpel garanti	13 100 000	x	2019	10 698 600	2049	MK 100%
						205 666 940		
KLP/Kommunekreditt								
MOVAR	Investering i vann/avløp/renovasjon	Simpel garanti		x		241 951 000		MK 64%
MOVAR (byggelån)	Investering i vann/avløp/renovasjon	Simpel garanti		x		112 800 000		MK 64%
Moss kirkelig fellesråd	Nybygg/rehabilitering av bygg	Simpel garanti	3 625 000	x	2005	187 500	2025	MK 100%
Moss kirkelig fellesråd	Nybygg/rehabilitering av bygg	Simpel garanti	24 842 933	x	2016	18 105 861	2046	MK 100%
Moss kirkelig fellesråd	Nybygg/rehabilitering av bygg	Simpel garanti	8 978 000	x	2020	7 780 928	2050	MK 100%
Moss kirkelig fellesråd	Nybygg/rehabilitering av bygg	Simpel garanti	9 854 000	x	2021	8 481 426	2051	MK 100%
Moss kirkelig fellesråd	Nybygg/rehabilitering av bygg	Simpel garanti	8 889 000	x	2022	8 429 223	2052	MK 100%

Årsrapport2024

Moss kirkelig fellesråd	Nybygg/rehabilitering av bygg	Simpel garanti	5 150 000	x	2023	4 892 498	2053	MK 100%
Moss kirkelig fellesråd	Nybygg/rehabilitering av bygg	Simpel garanti	11 111 000	x	2024	10 922 678	2053	MK 100%
Moss kirkelig fellesråd	Nybygg/rehabilitering av bygg	Simpel garanti	4 500 000	x	2024	4 423 728	2053	MK 100%
						417 974 842		
Sparebank 1, Moss								
Ishall i Moss AS	Nybygg/rehabilitering av bygg	Simpel garanti	7 000 000	x	2014	2 599 946	2034	MK 100%
Rundhuset i Nesparken	Nybygg/rehabilitering av bygg	Simpel garanti	350 000	x	2014	7 682	2024	MK 100%
						2 607 628		
Sum totalt						630 873 768		

Garantiansvar overfor MOVAR IKS er ført opp med Moss Kommunes andel av den totale gjelden i henhold til eieravtalen. Samlet gjeld i MOVAR per 31.12.24 er 796,3 millioner kroner. Moss kommunes andel er 509,6 millioner kroner. Total låneramme for MOVAR samlet er i 2023 utvidet til 3.000,0 millioner kroner av deltakerkommunene. Vedtatt av kommunestyret i Moss i sak 080/23.

Alle garantiene gitt av Moss kommune er selvskyldnergaranti.

Note 12 - Fond

	Regnskap 2024	Regnskap 2023
Disposisjonsfond		
Disposisjonsfond pr. 1.1.	500 594 819	621 621 338
Avsatt i driftsregnskapet	-	-
Forbruk i driftsregnskapet	187 910 269	121 026 519
Disposisjonsfond pr. 31.12.	312 684 550	500 594 819
Bundne driftsfond		
Bundne driftsfond pr. 1.1.	52 330 200	93 600 893
Avsatt i driftsregnskapet	13 681 870	15 153 429
Bruk i driftsregnskapet	13 613 447	56 424 123
Bundne driftsfond pr. 31.12.	52 398 623	52 330 200
Ubundne investeringsfond		
Ubundne investeringsfond pr. 1.1.	-	3 125 000
Avsatt i investeringsregnskapet	-	-
Bruk i investeringsregnskapet	-	3 125 000
Ubundne investeringsfond pr. 31.12.	-	-
Bundne investeringsfond		
Bundne investeringsfond pr. 1.1.	19 856 663	26 864 513
Avsatt i investeringsregnskapet	3 212 775	-
Bruk i investeringsregnskapet	12 396 000	7 007 850
Bundne investeringsfond pr. 31.12.	10 673 438	19 856 663

Kommentarer til bunde driftsfond

Selvkostområdene står for 6,8 millioner kroner. Ubrukte midler vedrørende boligtilskudd og dekning av tap fra Husbanken er på 11,4 millioner kroner. Resterende 34,2 millioner kroner gjelder ca. 60 øremerkede prosjekter.

Kommentarer til bundne investeringsfond

4,2 millioner kroner gjelder samferdseltiltak (Varnaveienområdet). Diverse midler fra utbyggingsavtaler 3,3 millioner kroner. Innløste startlån for videre innløsning til Husbanken er på 3,2 millioner kroner.

Note 13 - Selvkostområder

Selvkost-områder 2022	Vann	Avløp	Slam- tømming	Renovasjon	Feiing	Regulerings- planer	Byggesak	Oppmåling	Eier- seksjonering	Utslipps- tillatelser
Direkte driftsutgifter	82 137 979	97 053 386	1 858 867	79 442 164	6 667 525	4 128 688	16 272 359	3 049 865	451 855	2 151 753
Avskrivingskostnad	8 206 822	13 781 816	-	-	-	-	159 967	-	-	-
Kalkulatorisk rente	11 140 000	16 687 410	-	-	-	-	32 790	-	-	-
Indirekte kostnader	2 231 472	2 428 833	52 416	529 941	52 533	449 418	1 431 656	201 189	112 130	237 539
Sum driftskostnader	103 716 273	129 951 445	1 911 283	79 972 105	6 720 058	4 578 106	17 896 772	3 251 054	563 985	2 389 292
- Øvrige inntekter	- 4 778 294	- 1 153 126	-	- 8	-	- 132 031	- 2 566 179	- 851 490	- 9 680	- 158 636
Samlet selvkost (gebyrgrunnlag)	98 937 979	128 798 319	1 911 283	79 972 097	6 720 058	4 446 075	15 330 593	2 399 564	554 305	2 230 656

Årsrapport2024

Subsidiering	-	-	-	-	-	3 358 990	-	-	168 685	-
Gebyrinntekter	101 557 095	133 531 322	1 342 860	77 302 971	6 619 319	1 087 085	17 844 537	2 401 675	385 620	641 326
Resultat	2 619 116	4 733 003	- 568 423	- 2 669 126	- 100 739	-	2 513 944	2 111	-	- 1 589 330
Finansiell dekningsgrad	102,6 %	103,7 %	70,3 %	96,7 %	98,5 %	24,5 %	116,4 %	100,1 %	69,6 %	28,8 %
Selvkostfond/fremførbart underskudd	Vann	Avløp	Slam- tømming	Renovasjon	Feiing	Regulerings- planer	Byggesak	Oppmåling	Eiersek- sjonering	Utslippstil- latelser
Selvkostfond 01.01	- 1 596 190	- 6 382 405	30 900	2 650 479	178 545	-	3 926 505	-	-	- 644 326
-/+ Bruk av/avsetning til selvkostfond	2 619 116	4 733 004	- 568 423	- 2 669 125	- 100 739	-	2 513 944	2 111	-	- 1 589 330
+/- Kalkulert renteinntekt/rentekostnad fond	- 47 469	- 174 692	- 11 019	57 242	5 576	-	225 481	46	-	- 62 596
Selvkostfond/fremførbart underskudd 31.12	- 9 424 543	- 1 824 093	- 548 542	38 596	83 382	-	6 665 930	2 157	-	- 2 296 252

Note 14 - Salg av finansielle anleggsmidler

Ingen salg av aksjer i Moss kommune i 2024.

Note 15 - Ytelser til ledende personer

Lønn og godtgjørelser	2024
Kommunedirektør, Hans Reidar Ness	1 838 795
Ordfører, Simen Nord	1 065 527
Varaordfører, Michael A. B. Torp	1 097 270

Note 16 - Godtgjørelse til revisor

Moss kommune er medeier i Østre Viken Kommunerevisjon IKS. Selskapet leverer alle revisjonstjenester til kommunen. For 2024 er det utbetalt til sammen kr. 3.134.881 i honorar til revisor. Størrelsen på honoraret fastsettes årlig av representantskapet i selskapet innenfor rammen av gjeldende avtale mellom eierkommunene. Alt er betaling for revisjon.

I tillegg er det utbetalt kr. 553.000 til Østfold Kontrollutvalgssekretariat for drift av sekretariatfunksjonen og for kommunens kontrollutvalg.

Note 17 - Tilskudd ressurskrevende brukere

Det statlige tilskuddet til særlig ressurskrevende brukeres tjenester for 2024 er beregnet til **92,0 millioner kroner**. Beløpet er ført som inntekt i driftsregnskapet på funksjonene 253, 257 og 258. Det endelige kravet er ved regnskapsavleggelsen ikke innsendt/revisjonsgodkjent og det kan bli endringer i kravet. Avviket mellom estimatet og faktisk utbetaling vil bli regnskapsført i 2025.

Avviket på kravet for 2023 ble 7,3 millioner kroner, som er inntektsført i driften for 2024 på funksjon 257.

Note 18 - Fordringer og gjeld til kommunale foretak og andre selskap

Per 31.12.24	Fordringer	Gjeld	Kortsiktig	Langsiktig
Moss kommunale eiendomsselskap KF	-	-186 213 160	-186 213 160	-
Moss havnevesen KF	-	-	-	-

Moss kirkelig fellesråd	25 594	-	25 594	-
Sum	25 594	-186 213 160	-186 187 566	-

Mellomværende overfor MKEiendom KF er relatert til felles likviditetstyring i Moss kommune. Deler av MKEiendoms likvide midler står på Moss kommunes driftskonto og plasseringskonto.

Mellomværende mot kirkelig fellesråd gjelder renter og gebyr vedrørende innfordring. Dette gjøres opp i 2025.

Note 19 - Anordning av variabel lønn

Moss kommune utbetaler betydelige beløp i variabel lønn hver måned, hvor en vesentlig andel tilfaller pleie- og omsorgssektoren. Dette gjelder variabel lønn for desember som utbetales i januar det påfølgende året. For regnskapsåret 2024 er det periodisert 34,8 millioner kroner i variabel lønn inkludert sosiale utgifter. For 2023 var tilsvarende beløp 37,4 millioner kroner. Det medfører en regnskapsmessig mindre belastning i driften for 2024 på 2,6 millioner kroner.

For beregningen av tilskudd til private barnehager er det forutsatt ordinære driftskostnader for 12 måneder i Moss kommunes regnskaper på området. Periodisering av variabel lønn er ikke hensyntatt i beregningen, fordi det ikke er vesentlige beløpsforskjeller fra år til år på dette området.

Note 20 - Andre virksomheter som utfører vesentlige kommunale tjenester

Moss Kommunale Eiendomsselskap KF, eiendomsforvaltning
Moss Havnevesen KF, havnevirksomhet

MOVAR IKS, vann, avløp, renovasjon m.m.
MOVAR IKS (MIB), Mossregionens interkommunale brann- og feiervesen

Note 21 - Vedrørende justeringsrett og oppskrivning

Det er i 2024 overdratt to anlegg til Moss kommune, der kommunen har overtatt anleggene etter ferdigstillelse, samt overtatt justeringsrett for merverdiavgift og for momskompensasjon.

Verket Moss AS

Andel VA. Anleggets verdi kr. 2.125.678. Justeringsrett mva kr. 527.527.

Trysilhus Areal AS

Andel vei. Anleggets verdi kr. 27.133.981. Justeringsrett momskompensasjon kr. 5.426.796.

Andel VA. Anleggets verdi kr. 13.573.410. Justeringsrett mva kr. 3.393.353.

Etter avtalene skal 80 prosent av justert moms tilbakebetales utbygger og 20 prosent tilfaller Moss

kommune som administrasjonsgebyrer. Justeringsretten varer i inntil 10 år fra overtakelse. Moss kommune har tidligere overtatt følgende anlegg:

- Sjøgata 25 Moss AS. Overtatt i 2014. Vei.
- Trysilhus Areal AS. Overtatt i 2015. Vei og VA anlegg.
- HPN Infra 1 AS. Overtatt i 2016. Vei.
- HPN Infra 3 AS. Overtatt i 2016. Vei.
- HPN Infra 5 AS. Overtatt i 2016. Vei.
- Moss Næringspark AS. Overtatt i 2017. Vei og VA anlegg.
- Forum Moss AS. Overtatt i 2017. Vei og VA anlegg.
- Verket Moss AS, Bro. Overtatt i 2018. Vei.
- Trysilhus Areal AS. Overtatt i 2018. Vei og VA anlegg.
- Sponvika Eiendom AS, Verksåsen. Overtatt i 2019. Vei og VA anlegg.
- Verket Moss AS. Overtatt i 2020. VA anlegg.
- Sponvika Eiendom AS, Verksåsen. Overtatt i 2020. Vei og VA anlegg.
- Skolt Næringspark Moss AS. Overtatt i 2020. Vei og VA anlegg.
- Sponvika Eiendom AS. Overtatt i 2021. Vei og VA anlegg.
- Glassverket Bolig AS. Overtatt i 2023. Vei og VA anlegg.
- Bakke prosjekt AS. Overtatt i 2023. Vei og VA anlegg.

Note 22 - Tap og nedskrivninger på utlån

Det er totalt tapsført **714 474** kroner i driftsregnskapet i løpet av 2024. Kravene som er tapsført er sett opp mot lovkrav og realisme på om videre innfordring fører frem. Hovedområdene det er foretatt tapsbelastninger i regnskapet er:

Helse og omsorgstjenester, bruker og oppholdsbetalinger 365 000 kroner.

Skattekrav fra tidligere år, 88 000 kroner.

Barnehageområdet, oppholdsbetaling 75 000 kroner.

Byggesak/oppmåling, 42 000 kroner.

VAR-sektoren, 29 000 kroner.

Salg og skjenkebevilgninger, etter konkurser 24 000 kroner.

Skolefritidsordningen, oppholdsbetaling 22 000 kroner.

Biblioteket, utlån 16 000 kroner.

Øvrige tap er på 53 000 kroner.

Nedskrivninger på utlån:

Direkte nedskrivninger i balansen på utlån er samlet **1 457 109 kroner**. Dette gjelder sosiallån omgjort til bidrag av NAV/sosial i henhold til vedtak på 799 916 kroner. I tillegg er det foretatt en siste opprydding av lån fra gamle Moss hvor det nedskrives 657 193 kroner. Nedskrivningene har ingen direkte effekt på driftsresultatet. Da gjenstår det kun sosiallån som er registrert i fagsystemet Socio, samt et reelt gammelt sosiallån.

Note 23 - Vertskommunesamarbeid

Legevakt

Mossregionens legevaktsentral er en virksomhet i Moss kommune, etter vertskommunemodellen. Legevakta finansieres av forholdsvis andeler basert på innbyggertall. I 2023 hadde legevakta et regnskapsmessig underskudd på 13.727.162 kroner. Moss kommunes andel er innarbeidet i Moss kommunes totale regnskapsresultat. Øvrige andeler av merforbruket er fordringsført deltakerkommunene.

Deltakere	Andel	Overført i 2024	Andel underskudd
Moss kommune	60,89 %	27 254 251	5 788 551
Råde kommune	9,12 %	4 275 560	794 355
Våler kommune	7,13 %	3 248 520	621 025
Vestby kommune	22,86 %	10 293 012	1 991 112
Sum	100,0 %	45 071 343	9 195 043

Avdeling kommunale akutte døgnplasser (KAD)

Kommunale akutte døgnplasser ved Peer Gynt Helsehus startet opp 2013, etter vertskommunemodellen. KAD finansieres av forholdsvis andeler basert på innbyggertall. I 2023 ble det et regnskapsmessig underskudd på 161.430 kroner. Moss kommunes andel er innarbeidet i Moss kommunes totale regnskapsresultat. Øvrige andeler av merforbruket er fordringsført deltakerkommunene.

Deltakere	Andel	Overført i 2024	Andel underskudd
Moss kommune	60,89 %	15 181 437	504 564
Råde kommune	9,12 %	2 380 740	115 187
Våler kommune	7,13 %	1 808 856	90 053
Vestby kommune	22,86 %	5 731 408	288 724
Sum	100,0 %	25 102 441	998 528

Landbruk

Moss og Råde kommune har felles landbruksforvaltning organisert som interkommunalt samarbeid. Ansvarsområdet omfatter kommunale og statlige oppgaver, som består av forvaltning, planlegging og rådgivning innenfor fagområdene jordbruk, skogbruk, arealforvaltning og vilt. Ressursbruken skal stå i forhold til avtalte fordelingsnøkler. Det samme gjelder kostnadsfordelingen. Arbeidsgiveransvaret ligger hos Moss kommune. Området hadde en netto kostnad på 3 522 165 kroner i 2024. Råde kommunes andel av årets drift ble et overskudd på 77 064 kroner. Dette er registret som kortsiktig gjeld i Moss kommune regnskap. Moss kommunes andel av netto kostnaden var på 3 599 230 kroner og er innarbeidet i årets regnskapsresultat.

Note 24 - Juridisk tvist vedrørende tilskudd til private barnehager

Moss kommune er involvert/saksøkt i en juridisk tvist om utbetaling av tilskudd til private barnehager. Dette er en stor sak med flere enn 100 private barnehager som saksøkere og flere enn 100 kommuner og Staten ved Kunnskapsdepartementet som saksøkte.

Saken mot Moss kommune (og alle de andre kommunene) er pt. stanset i påvente av utfallet i saken mellom de private barnehagene og Staten.

Det er KS Advokatene som håndterer denne saken på vegne av Moss og 60 andre av de saksøkte kommunene. Skulle saksøkerne nå frem med sitt krav er søksmålsrisikoen stor. En må imidlertid anta at dersom «Kommune-Norge» taper, vil Regjeringen og Stortinget måtte ta stilling til eventuell kompensasjon til kommunene.

Konsolidert regnskap

Økonomisk oversikt - drift

	Regnskap 2024	Regnskap 2023
Driftsinntekter		
1 Rammetilskudd	1 650 945 320	1 515 792 586
2 Inntekts- og formuesskatt	1 858 039 363	1 809 498 011
3 Eiendomsskatt	172 796 010	188 066 577
4 Andre skatteinntekter	24 553	20 537
5 Andre overføringer og tilskudd fra staten	247 778 051	208 879 058
6 Overføringer og tilskudd fra andre	674 357 010	612 155 761
7 Brukerbetalinger	145 858 885	140 125 972
8 Salgs- og leieinntekter	549 199 401	438 707 890
9 Sum driftsinntekter	5 298 998 593	4 913 246 392
Driftsutgifter		
10 Lønnsutgifter	2 572 489 218	2 391 704 103
11 Sosiale utgifter	598 384 428	539 438 521
12 Kjøp av varer og tjenester	1 574 379 134	1 472 262 064
13 Overføringer og tilskudd til andre	448 139 705	408 617 180
14 Avskrivninger	224 198 448	202 463 048
15 Sum driftsutgifter	5 417 590 933	5 014 484 916
16 Brutto driftsresultat	- 118 592 340	- 101 238 524
Finansinntekter		
17 Renteinntekter	106 207 376	100 344 943
18 Utbytter	29 687 096	32 474 453

19 Gevinster og tap på finansielle omløpsmidler	59 241	53 967
20 Renteutgifter	242 935 655	185 759 884
21 Avdrag på lån	170 416 645	154 349 507
22 Netto finansutgifter	- 277 398 587	- 207 236 028
23 Motpost avskrivninger	224 198 448	202 463 048
24 Netto driftsresultat	- 171 792 479	- 106 011 504
Disp. eller dekning av netto driftsresultat:		
25 Overføring til investering	10 759 400	36 934 000
26 Avsetninger til bundne driftsfond	13 681 870	15 153 429
27 Bruk av bundne driftsfond	- 13 613 447	- 56 424 122
28 Avsetninger til disposisjonsfond	7 982 324	19 351 707
29 Bruk av disposisjonsfond	- 190 602 626	- 121 026 519
30 Dekning av tidligere års merforbruk	-	-
31 Sum disponeringer eller dekning av netto driftsresultat	- 171 792 479	- 106 011 505
32 Fremført til inndekning i senere år (merforbruk)	0	0

Bevilgningsoversikt - investeringsregnskap

	Regnskap 2024	Regnskap 2023
1 Investeringer i varige driftsmidler	369 461 477	547 989 310
2 Tilskudd til andres investeringer	16 438 664	3 688 354
3 Investeringer i aksjer og andeler i selskaper	9 683 955	9 005 800
4 Utlån av egne midler	1 759 400	-
5 Avdrag på lån	-	-

6 Sum investeringsutgifter	397 343 496	560 683 464
7 Kompensasjon for merverdiavgift	45 185 391	65 593 737
8 Tilskudd fra andre	163 912 509	62 772 037
9 Salg av varige driftsmidler	2 434 230	3 062 187
10 Salg av finansielle anleggsmidler	-	-
11 Utdeling fra selskaper	-	1 673
12 Mottatte avdrag på utlån av egne midler	15 207	9 511
13 Bruk av lån	98 854 546	390 986 374
14 Sum investeringsinntekter	310 401 883	522 425 519
15 Videreutlån	238 040 951	189 974 097
16 Bruk av lån til videreutlån	230 000 000	184 897 713
17 Avdrag på lån til videreutlån	73 258 602	58 869 941
18 Mottatte avdrag på videreutlån	79 245 435	63 491 329
19 Netto utgifter videreutlån	2 054 118	454 996
20 Overføring fra drift	- 10 759 400	- 36 934 000
21 Avsetninger til bundne inv.fond	3 212 775	-
22 Bruk av bundne inv.fond	- 30 148 418	- 7 007 849
23 Avsetninger til ubundet inv.fond	-	27 651 453
24 Bruk av ubundet inv.fond	- 43 133 016	- 28 472 582
23 Dekning av tidligere års udekket beløp	-	6 050 037
24 Sum overføring fra drift og netto avsetninger	- 80 828 059	- 38 712 941

25 Fremført til inndekning i senere år(udekket beløp)	8 167 672	-
--	------------------	----------

Oversikt - balanse

EIENDELER			
A. Anleggsmidler		12 635 592 147	11 858 917 655
I. Varige driftsmidler	4	5 497 282 472	5 358 881 019
1. Faste eiendommer og anlegg		5 273 105 147	5 153 070 728
2. Utstyr, maskiner og transportmidler		224 177 325	205 810 291
II. Finansielle anleggsmidler		1 708 347 610	1 521 971 549
1. Aksjer og andeler	5	168 937 254	143 505 849
2. Obligasjoner		-	-
3. Utlån	6	1 539 410 356	1 378 465 700
III. Immaterielle eiendeler		-	-
IV. Pensjonsmidler	8	5 429 962 065	4 978 065 087
B. Omløpsmidler		1 577 494 626	1 970 767 547
I. Bankinnskudd og kontanter		744 204 613	1 243 273 273
II. Finansielle omløpsmidler		-	16 227 292
1. Aksjer og andeler	5	-	16 227 292
2. Obligasjoner		-	-
3. Sertifikater		-	-
4. Derivater		-	-
III. Kortsiktige fordringer		833 290 013	711 266 982
1. Kundefordringer		279 619 046	467 641 288
2. Andre kortsiktige fordringer		232 451 205	29 475 064
3. Premieavvik	8	321 219 762	214 150 630

Sum eiendeler		14 213 086 773	13 829 685 202
EGENKAPITAL OG GJELD			
C. Egenkapital		2 816 131 276	2 889 316 735
I. Egenkapital drift		481 100 269	663 652 147
1. Disposisjonsfond	9	428 701 646	611 321 947
2. Bundne driftsfond	9 og 10	52 398 623	52 330 200
3. Merforbruk i driftsregnskapet		-	-
4. Mindreforbruk i driftsregnskapet		-	-
II. Egenkapital investering		81 792 421	160 028 752
1. Ubundet investeringsfond	9	79 286 655	140 172 090
2. Bundne investeringsfond	9	10 673 438	19 856 663
3. Udekket beløp i investeringsregnskapet		- 8 167 672	-
III. Annen egenkapital		2 253 238 586	2 065 635 836
1. Kapitalkonto		2 225 611 070	2 038 008 320
2. Prinsippendringer som påvirker arbeidskap. drift		36 446 362	36 446 362
3. Prinsippendringer som påvirker arbeidskap. investering		- 8 818 846	- 8 818 846
D. Langsiktig gjeld		10 473 481 828	10 027 764 630
I. Lån		5 191 794 087	5 234 969 318
1. Gjeld til kredittinstitusjoner	7	5 191 794 087	5 234 969 318
2. Obligasjonslån		-	-
3. Sertifikatlån		-	-
II. Pensjonsforpliktelse	8	5 281 687 741	4 792 795 312
E. Kortsiktig gjeld		923 473 669	912 603 837
I. Kortsiktig gjeld		923 473 669	912 603 837
1. Leverandørgjeld		346 293 048	400 484 424
2. Likviditetslån		-	-

3. Derivater		-	-
4. Annen kortsiktig gjeld		565 642 021	497 940 117
5. Premieavvik		11 538 600	14 179 296
Sum egenkapital og gjeld		14 213 086 773	13 829 685 202
F. Memoriakonti		-	-
I. Ubrukte lånemidler		97 519 688	225 874 235
II. Andre memoriakonti		-	-
III. Motkonto for memoriakontiene		- 97 519 688	- 225 874 235

Note 1 Enheter som inngår i konsolidert regnskap

Enheter som inngår i konsolidert regnskap for Moss kommune for 2024 er:

- Moss kommune (bykassa)
- Moss kommunale eiendomsselskap KF
- Moss Havn KF

Note 2 Endring i arbeidskapital

	Regnskap 2024	Regnskap 2023
Arbeidskapital 01.01:	1 058 163 710	1 162 872 245
Endring i løpet av året:	-404 142 756	-104 708 535
Arbeidskapital 31.12:	654 020 954	1 058 163 710

	Regnskap 2024	Regnskap 2023
OMLØPSMIDLER		
Endring betalingsmidler	-499 068 660	-121 699 168
Endring ihendehaverobl og sertifikater	-	-
Endring kortsiktige fordringer	14 953 898	115 266 752
Endring premieavvik	107 069 132	112 933 058

Endring aksjer og andeler	-16 227 292	53 967
ENDRING OMLØPSMIDLER (A)	-393 272 922	106 554 609
KORTSIKTIG GJELD		
Endring kortsiktig gjeld (B)	-10 869 834	-211 263 144
ENDRING ARBEIDSKAPITAL (A-B)	-404 142 756	-104 708 535

Note 3 Regnskapsprinsipper og vurderingsregler

Regnskapet er utarbeidet i henhold til bestemmelsene i kommuneloven, forskrifter og god kommunal regnskapsskikk.

Det er ingen endring av regnskapsprinsipper i 2024 i forhold til tidligere år.

Regnskapsprinsipper

All tilgang og bruk av midler i løpet av året som vedrører kommunens virksomhet framgår av driftsregnskapet eller investeringsregnskapet. Alle utgifter og utbetalinger, inntekter og innbetalinger regnskapsføres brutto. Dette gjelder også interne finansieringstransaksjoner. Alle kjente utgifter, utbetalinger, inntekter og innbetalinger i året er tatt med i årsregnskapet, enten de er betalt eller ikke. Se note 11 for presisering vedrørende variabel lønn. For lån er kun den delen av lånet som faktisk er brukt i løpet av året ført i investeringsregnskapet. Den delen av lånet som ikke er brukt, er registrert som memoriapost.

Klassifisering av anleggsmidler og omløpsmidler

I balanseregnskapet er anleggsmidler eiendeler bestemt til varig eie eller bruk for kommunen. Andre eiendeler er omløpsmidler. Fordringer knyttet til egen vare- og tjenesteproduksjon, samt markedsbaserte verdipapir som inngår i en handelsportefølje er omløpsmidler. Andre markedsbaserte verdipapir er klassifisert som omløpsmidler med mindre kommunen har foretatt investeringen ut fra næringspolitiske eller samfunnsmessige hensyn. I slike tilfeller er verdipapirene klassifisert som anleggsmidler.

Andre fordringer er omløpsmidler dersom disse forfaller til betaling innen et år etter anskaffelsestidspunktet. Ellers er de klassifisert som anleggsmidler.

Kommunen følger GKRS (F) nr. 4 Avgrensningen mellom driftsmidler og investeringsregnskapet. Standarden har særlig betydning for skille mellom vedlikehold og påkostning i forhold til anleggsmidler. Utgifter som påløper for å opprettholde anleggsmiddelets kvalitetsnivå utgiftsføres i driftsregnskapet. Utgifter som representerer en standardhevning av anleggsmiddelet utover standarden ved anskaffelsen utgiftsføres i investeringsregnskapet og aktiveres på anleggsmiddelet i balansen.

Klassifisering av gjeld

Langsiktig gjeld er knyttet til kommunelovens § 50 med unntak av likviditetstrekkrettighet/likviditetslån jfr. kl. § 50 nr. 5. All annen gjeld er kortsiktig gjeld.

Vurderingsregler

Omløpsmidler er vurdert til laveste verdi av anskaffelseskost og virkelig verdi. Markedsbaserte finansielle omløpsmidler er vurdert til virkelig verdi.

Anleggsmidler er vurdert til anskaffelseskost. Anleggsmidler med begrenset økonomiske levetid avskrives med like store årlige beløp over levetiden til anleggsmiddelet. Avskrivningene starter året etter at anleggsmiddelet er anskaffet/tatt i bruk av virksomheten. På VAR-anlegg avskriver vi samme år som utgiften påløper. Avskrivningsperiodene er i tråd med § 3-4 i forskrift om årsregnskap og årsberetning.

Anleggsmidler som har hatt verdifall som forventes ikke å være forbigående er nedskrevet til virkelig verdi i balansen.

Vurderingene for eiendeler gjelder tilsvarende for kortsiktig og langsiktig gjeld. Opptakskost utgjør gjeldspostens pålydende i norske kroner på det tidspunkt som gjelden oppstår. Låneomkostninger (gebyr, provisjoner mv.), samt over- og underkurs er finansutgifter og inntekter. Over- og underkurs periodiseres over lånets løpetid som kortsiktig fordring/gjeld etter samme prinsipper som gjelder for obligasjoner som holdes til forfall.

Selvkostberegninger

Innenfor rammer der selvkost er satt som den rettslige rammen for hva kommunen kan kreve av brukerbetaling følger forskrift om beregning av samlet selvkost for kommunale og fylkeskommunale gebyrer (selvkostforskriften), og veileder til selvkostforskriften fra Kommunal- og regionaldepartementet datert november 2020 (H-2465). Vi referer til egen note på dette.

Moms-plikt og momskompensasjon

Kommunen følger reglene i merverdiavgiftsloven for de tjenesteområdene som omfattes av loven. For kommunens øvrige virksomhet krever kommunen momskompensasjon.

Note 4 Varige driftsmidler

Anleggsgruppe	Balanse per 31.12.23	Tilgang	Avgang	Nedskrivinger	Avskrivninger	Balanse per 31.12.24
IKT	83 274 909	25 713 845	-	-	- 29 136 769	79 851 985
Utstyr/inventar og biler/maskiner	124 921 499	43 048 718	- 70 199	- 134 240	- 21 052 953	146 712 825

Årsrapport2024

Tekniske anlegg, parkeringsplasser, friluftsanlegg	131 289 666	1 609 310	-	-	255 580	- 8 612 102	124 031 294
Boliger, skoler, barnehager, idrettsanlegg,	3 454 078 610	190 767 544	-	-	4 151 509	- 125 858 326	3 514 836 319
Forretningbygg, administrasjonsbygg, sykehjem og kulturbygg	1 327 630 041	99 027 230	-	-	329 206	- 32 047 069	1 394 280 996
Tomter/andre ikke avskrivbare eiendeler	237 686 296	7 375 813	- 1 824	-	-	- 7 491 229	237 569 056
Sum varige driftsmidler:	5 358 881 021	367 542 460	- 72 023	-	- 4 870 535	- 224 198 448	5 497 282 475

Note 5 Aksjer og andeler

Konsern	Antall aksjer/andeler	Eierandel	Verdi per 31.12.24
Aksjer og andeler under finansielle anleggsmidler			
Moss kommune			
Bibliotekssentralen SA			9 300
Galleri F-15 AS	54 x 1 000	31,80 %	540 000
Rygge Tomteselskap			50 000
Krapfoss Industrier AS (KIAS AS)	224 x 1 000	33,40 %	224 000
Østfold Energi AS	5.575 x 1 000	7,96 %	5 575 000
Personalpartner AS (Masvo AS)	43 x 2 000	78,20 %	86 000
Mossregionens næringsutvikling AS	37 x 1 000	25,40 %	37 000
The American College of Norway	413 x 2 000		826 000
Inspiria		0,99 %	7 085

Rygge Mølle og Handelsforretning AS	87 x 10	0,13 %	870
Egenkapitaltilskudd KLP			142 731 490
Vansjø boligbyggerlag (Kjærnesshagen BRL)			10 250
Andeler Viken Skog BA			33 790
MKEiendom			
Sjøsiden Moss AS			3 000 000
Moss havn			
Egenkapitaltilskudd KLP			806 469
Kanalen Brygge AS	50 000 x 1	33,33 %	15 000 000
SUM			168 937 254
Markedsbaserte finansielle omløpsmidler			
Moss kommune			
KLP-rentefond	Avviklet i 2024		
SUM			

Det er innbetalt egenkapitaltilskudd til KLP for 2024 på 9 683 955 kroner.

Note 6 Utlån

Samlet utlån pr. 31.12.24 er på 1 539,4 millioner kroner. Dette gjelder videre utlån fra Husbanken (startlån) 1 522,2 millioner kroner, sosiallån 15,4 millioner kroner og rester etter lønnslånsordning på 0,05 millioner kroner fra tidligere Moss kommune. Samt utlån (vedrørende forskudd på spillemidler) på 1,7 millioner kroner.

Startlånsordningen er finansiert med midler fra Husbanken (jfr. kommuneloven § 14-17 første ledd). Sosiallån, lønnslån og utlån/forskudd spillemidler er finansiert med egne midler.

Det er nedskrevet sosiallån for 1,46 millioner kroner direkte i balansen (uten resultateffekt). Dette er mer omtalt i note 22. om tap og avskrivninger på utlån.

Note 7 Lån

	Lånegjeld per 31.12.24	Lånegjeld per 31.12.23
Moss kommune		
Til investeringer	1 038 743 480	1 041 650 109
Til videreutlån	1 547 213 565	1 480 472 167
Sum	2 585 957 045	2 522 122 276
Moss kommunale eiendomsselskap KF		
Til investeringer	2 551 362 247	2 651 362 247
Moss havn KF		
Til investeringer	54 474 795	61 484 795
Samlet lånegjeld konsern	5 191 794 087	5 234 969 318
Herav til investeringer	3 644 580 522	3 754 497 151
Herav til videreutlån	1 547 213 565	1 480 472 167

Lån knyttet til rentekompensasjonsordninger i MKEiendom KF er ca. 133,1 millioner kroner.

Mer informasjon om gjeldens sammensetning, gjennomsnittlig rente m.m. er rapportert i egen sak på finansområdet.

Note 7 del 2 - Beregning av minste tillatte avdrag

	Konsolidert	Moss kommune	MKEiendom	Moss Havn
Sum alle lån 01.01.2024	5 234 969 318	2 522 122 276	2 651 362 247	61 484 795
herav startlån (videre utlån)	-1 480 472 167	-1 480 472 167	-	-
Sum lån 01.01.2024	3 754 497 151	1 041 650 109	2 651 362 247	61 484 795
Sum bokført verdi anleggsmidler 01.01.2024	11 858 917 654	7 916 507 217	3 751 661 265	190 749 172
herav pensjonsmidler	-4 978 065 087	-4 846 245 106	-101 810 113	-30 009 868
herav aksjer og andeler	-143 505 848	-140 505 848	-3 000 000	-

Årsrapport2024

herav utlån (startlån og lønnslån)	-1 378 465 700	-1 378 465 700	-	-
Ikke avskrivbare anleggsmidler	-193 921 195	-31 746 096	-131 509 511	-30 665 588
Sum bokført verdi anleggsmidler for beregning	5 164 959 824	1 519 544 467	3 515 341 641	130 073 716
Sum årets avskrivninger	224 198 447	92 421 087	117 625 231	14 152 129

Kontrollgrense:			
<u>Langsiktig gjeld</u>	<u>3 754</u>	* 224 198 447	162 973 665
497 151			
Bokført verdi anleggsmidler	5 164	* årets avskrivninger	= minimums avdrag
959 824			

	Konsolidert	Moss kommune	MKEiendom	Moss Havn
Beregnet minimumsavdrag per selskap	158 760 410	63 354 800	88 716 014	6 689 597
Betalte avdrag i driftsregnskapet per selskap	170 416 629	63 406 629	100 000 000	7 010 000

Note 8 Pensjon

Oversikten nedenfor viser beløpsstørrelsene i de to kollektive pensjonsordningene som de ansatte i Moss kommune, MKEiendom og Moss havn KF er medlem i. Dette er Statens pensjonskasse (SPK, for lærere) og Kommunal Landspensjonskasse. Alle ansatte som tidligere var medlemmer av Moss kommunale pensjonskasse ble overført til KLP fra 01.01.2020. Alle rettigheter for ansatte, pensjonsmidler og forpliktelser m.m. er videreført i KLP.

Pensjonskostnader	2024	2023
Årets opptjening	253 917 573	223 165 880
Rentekostnad	204 732 036	163 224 584
Brutto pensjonskostnad	458 649 609	386 390 464
Forventet avkastning	-228 888 854	-187 137 085

Årsrapport2024

Netto pensjonskostnad:	229 760 755	199 253 379
Amortisert premieavvik	42 051 017	32 551 484
Administrasjonskostnader/Rentegaranti	10 402 845	11 379 479
Samlet kostnad (inkl. administrasjon)	282 214 617	243 184 342
Årets premieavvik	138 203 364	134 162 541
Innbetalt pensjonspremie/tilskudd	461 380 939	545 083 593
Bruk av premiefond	81 219 374	200 288 194

Pensjonsmidler, pensjonsforpliktelser og beregnet akkumulert premieavvik	2024	2023
Pensjonsmidler pr. 31.12	5 429 962 066	4 977 319 449
Brutto påløpt pensjonsforpliktelser pr. 31.12	5 261 470 713	4 775 118 768
Netto midler/forpliktelse pr. 31.12	168 491 353	202 200 680
Arbeidsgiveravgift av netto midler/forpliktelse pr. 31.12.	23 757 281	28 510 296
Akkumulert premieavvik pr. 31.12	271 417 209	175 264 858
Arbeidsgiveravgift av premieavvik pr. 31.12	38 266 960	24 706 476

Beregningsforutsetninger	KLP 2024	KLP 2023
Økonomiske forutsetninger		
Årlig avkastning (i %)	4,50 %	4,00 %
Diskonteringsrente (risiko fri rente i %)	4,00 %	3,50 %
Årlig lønnsvekst (i %)	2,97 %	2,48 %
Årlig G-regulering (i %)	2,97 %	2,48 %
Årlig pensjonsregulering (i %)	2,20 %	1,71 %
Forholdstallet fra KRD	1,00	1,00

Moss kommune og tilhørende selskaper har valgt 7 års amortiseringstid.

Premieavvik og amortisering:

Det akkumulerte premieavviket på 271,4 millioner kroner og tilhørende arbeidsgiveravgift på 38,3 millioner kroner er satt opp som kortsiktig fordring, og regnskapsført som inntekt i driftsregnskapet over mange år. Fordringen har ingen reell verdi. Pensjonsstørrelsene i regnskapet er kun av regnskapsmessig karakter. Dette gjøres for å synliggjøre pensjonskostnader/pensjonsforpliktelser og for å få en jevn belastning av pensjonskostnadene i regnskapene over tid.

Det er i 2024 for konsernet regnskapsført et premieavvik på 138, 2 millioner kroner samt amortisert (utgiftsført) 42,1 millioner kroner.

Bruk av premiefond:

Som en konsekvens av avviklingen av Moss kommunale pensjonskasse ble store beløp omgjort til premiefond. For å redusere premieavvikene de siste årene ble det i dialog med KLP avklart å bruke av store beløp av premiefondet. Dette har ingen direkte resultateffekt i 2024, men vil gjøre at amortiseringskostnadene i årene fremover blir lavere. I tillegg gir det en god likviditetsmessig effekt. Bruk av premiefond for 2024 ble 81,2 millioner kroner.

Premiefondene i KLP er ca. 322,1 millioner kroner per 31.12.24. KLP oppnådde god avkastning i 2024 og det er kommet informasjon fra KLP om at Moss kommune vil bli tilført ytterligere 237,4 millioner kroner til premiefondet. Årsregnskapet med forslag til disponering av kunderesultatet fastsettes endelig av styret i KLP i slutten marsmåned.

Note 9 Fond

	2024	2023
Disposisjonsfond		
Disposisjonsfond pr. 1.1.	611 321 946	712 996 758
Avsatt i driftsregnskapet	7 982 324	19 351 707
Forbruk i driftsregnskapet	190 602 625	121 026 519
Disposisjonsfond pr. 31.12.	428 701 645	611 321 946
Bundne driftsfond		
Bundne driftsfond pr. 1.1.	52 330 200	93 600 893
Avsatt i driftsregnskapet	13 681 870	15 153 429
Bruk i driftsregnskapet	13 613 447	56 424 123
Bundne driftsfond pr. 31.12.	52 398 623	52 330 199
Ubundne investeringsfond		
Ubundne investeringsfond pr. 1.1.	140 172 089	140 993 218

Avsatt i investeringsregnskapet	-	20 403 871
Bruk i investeringsregnskapet	60 885 434	21 225 000
Ubundne investeringsfond pr. 31.12.	79 286 655	140 172 089
Bundne investeringsfond		
Bundne investeringsfond pr. 1.1.	19 856 663	26 864 513
Avsatt i investeringsregnskapet	3 212 775	-
Bundne investeringsfond pr. 31.12.	10 673 438	19 856 663

Kommentarer til bunde driftsfond

Selvkostområdene står for 6,8 millioner kroner. Ubrukte midler vedrørende boligtilskudd og dekning av tap fra Husbanken er på 11,4 millioner kroner. Resterende 34,2 millioner kroner gjelder ca. 60 øremerkede prosjekter. MKEiendom og Moss havn KF har ingen bundne driftsfond.

Kommentarer til bundne investeringsfond

4,2 millioner kroner gjelder samferdseltiltak (Varnaveienområdet). Diverse midler fra utbyggingsavtaler er 3,3 millioner kroner. Innløste startlån for videre innløsning til Husbanken er på 3,2 millioner kroner. MKEiendom og Moss havn KF har ingen bundne investeringsfond.

Note 10 Selvkostområder

Selvkostområder 2024	Vann	Avløp	Slam- tømming	Renovasjon	Feiing	Regulerings- planer	Byggesak	Oppmåling	Eier- seksjonering	Utslipps- tillatelser
<i>Finansiell dekningsgrad</i>	102,6 %	103,7 %	70,3 %	96,7 %	98,5 %	24,5 %	116,4 %	100,1 %	69,6 %	28,8 %
Selvkostfond 01.01	-11 596 190	- 6 382 405	30 900	2 650 479	178 545	-	3 926 505	-	-	- 644 326
-/+ Bruk av/avsetning til selvkostfond	2 619 116	4 733 004	- 568 423	- 2 669 125	- 100 739	-	2 513 944	2 111	-	- 1 589 330
+/- Kalkulert renteinntekt/rentekostnad fond	- 447 469	- 174 692	- 11 019	57 242	5 576	-	225 481	46	-	- 62 596
Selvkostfond/fremførbart underskudd 31.12	- 9 424 543	- 1 824 093	- 548 542	38 596	83 382	-	6 665 930	2 157	-	- 2 296 252

Mer utfyllende informasjon om selvkostområdene i tabellen over er gitt i note 13 i Moss kommunes regnskap.

Moss Havn håndterer farvannsavgift til selvkost etter forskrift om kommunenes beregning og innkreving av farvannsavgift. Mer utfyllende informasjon er gitt i note 8 i Moss Havns regnskap.